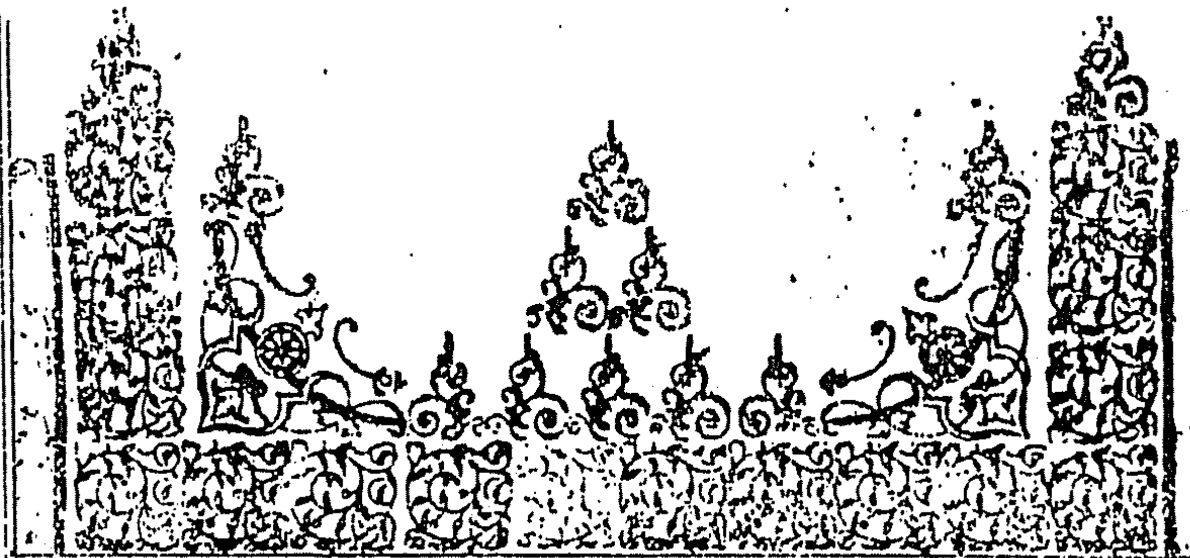
بسم الله

سالنامه

١٣٠١

دفعه ٥

مقدمه

سایهٔ معارفوایهٔ حضرت پادشاهیده ایشبو بیك اوچ یوز بر سنهٔ هجریه سی سالنامه سی (فهرستنده کوریله جکی وجهله) بعض معلومات مفیده درجیله بشنجی دفعه اولمق اوزره بغداد ولایتی مطبعه سنده طبع وتمثیل ایدلمشدر

تقویم (۲)

یورلی کونلرینك رموزاتی

ا ارمنی ق قتولك ر روم

ل لاتین ی یهودی

(۲) ایشبو تقویم بغداد عرضی اوزرینه یاپلمشدر

شهور			ایام هفته	طلوع		ظهر		عصر		عشا		امساك		محرم الحرام سنه ١٣٠١	
عربیه	رومیه	افرنجیه		ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ایام مشهوره	[illegible]
١	٢١	٢	جمعه	١	١٦	٦	٣٩	٩	٤٢	١	٢٤	١١	٣١		
٢	٢٢	٣	جمعه ایرتسی		١٨		٤٠		٤٣		٢٤		٣٢		
٣	٢٣	٤	بازار		٢٠		٤١		٤٣		٢٤		٣٥		
٤	٢٤	٥	بازار ایرتسی		٢٢		٤٢		٤٣		٢٤		٣٦		
٥	٢٥	٦	صالی		٢٤		٤٤		٤٤		٢٥		٣٨		
٦	٢٦	٧	چهارشنبه		٢٦		٤٤		٤٤		٢٥		٣٩	روز قاسم	ر
٧	٢٧	٨	پنجشنبه		٢٨		٤٥		٤٤		٢٥		٤١		
٨	٢٨	٩	جمعه		٣٠		٤٥		٤٤		٢٥		٤٣		
٩	٢٩	١٠	جمعه ایرتسی		٣٢		٤٥		٤٤		٢٥		٤٤		
١٠	٣٠	١١	بازار		٣٤		٤٦		٤٤		٢٥		٤٦		
١١	٣١	١٢	بازار ایرتسی		٣٥		٤٦		٤٤		٢٥		٤٧		
١٢	١	١٣	صالی		٣٦		٤٧		٤٥		٢٦		٤٨	تشرین ثانی رومی	
١٣	٢	١٤	چهارشنبه		٣٨		٤٨		٤٥		٢٦		٥٠		
١٤	٣	١٥	پنجشنبه		٣٩		٤٩		٤٥		٢٦		٥٢		
١٥	٤	١٦	جمعه		٤١		٥٠		٤٥		٢٦		٥٣		
١٦	٥	١٧	جمعه ایرتسی		٤٢		٥١		٤٥		٢٦		٥٤	اختفاء حشرات	
١٧	٦	١٨	بازار		٤٤		٥٢		٤٥		٢٦		٥٥		
١٨	٧	١٩	بازار ایرتسی		٤٥		٥٣		٤٥		٢٦		٥٥		
١٩	٨	٢٠	صالی		٤٧		٥٤		٤٥		٢٦		٥٥		
٢٠	٩	٢١	چهارشنبه		٤٨		٥٥		٤٥		٢٦		٥٦		
٢١	١٠	٢٢	پنجشنبه		٥٠		٥٦		٤٥		٢٦		٥٦		
٢٢	١١	٢٣	جمعه		٥١		٥٦		٤٥		٢٦		٥٦	تحویل شمس بقوس	
٢٣	١٢	٢٤	جمعه ایرتسی		٥١		٥٧		٤٥		٢٦		٥٧		ر
٢٤	١٣	٢٥	بازار		٥٢		٥٧		٤٥		٢٧		٥٧		ر
٢٥	١٤	٢٦	بازار ایرتسی		٥٣		٥٨		٤٥		٢٧		٥٧	اول صوم میلاد	
٢٦	١٥	٢٧	صالی		٥٤		٥٨		٤٥		٢٧		٥٨		
٢٧	١٦	٢٨	چهارشنبه		٥٥		٥٨		٤٦		٢٧		٥٨		
٢٨	١٧	٢٩	پنجشنبه		٥٦		٥٩		٤٦		٢٧		٥٨		
٢٩	١٨	٣٠	جمعه		٥٧		٥٩		٤٦		٢٧		٥٩		
٣٠	١٩	١	جمعه ایرتسی	١	[illegible]	٦	[illegible]	٩	٤٦	١	٢٧	١١	٥٩	كانون اول افرنكی	

شهور			ایام	طلوع		ظهر		عصر		عشا		امساك		صفر الخیر	
عربی	رومی	افرنجی		ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ایام مشهوره	احکام
١	٢٠	٢	بازار	١	٥٩	٦	٥٩	٩	٤٧	١	٢٨	١٢	٠		راق
٢	٢١	٣	بازار ایرتسی	٢	١	٧	٠		٤٧		٢٨		١		
٣	٢٢	٤	صالی		٢	:	١		٤٧		٢٨		١		
٤	٢٣	٥	چهارشنبه		٣		١		٤٧		٢٨		٢		
٥	٢٤	٦	پنجشنبه		٤		٢		٤٨		٢٨		٢		
٦	٢٥	٧	جمعه		٥		٢		٤٨		٢٨		٢		
٧	٢٦	٨	جمعه ایرتسی		٦		٣		٤٨		٢٨		٣		ل
٨	٢٧	٩	بازار		٧		٣		٤٨		٢٨		٣		
٩	٢٨	١٠	بازار ایرتسی		٨		٤		٤٨		٢٨		٣		
١٠	٢٩	١١	صالی		٩		٤		٤٨		٢٨		٣		
١١	٣٠	١٢	چهارشنبه		٩		٤		٤٨		٢٨		٤		
١٢	١	١٣	پنجشنبه		١٠		٤		٤٨		٢٨		٥	كانون اول رومی	ب
١٣	٢	١٤	جمعه		١١		٥		٤٨		٢٨		٥		
١٤	٣	١٥	جمعه ایرتسی		١٢		٥		٤٨		٢٨		٥		
١٥	٤	١٦	بازار		١٣		٥		٤٨		٢٨		[illegible]		
١٦	٥	١٧	بازار ایرتسی		١٤		٦		٤٨		٢٨		٥		
١٧	٦	١٨	صالی		١٤		٦		٤٨		٢٨		٦		ب
١٨	٧	١٩	چهارشنبه		١٤		٧		٤٨		٢٨		٦		
١٩	٨	٢٠	پنجشنبه		١٤		٧		٤٨		٢٨		٦	اول اربعین	
٢٠	٩	٢١	جمعه		١٤		٧		٤٨		٢٨		[illegible]	تحویل شمس جدیه	قا
٢١	١٠	٢٢	جمعه ایرتسی		١٤		٧		٤٨		٢٨		٦		
٢٢	١١	٢٣	بازار		١٤		٧		٤٨		٢٨		٦		
٢٣	١٢	٢٤	بازار ایرتسی		١٤		٧		٤٨		٢٨		١٠		ب
٢٤	١٣	٢٥	صالی		١٤		٧		٤٨		٢٨		٥		ل
٢٥	١٤	٢٦	چهارشنبه		١٤		٧		٤٨		٢٨		٤		ل
٢٦	١٥	٢٧	پنجشنبه		١٤		٦		٤٨		٢٨		٤		
٢٧	١٦	٢٨	جمعه		١٤		٦		٤٨		٢٨		٢		
٢٨	١٧	٢٩	جمعه ایرتسی		١٤		٦		٤٨		٢٨		٢		
٢٩	١٨	٣٠	بازار	٢	١٤	٧	٦	٩	٤٨	١	٢٨	١٢	١		

شهور عربیه	رومیه	افرنجیه	ایام	طلوع ساعت	دقیقه	ظهر ساعت	دقیقه	عصر ساعت	دقیقه	عشا ساعت	دقیقه	امساک ساعت	دقیقه	ایام مشهوره	[illegible]
ربیع الاول															
١	١٩	٣١	پازارایرتسی	٢	١١	٧	٥	٩	٤٨	١	٢٨	١٢	١		
٢	٢٠	١	صالی		١٠		٤		٤٨		٢٨	١٢	٠	کانون ثانی فرنکی ١ ٣١	ل
٣	٢١	٢	چهارشنبه		٩		٤		٤٨		٢٨	١١	٥٩		
٤	٢٢	٣	پنجشنبه		٨		٤		٤٨		٢٨		٥٨		
٥	٢٣	٤	جمعه		٧		٤		٤٨		٢٨		٥٧		
٦	٢٤	٥	جمعه ایرتسی		٦		٣		٤٨		٢٨		٥٦		
٧	٢٥	٦	بازار		٥		٣		٤٨		٢٨		٥٦	شب میلاد عیسی علیه السلام	رق ا
٨	٢٦	٧	بازار ایرتسی		٤		٢		٤٨		٢٨		٥٥		ر ب
٩	٢٧	٨	صالی		٣		٢		٤٨		٢٨		٥٥		ب
١٠	٢٨	٩	چهارشنبه		٢		١		٤٧		٢٨		٥٤		
١١	٢٩	١٠	پنجشنبه		١		١		٤٧		٢٨		٥٣		
١٢	٣٠	١١	جمعه	١	٥٩	٧	٠		٤٧		٢٨		٥٢		
١٣	٣١	١٢	جمعه ایرتسی		٥٨	٦	٥٩		٤٧		٢٨		٥١		
١٤	١	١٣	بازار		٥٧		٥٩		٤٧		٢٧		٥٠	کانون ثانی رومی ١ ٣١	رق
١٥	٢	١٤	بازار ایرتسی		٥٦		٥٩		٤٧		٢٧		٤٩		
١٦	٣	١٥	صالی		٥٥		٥٩		٤٧		٢٧		٤٨		
١٧	٤	١٦	چهارشنبه		٥٤		٥٨		٤٧		٢٧		٤٧		
١٨	٥	١٧	پنجشنبه		٥٣		٥٨		٤٦		٢٧		٤٧		
١٩	٦	١٨	جمعه		[illegible]		٥٨		٤٦		٢٧		٤٦		
٢٠	٧	١٩	جمعه ایرتسی		٥٢		٥٧		[illegible]		٢٧		٤٦		راق
٢١	٨	٢٠	بازار		٥١		٥٧		٤٦		٢٦		٤٩		راقا
٢٢	٩	٢١	بازار ایرتسی		٥١		٥٦		٤٥		٢٦		[illegible]	تحویل شمس دلو	
٢٣	١٠	٢٢	صالی		٥١		٥٦		٤٥		٢٦		٤٣		
٢٤	١١	٢٣	چهارشنبه		٥٠		٥٥		٤٥		٢٦		٤٤		
٢٥	١٢	٢٤	پنجشنبه		٤٨		٥٤		٤٥		٢٦		٤٣		
٢٦	١٣	٢٥	جمعه		٤٧		٥٣		٤٥		٢٦		٤١		
٢٧	١٤	٢٦	جمعه ایرتسی		٤٥		٥٢		٤٥		٢٦		٤٠		
٢٨	١٥	٢٧	بازار		٤٤		٥١		٤٥		٢٦		٣٩		
٢٩	١٦	٢٨	بازار ایرتسی		٤٢		٥٠		٤٥		٢٦		٣٨		
٣٠	١٧	٢٩	صالی	١	٤١	٦	٤٩	٩	٤٥	١٠	٢٦	١١	٣٧		١

شهور			ایام	طالع		[illegible]		[illegible]		[illegible]		[illegible]		ربیع الاخر	
[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	آثار مشهوره	[illegible]
١	١٨	٣٠	چهارشنبه	١	٣٩	٦	٤٩	٩	٤٥	١	٢٦	١١	٣٥	اغترابعيك	ب
٢	١٩	٣١	پنجشنبه		٣٨		٤٩		٤٥		٢٥		٣٤		
٣	٢٠	١	جمعه		٣٦		٤٨		٤٤		٢٥		٣٢	شباط فرنكى ٢٨	ب
٤	٢١	٢	جمعه ایرتسی		٣٥		٤٨		٤٤		٢٥		٣١		ل
٥	٢٢	٣	بازار		٣٣		٤٧		٤٤		٢٥		٢٩		
٦	٢٣	٤	بازار ایرتسی		٣٢		٤٦		٤٤		٢٥		٢٨		
٧	٢٤	٥	صالی		٣١		٤٥		٤٤		٢٥	١	٢٦		
٨	٢٥	٦	چهارشنبه		٢٩		٤٥		٤٤		٢٥		٢٤		
٩	٢٦	٧	پنجشنبه		٢٧		٤٤		٤٣		٢٥		٢٣		
١٠	٢٧	٨	جمعه		٢٦		٤٣		٤٣		٢٤		٢١		
١١	٢٨	٩	جمعه ایرتسی		٢٤		٤٢		٤٣		٢٤		٢٠		
١٢	٢٩	١٠	بازار		٢٣		٤٢		٤٣		٢٤		١٨		ما
١٣	٣٠	١١	بازار ایرتسی		٢١		٤١		٤٣		٢٤		١٦		
١٤	٣١	١٢	صالی		١٩		٤٠		٤٣		٢٤		١٤		
١٥	١	١٣	چهارشنبه		١٧		٣٩		٤٢		٢٣		١٢	شباط رومی ٢٨	
١٦	٢	١٤	پنجشنبه		١٥		٣٨		٤٢		٢٣		١٠		رق
١٧	٣	١٥	جمعه		١٤		٣٧		٤٢		٢٣		٨		
١٨	٤	١٦	جمعه ایرتسی		١٢		٣٦		٤٢		٢٣		٦		
١٩	٥	١٧	بازار		١١		٣٦		٤١		٢٣		٤		
٢٠	٦	١٨	بازار ایرتسی		١٠		٣٥		٤١		٢٣		٣	جمرهٔ اولی	
٢١	٧	١٩	صالی		٨		٣٤		٤١		٢٣		٢	تحویل شمس بحوت	
٢٢	٨	٢٠	چهارشنبه		٦		٣٤		٤١		٢٣	١١	٠		
٢٣	٩	٢١	پنجشنبه		٤		٣٣		٤٠		٢٢	١٠	٥٩		
٢٤	١٠	٢٢	جمعه		٢		٣١		٤٠		٢٢		٥٧		
٢٥	١١	٢٣	جمعه ایرتسی	١	٠		٢٩		٣٩		٢٢		٥٦		
٢٦	١٢	٢٤	بازار	١٢	٥٨		٢٨		٣٨		٢٢		٥٥		
٢٧	١٣	٢٥	بازار ایرتسی		٥٦		٢٧		٣٧		٢٢		٥٤		
٢٨	١٤	٢٦	صالی		٥٤		٢٦		٣٦		٢٢		٥١	جمرهٔ ثانیه	
٢٩	١٥	٢٧	چهارشنبه	١٢	٥٢	٦	٢٥	٩	٣٥	١	٢١	١٠	٤٩		

شهور			ایام	کونش طوغوش (ساعت دقیقه)	اوکله (ساعت دقیقه)	ایکندی (ساعت دقیقه)	آقشام (ساعت دقیقه)	امساك (ساعت دقیقه)	جمادی الاولی	
١	١٦	٢٨	پنجشنبه	١٢ ٣٠	٦ ٤٤	٩ ٤٥	١ ٢١	١٠ ٤٧		
٢	١٧	١	جمعه	٢٨	٢٢	٤٤	٢١	٤٥	مارت فرنکی ٢٦	
٣	١٨	٢	جمعه ایرتسی	٢٦	٢١	٤٤	٢١	٤٤		
٤	١٩	٣	بازار	٢٥	٢٠	٤٤	٢١	٤٣		
٥	٢٠	٤	بازار ایرتسی	٢٣	١٩	٤٤	٢٠	٤٣		
٦	٢١	٥	صالی	٢٢	١٨	٤٤	٢١	٤٢	جمرهٔ ثالثه سقوطی	
٧	٢٢	٦	چهارشنبه	٤٠	١٧	٤٤	٢١	٤٥		ل
٨	٢٣	٧	پنجشنبه	١٨	١٦	٤٣	٢١	٤٤		
٩	٢٤	٨	جمعه	٣٦	١٥	٤٣	٢١	٤١		
١٠	٢٥	٩	جمعه ایرتسی	٣٤	١٤	٤٣	٢٠	٣٩		
١١	٢٦	١٠	بازار	٣٢	١٣	٤٢	٢٠	٣٧	اول برد عجوز	ل
١٢	٢٧	١١	بازار ایرتسی	٣١	١٢	٤٢	٢٠	٣٥		
١٣	٢٨	١٢	صالی	٢٧	١١	٤٢	٢٠	٣٤		
١٤	١	١٣	چهارشنبه	٢٥	١٠	٤٢	٢٠	٣١	[illegible]	
١٥	٢	١٤	پنجشنبه	٢٣	٩	٤٢	٢٠	١٩		
١٦	٣	١٥	جمعه	٢١	٨	٤٢	٢٠	١٧		
١٧	٤	١٦	جمعه ایرتسی	١٩	٧	٤١	٢٠	١٥	اخر برد عجوز	
١٨	٥	١٧	بازار	١٧	٦	٤١	٢٠	١٤		
١٩	٦	١٨	بازار ایرتسی	١٥	٥	٤٠	٢٠	١١		
٢٠	٧	١٩	صالی	١٤	٤	٤٠	٢٠	٨		
٢١	٨	٢٠	چهارشنبه	١٠	٣	٣٩	٢٠	٥	اول موسم بهار	
٢٢	٩	٢١	پنجشنبه	٧	٢	٣٨	٢٠	٣		
٢٣	١٠	٢٢	جمعه	٤	٦ ٠	٣٧	٢٠	١٠ ١	تحویل شمس بحمل	
٢٤	١١	٢٣	جمعه ایرتسی	٣	٥ ٥٩	٣٦	٢١	٩ ٥٩		
٢٥	١٢	٢٤	بازار	١٢ ٠	٥٨	٣٥	٢١	٥٥		
٢٦	١٣	٢٥	بازار ایرتسی	١١ ٥٨	٥٧	٣٥	٢١	٥٢		ل
٢٧	١٤	٢٦	صالی	٥٥	٥٦	٣٤	٢٢	٥٠		
٢٨	١٥	٢٧	چهارشنبه	٥٢	٥٤	٣٤	٢٢	٤٨		
٢٩	١٦	٢٨	پنجشنبه	٤٩	٥٣	٣٣	٢٢	٤٩		
٣٠	١٧	٢٩	جمعه	٤٦	٥ ٥٢	٩ ٢٢	١ ٢٣	٩ ٤٤		

شهر سوی			ایام	طلوع		ظهر		عصر		عشا		امساك		جمادی الاخره	
عربی	رومی	افرنجی		ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	مشهوره	
١	١٨	٣٠	جمعه ایرتسی	١١	٣٤	٥	٥٢	٩	٢١	١	٢٢	٩	٣٢		
٢	١٩	٣١	بازار		٣٩		٥١		٢١		٢٢		٣٠		
٣	٢٠	١	بازار ایرتسی		٣٥		٥٠		١٩		٢٢		٢٨	نیسان افرنجی	
٤	٢١	٢	صالی		٣٢		٤٩		١٩		٢٢		٣٠		٥
٥	٢٢	٣	چهارشنبه		٢٨		٤٧		١٩		٢٢		٢٦		
٦	٢٣	٤	پنجشنبه		٢٩		٤٥		١٨		٢٣		٢٥		
٧	٢٤	٥	جمعه		٢٤		٤٤		١٧		٢٣		٢٠	[illegible] یوم	
٨	٢٥	٦	جمعه ایرتسی		٢٢		٤٤		١٦		٢٣		٢١		
٩	٢٦	٧	بازار		٢٠		٤٢		١٧		٢٣		٢٢		
١٠	٢٧	٨	بازار ایرتسی		١٨		٤١		١٦		٢٣		٢٠	شرف شمس	رابع
١١	٢٨	٩	صالی		١٦		٤٠		١٤		٢٤		١٨		رابع
١٢	٢٩	١٠	چهارشنبه		١٤		٣٨		١٥		٢٤		١٥		
١٣	٣٠	١١	پنجشنبه		١٢		٣٧		١٤		٢٤		١٣		
١٤	٣١	١٢	جمعه		١٠		٣٦		١٣		٢٥		١١		
١٥	١	١٣	جمعه ایرتسی		٨		٣٥		١٢		٢٥		٩	نیسان رومی	
١٦	٢	١٤	بازار		٦		٣٤		١٢		٢٦		٧		
١٧	٣	١٥	بازار ایرتسی		٤		٣٣		١١		٢٦		٤		
١٨	٤	١٦	صالی		٢		٣٢		١٠		٢٦		٢		
١٩	٥	١٧	چهارشنبه		٠		٣١		٩		٢٦	٩	٠		
٢٠	٦	١٨	پنجشنبه	١١	٠		٣٠		٨		٢٦	٨	٥٨		
٢١	٧	١٩	جمعه	١٠	٥٨		٢٩		٧		٢٦		٥٦		
٢٢	٨	٢٠	جمعه ایرتسی		٥٦		٢٧		٦		٢٦		٥٤		
٢٣	٩	٢١	بازار		٥٤		٢٦		٥		٢٧		٥٣	تحویل شمس ایله ثور	
٢٤	١٠	٢٢	بازار ایرتسی		٥٤		٢٦		٥		٢٧		٥١	اول سنه ثور	
٢٥	١١	٢٣	صالی		٥٢		٢٥		٤		٢٧		٤٩		
٢٦	١٢	٢٤	چهارشنبه		٥٠		٢٤		٤		٢٧		٤٧		
٢٧	١٣	٢٥	پنجشنبه		٤٨		٢٤		٣		٢٨		٤٥		
٢٨	١٤	٢٦	جمعه		٤٦		٢٢		٣		٢٨		٤٤	اخر سنه ثور	
٢٩	١٥	٢٧	جمعه ایرتسی	١٠	٤٤	٥	٢١	٩	٣	١	٢٨		٤٢	موسم حصاد	

شهور			ایام	طلوع	[illegible]	عصر	عشا	امساك	[illegible]	[illegible]
١	١٦	٢٨	بازار	١٠ ٤٢	٤ ٢٠	٩ ٢	١ ٢٩	[illegible]		–
٢	١٧	٢٩	بازارایرتسی	٤٠	١٩	٢	٢٩	٣٩		
٣	١٨	٣٠	صالی	٣٧	١٨	١	٢٩	٣٧		
٤	١٩	١	چهارشنبه	٣٥	١٨	٨ ٥٩	٢٩	٣٥	مابین فرنگی [illegible]	
٥	٢٠	٢	پنجشنبه	٣٣	١٧	٥٩	٣٠	٣٣		
٦	٢١	٣	جمعه	٣٢	١٦	٥٩	٣٠	٣١		
٧	٢٢	٤	جمعه ایرتسی	٣١	١٥	٥٨	٣٠	٢٩		
٨	٢٣	٥	بازار	٣٠	١٤	٥٨	٣١	٢٨	روز خضر	ال
٩	٢٤	٦	بازارایرتسی	٢٨	١٣	٥٨	٣١	٢٦	غایة الاقرب [illegible]	
١٠	٢٥	٧	صالی	٢٦	١٣	٥٧	٣١	٢٤		
١١	٢٦	٨	چهارشنبه	٢٥	١٢	٥٧	٣١	٢٢		
١٢	٢٧	٩	پنجشنبه	٢٣	١١	٥٧	٣٢	٢٠		ل
١٣	٢٨	١٠	جمعه	٢٢	٩	٥٧	٣٢	١٨		
١٤	٢٩	١١	جمعه ایرتسی	٢٠	٩	٥٧	٣٢	١٦		
١٥	٣٠	١٢	بازار	١٩	٨	٥٦	٣٢	١٤		
١٦	١	١٣	بازارایرتسی	١٧	٧	٥٥	٣٣	١٢	مابین روز [illegible]	
١٧	٢	١٤	صالی	١٦	٦	٥٤	٣٣	١٠		
١٨	٣	١٥	چهارشنبه	١٥	٦	٥٤	٣٣	٨		
١٩	٤	١٦	پنجشنبه	١٣	٥	٥٢	٣٤	٦		
٢٠	٥	١٧	جمعه	١٢	٥	٥١	٣٤	٤		
٢١	٦	١٨	جمعه ایرتسی	١٠	٤	٥١	٣٤	٢		
[illegible]	٧	١٩	بازار	٨	٥	٥٠	٣٤	١		[illegible]
٢٣	٨	٢٠	بازارایرتسی	٧	٤	٥٠	٣٥	٨ ٠		
[illegible]	٩	٢١	صالی	٦	٤	٤٩	٣٦	٧ ٥٩		
[illegible]	١	٢٢	چهارشنبه	٥	٤	٤٩	٣٦	٥٨		
[illegible]	[illegible]	٢٣	پنجشنبه	٥	٤	٤٩	٣٦	٥٧		
[illegible]	[illegible]	٢٤	جمعه	٤	٤	٤٩	٣٦	٥٥	تحویل شمس بجوزا	[illegible]
[illegible]	[illegible]	٢٥	جمعه ایرتسی	٤	٢	٤٨	٣٦	٥٤		
[illegible]	[illegible]	٢٦	بازار	٢	٢	٤٧	٣٦	٥٢		
[illegible]	[illegible]	٢٧	بازارایرتسی	١١ ٢	٥ ٢	٨ ٤٦	٧ ٣٦	٧ ٥٠		

شهر [illegible]			ایام هفته	[illegible]	[illegible]	عصر	[illegible]	امساك	شهر شعبان المعظم	
[illegible]	[illegible]	[illegible]		ساعت دقیقه	ساعت دقیقه	ساعت دقیقه	ساعت دقیقه	ساعت دقیقه	ایام مشهوره	[illegible]
١	١٦	٢٨	صالی	١٠ ٠٠	٥ ١	٨ ٤٦	١ ٤٦	٧ ٤٩		
٢	١٧	٢٩	چهارشنبه	٩ ٥٩	٠	٤٥	٤٧	٤٨	اول رابع بروج	راق
٣	١٨	٣٠	پنجشنبه	٥٨	٤ ٥٩	٤٥	٤٧	٤٧		
٤	١٩	٣١	جمعه	٥٧	٥٩	٤٤	٤٧	٤٦		ب
٥	٢٠	١	جمعه ایرتسی	٥٧	٥٩	٤٤	٤٨	٤٥	حزیران فرنکیه	
٦	٢١	٢	بازار	٥٦	٥٩	٤٣	٤٨	٤٤		
٧	٢٢	٣	بازار ایرتسی	٥٥	٥٩	٤١	٤٨	٤٢		
٨	٢٣	٤	صالی	٥٤	٥٩	٤١	٤٨	٤١		
٩	٢٤	٥	چهارشنبه	٥٤	٥٨	٤٠	٤٨	٤٠		
١٠	٢٥	٦	پنجشنبه	٥٣	٥٨	٤٠	٤٨	٣٨	کمل بیرات	
١١	٢٦	٧	جمعه	٥٢	[illegible]	٤٩	٤٩	٣٧		
١٢	٢٧	٨	جمعه ایرتسی	٥١	٥٨	٤٩	٤٩	٣٦		
١٣	٢٨	٩	بازار	٥٠	٥٨	٤٨	٤٩	٣٥		
١٤	٢٩	١٠	بازار ایرتسی	٥٠	٥٧	٤٨	٤٩	٣٤		
١٥	٣٠	١١	صالی	٤٩	٥٧	٤٨	٤٩	٣٣		
١٦	٣١	١٢	چهارشنبه	٤٩	٥٦	٤٨	٥٠	٣٢		
١٧	١	١٣	پنجشنبه	٤٨	٥٦	٤٨	٥٠	٣١	حزیران رومیه	
١٨	٢	١٤	جمعه	٤٨	٥٥	٤٧	٥٠	٣٠	اول نیز سهیل	
١٩	٣	١٥	جمعه ایرتسی	٤٨	٥٥	٤٧	٥٠	٢٩	درزده ت [illegible]	
٢٠	٤	١٦	بازار	٤٧	٥٤	٤٧	٥٠	٢٨	[illegible]	
٢١	٥	١٧	بازار ایرتسی	٤٧	٥٤	٤٧	٥٠	٢٧		
٢٢	٦	١٨	صالی	٤٦	٥٤	٤٦	٥١	٢٦		
٢٣	٧	١٩	چهارشنبه	٤٦	٥٤	٤٦	٥١	٢٦		
٢٤	٨	٢٠	پنجشنبه	٤٦	٥٤	٤٦	٥١	٢٥		
٢٥	٩	٢١	جمعه	٤٦	٥٤	٤٦	٥١	٢٥		
٢٦	١٠	٢٢	جمعه ایرتسی	٤٦	٥٤	٤٦	٥١	٢٤	تحویل شمس بسرطان	
٢٧	١١	٢٣	بازار	٤٦	٥٤	٤٦	٥١	٢٢		اق
٢٨	١٢	٢٤	بازار ایرتسی	٤٦	٥٤	٤٦	٥١	٢٢		ل
٢٩	١٤	٢٥	صالی	٩ ٤٦	٤ ٥٤	٨ ٤٦	١ ٤١	٧ ٢٤		

شهور			ایام	طلوع		ظهر		عصر		عشا		امساک		رمضان المبارک	
عربی	رومی	افرنجی		ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	حوادث	[illegible]
١	١٤	٢٦	چهارشنبه	٩	٤٧	٤	٥٥	٨	٤٧	١	٤١	٧	٢٥		
٢	١٥	٢٧	پنجشنبه		٤٧		٥٥		٤٧		٤١		٢٦		
٣	١٦	٢٨	جمعه		٤٨		٥٥		٤٧		٤١		٢٧		لٓ
٤	١٧	٢٩	جمعه ایرتسی		٤٨		٥٦		٤٨		٤١		٢٧		
٥	١٨	٣٠	بازار		٤٩		٥٦		٤٨		٤٠		٢٨		
٦	١٩	١	بازار ایرتسی		٤٩		٥٧		٤٨		٤٠		٢٩	تموز فرنگینک ابتداسی	
٧	٢٠	٢	صالی		٥٠		٥٧		٤٨		٤٠		٣٠	اولی باد سموم	
٨	٢١	٣	چهارشنبه		٥٠		٥٨		٤٨		٤٠		٣١		
٩	٢٢	٤	پنجشنبه		٥١		٥٨		٤٩		٤٠		٣١		
١٠	٢٣	٥	جمعه		٥٢		٥٨		٤٩		٤٠		٣٢		
١١	٢٤	٦	جمعه ایرتسی		٥٣		٥٨		٤٩		٤٠		٣٣		
١٢	٢٥	٧	بازار		٥٤		٥٨		٤٠		٤٩		٣٤	مولد یحیی علیه السلام	
١٣	٢٦	٨	بازار ایرتسی		٥٥		٥٩		٤٠		٤٩		٣٥		
١٤	٢٧	٩	صالی		٥٦		٥٩		٤١		٤٨		٣٦		
١٥	٢٨	١٠	چهارشنبه		٥٧		٥٩		٤١		٤٨		٣٧		
١٦	٢٩	١١	پنجشنبه		٥٧		٥٩		٤١		٤٨		٣٨		ر
١٧	٣٠	١٢	جمعه		٥٧		٥٩		٤١		٤٨		٣٩		ن
١٨	١	١٣	جمعه ایرتسی		٥٧		٥٩		٤٢		٤٧		٤٠	تموز رومینک ابتداسی	
١٩	٢	١٤	بازار		٥٧	٤	٥٩		٤٢		٤٧		٤١		
٢٠	٣	١٥	بازار ایرتسی		٥٨	٥	٠		٤٤		٤٧		٤٢		اق
٢١	٤	١٦	صالی	٩	٥٩		١		٤٤		٤٧		٤٣		ق ک
٢٢	٥	١٧	چهارشنبه	١٠	١		٢		٤٤		٤٧		٤٤		
٢٣	٦	١٨	پنجشنبه		٤		٢		٤٥		٤٧		٤٥		
٢٤	٧	١٩	جمعه		٥		٤		٤٦		٤٦		٤٦		
٢٥	٨	٢٠	جمعه ایرتسی		٦		٤		٤٦		٤٦		٤٧		
٢٦	٩	٢١	بازار		٧		٤		٤٧		٤٦		٤٨		
٢٧	١٠	٢٢	بازار ایرتسی		٨		٤		٤٧		٤٦		٤٩		
٢٨	١١	٢٤	صالی		٩		٤		٤٨		٤٦		٥٠	تحویل شمس باسد	
٢٩	١٢	٢٤	چهارشنبه		١٣		٥		٤٩		٤٦		٥٢		
٣٠	١٣	٢٥	پنجشنبه	١٠	١٤	٥	٥	٨	٤٩	١	٤٥	٧	٥٤		

تشرين			[illegible]	طلوع ساعت دقيقه	ظهر ساعت دقيقه	عصر ساعت دقيقه	عشا ساعت دقيقه	امساك ساعت دقيقه	شوال المكرم وقایع مشهوره	[illegible]
١	[illegible]	[illegible]	جمعه	١٠ ١٥	٥ ٥	٨ ٤٩	١ ٤٤	٧ ٥٥	عيد فطر	
٢	[illegible]	[illegible]	[illegible]	١٦	٥	٤٩	٤٤	٥٧	صلاة ساعت دقيقه	
٣	[illegible]	[illegible]	[illegible]	١٧	٦	٤٩	٤٤	٥٩	١٠ ٤٠	
٤	[illegible]	[illegible]	[illegible]	١٩	٦	٥٠	٤٤	٨ ١		
٥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٧	٥١	٤٤	٢		
[illegible]	[illegible]	[illegible]	چهارشنبه	٢٢	٨	٥٢	٤٢	٤	اول ايام باحور	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٢٤	٩	٥٤	٤٢	٦	اغستوس [illegible]	ل
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	٢٥	١٠	٥٤	٤٢	٨		
[illegible]	[illegible]	٤	[illegible] ايرتسى	٢٦	١١	٥٥	٤١	١٠		
[illegible]	[illegible]	[illegible]	بازار	٢٨	١٢	٥٦	٤١	١٢		
[illegible]	[illegible]	٥	بازار ايرتسى	٣٠	١٣	٥٧	٤١	١٤		
[illegible]	٢٢	٦	صالى	٣١	١٤	٥٧	٤١	١٦		
[illegible]	٢٦	[illegible]	چهارشنبه	٣٢	١٤	٥٧	٤٠	١٨	اخر ايام باحور	
١٤	٢٧	٨	پنجشنبه	٣٤	١٥	٥٧	٤٠	٢٠		
[illegible]	[illegible]	٩	جمعه	٣٤	١٦	٥٧	٤٠	٢٢		
١٦	[illegible]	[illegible]	جمعه ايرتسى	٣٥	١٧	٥٨	٤٠	٢٤		
١٧	٣٠	[illegible]	بازار	٣٦	١٨	٥٨	٣٩	٢٦		
[illegible]	[illegible]	[illegible]	بازار ايرتسى	٣٧	١٨	٥٨	٣٩	٢٨		
١٩	١	[illegible]	صالى	٣٩	١٩	٥٩	٣٩	٢٩	٢١ اغستوس روكى	
٢٠	٢	[illegible]	چهارشنبه	٤٠	٢٠	٨ ٥٩	٣٩	٣١	وفات مريم	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	پنجشنبه	٤٢	٢١	٩ ٠٠	٣٨	٣٣		ل
[illegible]	[illegible]	[illegible]	جمعه	٤٤	٢٢	١	٣٨	٣٥		
[illegible]	[illegible]	١٧	جمعه ايرتسى	٤٦	٢٣	٢	٣٨	٣٧	[illegible] عيسى	ر
[illegible]	٦	١٨	بازار	٤٨	٢٤	٣	٣٨	٣٩	[illegible]	
[illegible]	٧	[illegible]	بازار ايرتسى	٥٠	٢٥	٣	٣٧	٤١	[illegible]	
[illegible]	٨	[illegible]	صالى	٥١	٢٦	٣	٣٧	٤٣		
٢٧	٩	٢١	چهارشنبه	٥٢	٢٧	٤	٣٧	٤٤		
[illegible]	١٠	[illegible]	پنجشنبه	٥٤	٢٨	٤	٣٧	٤٥		
٢٩	١١	٢٤	جمعه	١٠ ٥٤	٥ ٢٩	٩ ٤	١ ٣٧	٨ ٤٧		

شهور			ایام	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ذى القعده	
[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
١	١٢	٢٤	جمعه ایرتسی	١٠ ٥٦	٧ ٢٩	٩ ٥	١ ٤٩	٤٥	[illegible]	
٢	١٣	٢٥	بازار	٥٨	٣٠	٦	٤٦	٥٠		
٣	١٤	٢٦	بازار ایرتسی	١١ ٠	٣١	٧	٤٦	٥١		
٤	١٥	٢٧	صالی	٢	٣٢	٨	٤٦	٥٤		باق
٥	١٦	٢٨	چارشنبه	٤	٣٤	٩	٤٦	٥٥		
٦	١٧	٢٩	پنجشنبه	٦	٣٤	١٠	٤٦	٨ ٥٧	[illegible]	باق
٧	١٨	٣٠	جمعه	٨	٣٥	١١	٤٦	٩ ٠	[illegible]	
٨	١٩	٣١	جمعه ایرتسی	١٠	٣٦	١٢	٤٥	٢	[illegible]	
٩	٢٠	١	بازار	١٢	٣٧	١٤	٤٥	٤	[illegible]	
١٠	٢١	٢	بازار ایرتسی	١٤	٣٨	١٤	٤٥	٦		
١١	٢٢	٣	صالی	١٦	٣٩	١٥	٤٥	٨		
١٢	٢٣	٤	چارشنبه	١٨	٤٠	١٦	٤٤	١٠		
١٣	٢٤	٥	پنجشنبه	٢٠	٤١	١٦	٤٤	١٢		
١٤	٢٥	٦	جمعه	٢٢	٤٢	١٧	٤٣	١٤		
١٥	٢٦	٧	جمعه ایرتسی	٢٤	٤٤	١٧	٤٤	١٦		
١٦	٢٧	٨	بازار	٢٦	٤٤	١٨	٤٤	١٨		
١٧	٢٨	٩	بازار ایرتسی	٢٨	٤٥	١٨	٤٤	٢٠		
١٨	٢٩	١٠	صالی	٣١	٤٦	١٩	٤٤	٢٢		ب
١٩	٣٠	١١	چارشنبه	٣٣	٤٧	١٩	٤٤	٢٤		
٢٠	٣١	١٢	پنجشنبه	٣٥	٤٨	٢٠	٤٤	٢٦		
٢١	١	١٣	جمعه	٣٧	٤٩	٢٠	٤٤	٢٨	ایلول روز [illegible]	
٢٢	٢	١٤	جمعه ایرتسی	٣٩	٥٠	٢١	٤٤	٣٠		
٢٣	٣	١٥	بازار	٤١	٥١	٢١	٤٤	٣٢		
٢٤	٤	١٦	بازار ایرتسی	٤٣	٥٢	٢٢	٤٣	٣٤		
٢٥	٥	١٧	صالی	٤٥	٥٤	٢٢	٤٣	٣٦		[illegible]
٢٦	٦	١٨	چارشنبه	٤٧	٥٤	٢٤	٤٣	٣٨		
٢٧	٧	١٩	پنجشنبه	٤٩	٥٥	٢٤	٤٣	٤٠		
٢٨	٨	٢٠	جمعه	٥٢	٥٦	٢٥	٤٣	٤٢		
٢٩	٩	٢١	جمعه ایرتسی	٥٤	٥٧	٢٥	٤٣	٤٥		
٣٠	١٠	٢٢	بازار	١١ ٥٦	٥ ٥٨	٩ ٢٦	١ ٤٣	٩ ٤٧		

شهور			ایام	طلوع		ظهر		عصر		عشا		امساك		ذی الحجة الشریفه	
عربیه	رومیه	افرنجیه		ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ایام مشهوره	
١	١١	٢٣	پازارایرتسی	١١	٥٨	٥	٥٩	٩	٢٦	١	٢٢	٩	٤٧	اول خریف	
٢	١٢	٢٤	صالی	١٢	٠	٦	٠		٢٨		٢٢		٤٨	تحویل شمس بمیزان	ی
٣	١٣	٢٥	چهارشنبه		٢		١		٢٩		٢٢		٤٩		ی
٤	١٤	٢٦	پنجشنبه		٤		٢		٣٠		٢١		٥٠		
٥	١٥	٢٧	جمعه		٦		٣		٣١		٢١		٥٢		
٦	١٦	٢٨	جمعه ایرتسی		٨		٤		٣٢		٢١		٥٤		
٧	١٧	٢٩	بازار		١٠		٥		٣٣		٢١		٥٦		
٨	١٨	٣٠	پازارایرتسی		١٢		٦		٣٣		٢٠		٥٧		
٩	١٩	١	صالی		١٤		٧		٣٣		٢٠		٥٨	تشرین اول فرنکی ٤١	
١٠	٢٠	٢	چهارشنبه		١٦		٨		٣٣		٢٠		٥٩		
١١	٢١	٣	پنجشنبه		١٨		٩		٣٤		٢٠	١٠	٢		
١٢	٢٢	٤	جمعه		٢٠		١٠		٣٤		٢٠		٥		ب
١٣	٢٣	٥	جمعه ایرتسی		٢١		١١		٣٤		٢٠		٨		
١٤	٢٤	٦	بازار		٢٣		١٢		٣٤		٢٠		١٠		
١٥	٢٥	٧	پازارایرتسی		٢٥		١٣		٣٤		٢٠		١٢		
١٦	٢٦	٨	صالی		٢٧		١٤		٣٥		٢٠		١٤		
١٧	٢٧	٩	چهارشنبه		٢٩		١٥		٣٥		٢٠		١٦		
١٨	٢٨	١٠	پنجشنبه		٣٢		١٦		٣٥		٢١		١٨		
١٩	٢٩	١١	جمعه		٣٤		١٧		٣٥		٢١		٢٠		
٢٠	٣٠	١٢	جمعه ایرتسی		٣٦		١٨		٣٦		٢١		٢٢		
٢١	١	١٣	بازار		٣٨		١٩		٣٦		٢١		٢٤	تشرین اول رومی ٤١	
٢٢	٢	١٤	پازارایرتسی		٤٠		٢٠		٣٦		٢١		٢٦		
٢٣	٣	١٥	صالی		٤٢		٢١		٣٦		٢١		٢٨		
٢٤	٤	١٦	چهارشنبه		٤٤		٢٢		٣٦		٢١		٣٠		
٢٥	٥	١٧	پنجشنبه		٤٦		٢٣		٣٦		٢١		٣٢		
٢٦	٦	١٨	جمعه		٤٧		٢٤		٣٧		٢١		٣٣		
٢٧	٧	١٩	جمعه ایرتسی		٤٨		٢٥		٣٧		٢١		٣٥		
٢٨	٨	٢٠	بازار		٥٠		٢٦		٣٨		٢٢		٣٧		
٢٩	٩	٢١	پازارایرتسی	١٢	٥٢	٦	٢٧	٩	٣٩	١	٢٢	١٠	٣٩		

زیرده تحریر و بیان اولنان وقایع مشهوره تاریخلری جهتیله ایکی قسم اعتبار ایدلمشدر برقسمی سنهٔ هجریهٔ نبویه علیه افضل التحیه افندمزدن مقدم قسم دیکری سنهٔ مذکورهٔ هجریه‌دن مؤخر وقوعه کلان وقایعدر

سنین	(هجرتدن مقدم)
٦٢١٢	تقویم التواریخ اعتبارنجه خلقت آدم علیه السلام
٤٥٨٣	اوروپالولرك ضبط و تحریرلری موجبنجه هبوط آدم علیه السلام
٣٩٧٤	طوفان نوح علیه السلام
٣٥٤٨	مصرك ابتدای معموریتی
٢٨١٢	ملوك بنی اثوریك ابتدای ظهوری
٢٦٩٠	ملوك ارمنیه‌نك ظهوری
٢٥٨٠	ابراهیم علیه السلامك ولادتی
٢٤٨٠	اسماعیل علیه السلامك ختانی
٢٣١٧	یعقوب علیه السلامك مصری تشریفلری
٢٢٩١	مصرده یدی سنه ممتداولان قحط و غلا
٢١٧٦	فرعونك مصرده اطفال ذکوری اعدامی
٢١١٦	لاتین قرالیتنك ابتدای تشکلی
٢٠٧٥	آتنه قرالیتنك ابتدای تشکلی
٢٠٧٥	موسی علیه السلامك مصردن خروجلری
٢٠٣٤	ملوك یهودك ابتدای حکومتی
١١٩٣	سرای برونده بزانسونك ابتدای بنا و اسکانی

۱۷۰۹	آتنه حکومتنک جمهوریته انقلابی
۱۶۳۷	داود علیه السلامک بریة الشامه پادشاهلغی
۱۵۵۸	سلیمان علیه السلامک پادشاهلغی
۱٤۷۰	سلانیک جانبنده واقع ماکدونیا حکومتنک ابتداسی
۱۳۵۲	ملوکی نی‌آثوردن بابل حکومتنک ایرلمسی
۱۳۳۷	روماشهرینک بنااولنمسی
۱۱۵۵	بابل قرالی بخت النصرک بریة الشام وقدس شریفی تخریبی
۱۱۱۰	عجم پادشاهلغنک کیانیان طبقه‌سنه انتقالی
۱۱۰۸	مصری عجملرک استیلاسی
۹۱٦	اسکندرک مصری عجملردن استردادی
۹۱۰	اسکندرک ایرانی استیلاسی وداراک قتلی
۷۱۷	ماکدونیاقرالیتنک روما جمهوریتنه التحاقی
٦۱۳	مصرک رومایه التحاقی
۵۸۳	حضرت عیسی علیه السلامک میلادی
۵۱۷	رومادە پاپا نصبی
٤۸٤	جام ایجادی
۳٦۸	طبقهٔ ساسانیانک ظهوری
۲۳٤	ایاصوفیه‌نک بناسی
۲۰۱	صوترازوسنک ایجادی
۱٦۳	فرانسه قرالیتنک ابتدای تشکلی
۵۳	ولادت حضرت رسالتپناهی

٤٠ توی قلمنك ایجادی
٣٣ لهقرالیغنك تشکلی
٢٥ اسقوچیاقرالیغنك تشکلی
١٤ انکلیزقرالیغنك تشکلی
١١ اسپانیاقرالیغنك تشکلی

(هجرتدن مؤخر)

٠١ هجرت نبویه علیه افضل التحیه
١٠ حج وداع
١٠ ارتحال حضرت پیغمبر علیه السلام
١١ خلافت حضرت ابوبکر رضی الله عنه
١١ وقعهٔ مسیلمه
١٣ خلافت حضرت عمر رضی الله عنه
١٤ بناء بصره
١٤ فتح شام
١٦ بنای کوفه
١٦ بین الاسلام ابتدای استعمال تاریخ
١٩ فتح قیصریه
٢٠ فتح مصر
٢٤ خلافت حضرت عثمان رضی الله عنه
٢٧ فتح جزیرهٔ قبرس

۱۷۶	انتقال امام مالك		
۱۸۲	دانیمارقه قرالیغنك تشكلی		
۱۸۳	ابتدای ظهور بنی اغلب		
۲۰۴	انتقال امام شافعی		
۲۳۲	ابتدای دولت صفاریه	انقراضی	۲۷۹
۲۴۰	انتقال امام احمد ابن حنبل		
۲۶۲	ابتدای دولت سامانیه		
۲۷۰	ابتدای دولت امامان یمن		
۲۷۸	ابتدای ظهور قرامطه		
۲۹۶	ابتدای ظهور علویه در افریقا		
۲۹۷	مغربده دولت فاطمیه نك تشكلی		
۳۰۰	ابتدای دولت حمدانیه	انقراضی	۴۰۰
۳۱۵	ابتدای دولت دیالمه	انقراضی	۴۳۳
۳۴۲	بنای مرعش		
۳۶۰	ابتدای دولت غزنویه	انقراضی	۵۷۹
۳۶۲	روسیه دولتنك تشكلی		
۴۲۲	دولت سلجوقیه نك ظهوری	انقراضی	۵۹۰
۴۵۵	مجار قرالیغنك تشكلی		
۴۹۰	ظهور دولت خوارزمیه	انقراضی	۶۲۸
۵۰۰	ظهور دولت عبادیه		
۵۱۵	ابتدای دولت اتابكیه	انقراضی	۶۱۹

٥١٦	ایجاد ساعت	
٥٢٩	پورتکیز قرالیتنك تشکلی	
٥٤٣	ابتدای دولت غوزیه	انقراضی ٦٠٦
٥٦٧	ملوك ایوبیه نك انقراضی	
٦٠٤	مولود شریف قرائتنك ابتدای اجراسی	
٦١٦	ظهور جنکیز	
٦٣١	وفات حضرت مولانا قدس سره	
٦٥٦	دولت عباسیه نك انقراضی	
٦٥٩	ظهور دولت عباسیه درمصر	انقراضی ٩٢٣
٦٢٤	هلاك جنکیز	
٦٨٦	باروت استعمالنك شیوعی	
٦٨٦	کوزلك ایجادی	
٦٨٧	کمیلرده استعمال اولنان پوصله نك ایجادی	
٦٨٨	دولت علیهٔ عثمانیه نك ظهوری	
٦٨٨	شهریاران عثمانیان نام جلیلنه ابتدای قرائت خطبه	
٦٩٩	دولت علیهٔ عثمانیه نك استقلالی	
٧١٧	فتح بروسه	
٧٢٨	ضرب سکهٔ عثمانیه	
٧٢٩	دولت علیه ده موظف عسکر تنظیمی	
٧٥٥	ابتدای ظهور قرمانیان	

٧٥٨	شهزاده سليمان پاشانك بحرا روم ايلنه كچوب كاليبولى يى فتحلرى			
٧٦٢	طوب ايجادى			
٧٦٣	فتح ادرنه			
٧٦٥	ظهور تيمور			
٧٨٠	ظهور طائفهٔ ذوالقدريه		انقراضى	٩٢٢
٧٨٤	مصرده دولت چراكسه نك ظهورى		انقراضى	٩٢٣
٧٩١	قوصوه محاربه‌سى			
٧٩١	وفات شاه محمد بهاء الدين نقشبند قدس سره			
٧٩٦	فتح سلانيك ويكى شهر			
٧٩٧	بروسه‌ده جامع كبيرك بناسى			
٧٩٨	فتح نيكبولى			
٨٠٤	وقعهٔ تيمور			
٨٠٧	هلاك تيمور			
٨٢٥	فتح يانيا			
٨٤٨	وقعهٔ وارنه			
٨٥٠	صنعت طباعتك ايجادى			
٨٥٧	قوصوه وقعهٔ ثانيه‌سى سلطان مرادك مظفريتى			
٨٥٧	روم ايلى حصارينك بناسى			
٨٥٧	فتح استانبول			
٨٥٨	اسكى سرايك بناسى			

٨٦٢ امريقانك كشفی
٨٦٧ فاتح جامعنك بناسی
٨٦٨ اتمام جامع فاتح
٨٧٣ سرای جدیدك بناسی
٨٧٥ سرای جدیدك اتمامی
٨٨٠ منکلی کرایخانك دولت عثمانیه‌یه اطاعتی
٨٩٢ کمال رئیسك دونانما ایله اسپانیایه عزیمتی
٩٠٣ بنای جامع سلطان بایزید
٩٠٣ امیدبرونی طریقنك کشفی
٩٢٠ وقعهٔ چالدران
٩٢٢ درسعادتده ترسانه‌نك بناسی
٩٢٢ قیون ساعتنك ایجادی
٩٢٢ فتح حلب وشام
٩٢٦ فتح مصر
٩٣٧ عاصی غزالینك هلاکی
٩٣٢ سلطان سلیمانك فرانسه‌یی حمایه‌سی
٩٣٥ ویانه‌نك برنجی محاصره‌سی
٩٤١ فتح بغداد
٩٤٤ عدنك تسخیری
٩٤٧ ایمپراطور قارلوسك هزیمتی

٩٥٧ سلیمانیه جامعنك انشاسنه شروع اولنمسی
٩٥٧ مجـار قرالیقنك نمچه ایمپراطورلغنه التحاقی
٩٦١ بحر محیط شرقیده سیدی رئیسك برنجی سفری
٩٨٢ استانبولده قهوه‌نك ابتدای استعمالی
٩٦٥ سلیمانیه جامعنك اتمـامی
٩٧٩ قلیج علی پاشانك قپودان دریا نصبی
٩٨٥ اهل اسلامك اندلسدن چقدیغی
٩٨٧ انشاء رصد تقی الدین وحساب اصول اعشاری
١٠١٢ ممالك اسلامیه‌ده دخانك ظهوری
١٠٥٠ انفیه‌نك اسلامبولده شیوع استعمالی
١٠٥١ اوروپاده غزته‌نك ایجادی
١٠٩٤ ویانه‌نك ایكنجی محاصره‌سی
١١١٠ قارلوفچا معاهده‌سی
١١١٦ بیوك پترونك روسیه‌ده نظام وضعی
١١٢٤ پروت مظفریتی
١١٣٠ پوساروفچه معاهده‌سی
١١٣٥ اسكدارده دار الطباعه تأسیسی
١١٦٧ تلقیح بقرینك (یعنی چیچك اشیسنك) كشفی
١١٨٠ استانبولده زلزلهٔ عظیمه
١١٨٩ قینارجه معاهده‌سی
١١٩٩ بالون ایجادی

۱۲۰۱ تلغراف ایجادی
۱۲۱۳ فرانسه لولرك مصری استیلاسی
۱۲۱۵ طاش بصمه سنك ایجادی
۱۲۱٦ مصرك فرانسه لولردن استخلاصی
۱۲۲۲ واپور ایجادی
۱۲۲۲ اوروپا مصالحهٔ عمومیه سی
۱۲۲۹ بكرش مصالحه سی
۱۲٤۰ تیوریول ایجادی
۱۲٤۱ وقعهٔ خیریه وتأسیس عساكر نظامیه
۱۲٤۲ مكتب طبیه نك تأسیسی
۱۲٤٦ ادرنه مصالحه سی
۱۲۵۳ جسر عتیقك انشاسی
۱۲۵٤ قرانتنه نظامنك وضعی
۱۲۵۵ تنظیمات خیریه
۱۲٦۰ جسر جدیدك انشاسی
۱۲٦۳ مكاتب رشدیه نك تأسیسی
۱۲٤۷ یونانستانك استقلالی
۱۲۷۰ قریم محاربه سی
۱۲۷۳ پارس معاهده سی
۱۲۷۸ طورسان تعبیر اولنان دكز لغملرینك ایجادی
۱۲۸۰ استانبولده سركی كشادی
۱۲۸۱ ولایات تأسیسی

١٢٨١ اصلاحخانه‌لر تأسیسی
١٢٨٢ پروسیه‌لیلرك اوستریا ایله صادوه محاربه‌سی
١٢٨٣ منافع عمومیه صندقلرینك تأسیسی
١٢٨٣ ایكنه‌لی تفنك ایجادی
١٢٨٤ سلطان عبدالعزیز خانك اوروپایه سیاحتی
١٢٨٦ قوهٔ عمومیهٔ عسكریه‌مزك تنسیقی
١٢٨٦ سویش جدولك كشادی
١٢٨٧ پروسیا وفرانسه دولتلرینك محاربه‌سی
١٢٨٧ آلمانیا ایمپراطورلغنك اعلانی
١٢٨٧ ایتالیا دولتنك رومایی استیلاسی
١٢٨٧ فرانسه‌نك جمهوریته انقلابی
١٢٨٨ ترامو ایك درسعادتده احداثی
١٢٨٨ توتونك تحت انحصاره ادخالی
١٢٨٩ ترسانهٔ عامره‌ده حوض ساحل استعمالی
١٢٩٠ غلطه‌ده تونل كشادی
١٢٩٠ اناطولی‌یه شمندوفر انشاسی
١٢٩٣ قانون اساسینك وضعی
١٢٩٣ وقعهٔ چركس حسن
١٢٩٤ مجلس مبعوثانك ابتدای انعقادی
١٢٩٤ درسعادتده ملتیه عسكری احداثی
١٢٩٥ روسیه محاربهٔ اخیره‌سی

۱۲۹۵ برلین قونغره‌سی.
۱۲۹۷ موزه‌نك رسم کشادی
۱۲۹۸ مشهور جنرال غاریبالدینك قاپراره اطه‌سنده وفاتی
۱۲۹۸ عرابینك مصرده نکلتره‌یه مقاومت واسارتی
۱۳۰۰ مشهور جزایرلی ابو عبدالقادرك شامده وفاتی

(تاریخ میلاد اعتباریله بعض وقایع)

۱۸٤۰ بیوك ناپولیونك سنت‌الن اطه سندن نقل اولنان نعشنك پارسه دخولی
۱۵۱٦ استنوغرافنك موجدی (ژان‌فری‌نه‌م) لك وفاتی
۱۸۷٤ ناپولیون بوناپارتی اعدام ایچون (ماشین نفرنال) یعنی منجنیق دوزخی اطلاق ایدیلان آلت‌ناز یه‌لك جزونلر طرفندن ترتیب وتعیین اولنمسی
۱۲۷۹ فرانسه دولتی طرفندن سلطان عبدالعزیزه ارسال اولنان مرصع لریون‌دونور نشانڭ موسیوو موتیه یدیله تقدیمی

خلفاء راشدین

حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه حجرهٔ سعادت حضرت نبویه‌ده مدفوندر

ابتداء خلافت سنهٔ هجریه	مدت خلافت سنه	مدت عمر سنه
١١	٢ ٣ شهر	٦٣

حضرت عمر الفاروق رضی الله عنه حجرهٔ سعادت حضرت نبویه‌ده مدفوندر

١٣	١٠ ٦ شهر	٦٥

حضرت عثمان ذی النورین رضی الله عنه مدینهٔ منوره‌ده جنینة البقیعه‌ده مدفوندر

٢٤	١٢	٨٨

حضرت علی المرتضی رضی الله عنه نجفده مدفون اولدقلری مشهور اولدیغی کبی فرزند عالیلری حضرت حسنك بدایام کانزینی جنینة البقیعه‌یه نقل ایلدیکی دخی مرویدر

٣٥	٥	٦٣

حضرت حسن رضی الله عنه

٤٠	٦ شهر	٤١

مدت عهد خلفاء راشدین

سنه	شهر
٣٠	٣

خلفاء بنی امیه

	ابتداء حکومت سنهٔ هجریه	مدت حکومت سنه	مدت عمر سنه
(معاویهٔ اول) شامده مدفوندر	۴۱	۱۹	۷۵
(یزید اول ابن معاویه) شامده مدفوندر	۶۴	۳ شهر ۶	۲۸
(معاویهٔ ثانی ابن یزید) شامده مدفوندر	۶۴	۳	۲۳
(متغلب مروان ابن الحکم) شامده مدفوندر	۶۵	۹ شهر	۶۳
(عبدالملک ابن مروان) شامده مدفوندر	۶۵	۲۱	۶۰
(ولید اول ابن عبدالملک) شامده مدفوندر	۸۶	۹ شهر ۷	۴۶
(سلیمان ابن عبدالملک) قنسرین نواحیسنده زابقده مدفوندر	۹۶	۹ شهر ۷	۴۵

(عمر ابن عبدالعزیز) معرة النعمانده دیر سمعانده مدفوندر

سنهٔ هجریه	سنه	سنه
٩٩	٢ شهر ٨	٣٩

(یزید ثانی ابن عبدالملك) شامده مدفوندر

١٠١	٤ شهر ١	٤٠

(هشام ابن ولید) رضافه‌ده (شام رصافه‌سیدر)

١٠٥	١٩ شهر ٩	٥٥

(ولید ثانی ابن یزید) رأس مقطوعی شامده مدفوندر

١٢٥	١ شهر ٣	٤٢

(یزید ثالث ابن ولید) شامده مدفوندر

١٢٦	٥ شهر	٤٦

(ابراهیم ابن ولید اول) شامده مدفوندر

١٢٦	٤ شهر	

(مروان ثانی ابن محمد ابن مروان اول)

١٢٧	٥ شهر ١٠	٦٢

مدت عهد خلفاء بنی امیه

سنه

٩١

(سلاطين عظام عثمانيه‌نك تاريخ ولادت وجلوس وارتحاللرينى)
(ومدت عمر وسلطنت ومدفن شريفلرينى مبين جدوللر)

✼ اسامئ سلاطين عظام حضراتيله مدفن شريفلرى ✼

غازى سلطان عثمان خان بروسه‌ده حصار ايچنده مدفوندر
(ولادت) (جلوس) (ارتحال) (مدت سلطنت) (مدت عمر)
٦٥٦ ٦٩٩ ٤حا ٧٢٦ ٢١ن ٢٧ ٧٠

غازى سلطان اورخان پدرلرى جوارنده مناسترنام تربه‌ده مدفوندر
٦٨٠ ٧٢٦ ٧ ان ٧٦١ ٣٥ ٨١

غازى سلطان مرادخان بروسه‌ده چكركه نام محلده مدفوندر
٧٢٦ ٧٦١ ٧٩١ ١٥ش ٣١ ٦٥

غازى سلطان يلدرم بايزيدخان بروسه‌ده جامعلرى قربنده مدفوندر
٧٦١ ٧٩١ ٤ن ٨١٥ ١٥ ش ١٣ ٤٤

چلبى سلطان محمدخان بروسه‌ده يشيل جامع جوارنده مدفوندر
٧٨١ ٨١٦ ، ٨٢٤ ٨ ٤٣

غازى سلطان مرادخان ثانى بروسه‌ده جامعلرى قربنده مدفوندر
٨٠٦ ٨٢٤ ٨٥٥ ٥م ٣٠ ٦ شهر ٤٩

غازى سلطان ابو الفتح محمدخان استانبولده جامعلرى محرابى جهتنده‌در
٨٣٣ ٢٦ب ٨٥٥ ١٦م ٨٨٦ ٤ را ٣١ ٥٣

غازی سلطان بایزیدخان استانبولده جامعلری جوارنده مدفوندر
(ولادت) (جلوس) (ارتحال) (مدت سلطنت) (مدت عمر)
٨٥١ ٨٨٦ ٢٠را ٩١٨ ١٠را ٣٢ ٦٧

غازی یاوز سلطان سلیم خان استانبولده جامع شریفلری جوارنده مدفوندر
٨٧٥ ٩١٨ ١٨ص ٩٢٦ ٩ل ٨ ٩شهر ٥١

غازی سلطان سلیمان خان استانبولده جامع شریفلری اوکنده مدفوندر
٩٢٠ ١ش ٩٢٦ ٤ل ٩٧٤ ٢٠ص ٤٨ ٧٤

غازی سلطان سلیم خان ثانی ایاصوفیه جامع شریفی قربنده مدفوندر
٩٣٠ ٦ب ٩٧٤ ٩ر ٩٨٢ ٢٧ش ٨ ٥شهر ٥٠

غازی سلطان مرادخان ثالث ایاصوفیه جوارنده مدفوندر
٩٥٣ ٥جا ٩٨٣ ٨ن ١٠٠٣ ٨حا ٢٠ ٨شهر ٥٠

غازی سلطان محمدخان ثالث ایاصوفیه جوارنده سلیم خان ثانی یانىده مدفوندر
٩٧٤ ٧ذا ١٠٠٣ ١٦جا ١٠١٢ ١٢ب ٩ ٣٧

غازی سلطان احمدخان استانبولده جامع شریفلری جوارنده مدفوندر
٩٩٨ ١٢ج ١٠١٢ ١٨ب ١٠٢٦ ٢٢ذا ١٤ ٢٨

سلطان مصطفی خان بن محمدخان
١٠٠١ ١٠٢٦ ٢٢ذا ١٠٤٨ فراغ غره ر ٣١ شهر

سلطان عثمان خان ثانی پدرلری سلطان احمد خان یانندە مدفوندر

(ولادت)	(جلوس)	(ارتحال)	(مدت سلطنت)	(مدت عمر)
١٠١٣	١٠٢٧	١٠٣١	٤ شهر	١٨

دفعهٔ ثانیه سلطان مصطفی خان ایاصوفیه جامع شریفی حولیسنده تربه سنده مدفوندر

١٠٣٢ ... ٤٨

١٠٤٨ وفات ر ١١ ٢ شهر

غازی سلطان مراد خان رابع پدری سلطان احمد خان یانندە مدفوندر

١٠١٨ ن ٢٨	١٠٣٢ ذا ١٥	١٠٤٩ ل ١٦	١٦ ١١ شهر	٣١

سلطان ابراهیم خان ایاصوفیه ده عملری سلطان مصطفی تربه سنده مدفوندر

١٠٢٤ ل ١٣	١٠٤٩ ل ١٦	١٠٥٨ ب ٧ فراغ ٢٩ ب وفات	٨ ٩ شهر	٣٤

غازی سلطان محمد خان رابع باغچه قپوسنده والدەلری ترجان سلطان تربه سنده مدفوندر

١٠٥١	١٠٥٨ ب ١٧	١٠٩٩ فراغ ١١٠٤ وفات	٤٠ ٥ شهر	٥٣

سلطان سلیمان ثانی جدلری سلطان سلیمان تربه سنده مدفوندر

١٠٥٢	١٠٩٩	١١٠٢	٣ ٨ شهر	٥٠

سلطان احمدخان ثانی جدلری سلطان سلیمان تربه سنده مدفوندر
(ولادت) (جلوس) (ارتحال) (مدت سلطنت) (مدت عمر)
۱۰۵۲ ٦ ذ ۱۱۰۲ ۱۵ ل ۱۱۰٦ ٤ ۸ شهر ٥٤

سلطان مصطفی خان ثانی باغچه قپوسنده والده تربه سنده مدفوندر
۱۰۷٤ ۱۱۰٦ ۲۲ ج ۱۱۱۵ ۸ ۸ شهر ٤۰

غازی سلطان احمد ثالث باغچه قپوسنده والده تربه سنده مدفوندر
۱۰۸٤ ۱۱۱۵ ۲ ر ۱۱٤۳ فراغ ۲۷ ۱۱ شهر ٦٥
۱۱٤۹ وفات

غازی سلطان محمود خان باغچه قپوسنده والده تربه سنده مدفوندر
۱۱۰۸ ٤ م ۱۱٤۳ ۱۵ را ۱۱٦۸ ۲۸ ص ۲۵ ٦۰

سلطان عثمان خان ثالث برادرلری سلطان محمود خان جوارنده مدفوندر
۱۱۱۰ ۱۱٦۸ ۲۸ ص ۱۱۷۱ ٦ ۱ ص ۳ ۱۱ شهر ٦۰

سلطان مصطفی خان ثالث استانبولده لاله لی جامعی ساحه سنده مدفوندر
۱۱۲۹ ۱۱۷۱ ٦ ۱ ص ۱۱۸۷ ۸ را ۱٦ ۸ شهر ٥۸

غازی سلطان عبدالحمید خان باغچه قپوسنده مدرسه لرینه متصل تربه لرنده مدفوندر
۱۱۲۷ ۱۱۸۷ ۱۰ ل ۱۲۰۳ ۱۲ ب ۱۵ ۸ شهر ٦٦

غازی سلطان سلیم خان ثالث پدرلری سلطان مصطفی خان تربه‌سنده در
(ولادت) (جلوس) (ارتحال) (مدت سلطنت) (مدت عمر)
١١٧٥ ١٢٠٣ ١٢٢٢ فراغ ١٨ ٨ شهر ٤٨
١٦ ب وفات ١٢٢٣

سلطان مصطفی خان رابع پدرلری سلطان عبدالحمید خان تربه‌سنده مدفوندر
١١٩٣ ١٢٢٣ ٢١ را ١٢٢٣ ١ ٢ شهر ٣٠

غازی سلطان محمود خان ثانی استانبولده چنبرلی‌طاش جوارنده تربهٔ مخصوصه‌لرنده مدفوندر
١١٩٩ ١٣ ان ١٢٢٣ ٤ جا ١٢٥٥ ١٩ را ٣٢ ١٠ شهر ٥٥

غازی سلطان عبدالمجید خان سلطان سلیم جامعی جوارنده تربهٔ مخصوصه‌لرنده مدفوندر
١٢٣٧ ١٤ ش ١٢٥٥ ١٩ را ١٢٧٧ ١٧ ذ ٢٢ ٩ شهر ٤٠

سلطان عبدالعزیز خان پدرلری سلطان محمود خان ثانی تربه‌سنده مدفوندر
١٢٤٥ ١٤ ش ١٢٧٧ ١٧ ذا ١٢٩٣ ٧ جا ١٦ ٤ شهر ٤٨
فراغ ارتحال ١٦ جا

خاقان سابق سلطان مراد خان خامس حضرتلری مبتلا اولدقلری
علت جهتیله منخلع اولدیلر

(ولادت) (جلوس) (مدت سلطنت) (مدت عمر)
۱۲۵٦ ۲۵ ب ۱۲۹۳ ۷ جا ۱۲۹۳ ۳ شهر
انخلاع ۱۱ ش ۳ یوم

❊ السلطان ابن السلطان السلطان ❊ الغازی عبد الحميد خان ❊
❊ ثانی ❊ ابن السلطان الغازی عبد المجيد خان ایدالله خلافته الی ❊
❊ آخر الدوران افندمز حضرتلرینك تاریخ مولود سعادت ❊
❊ نمودی بیك ایکی یوز اللی سکز سنه سی شعبان شریفنك اون ❊
❊ سکزنجی کونی اولوب بیك ایکی یوز طقسان اوچ سنه سی ❊
❊ شعبان شریفنك اون برنجی کونی بالارث والاستحقاق ❊
❊ سریر ارای خلافت وسلطنت اولمشلر در جناب مالك الملك ❊
❊ ذات ملوکانه لرینی کمال موفقیت ومظفریت ایله تخت عالی ❊
❊ بخت خلافت شاهانه لرنده بردوام ایلیه آمین ❊

اليوم موجود اولان بالجمله حکمدارلرك حکومتلری وسنلری جدولیدر

اوروپا دولتلری حکمدارلرینك تاریخ ولادت وجلوس سلری سنهٔ میلادیه اعتباریله‌در

ایران شاهی شاه ناصرالدین قاجار حضرتلری
ولادتی ٦ صفر ١٢٢٥ جلوسی ١٣ ذی القعده ١٢٦٣

اوستریا ایمپراطوری فرانسواژوزه‌ف حضرتلری
ولادتی ١٨ اغستوس ١٨٣٠ اوستریا تختنه
قعودی ٢ کانون اول ١٨٤٨

اسپانیا قرالی (١٢) الفونس حضرتلری
ولادتی ٢٨ تشرین ثانی ١٨٥٧ قراللغی ١٨٧٥

اسوج نورج قرالی (٢) اوسقار حضرتلری
ولادتی ٢١ کانون ثانی ١٨٢٠

ایتالیا قرالی هومبرت حضرتلری
ولادتی ١٤ مارت ١٨٤٤ ایتالیا تختنه قعودی ١٢ کانون اول ١٨٧٨

باویرا قرالی (٢) لوئی حضرتلری
ولادتی ٢٥ اغستوس ١٨٤٥ قعودی ١٠ مارت ١٨٦٤

برەزیلیا ایمپراطوری (٢) دون پدرو حضرتلری
ولادتی ٢ کانون ثانی ١٨٤٥ ایمپراطورلغی ٧ نیسان ١٨٣١

بلجیقا قرالی (٢) لئوپولد (لوئی فیلیب ماری ویقتور) حضرتلری
ولادتی ٩ نیسان ١٨٣٥ پدرینك یرینه قعودی ١٧ كانون ثانی ١٨٦٦

المانیا ایمپراطوری کیلیوم حضرتلری
ولادتی ٢٢ مارت ١٧٩٧ برادری (٤) فره دریق کیلیومك
یرینه قعودی ٢ كانون ثانی ١٨٦١

پورتغال قرالی دون لوئی حضرتلری
ولادتی ٣١ ایلول ١٨٣٧ برادرینك یرینه قعودی ١٨٦١

هپیار فلمنك قرالی (٣) کیلیوم حضرتلری
ولادتی ١٩ شباط ١٨١٧ قعودی ١٢ مایس ١٨٤٩

چین ایمپراطوری چونغ چی حضرتلری
ولادتی ٥ كانون ثانی ١٨٥٤

حبش ایمپراطوری حضرتلری
یوحنا جلوسی ١٨٦٧

دانیمارقه قرالی (٩) قرستیان حضرتلری
ولادتی ١٨ نیسان ١٨١٨ قعودی ١٥ تشرین ثانی ١٨٦٣

روسیه ایمپراطوری الکساندر حضرتلری
ولادتی ١٠ مارت ١٨٤٥ قعودی ١٣ مارت ١٨٨١

ژاپونیا ایمپراطوری موتت سوهیتو حضرتلری
(ژاپون لساننده میقادو دینورکه حکمدار معناسنه‌در)

ساقس قرالی فره‌دریق (اوکوست البر) حضرتلری
ولادتی ۳ نیسان ۱۸۲۸ قعودی ۲۹ ایلول ۱۸۷۳

غران بریتانیا (انکلتره) قرانیچه‌سی الکساندرینا ویقتوریا حضرتلری
ولادتی ۲٤ مایس ۱۸۱۹ اعلان قعودی ۲۱ حزیران ۱۸۳۷

فاس
سلطانی مولا حسن حضرتلری

ورتنبرغ قرالی شارل فره دریق الکساندر حضرتلری
ولادتی ٤ مارت ۱۸۲۳ پدرینك برینه قعودی ۲۵ حزیران ۱۸٦٤

یونان قرالی ژورژ حضرتلری
ولادتی ۲٤ کانون اول ۱۸٤٥ قعودی ۳۱ تشرین اول ۱۸٦۳

دولت علیه‌نك مراتب ملکیه وعسکریه‌سنه منسوب منصوب ومعزول وکلای فخام ومشیران ووزرای عظام حضراتنك اسامیسیله منشألرینی مبین جدولدر

اسامی	منشیٔ
نامق پاشا	عسکریه‌دن
عبدالکریم نادر پاشا	عسکریه‌دن
حاجی عزت پاشا	عسکریه‌دن
ولی الدین پاشا	ملکیه دن
مصطفی پاشا	عسکریه‌دن
میراخور مصطفی پاشا	مابین همایوندن
ادهم پاشا	عسکریه‌دن
احمد جلال پاشا	ملکیه دن
کانی پاشا	ملکیه دن
ادهم پاشا	عسکریه‌دن
اسماعیل پاشا	خدیو مصر سابق
محمدعلی پاشازاده	
حلیم پاشا	ملکیه دن

محمد عاكف پاشا	ملكيه دن
حليم پاشا	عسكريه دن
محمد توفيق پاشا	ملكيه دن
درويش پاشا	عسكريه دن
صفوت پاشا	ملكيه دن
محمد خورشيد پاشا	ملكيه دن
حاجى وسيم پاشا	عسكريه دن
احمد جودت پاشا	قاضيعسكرلكدن
قسطاكى موسوروس پاشا	ملكيه دن
احمد راسم پاشا	ملكيه دن
محمد تقى الدين پاشا	علميه دن
اسماعيل پاشا	عسكريه دن
راشد پاشا	ملكيه دن
محمد توفيق پاشا	خديو مصر
محمد رأفت پاشا	عسكريه دن
منصور پاشا	مصرده
صادق پاشا	ملكيه دن
عاصم پاشا	ملكيه دن
صفوت پاشا	عسكريه دن
مصطفى پاشا	عسكريه دن
عزت پاشا	عسكريه دن

اسامی	منشئ
کمال پاشا	ملکیه‌دن
رؤف پاشا	عسکریه‌دن
ردیف پاشا	عسکریه‌دن
حمدی پاشا	ملکیه دن
احمد مختار پاشا	عسکریه‌دن
سرور پاشا	ملکیه‌دن
صبحی پاشا	ملکیه‌دن
سامح پاشا	عسکریه‌دن
عرفان پاشا	ملکیه‌دن
ابراهیم پاشا	عسکریه‌دن
نصرت پاشا	عسکریه‌دن
مصطفی عاصم پاشا	عسکریه‌دن
عبدالرحمن پاشا	ملکیه‌دن
اسماعیل پاشا زاده	
حسین پاشا	مصرده
حسن پاشا	مصرده
دامادی ابراهیم پاشا	مصرده
طوسون پاشا	مصرده
ابراهیم پاشا	مصرده
رستم پاشا	ملکیه‌دن

اسامی	منشئ
احمد ایوب پاشا	عسکریه‌دن
علی صائب پاشا	عسکریه‌دن
نوباز پاشا	ملکیه‌دن
عارفی پاشا	ملکیه‌دن
یوسف پاشا	ملکیه‌دن
ابراخام پاشا	ملکیه‌دن
ناصر پاشا	ملکیه‌دن
احمد جدی پاشا	عسکریه‌دن
ابراهیم پاشا	ملکیه‌دن
علی پاشا	ملکیه‌دن
غالب پاشا	ملکیه‌دن
اشرف پاشا	عسکریه‌دن
شریف پاشا	مصرده
نظیف پاشا	ملکیه‌دن
علقو پاشا	ملکیه‌دن
مصطفی فاضل پاشازاده عثمان پاشا	ملکیه‌دن
مظهر پاشا	ملکیه‌دن
رفعت پاشا	ملکیه‌دن
عثمان پاشا	عسکریه‌دن

منشئ	اسامی
عسکریه‌دن	حسن تحسین پاشا
ملکیه‌دن	حسن پاشا
عسکریه‌دن	حسین فوزی پاشا
ملکیه‌دن	کامل پاشا
ملکیه‌دن	ضیا پاشا
ملکیه‌دن	قدری پاشا
ملکیه‌دن	سعید پاشا
ملکیه‌دن	احمد وفیق پاشا
ملکیه‌دن	داماد محمود پاشا
ملکیه‌دن	عبدالله پاشا
عسکریه‌دن	سعید پاشا
ملکیه‌دن	قسطاکی پاشا
ملکیه‌دن	شریف عون الرفیق پاشا
عسکریه‌دن	شاکر پاشا
عسکریه‌دن	فؤاد پاشا
ملکیه‌دن	الکساندر پاشا
ملکیه‌دن	خیرالدین پاشا
ملکیه‌دن	فوتیادی پاشا

اسامی	منشیٔ
راسم پاشا	ملكيه‌دن
التونی زاده اسماعیل پاشا	ملكيه‌دن
هدایت پاشا	عسكريه‌دن
منیف پاشا	ملكيه‌دن
عابدین پاشا	ملكيه‌دن
ریاض پاشا	مصرده
حسین حسنی پاشا	عسكريه‌دن
علی نظامی پاشا	عسكريه‌دن
سید فاضل پاشا	
نافذ پاشا	عسكريه‌دن
اسعد پاشا	ملكيه‌دن
حسن پاشا	عسكريه‌دن
شوكت پاشا	ملكيه‌دن
هوبارت پاشا	عسكريه‌دن
محمود پاشا	ملكيه‌دن
سعداه پاشا	ملكيه‌دن
سعید پاشا	ملكيه‌دن

جنتمکان سلطان مرادخان رابع حضرتلرینك بغدادی تشریفلرندن صکره بغداده تعیین بیوریلان ولات عظام حضراتنك اسامی ومدت مأموریتلرینی مبین جدولدر

اسامی	تاریخ مأموریت	مدت اقامت		
	سنه	سنه	شهر	ایام
کوچك حسن پاشا	١٠٤٨	٠	٤	٠
درویش محمد پاشا	١٠٤٩	٣		١٣
دفعهٔ ثانیه کوچك حسن پاشا	١٠٥٢	٢		٥
دلی حسین پاشا	١٠٥٤		٥	١٥
حیدر اغازاده محمد پاشا	١٠٥٤	١		١١
کوچك موسی پاشا	١٠٥٥	١		٢٢
ابراهیم پاشا	١٠٥٦	١	٢	١٥
سمز موسی پاشا	١٠٥٨	١	١	٢١
ملك احمد پاشا	١٠٥٩		١٠	٢٨
توغای زاده ارسلان پاشا	١٠٥٩		٦	
حسین پاشا	١٠٦٠	٠	١٠	
سلحدار قره مصطفی پاشا	١٠٦١	٢	٠	٢٣
سلحدار مرتضی پاشا	١٠٦٣	٢	١١	٠
اق محمد پاشا	١٠٦٥	١	٤	١٥
خاصکی محمد پاشا	١٠٦٧	٢	٠	١٧

اسامى	تاريخ مأموريت سنه	مدت اقامت سنه	شهر	ايام
دفعهٔ ثانيه سلحدار مرتضى پاشا	١٠٦٩	٢	٧	٢
قنبور مصطفى پاشا	١٠٧٢	١	١٠	١٨
يوق مصطفى پاشا	١٠٧٤	٠	٦	٠
دفعهٔ ثانيه سلحدار قره مصطفى پاشا	١٠٧٥	٠	٨	٢٦
اوزون ابراهيم پاشا	١٠٧٥	١	١٠	١٧
دفعهٔ ثالثه سلحدار قره مصطفى پاشا	١٠٧٧	٤	٢	١
سلحدار حسين پاشا	١٠٨٢	٣	٤	٢٠
عبدالرحمن پاشا	١٠٨٥	١	٩	٦
قپلان مصطفى پاشا	١٠٨٧	١	٦	٠
سلحدار عمر پاشا	١٠٨٨	٣	٩	٠
ابراهيم پاشا	١٠٩٢	٣	٥	٠
دفعهٔ ثانيه سلحدار عمر پاشا	١٠٩٥	٣	٠	٢٧
كتخدا احمد پاشا	١٠٩٨	١	٠	١١
دفعهٔ ثالثه سلحدار عمر پاشا	١٠٩٩	١	٨	٢٢
بازركان احمد پاشا	١١٠٢	٣	٠	٠٠
احمد پاشا	١١٠٥	٢	٠	٠٠
على پاشا	١١٠٧	٣	٠	٠٠
اسماعيل پاشا	١١١٠	١	٠	٠٠
دالطبان مصطفى پاشا	١١١١	٢	٤	٠٠

اسامی	تاريخ مأموريت سنه	مدت اقامت سنه	شهر	ايام
يوسف پاشا	١١١٥	٠	٠	٤
دفعهٔ ثانيه على پاشا	١١١٥	٠	٧	٤
حسن پاشا	١١١٦	١٩	٠	٠
مشار اليه حسن پاشا زاده احمد پاشا	١١٣٥	١٢	٠	٠
اسماعيل پاشا	١١٤٧	١	٠	٠
صدر اسبق محمد پاشا	١١٤٨	١	٠	٠
احمد پاشا	١١٤٩	١٢	٠	٠
صدر اسبق الحاج احمد پاشا	١١٦١	٠	٥	٠
كبيريه‌لى الحاج احمد پاشا	١١٦١	٠	٧	٠
صدر اسبق الحاج محمد پاشا	١١٦٢	٠	٨	٠
مشار اليه احمد پاشا كتخداسى سليمان پاشا	١١٦٣	١٢	٠	٠
مشار اليه سليمان پاشا كتخداسى على پاشا	١١٧٥	٣	٠	٠
عمر پاشا	١١٧٧	٩	٠	٠
اسپناقچى زاده مصطفى پاشا	١١٨٦	٦	٠	٠
عبدى پاشا	١١٩٢	٠	٠	٨
عبدى پاشا كتخداسى عبداه پاشا	١١٩٢	٠	٦	٠
حسن پاشا	١١٩٢	٠	٦	١٢
بيوك سليمان پاشا	١١٩٣	٢٤	٠	٠
سليمان پاشانك كتخداسى حافظ على پاشا	١٢١٧	٥	٠	٠
حافظ على پاشانك كتخداسى كوچك سليمان پاشا	١٢٢٢	٣	٠	٠

اسامی	تاریخ مأموریت سنه	مدت اقامت سنه	شهر	ایام
سلیمان پاشانك خزینه داری عبدالله پاشا	١٢٢٥	٣	٠	٠
سلیمان پاشازاده سعید پاشا	١٢٢٨	٤	٠	٠
داود پاشا	١٢٣٢	١٤	٠	٠
لازعلی رضا پاشا	١٢٤٦	١٦	٠	٠
محمد نجیب پاشا	١٢٥٨	٦	٠	٠
عبدالکریم نادر پاشا	١٢٦٤	١	٦	٠
وجیهی پاشا	١٢٦٦	٠	١٠	٢١
محمد نامق پاشا	١٢٦٧	٠	٩	٥
کوزلکلی محمد رشید پاشا	١٢٦٨	٥	٠	٢٧
سردار اکرم عمر پاشا	١٢٧٣	١	٤	٠
سرکاتبی مصطفی نوری پاشا	١٢٧٥	١	٤	٠
احمد توفیق پاشا	١٢٧٧	٠	٦	٢٢
دفعهٔ ثانیه محمد نامق پاشا	١٢٧٧	٧	٦	٠
تقی الدین پاشا	١٢٨٤	١	٠	٠
احمد مدحت پاشا	١٢٨٥	٣	٠	٢١
محمد رؤف پاشا	١٢٨٨	١	٠	٠
ردیف پاشا	١٢٨٩	١	١١	١٥
عبدالرحمن پاشا	١٢٩١	١	٩	٢٣
عاکف پاشا	١٢٩٣	٠	١٠	٧
قدری پاشا	١٢٩٣	٠	٩	٢٤
دفعهٔ ثانیه عبدالرحمن پاشا	١٢٩٤	١	١٠	٢٩
دفعهٔ ثانیه تقی الدین پاشا	١٢٩٦			

مقام صدارت عظمایه (١)

علما جانبندن	معروض داعئ کمینه لریدرکه
سائرلری جانبندن	معروض چاکر کمینه لریدرکه

عباره ارا سنده اسملری ذکر اولندقده فخامتلو دولتلو افندم حضرتلری

رتبهٔ صدارتی احراز ایتمش ذواته

علما جانبندن	معروض داعیلریدرکه
سائرلری جانبندن	معروض چاکرلریدرکه

عباره ارا سنده اسملری ذکر اولندقده ابهتلو دولتلو افندم حضرتلری

امیر مکهٔ مکرمه و معزوللرینه دولتلو سیادتلو افندم حضرتلری

دار السعادة الشریفه اغاسنه دولتلو عنایتلو افندم حضرتلری

مقام سر عسکری و شرف صهریت دولتلو عطوفتلو افندم

سلیه یه نائل اولمش وکلایه حضرتلری

ذات سردار اکرمی یه دولتلو رأفتلو افندم حضرتلری

مشیرلره و وزرایه و معزوللرینه دولتلو افندم حضرتلری

رتبهٔ بالایه و سرقرنای شهنشاهی عطوفتلو افندم حضرتلری

ایله مابین همایون باشکاتبنه « « «

فریقان ایله رتبهٔ اولی صنف اولی سعادتلو افندم حضرتلری

و دوم ایلی بکاریکیلکی پایه لولرینه « « «

(١) — الیوم مستعمل اولان القاب رسمیهٔ مرحوم عبد المجید خان ایام سلطنتنده وضع و ترتیب اولنمشدر

میرلوا و میرمیران ورتبهٔ اولی	سعادتلو	افندم			
صنف ثانیسنه					
میرالای و ثانیه متمایزینه	عزتلو	افندم			
رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسنه و میرالامرا	عزتلو	افندی	پاشا	بك	اغا
و قائممقاملق و اصطبل عامره					
مدیری پایه لولرینه					
بیکباشیلره و رتبهٔ ثالثه یه و قپوجی	رفعتلو	بك	افندی	اغا	
باشیلره و الای امیناسنه					
رتبهٔ رابعه یه و قول اغالرینه	فتوتلو	بك	افندی	اغا	
و خواجکانه و بوزباشیلره					
رتبهٔ مذکوره مادوننده بولنانلر ایله	حمیتلو	بك	افندی	اغا	
سائر مأموریتده اولانلره					

مسند مشیخت اسلامیه

علما جانبندن	معروض داعیٔ دیرینه لریدرکه
سائرلری جانبندن	معروض بندهٔ دیرینه لریدرکه
عباره ارasنده	ذولتلو سماحتلو افندم حضرتلری

معزوللرینه

علما جانبندن	معروض داعیلریدرکه
سائرلری جانبندن	معروض بنده لریدرکه
عباره اراسنده	دولتلو فضیلتلو افندم حضرتلری
صدوره	سماحتلو افندم حضرتلری

استانبول پایه‌لولرینه	فضیلتلو	افندم حضرتلری
حرمین محترمین پایه‌لولرینه	فضیلتلو	افندم
بلاد خمسه و مخرج موالیسنه	فضیلتلو	افندی
مدرسینه	مکرمتلو	افندی
قضاته	مودتلو	(چلبی افندی‌یه) رشادتلو افندم حضرتلری

۱. رتب علیه و سیفیه و قلمیه‌نك اصول تشریفات دولت علیه‌اوزره یکدیگره تقدملری

رتبهٔ مشیری ووزرات • صدور روم ایلی واناطولی پایه‌سی • رتبهٔ بالادن اولوب بالفعل وکلالق خدمتنده بولنان رجال ورتبهٔ بالادن سائر رجال • استانبول پایه‌سی • فریقان رتبهٔ اولی صنف اولی • روم ایلی بکلربکیلکی • حرمین شریفین میراولالق • میرمیرانلق • رتبهٔ اولی صنف ثانیسی • بلاد خمسه مولویتی میر الایلق • رتبهٔ ثانیه صنف اول متمایزی • مخرج مولویتی رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسی • میرالامرالق • قائممقاملق • اصطبل عامره مدیرلکی • کبار مدرسین • بیکباشیلق • رتبهٔ ثالثه قپوجی باشیلق • موصلهٔ سلیمانیه مادوننده بولنان مدرسین الای امینلکی • رتبهٔ رابعه • قول اغالق • خواجه‌لق • یوزباشیلق

— ۱ — رتب دولت علیه‌نك حلیه‌سی خیلی وقت دنبرو شو صورت موضوعده ایسه‌ده ملکیه‌سی یالکز صدارت ووزارت وروم ایلی بکلربکیلکندن ومیرمیران وقپوجی باشی وخواجه‌کاندن عبارت اولوب مؤخراً مرحوم سلطان محمود خان ثانی زماننده رتبهٔ بالا ومرحوم سلطان عبدالمجید خان زماننده قصور رتب موجوده احداث ورتب سیفیه‌ده کذلك مرحوم محمود خان ثانینك عساکر نظامیه‌یی تأسیسلرنده ترتیب اولنوب بالاخره تدریجاً تزیید واکمال اولنمشدر

رتبهٔ علميه‌نك تعبيرات وتعريفاتی

روم ايلی قاضيعسكرلكی	ابتدا پايه‌سنی احراز وصكره صره‌سيله منصبنی ضبط ايدر وتكرر دخی ايلر
اناطولی قاضيعسكرلكی	ابتدا پايه‌سنی احراز ايدر صكره منصبنی ضبط ايدر صره‌سيله روم ايلی پايه‌سنه نقل ايدر
استانبول قاضيلغی	كذلك پايه‌سنی احراز صكره منصبنی ضبط ايلر وياخود اناطولی پايه‌سنه نائل اولور
حرمين مولويتی	بالذات منصبنی ضبط ايدر وياخود حرمين پايه‌سی ويريلور
بلاد خمسهٔ مولويتلری	ادرنه بوسنه شام (مصر) و(فلبه‌دن عبارتدر
مخرج مولويتلری	قدس حلب ايوب سلانيك يكيشهر قنارغلطه ازمير صوفيه وطربزون ايله كريددن عبارتدر
پايهٔ مجرده اصحابی	بالكز مخرج پايه‌سنه نائل اوله بيلور ترقی كسب ومنصب ضبط ايليه‌مز
متقاعدين	درس عام خواجه افنديلردن بعضيلرينك ارزولری اوزرينه تقاعدی اجرا اولنور
دار الحديث	سليمانيه جامع شريفنك قبله طرفنده برمدرسه اولوب بورايه واصل اولان مدرس مخرج مولويتلرينك الك معتبرينه نائل اوله بيلور

سليمانيه | سليمانيه جامع شريفى جوارنده درت مدرسه در دار الحديث مدرسى محل اولان مخرج مولويتلرينه طالب اولمدیغى حالده بو رتبه دن برينه مولويت سؤال اولنور
خامسهٔ | مافوقنده بولنان طالب اولمزايسه بو رتبه ودها اشاغى
سليمانيه | رتبه لردن دخى مخرج مولويتلرينه نائل اولور
موصلهٔ | بورادن اعتباراً يوقارو رتبه ده بولنان مدرسلره كبار
سليمانيه | مدرسين تعبير اولنور (صحن ثمان)

(حركت التمشلى) (ابتداء التمشلى) فاتح جامع شريفى
موصلهٔ صحن جانبنده بولنان

حركت داخل ابتداء داخل حركت خارج سكز مدرسه در
ابتداء خارج استانبول مدرسلكينك مدخليدر رتب مذكوره ده بولنان مدرسينك اعدادى بعضاً زايد وبعضاً ناقص ايدر

دوريه | بغداد عينتاب بوسنه ارضروم مرعش طرابلس غرب
مولويتلرى | بيروت كردستان (روسجق) سيواس ادرنه كنغريدر

رسمى نشانلر

دولت عليهٔ عثمانيه ده رسمى نشانلر جنتمكان سلطان محمودخان ثانى زماننده و١٢٤٨ سنه سى اغستوسنده احداث اولنوب ابتدا رتب ودرجاتنه كوره مرصع افتخار نشانلرى چيقارلمش ايسه ده جنتمكان عبد المجيد خان زماننده و ١٢٦٨ سنه سى ذى الحجه سنده

انلر الغا اولنه‌رق برینه مجیدی نشانی وضع ایدلمش وجنتمکان سلطان عبدالعزیزخانك ایام سلطنتنده و ۱۲۲۸ سنه‌سی جمادی الاخرنده نشان عثمانی احداث اولندیغی کبی پادشاه شوکت پناه سلطان عبدالحمیدخان افندمز حضرتلرینك زمان همایونلرنده و ۱۲۹۵ ذی الحجه سنك یکرمی اوچنده دخی امتیاز وشفقت نشان عالیلری ایجاد بیورلمشدر

اشبو نشانلردن مجیدی وعثمانی نشانلری هر نوع خدمات سلطنت سنیه‌ده ابراز مأثر جمیله ایدن بندکانه برنشانهٔ افتخار وامتیاز اولمق اوزره ویریلوب مجیدی برنجی وایکنجی واوچنجی ودردنجی وبشنجی عنوانلریله بش وعثمانی دخی برنجی وایکنجی واوچنجی ودردنجی نامل‌ریله درت رتبه‌دن عبارت اولدقدن بشقه هر ایکیسنك برنجی رتبه‌لرندن ممتاز برده مرصعلری واردرو امتیاز نشانی دخی دولت علیه‌نك منافع علمیه وملکیه وعسکریه‌سنی مستلزم خدمات فوق العاده ابراز ایدنلره وبر رتبه‌یه مخصوصدر شفقت نشانی ایسه محاربه زمانلرنده واحوال وافات فوق العاده ظهورنده منحصرا خدمات مشکوره ومرو تمندانه‌ده بولنان ودولت وملت ووطنك منفعت وسلامتنه ومصابین ومحتاجینك دفع وتعدیل احتیاجاتنه هر نه صورتله اولورایسه اولسون معاونت ایدن وبوکبی احوالده بلا اختصاص انسانیته خدمت وابراز مأثر حمیت ایلیان نسوانه ویریلوب برنجی وایکنجی واوچنجی عنوانلریله اوچ رتبه‌یه منقسمدر . وبوایکیسندن امتیاز نشانی مرصع اولدیغی کبی شفقت نشانك برنجی وایکنجی رتبه‌لرینك اورته‌سی دخی درجه‌لرینه کوره کذلك مرصعدر .

بغداد ولايتنه دائر معلومات

ولايتك احوال خصوصيه وطبيعيه سی

ولايتك صورت انقساميله جغرافياسی

بغداد ولايتی اسياده كائن ممالك عثمانيه جمله سندن اولوب حدودی شمالا موصل ولايتنی بغداد ولايتندن تفريق ايدن جبل (حمرين) وشرقا خطهٔ عراقيه جهتنجه ممالك عثمانيه ايله ممالك ايرانيه‌يی تحديد ايليان جبال متسلسله و جنوبا (عمان) عشيرتی و غربا شام و حلب ولايتلری متمادتندن اولان شاميه چوليدر . بصره دن نجد سنجاغنه بحراً وبراً كيديله بيلور ايسه ده براً پك اوزاق اولديغنه وغير معمور بر چوق چوللردن مروراتمك لازمكله‌جكنه مبنی مسافه‌سی غير معين اولديغندن بولوانك مسافه‌سی داخل حساب اولمديغی حالده جبل حمريندن بصره كورفزينه وكويته قدر بروجه تقريب ولايتك طولی يوز اللی و عرضی ده دن منديلی يه قدر عرضی سكسان ساعت قدردر . (ولايت) . بغداد . حله . كربلا . منتفك . عماره . بصره . نجد . ناملريله يدی لوادن مركبدر . بونلردن بغداد حله منتفك بصره نجد سنجاقلری برنجی وكربلا ايكنجی وعماره اوچنجی صنفدندر .

ولایتك ایچنده، فرات، ودجله، کبی ایکی بیوك، ودیاله، کبی نافع وفقط انلره نسبتله پك کوچك اوچ نهر جریان ایدر مقدار وسعتنی تعریف ایتدیکمز ولایتك هرطرفی منبت ومحصولدار وهردرلو زراعته لایق و صالح اراضی واسعه‌دن عبارتدر. فرات نهری اناطولینك ایچرو طرفلرندن یعنی ارضروم ولایتی داخلنده بعدان ایله پك چوق یرلری طولاشه‌رق وحلب ولایتنه تابع بیرهجك قصبه‌سی اوکنندن ودیر سنجاغی اورته‌سندن کچه‌رك عنه قضاسندن بدأ ایله ولایتك بیوك برقسمنی اروایه صالح بر صورتده شمالدن جنوبه طوغری قورنه‌یه قدر اقار. دجله نهریده دیاربکر ولایتی داخلنده نبعان ایدوب جزیره طاغلرینی یاره‌رق وموصل ولایتنك موصل سنجاغی اورته‌سندن کچه‌رك بغداد ولایتنك جهت شمالیه‌سنده واقع شرقات نام موقعدن بدأ ایله بو ولایته داخل اولور. وینه فرات کبی ولایتك بیوك برقسمی اورته‌سندن جریان ایله قورنه‌یه اتصال ایلر. اشته بو ایکی نهرك مرکز التصاقی اولان قورنه موقعندن بصره کورفزینه قدر هرایکی نهردن وایرانك شیراز ولایتی داخلنده‌کی (محمره)(٨) ایچرولرندن کلان وشرقدن غربه طوغری جریان ایدن (کارون) نهرندن وجزر ومدك دائما و یرمکده و المقده اولدیغی دکز صویندن ترکب ایدن عظیم برنهره دخی شط العرب اطلاق

-٨- ممالك محروسه‌دن اولدیغی حالده بوندن اوتوز سنه اول ایرانیلر طرفندن وضع ید اولنمشدر

اونئور · دیاله‌نهریده موصل ولايتنه تابع سليمانيه سنجاغيله بغداد اولان ایران ممالکندن باشلایوب لواء مذکور ایله ایرانك (ذهاب) (۳) نواحیسنی تحدید ایتدکدن صکره بغداد سنجاغنه تابع خانقین قضاسی کنارندن و خراسان قضاسی اورته‌سندن کچه‌رك واوجهتده بغداد ولایتنی موصل ولایتندن تفریق ایدرك شرقدن غربه طوغری اقار · وبغدادك ایکی ساعت التطرفنده دجله‌یه منصب اولور · ایرانك کرند جهتندن خانقین قضاسنه اقان وینه شرقدن غربه طوغری جریان ایدن وخانقین قصبه‌سنك اورته‌یرندن کچن الوندنهری قضاء مذکورك اکثر اراضیسنی کرکی کبی سقی واروا ایتمکده وفوائد عظیمه‌سی کورنمکده‌در · بوندن بشقه مندلی جهتنده ایراندن نبعان وشرقدن غربه طوغری جریان ایدن مندلی وقزانیه ودوشیخ قصبه‌وقریه‌لری مزارعنی وبوراللرده‌کی باغ وبغچه‌لری اروا ایتمکده اولان بر نهرده وار در · ینه حدود عثمانیه ایله حدود ایرانیه‌یی تفریق ایدن جبال متسلسلهٔ منحوثه‌دن نبعان ایله (سید حسن) و (صیفی) اراضیٔ وسیعه ومنبته‌سنی اروادن صکره صره‌سیله تأسس ایتمش اولان زرباطیه · وبدره · ونجسان · قریه‌لری مزارعنی وبوقریه‌لرده موجود باغات وبساتینی اداره واسقا ایتمکده اولان نهرنجیك نافع ومفید برصودر · ینه بوئلر کبی ایران حدودندن کلان وشرقدن غربه طوغری اقان نهرلردن زیده کوت الاماره قضاسی داخلنده کائن

۳- بوذهاب نواحیسی ممالك عثمانیه‌دن اولوب ایرانیلر طرفندن بغصبه مبش وتصرف ایدلمکده بولنمشدر

طيب نهری اولوب بونك بيوكلكى الوند نهری قدر ايسه ده يالكز غربيه و بكسانى نامیله ايكى كوچك اراضى يى اسقا ايده بيلوب استفاده سى جسامتى و جارى اولديغى اراضينك وسعتى نسبتنده اولمديغندن و بو نهردن برشى استفاده اولنه ميور ٠

حدود ايرانيه دن (دويريج) نامنده ديكر بر نهر دخى شرقدن غربه طوغرى جريان ايله عماره سنجاغنده واقع برچوق اراضى منبته يى اسقايه كافى ايسه ده قديماً ياپيلان صو بولغری بوزلمسندن و دها سائر اسبابدن طولايى اشبو بيوك نهردن استفاده اولنمدقدن بشقه قابل زراعت و حراثت اولان بك چوق اراضى يى دخى باصه رق وهورلق يعنى كول تشكيل ايدرك مضرتى كوريليور ٠

ولايتك اهاليسى

امام على كرم الله وجهه ورضى الله تعالى عنه افندمز حضرتلرينك مرقد شريفلرى ٠ ومخاديم مكرملرى امام حسين وامام عباس افنديلرمز حضراتنك مشهد معظملرى بولنان نجف اشرف وكربلا وامام موسى وامام حسن عسكرى ودها سائر بعض ائمهٔ عظامك مراقد مباركه لرى واقع اولان كاظميه ٠ وسائر قصبه لرنده اينجه عجملر ساكن اولمش وايرانيلر اورالره دائما كلوب كيتمكدن غيرخالى بولنمش اولدقلرندن ذكر اولنان قصبه لر ده كرك تعرب ايتمش وكرك هنوز تعرب ايده مامش بك چوق ايرانيلر وحتى شهزاده لر موجوددر ٠

تعداد اولنان قصبات اربعه نك اهاليسى يوقاروده ايضاح اولنديغى وجهله مختلط ايسه ده بوندن بشقه ولايتك كافهٔ اهاليسى عموماً عربدر ٠

بونلر خلقة معتدل البنيه وشهرلر وقصبه لر خلقى نه زياده جه بياض ونه ده چوق قبجه اسمر اولميوب لطيف اللون وعشاير وقبايل خلقيده درجات متخالفه ده اسمر اللون بولندقلرى ومختلف الامزجه اولدقلرى كبى عموماً ذكاوت وقابليت واستعداد ايله وحسن معاشرت وانسيتله مفطورر وفقط امر معاشده ذكاوت وقابليتلرى نسبتنده اقدامدن محرومدر ٠ (يعنى سوداى سعى وعمل يوقدر ٠)

خلقك اكثريسى برسنه لك ويا برايلق وبلكه برهفته وبركونلك مدار معيشتى اولديغى حالده استحصال اسباب معاشدن صرف نظر ايدر ٠ كنديسنى مستغنى كورر ٠ اسانلرى عموميت اوزره عربى اولوب نجف وكربلا وكاظميه وسامراده كى عجملر وعتبات عالياتى زيارت ايچون دائما كلوب كتمكده اولان ايرانيلر واسطه سيله بعض يرلرده لسان فارسى دخى تعمم ايتمش كبيدر ٠ اهالى بدويت ومدنيت نقطهٔ نظرندن باقلديغى حالده باشلوجه اوچ قسمه انقسام ايدر ٠ برنجيسى اولدقچه نيم مدنى دنيله بيله جك شهر وقصبه لر خلقيدركه ولايت ولوا وقضا مركزلرى بولنان بغداد ٠ حله ٠ كربلا ٠ بصره ٠ عماره ٠ ناصريه هفوف (٥٥) بعقوبه ٠ خانقين ٠ مندلى ٠ كوت الاماره ٠ كاظميه سامرا ٠ دليم ٠ نجف ٠ مسيب ٠ دويريج ٠ ديوانيه ٠ سماوه ٠ ام البعرور ٠ سوق الشيوخ ٠ شطره ٠ حى ٠ زبير ٠ قطيف ٠

٥٥ نجد سنجاغى مركزيدر

مبر زشهر و قصبه لر يدز • بو شهر و قصبه لر اهاليسنك من حيث المجموع تقريبا يوزده اوچى دردى قدرى اوقور و يوزده ايكيسى قدرى هم اوقور وهم يازار • اهالينك وجوهى وايلرو كاملرى مأمورتيله واكثريا فلاحت وزراعت ايتمك واملاك يتشديرمكله واورته خالقلريده صنوف تجارت وينه زراعتله وعوام خلقده عمله • وكراجيلك • وكميجيلك وسائر اوكبى ايشلرله مشغولدر •

ايكنجيسى عشيرت وقبيله حالنده بولنوب وحشت وخشونت مزاجلريله برابر كنديسنك وفاملياسنك قوت لايموت اوله رق ادارهسنه كفايت ايدهجك درجهده زراعت ايدر • وقامشدن معمول صريفه تعبير ايتدكارى برنوع قلبهده اقامت ايدوب استديكى زمان بو قلبه يى ديكر محلهده نقل ايتمكه استعدادى اولان وسير وحركتى بردائرهٔ معينه ومحدودهيه منحصر اولمق اوزره چادر التنده بولنان عشاير وقبايل خلقيدر • بو قسمك دخى باشلوجه لرى كربلا سنجاغنده بولنان هنديه • والمسعود • عشايرى وحله سنجاغنده اولان زبيد • وجبور • ودغاره • وعفك • وجليحه • وخزاعل والظوالم • والبوحسان • ومنتفك سنجاغندهكى • بنى اسد • وبنى مالك • والاجود • ومياح • وعمارهدهكى • البومحمد • وبنى لام • والازيرج • وسواعد و بغداد سنجاغندهكى • دليم • وربيعه • وشمرطوقه • عشاير وقبايل مختلفه ومتنوعهسيدر •

اوچنجيسى صرف بدوى اولان عشاير اولوب • عنزه • وشمرالجربا • والجشعم • والظفير • والعجمان • والمره •

و بنی خالد • قبایل وحشیه‌سی اشته بو قبیلدندر • بونلرك زراعت وفلاحتك ومشروع برصورتده كدیمین ایله تعیشك نه‌لذتی اولدیغنی اوكرنمامش ومدار معیشتلری بنی نوعلرینه تسلطه یعنی یغما ایتدكاری اشیا واموال‌ه منحصر اولدیغی حاللرینه معلوماتی اولنلرجه معلوم بولنمشدر •

ولایت اهالیسنك اقسام ثلثهٔ مبحوثه‌سندن بیان اولنانلر باشلوجه اهالی وقبایل اولمغله وسالنامه‌مزك حجمی بوندن زیاده تفصیلاته ذاتاً تحملی اولمامغله بالضرور بوقدرینی بیان ایله اكتفا والویه تعریفاتنده‌دخی برازدها ایضاحات مقتضیه اعطا قلنمشدر •

ولایتك یالكز شهر وقصبه‌لری نفوسی تحریر ایدیلوب ایكنجی، واوچنجی قسم اهالینك وحتی برنجی قسمدن معدود برچوق محللرك نفوسی هنوز تحریر اولنمدیغندن نفوسك مقدار اصلیسی بیلنمیور ایسه‌ده بزم حساب وتخمینمزه كوره ولایتك عموم نفوسی ایكی میلیون نسبتنده‌در •

ولایتك اقلیمی

بو ولایت ممالك حاره‌دن اولوب موسم صیفده حرارت سانتی غراد حسابیله (اوتورمغه الی زیاده صالح اولان یرلرده قرق بشدن اللی درجه‌یه قدر چیقار • ولایتك هواسی یابس وغایت صاغلمدر • كولاق وبطاقلقلردن وچلتك زراعتندن ودها بعض اسبابدن طولایی هندیه • سماوه • سوق الشیوخ • قضالریله بصره • عماره • سنجاقلری

هواسی رطوبتليدر . وبالنسبه وخيمدر جنوبدن هوا اسديكی زمانلر صيجاق وصقندی تزايدايدر . وشمالی هوالر قلوب خلقه عادتا انبساط بخش اوله جق صورتله لطافت وجيادته سبب اولور . صيجاغی بوقدرزياده اولمغله برابر قيشی دخی خاطری صايلز دكلدر . بعض سنه لر حرارت صفردن درت بش درجه يه قدر اشاغی اينر . واولرده وكوپلرده ودستيلرده صولركركی كبی منجمد اولور . فقط بوكبی صغوقلر پك سيرك اولور . بوولايتك فصول اربعه سی يوق دكلدر . فقط امتدادزمانجه برنجی فصل صيف . وايكنجيسی شتا . واوچنجی ودردنجيسی . خريف وربيعدر . موسم صيف نيسانك اون بشندن تشرين اول ابتداسنه قدر التی ای دوام ايدر . خريفی تشرين اولك ابتداسندن كانون اول ابتداسنه قدر ايكی ای وشتاسی اوچ ای وربيعی دخی نهايت بربچق ای قدر دائم اولور . يغمورلر بورالرجه تشرين ثانی اواسطندن نيسان اواسطنه قدر نزول ايدر فقط روم ايلی واناطولی كبی شدتلی ودواملی يغمورلر اولمديغی مثللو اون بش يكرمی كونده بر كره يغمور ياغديغندن وبعض قوراق سنه لرده ايكی اوچ ايده بر كره ياغديغی كورنديكندن ولايت يغموری ازمحللردن معدوددر . بصره . وعماره . ونجد . كبی موقعلرنده طوپی طوپی سنه ده اوچ درت دفعه دن زياده يغمور ياغمز . هوالرك مو اسم مخصوصه سی يوقدر . فصول اربعه ده هردرلو هوا هبوب ايدر . فقط شرقی وجنوبی هوا هرنه زمان هبوب ايتسه حرارتی تزييد وغربی وشمالی هوالرده لطافتی وبرودتی تكثير وتشديد ايلر .

نباتات ومحصولات

ولايتك يغموری زياده اولان يرلرده اولديغی كبی نباتاتی چوق دكلدر . شاميه چولنك قوهٔ انباتيه سی بر صورت فوق العاده ده اولمسيله ازيغموردن اوراده بك چوق نباتات حاصل اولور بادیه نشين اولان شمر . وعنزه والظفير . والعجمان . والمره . ودها جزيرة العربده سائر اوكبی بدوی و اوفق تفك عشايرك اغنام ودوه لری بو نباتات ايله متعيشدر لر و ولايتك معمور اولان يرلرنده سقی واروا اولنمق صورتيله وجوده كلور نباتات اوله يور ايسه ده بو نوع اوتلرهم ازجه در وهم ده عادی چاير نوعندندر .

محصولات . علی العموم ولايتك باشلوجه محصولی كثرت اعتباريله اربه بغدای پرنج خرمادر . انواع اربعهٔ مذكوره بو ولايتده كليت وكثرت اوزره حاصل اولوب اكثريت عظيمه ايله اكثر اهالينك مدار معيشتی دخی محصولاتك اشبو انواعنه منحصردر . بونلردن بشقه بياض داری . قومداری . چوق سيسام . لوبيا . بقله . نخود مرجك . ماش . هرتمان . كبی حبوباتده ايكنجی درجه ده اولمق اوزره حاصل اوليور . بعض يرلرده ازجه حرير وتنباكو دخی موجوددر .

اثمار . اوزم . اينجير . ارك . زردالی . نار . طاتلی واكشی ليمون پورتقال . تورنج . بياض عادی . توت . قرمزی توت . موز . شفتالی . ايوا . ارمود حاصل اولور .

محصولات و اثمار مبحوثه دن خارجه چیقانلر یالکز خرما پرنج بغدای ارپه نوعلریدر . قصور محصولات کاملا داخل ولایتده صرف اولنور .

بوندن اون ایکی سنه اول محصولاتده دائما تدنیات اولدیغی حالده مدحت پاشانك بغداد والیلکی زماننده یعنی سکسان التی سنه سنده طاپو اصول محاسن شمولنك بوراده تأسسی وخلقك اراضی یه صاحب اولمسی اراضی اعمار نجه و محصولات یتشدیرمسنجه بالطبع حاصل اولان رغبت اوزرینه کرك اثمار و میوه یتشدیرمسنده و کرك سائر محصولاتده حاصل اولان ترقیات عادتا یوزده یتمشدن زیاده در .

خارجه چیقاریله جغنی دیدیکمز محصولات اربعه ده هندستانه و اورادن اوروپایه واکثریتله انکلتره یه نقل اولنور .

حیوانات

مواشی . خطهٔ عراقیه ده مواشی جنسنك باشلیجه سی قیوندر . کرك عشایر و عربان و کرك اهالیٔ متمدنه و سائره نزدنده واقتداری اولنلرده سوریسیله بولنور . بونلرك یپاغیسی همان عموماً اوروپایه کوتوریلور . دریلری متنوع صورتله یمنی و پاپوش و جزمه کبی معمولاتده استعمال ایدیلور . یاغلری ولایت داخلنده صرف ایدیلوب یالکز جزؤی بر قسمی خارجه چیقاریلور . کچی جنسی دخی بو ولایتده زیاده ایسه ده بالنسبه قیونك ربعی خمسی

قدر اوله بيلور • متمدن اهالينك يه جكى قيون لحمنه منحصر كبى ايسه ده عشاير وقبايل خلقى يمك ايچون قيون وكچى بى پكده اوقدر تفريق ايتمزلر • عربلرك سخاوتده ومسافرپرورلكده حالا باقى اولان خصايص جيله لرندن بريده برعرب خانه سنه هرنقدر معتبر مسافر كيتسه كافه سيچون برر قيون ذبح ايتمك ومسافر خانه صاحبندن دها زياده اعتبارلى اولورايسه انك ايچون ايكى قيون كسمك واك معتبر ادملر ايچون قيون برينه دوه بوغازلمق مسافرپرورلك لوازمندن معدوددر •

دوه • ولايت داخلنده ايكى نوع دوه بولنور • برنوعى عشاير وقبايلده عادتا قيون سوريسى كبى سورى اولمق اوزره بسلنور • وديكر نوعيده عمليات نقليه ده استعمال قلنور • عمليات نقليه ده استعمال اولنان قسمى ديكر نوعندن زياده در • توكندن مشلح وسائر البسه ياپيلور • بوولايتك بغداد وحله ونجف واحسا شهرلرنده غايت اعلا مشلحلر ياپيلور ايسه ده دوه توكندن اولان نوعى هردرلوسنه مرجحدر • چونكه وجودى غايت صيجاق طوتار وحدذاتنده دخى يوميشاقدر •

اينك • ولايتك هرطرفنده اينك دخى ازدكلدر • زراع وفلاحك همان اكثريت عظيمه ايله اكثريسنك چفت نجدمتنده قوللاندقلرى لقردر • وچوق يرلرده سود ايچون بسلنه جك اعلا اينكلر دخى واردر • منتفك سنجاغى داخلنده واقع سوق الشيوخ قضاسنده كى اينكلر درت قيه دن اون قيه يه قدر سود ويررلر • نجد سنجاغنده كى اينكلر يكرمى قيه يه قدر سود ويريورلر •

ماندو • ولايتك هرطرفنده ماندهچوقدر • ماندهنك سودى

زیاده اولدیغندن هم یاغندن وهمده سودندن ویوغورتندن پك چوق استفاده اولنه یور .

آت : آت جنسنه کلنجه میلاددن حضرت عیسادن صکره آت وقسراغك اعلاسی . اصیلی عربلره انحصار ایتمش کبی اولوب زمان سعادت نشان حضرت رسالتدن صکره اصحاب کزین حضراتنك وسائر مجاهدین عربك محاربات ومجاهدات معلومه لرنده شجاعت وبسالتله کندیلری شهرت قزاندقلری مثللو راکب اولدقلری آت وقسراقلرده کندی فعللریله متناسب اصالت شهرتنی قزانمشلر . وعربلر اوحیوانلرك نسلنی شمدی یه قدر محافظه ایده کلمشلردر . لطافت وظرافتجه کرهٔ ارض اوزرنده عربستان حیوانلری کبی وجودجه کوزل ومتناسب وفعلا دواملی ومتانتلی حیوان بولنمز ادعاسی پك طوغریدر . عراقك هر یرنده اعلا حیوانلر بولنور سه ده بونلرك اعلالری صرف بدوی اولان شمر وعنزه والظفیر والعجمان والمره کبی قبایلده بولنور .

بوندن یکرمی اوچ یکرمی درت سنه اول واپورلر بغداد وهندستان تجارتنی برلشدیردیکی جهتله سائر اشیا مثللو بورادن حیوان اخراجنه ده انکلیزلر اهمیت ویره رك عراقك اوکوزل واصیل حیوانلری دائما هندستانه چکیله یور . حیوان نقلیاتنه کوره اززمان ایچنده عراقده جنس فرسك استفاده اولنه میه جق بر حالده تدنی ایده جکی آکلاشلمسیله حکومت سنیه خارجه حیوان اخراجنی بوندن سکز سنه اول منع ایلشیدی . بوممنوعیتك محافظه سنه فوق العاده اعتنا واقدام اولنمقله برابر ولایتك هر طرفی اچیق صاچیق

اولدیغندن و بوقدر چوللری بیابانلری محافظه ممکن اوله مدیغندن
ینه حیوانلریمز هندستانه کیدیور . بزم دوام ایدن ممنوعیتمز ممالك
ایرانیه‌دن معدود دنیلان (محمره) حاکمنك منفعتنه یاردم ایتمشدر
انواع حیل و دسایسله ولایتدن چیقاریلان حیوانلر طوغریجه
محمره‌یه کتوریلوب اورادن واپورلرله بومبایه نقل ایدیلور و بو واسطه
ایله حاکم مومی الیه حیوان باشنه ایکی لیرا اخذ ایدرکه بوندن
سنوی درت بش بیك لیرا قدر استفاده ایدیور .
بو ممنوعیتك محافظه سیچون ولایتجه تدابیر مؤثره اتخاذ اولندیغندن
بعدما ممنوعیت واقعه‌نك محافظه‌سی قویاً مأمولدر .
بورارجه چندر دخی ایکی نوعدر . برنجیسی نجد
و حله چندرلری اولوب بونلر علی العموم بیاض و متناسب
و شیر و حرکتلری زیاده اولدیغندن کبار و علما طرفندن رکوب ایچون
صورت مخصوصه‌ده بسلنور . برینك بشبیك غروشه قدر
صاتلدیغی واردر . ایکنجیسی عملیات نقلیه‌ده استعمال
اولنورکه بورارجه پك چوق مداراستفاده‌در .
بورارجه قاطر جنسیده از دکلدر . بو نوع حیوان
مستقلا عملیات نقلیه‌ده استعمال اولنور . و بعضاً بیاض چندرلر
کبی صورت مخصوصه‌ده رکوب ایچونده بسلنور . جنس فرس
بوراجه نقدر اعلا ایسه قاطر جنسیده او نسبتده کوزلدر .

سباع و وحوش

ولایت داخلنده ارسلان بولنیور . عربلر ارسلانی اولدیرمکده

قصورلری یوقدر . برادمك تك باشنه ارسلان اولدیردیکی چوق ایسه ده بر ارسلانك برجماعتی قاچردیغی دخی نادردکلدر .

اکثر محللرده قورددخی بولنور . بعض یرلرده یبانی چندر یبانی قاطردخی بولنورکه بونلر چوق دکل ایسه ده نادر دنیله جك قدرده از دکلدر . عراق چوللرنده (آبی) هیچ یوقدر . یبانی کدی ازجه بولنور . جیلان . طوشان دخی چوللرده پك چوقدر خانه لرده بسلنور . بیاض برنوع طوشان اولدیغی کبی شامیه چوللرنده وحال بدویتده یشایان و(صلیبی) دنیلان برعرب عشیرتنك علی العموم اهالیسنك مدار معیشتی جیلاندر . یه جکاری جیلان لحمی کیه جکلریده جیلان دریسیدر . شوحالده یشایانلرك حوایج ضروریه لرینك نقدر محدود اوله جغنی تعریفه حاجت یوقدر . اشته بونلرك جیلاندن بشقه تدارکنه محتاج اولد قلری غایت جزؤی بعض اشیایی دخی جیلان لحمنی قورتوب صاتمقله تدارك ایتمکده اولدقلری شایان استغرابدر

طیور

اوردکك انواعی ودراج . وکوکرچین . وککلك . وبلدرچین . وحباره . ودرنا . ولقلق . والحاصل آو قوشلرینك انواعی بولنور . شاهین . وباز . وصقر . کبی اوجی طیورده ازدکلدر وعربلر وکوردلر طرفندن حالا جیلان وحباره ودرنا آولرنده استعمال اولنور

حيوانات زاحفه

ولايتك هر طرفنده كرك شهرلرده وكرك چوللرده حيه وعقرب چوقدر • بعض محللرك عقربى غايت مضر وبلكه ده مهلك ايسه‌ده بعض محللرده‌ارى قدر مضرتى اولور • ييلان دخى صولى اولان يرلرده مضرتسز اولوب چوللرده‌كى حيه‌لر مهلك اولور

اسماك • نهرلرده وبتخصيص فرات نهرنده نوع سمك نچوقدر • اك اعلا بالق شط العربده واك بيوك بالق دياله نهرنده واك زياده‌سى فراتده حاصل اولور • اك بيوك نهر اولان دجله‌ده نوع سمك هم از وهمده كوچك اولور • دجله وفراتده عربلرك (كوسج) ديدكارى بر نوع بالق واردركه قويروغى قلج رسمنده‌در وقلج كبى استعمال ايده بيلور • يعنى چوق ادملرى بر ضربده تلف ومقط ايتديكى واردر • (رفش) دنيلور طوسباغه نوعندن ديكر بر صولى ومضر حيوان دخى چوقدر •

حشرات

عراقك هر طرفنده حشراتك انواعى بولنور • كنهله پيره ارى سنك زياده‌جه اولور • • هله سيورى سنك عادتا بعض يرلرده انسانك راحتنى سلب ايده‌جك قدر چوقدر • چكركه بعض سنه‌لر ظهور ايدر ومعاذالله تعالى ظهور ايتديكى سنه‌لرك حاصلاتنى اكل واتلاف ايده‌جكنه مبنى مضرتى فوق العاده بر درجه‌ده اولور •

مختصر عوارض عراقيه واحوال صناعيه

خطهٔ عراقيه آثوريلر • بابلیلر • روماللر • ایرانیلر • عربلر • کبی ملل معظمه وحکومات جسیمه نك مرکزی اولمسیله کرهٔ ارضك الك معمور والك زياده مدنيتله معروف و مشهور قطعهلرندن ایدی • عراقك هر طرفی وخصوصیله مزاپوتامی دنیلان بین النهرین جزیرهسی سراپا آثار معموریت قدیمه ایله مملودر • آثوریلرك وبابلیلرك آثار مدنیت ومعموریتنی روماللر وایرانلولر تزیید ایتدیکی مثللو مدنیت عربیه ودها طوغریسی مدنیت اسلامیه او معموریتلر ومدنیتلری زمانك حال واستعدادی نسبتنده درجات عالیاته ایصال ایتمشیدی •

شایان تأسفدرکه خلفای عباسیه زمانلرنده عدم اقتدار جهتیله حاصل اولان اختلالات ووقوعات داخلیهنك مستلزم اولدیغی مهاجمات خارجیه وانقلابات خونریزانه بو کوزل خطهنك او کوزل معموریتنی او کوزل مدنیتنی خراب ایتدی • قوهٔ تخریبیهسی همان کرهٔ ارضك کافهٔ جهتنی تخریبه کافی بر استعداده یرادلمش اولان هلاکونك بتون قوتنی خطهٔ عراقیه تخریبنه صرف ایتمسی اومدنیت عالیهنك اوملت نجیبهنك او ممالك معمورهنك محوینه سبب اولدی •

هلاکو وقعهٔ فاجعهسندن صکره خطهٔ عراقیه الدن اله کچمش و مستبد و متنوع حکومتلره مال اولمش اولدیغندن بوحکومتلر

مدنيت سابقه‌یی اعاده‌یه دکل حال حاضرینی وقایه‌یه بیله اقتدارلری اوله‌مامشدر .

بورانك اداره‌ٔ سلطنت سنیه‌یه بکدیکی زمان معمور یت سابقه‌نك مقدمه‌سی کورنمش واهالیده اوامل عظیم اثبات اثار ایتمش ایسه‌ده حیفاکه خطهٔ عراقیه‌نك علاوه ممالك محروسه اولدیغی زمانلردن صکره سلطنت سنیه‌نك غوائل دائمه‌سی ومحاربات خارجیه‌سی احیای ملك جهتنه جداً صرف همت ایتمسنه مساعد زمان قالمامش وبوحاله بورانك مرکز خلافته اولان بعدیت مسافه‌سیده پك بیوك بریاردم ایتمشدر .

هله ولایتك صیق صیق تبدلی بوراجه اثار مدنیت عثمانیه‌نك وضعنه میدان براقدیغی مثللو اخیرا کوله‌منلرك ظهوریده بومقصد خیره مانع اولمش واکرچه کوله‌منلرك انقراضنه سببیت ویرن علی رضا پاشا مرحومك بغداد والیلکی عراق ایچون بردور جدید معموریت اساسنی تأسیس ایتدیسه‌ده مرحوم مشار الیهك ایده‌بیلدیکی خدمت خطهٔ عراقیه‌نك مرکز خلافته اولان ارتباطنی بر درجه‌یه قدر اهالیٔ عراقیه‌یه اکلاتمق کبی غایت محدود بر درجه‌ده قالمشدر .

واقعا علی رضا پاشانك خلفلری بولنان نجیب پاشا مرحوم دخی بوراجه قواعد اساسیهٔ معموریت ومدنیتی توسیع وتأیید ایتمش وتابعیت ومتبوعیت احکامنی کرکی کبی اهالی‌یه اکلاتمش واراضینك اعمارینه خیلی سعی ایلمش والحاصل طرق ترقیاتی مملکتك احتیاجاتی نسبتنده وزمان ومکانك مساعد اولدیغی درجه‌ده اچمش ایسه‌ده

وقوعات يوميه حكمنده بولنان اختلالات داخليهٔ عراقيه بر طرفدن حصولِ مطلبه ممانعت وديكر طرفدنده مشار اليهك انفكاكلرى شو مقصدك فعله كلمسنه حيلولت ايتمشدر .

مشار اليه نجيب پاشا مرحومدن صكره كلان ولاة عظام حضراتنك واليلر صره سنده تاريخ تعيين وانفصاللرى يازلديغى وجهله صيق صيق تبدل ايتملرى جهتله عراقك معموريتنه خادم دنيله جك قدر بر اثر معموريت ارائه ايديله مامشدر .

ولاة عظام ايچنده كوزلكلى رشيد پاشا مرحومك ذخاير عراقيه دن مرتبات حجازيه ارسالى ودجله ده ايشلتمك ايچون واپور كتورمسى ترقى تجارته واخراجاته بيوك بر سبب اولمش وسكسان بش سنه سنده ولايت اصولنك بورايه ادخالى اثناده تأسيس ايديلان طاپو اصولنك اراضى صاحبى اولمقده كى محسنات مخصوصه يى خلقه افهام واعلام ايتمسيله اصول زراعت وفلاحت اوكوندنبرو ترقى ايتمشدركه برى توفير زراعت ومعموريته وديكرى توسيع تجارته سبب مستقل اولان بوايكى اساس خطهٔ عراقيه ايچون حقيقة تأسيسات حسنه دن صايلسه سزادر .

دولتلو تقى الدين پاشا حضرتلرينك منتفك سنجاغنى سعدونيلردن الهرق طوغريدن طوغرى يه ادارهٔ دولته ادخال ايتمسنجه كى محسنات عديده مشار اليه حضرتلرينى وبوبابده پك زياده خدمت وامكى سبق ايدن يمن واليسى ويدنجى اردو مشيرى دولتلو عزت پاشا حضرتلرينى صحايف تواريخده برموقع مخصوصده بولنديرمغه لايق واحرادر

معارف

معلوم اولدیغی وجهله هر بر مملکتك معموریت و ترقیسنك اسبابندن بری وبلکه برنجیسی معارف اولدیغی حالده خطهٔ عراقیه ده الك زیاده کوشهٔ اهماله دوشن برشی وار ایسه اوده معارف اولمسی محبت دلتیه وملیه اربابنی دلخون ایتمشدر ٠

اکرچه سکز اون سنه دنبرو بغدادده ایکیشر عدد مکتب رشدی عسکری وملکی ومنتظم ومکمل مکتب اعدادی وملت اسرائیلیه نك وکلدانیلرك دخی برر مکتبلری کشاد اولنمش و اصول جدیده تدریسیه نك مقدمه سی اثاری یواش یواش کورنمکه باشلامش ایسه ده بونلر مملکتك جسامتنه واهالینك کثرتنه نسبتله لاشیدر ٠

بوندن اللی التمش سنه مقدم خطهٔ عراقیه ده مذهب تشیعك از اولدیغی حالده ایرانیلرك عتبات عالیاته اولان ترددلری و علمای ایرانیه نك کثرت اوزره عراقه کلملری و مامورینك حکومتك معارفجه کی اهمیتسزلکی درك ایتملری اوزرینه (اخوند) دیدکلری علماء ریئی عشایر وقبایله طاغیده رق الیوم اهالینك سنی قسمی ربع درجه سنده قالمشدر ٠

صنایع

جمله ضمنا بغدن اوله رق قادینلره اغابانی بیارلر ٠ حله نجف اشرف احسا ونفس بغدادکبی موقعلرده دخی غایت اعلا ونفیس مشلحلر یاپیلور

اعمالات عسكريه ایچون اوروپادن جلب اولنمش بغدادده غایت اعلا برماکنه ومکمل الات وادواتی واردر . التنجی اردوی همایونك ملبوساتنه دائر کافه احتیاجاتی شو فابریقه ده اکمال اولنه یور . فابریقه نك دائرهٔ عسکریه ادارهسنده بولنمسندن ورسمی معاملات تحتنده المسندن طولایی یالکز ادارهٔ عسکریه یه کافی کی کورینور ایسه ده بونك مکملیتنه کوز مقتدر وارباب متعهد بولنديريلوب اداره سی اویوله قلب وتحویل اولنسه عادتا احتیاجات خارجیه دن مملکتی تخلیص ایده جك استعدادی بدیهیدر . برده واپورلرك نقایصنی اکمال ایچون بغدادك قارشویقه سنده برتیمور فابریقه وازدرکه ازدها توسیعنه خدمت اولنسه واپورلر ترکیباتنی اداره یه کفایت ایدر .

تجارت . محصولات بحثنده بیان اولندیغی وجهله بورادن اخراجات حنطه . شعیر . خرما . یوك . محصولزینه منحصردر وادخالات ایسه هندستانك هرنوع منسوجات ومعمولاتی واوروپانك کذلك هرنوع منسوجات واقمشه سیدر .

هیئت وکلا

صدر اعظم سعید پاشا — شیخ اسلام احمد اسعد افندی

داخلیه ناظری ادهم پاشا

سرعسکر غازی عثمان پاشا

بحریه ناظری حسن حسنی پاشا

خارجیه ناظری عارفی پاشا

شورای دولت رئیسی عاکف پاشا

عدلیه ناظری عاصم پاشا

طوبخانهٔ عامره مشیری علی صائب پاشا

اوقاف همایون ناظری کامل پاشا

معارف ناظری مصطفی پاشا

مالیه ناظری منیر پاشا

نافعه ناظری حسن فهمی پاشا

تجارت وزراعت ناظری صبحی پاشا

باش وکالت مستشاری ذهنی افندی

مرکز ولایت

والیٔ ولایت السید محمد تقی الدین پاشا

مجیدی	عثمانی
١	١

ارکان ولایت

		رتبه	مجیدی
نائب	عبدالقادر بك	صدورروم ایلی	١
دفتردار	حقی بك	اولی ثانی	٣
مکتوبی	سعید بك	ثالثه	

مجلس ادارهٔ ولایت هیئتی

رئیس والیٔ ولایت

اعضای طبیعیه

نائب	قدری عبدالقادر بك	صدور روم ایلی	١
نقیب الاشراف	سید سلمان افندی	صدور اناطولی	١
دفتردار	حقی بك	اولی ثانیسی	٣
حنفی مفتیسی	محمد فیضی افندی	حرمین	٣
مکتوبیٔ ولایت	سعید بك	ثالثه	

اعضای منتخبه

حیدری زاده درویش افندی بالا جمیل زاده محمد افندی حرمین م ۳
زیبق زاده ابراهیم افندی ثانیه یوسف شنطوب افندی ثانیه
فتح الله عبود افندی قپوجی باشی

مکتوبیٔ ولایت قلمی

مکتوبی سعید بك ثالثه

باشکاتب جلال بك

مهمه و شفره کاتبی ثابت افندی	ثالثه	رشید بك	مقابله جی
رضا بك	مسود	حالت افندی	مبیض
شریف افندی	«	ثابت افندی	«
احمد ظریف افندی	«	انور افندی	«
حاجی عارف فندی	«	حبیب بك	«
سامی بك	«	نجیب افندی	«
عبد المجید بك	«	رشدی افندی	«
		عبد الواحد افندی	«

مجلس اداره قلمی

باشکاتب رؤف افندی	علی افندی
معاونی عبد الرزاق افندی	صالح بك
مسعود بك	عبد الوهاب افندی
سلیمان افندی	صالح افندی

ولايت ترجمه اوطه‌سی

ترجمان ساسون افندی رفیق یوسف افندی

ولايت اوراق اوطه‌سی

مدیر محمود درامز افندی ثالثه

احمد انیس افندی طاهر افندی
درویش افندی علی افندی
صالح افندی

محاسبهٔ ولايت قلمی

واردات کاتبی نشئت افندی مصارفات کاتبی علی ثروت افندی
مقید محمود حلمی افندی مقید محمد افندی
رفیق اسماعیل افندی معاش مقیدی عمر افندی
مصالح جاریه کاتبی ابراهیم افندی رفیق توفیق افندی
مقید حمدی افندی عدلیه حساب کاتبی سعید افندی
رفیق شکری افندی ملازم سعید افندی
ملازم صدقی افندی اوراق مأموری اسعد بك
دیکری امین افندی اوراق مأموری رفیق ویسی بك

مجلس معارف هیئتی

مدیر جمیل زاده محمد افندی
حرمین مجیدی ۳

اعضا — محمد نوری افندی
عبداللطیف افندی ثانیه — عمری زاده علی افندی
الوسی زاده شاکر افندی مدرس — مفتش هندی زاده احمد افندی
سلیمان بك — کاتب عبدالله افندی
مکتوبی سعید بك ثالثه — مبیض حقی افندی
خالد بك ثالثه — صندق امینی عبد القادر افندی

ولایت مطبعه سی

ناظر مکتوبی ولایت
مدیر وسرمرتب وماکینست زهدی افندی
مدیر معاونی ثابت افندی ثالثه — ماکینست معاونی حسین افندی
زوراء محرری اسماعیل افندی — لیطوغرافیا معاونی شکری افندی
مترجم عبدالمجید بك — لیطوغرافیا رفیق علی افندی
کاتب عبدالرزاق افندی — مرتب میناس افندی
سرمرتب معاونی مصطفی افندی — مرتب حسقیل افندی

اوقاف محاسبه سی

محاسبه جی عبد القادر افندی — متمایز مجیدی ٤
واردات کاتبی یعقوب افندی — واردات معاونی نعیم افندی
مصارفات کاتبی عبدالکریم افندی — تحریرات رفیق فائق افندی
مقید حبیب افندی ثانیه — مقیدا براهیم بك
تحریرات کاتبی محمد سعید افندی — کشف مقیدی محمد اشرف افندی

صندق امينی ولايت صندق امينی

كشف مقيدی معاونی محمود شكری افندی

دفتر خاقانی مديريتی

مدير عابدين افندی ثالثه

معاونی عبدالرزاق افندی محاسبه كاتبی عبدالرحمن افندی

تحريرات كاتبی مصطفی افندی تدقيق مأموری سعيد افندی

تحريرات مقيدی صالح افندی مقيد علی افندی

مقيد عبدالرحمن بك تفتيش بغداد طاپو كاتبی يوسف افندی

» داود افندی

ولايت اعشار واغنام نظارتی

ناظر عزيز افندی

باشكاتب بكر صدقی افندی تحريرات باشكاتبی شاكر افندی

رفيق اول مبيضن ابراهيم افندی

رفيق ثانی احمد بك اوراق مقيدی حمدی افندی

رفيق ثالث خليل افندی

اراضی سنيه قوميسيونی هيئتی

رتبه مجيدی

رئيس نقيب الاشراف سيد سلمان افندی صدور اناطولی ١

اعضادن كن متصرفی عطاء الله افندی استانبول ٢

اعضا اراضیٔ سنیه اداره مدیری رشدی افندی اولی اولی م ۲
اعضا کشفیات مدیری آکاه بك ارکان حرب میرالایی
اعضا اراضیٔ سنیه مفتشی عارف افندی متمایز
اعضا دفتر خاقانی مدیری عابدین افندی ثالثه

قلمی

واردات کاتبی منحل مصارفات کاتبی حسین جمیل افندی
تحریرات کاتبی خالد حباب بك ثالثه اوراق مأموری ولی افندی
امور حسابیه رفیقی رشید افندی انبار مأموری خلف اغا
صندق امینی بدروس افندی انبار کاتبی قره بت افندی

ملحقات مأمورلری

بغداد سنجاغی

دجیل مقاطعه‌سی مأموری احمد بك مدرس
محمودیه مقاطعه‌سی مأموری حسن افندی
ابو غریب « « علی رضا افندی
علیاوه مأموری عبدالله افندی
دلیمه طاش « « محمد علی افندی ثالثه

حله سنجاغی

حله سنجاغی اراضیٔ سنیه وکیلی نور الدین افندی ثالثه
کاتبی محمد افندی
وردیه و نبشه وکیلی عبدالحسین اغا جربوعیه مأموری علی افندی

شافعيه	»	حسين اغا	علاج	»	جاعد اغا
خناق	»	ذلفو اغا	نيل	»	سعيد افندى

زروخپه مأمورى عبدالرحمن افندى

كربلا سنجاغى

مسيب اراضى سنيه وكيلى سليم بك — كربلا مأمورى على افندى
كاتبى شاكر افندى — ناصريه مأمورى سيد احمد افندى
اسكندريه مأمورى عبد العزيز اغا

بصره سنجاغى

عاميه مقاطعه‌سى وكيلى احمد الياسين افندى — متمايز
كاتبى حمادى افندى
دو اسر مقاطعه‌سى وكيلى حاجى احمد النعمه افندى — متمايز
كاتبى يحيى افندى

ولايت عدليه دائره‌سى

مفتش رشيد بك — متمايز — م ٤

محكمۀ استيناف ولايت

مدعى عمومى فهيم بك — ثانيه — م ٤

حقوق جهتى	جزا جهتى
رئيس نائب بك	رئيس شكرى افندى مدرس

جيلزاده مصطفى افندى پايهٔ مجرد م٤ سعيد افندى ازمير
مناحيم صالح افندى متمايز طاهراغا
فتحرام افندى توفه افندى
عبدالرحمن افندى حسقيل افندى
اعضا ملازمى فؤاد افندى اعضا ملازمى رؤف افندى

محكمهٔ استيناف ولايت قلمى

باشكاتب حسن سامى افندى

حقوق قسمى — جزا قسمى
ضبط كاتبى ابراهيم افندى — ضبط كاتبى كالوس افندى
« « سعيد بك — دبكرى اوخانيس افندى

بغداد تجارت محكمه سى

رئيس عبدالقادر حشمت بك ثالثه

اعضاى دائمه — اعضاى موقته
حاجى حسين افندى — پاچه جى زاده محمد چلبى
حسقيل سوميخ افندى — قصابه جى زاده محمد چلبى
استيفان خضر افندى
حسقيل كرجى افندى

تجارت قلمی

باشكاتب فهمی افندی	مقیدرفیق جواد افندی
برنجی ضبط كاتبی جمیل افندی	مبیض محمود افندی
ایكنجی ضبط كاتبی خضرافندی	مقید سلمان افندی
عربی ضبط كاتبی محمدجوادافندی	رفیق محمد افندی
مبیض عبد الغنی افندی	ترجمان شاؤل افندی

محكمۂ شرعیه

باشكاتب نجم الدین افندی مدرس

سندات كاتبی عبد الوهاب افندی	مقید قاسم افندی
ایتام مدیری مصطفی افندی	معاونی محمود افندی
تركه كاتبی محمد افندی	

بغداد رسومات نظارتی

ناظر توفیق افندی ثالثه

باشكاتب شكری افندی	تحریرات باشكاتبی مسعود بك
رفیق اول صالح افندی	« مسود حمدی افندی
رفیق ثانی علی افندی	مبیض منیر افندی
« ثالث عبدالوهاب افندی	رفیق رستم افندی
مقید علی بك	« عبدالرزاق افندی
مقید رفیق حسین افندی	مقید علی افندی
	رفیق حسنی افندی

بغداد كمركى مديريتى

مدير محمد صادق افندى

باشكاتب رزق اله افندى	ترانسيت كاتبى طه افندى
استماطور ابراهيم افندى	كتب ميرى ياسين افندى
رفيق اول ابراهيم افندى	تذكره كاتبى حبيب افندى
ثانى عبدالوهاب افندى	مبيض اول محمد افندى
معاونى احمد افندى	ثانى منحل
صندق امينى رسول افندى	ثالث عبدالرحمن افندى
	رابع محمود افندى

رسوم ستة ناظرى

ناظر بهجت بك	ثانيه	م	٤
قونترول مقصدار اغوب افندى	ثالثه	م	٣

محاسبه باشكاتبى نجم الدين افندى	تحريرات باشكاتبى على رضا افندى
معاونى ابراهيم افندى	مسود منحل
رفيق اول محمد درويش افندى	مبيض اول لطفى بك
« ثانى محمد افندى	ثانى نورى افندى
دخان اعشار مقيدى خطاب افندى	ثالث رشيد افندى
اجال مبيضى سعيد افندى	محررات مقيدى فهمى افندى
قوچان مقيدى خضر افندى	

رفيق خورشيد افندی | اوراق صحيحه مأموری افرايم افندی
« سزار افندی | دخان واوراق مقيدی فتاح افندی
« بقراط افندی | صندق امينی شكراه افندی
« سيوز افندی | قونترول كاتبی اوكست افندی
« علی افندی

رسوم ستهء مديريتی

مدير شفيق افندی

باشكاتب صالح افندی | مسكرات مقيدی درويش افندی
ثانی حسين افندی | طوز مقيدی وهاب افندی
اجمال مقيدی ابراهيم افندی | صندق امينی اسحاق افندی

بغداد قرانتنه سی

مدير وكيلی لوبيچ افندی

محاسبه مأموری واليانو افندی | باشكاتب صالح افندی
رفيق اول مصطفی افندی

بغداد تلغراف و پوسته دائره سی

باشمديری فوزی افندی | ثانيه
مفتش بكر افندی | ثالثه باش مدير كاتبی عزمی افندی
مفتش جولبتی افندی | كاتب ثانی لبيب افندی
مفتش معاونی علی افندی | باشمديريت مقيدی جميل افندی

بغداد مركزی

تلغراف و پوسته مدیری راشد افندی

سرمأمور شاکر افندی جمیل افندی
توفیق افندی عارف افندی
قدری افندی خورشید افندی
صالح افندی عباس افندی
امین افندی یکیجه قدر انس مأموری عبداه افندی
تحصیلدار احمد افندی

مخابرات اجنبیه مأمورلری

مأمور توماس افندی منصور افندی
مأمور انطون افندی پوسته مأموری سعید افندی

عمان عثمان اداره‌سی

رئیس سری افندی ثالثه مجیدی ٤
محاسبه‌جی درویش افندی تحریرات کاتبی قدری افندی
ضبط کاتبی احمد بك مسود اسماعیل افندی
مصارفات کاتبی عبداه افندی مبیض عزت افندی
واردات رفیقی حسین افندی مقید حسن افندی
دیکری حبیب افندی مبیض امین افندی
مصارفات رفیقی ابراهیم افندی مبیض محمد افندی

مقيدشهاب افندی	معاون اولی اوسته یعقوب
دیکر احمد افندی	دیکری اوسته درویش
صندق امینی نعیم افندی	فابریقه کاتبی داودافندی
بغداداداره وکیلی قالوتی افندی	کوت اداره وکیلی اه ویردی
کاتبی جمیل افندی	عماره اداره وکیلی حکیم افندی
اقطارمه مأموری استیفان افندی	بصره اداره وکیلی نشئت افندی
انبار مأموری داود افندی	کاتبی احمد بدیع افندی
فابریقه تور مستر املیو	محروقات انبار مأموری توما افندی
	اقطارمه مأموری ریشه افندی

موصل واپوری

برنجی قپودان علی اغا	برنجی ماکنست اوسته عیسی
ایکنجی قپودان سیدنصیف اغا	ایکنجی ماکینست چوسی
کاتب مغردیج افندی	قلاغوز ضیف

رصافه واپوری

برنجی قپودان هدرو	برنجی ماکنست اوسته کالوس
ایکنجی قپودان جورجی	ایکنجی ماکنست فتوحی
کاتب عبدالرزاق افندی	قلاغوز عباس

فرات واپوری

برنجی قپودان مستر جانسك	برنجی ماکنست اوسته ولیم

ایکنجی قپودان یونس اغا	ایکنجی ماکنست اوسته ایوب
کاتب نائل افندی	قلاغوز محمد

بغداد واپوری

برنجی قپودان محمد اغا قول اغاسی	برنجی ماکنست اوسته الیاس
ایکنجی قپودان طه اغا	ایکنجی ماکنست اوسته نیدی
کاتب کیروب افندی	قلاغوز سید عو یریض

مسکنه واپوری

برنجی قپودان جبول	ایکنجی ماکنست اوسته سعداه
ایکنجی قپودان مستر هیکی	اوچنجی ماکنست رزوقی
برنجی ماکنست اوسته اندراوس	دردنجی ماکنست حسین
کاتب نیشان افندی	قلاغوز سید داود

تلعفر واپوری

تعمیرده اولدیغی

نجد واپوری

برنجی قپودان موسیو دومنج	برنجی چرخجی اوسته یعقوب	
ایکنجی قپودان مستر فرانجسکو	ایکنجی چرخجی	منحل
اوچنجی قپودان مستر فرنك	اوچنجی چرخجی	منحل

کاتب ارتین افندی

ولايت عساكر ضبطيه الايى

الاى بكى احمد رشدى بك

الاى مجلسى

رئيس الاى بكى

اعضـــا

ايكنجى طابوراغاسى مخلص افندى بلوك اغاسى عبداه اغا
مجيدى ٥ بلوك معاونى على رضا افندى
اداره امينى محمد نورى افندى ژورنال امينى رضا افندى

الاى قلمى

اداره امينى نورى افندى معاون اول منحل
معاون ثانى شريف بك مقيد اول سليمان افندى
مقيد ثانى منحل

امنيت صنديغى

مدير محمد جميل افندى ثالثه كاتب رشيد افندى
صندق امينى مراد افندى تحصيلدار محمد اغا

التنجی قول اردوی همایون

التنجی قول اردوی همایون مشیری هدایت پاشا
مجیدی
١

ارکان حربیه‌سی

رئیس » »

برنجی شعبه

میرالای وارکان حرب اکاه بك مسعود علی بك ثانیه
سواری میرالایی کاظم بك ع٣ م٢ ارکان حرب قول اغاسی اسماعیل بك

ایکنجی شعبه

مدیر ارکان حرب بیکباشیسی محسن بك	صنف رابع عارف افندی
مسعود علی یاور افندی ثانیه	» معروف افندی
مسعود محمد توفیق افندی ثالثه	» جمیل افندی
صنف ثالث محمد علی افندی	ملازم نسید احمد افندی
» رشید افندی	» عبدالقادر افندی
رابع درویش افندی	» محمود افندی

لوازم دائره‌سی

رئیس میرلوا شعبان پاشا ع۳ م۳

برنجی شعبه

مدیر احمد مختار افندی اولی ثانیه‌سی م۳
برنجی معاون حسین بك ثانیه م۴
ایکنجی معاون الای کاتبی احمد افندی صنف رابع عبدالغفور افندی
صنف اول حسین افندی « محمود افندی
« ثانی محمود افندی « وفی افندی
« ثالث محمد علی افندی « صالح افندی
« ثالث عبدالرحمن افندی عبدالستار افندی
عبداللطیف افندی

ایکنجی شعبه

مدیر الای امینی مصطفی افندی
برنجی معاون امین افندی رابعه صنف ثالث محمد علی افندی
ایکنجی معاون الای کاتبی فتح‌الله بك « رابع حسین افندی
صنف ثانی زینل افندی « « رشید افندی
« « حسین افندی « ملازم منیف افندی
امین افندی

اوچنجی شعبه

مدیر الای امینی حسین افندی

برنجی معاون محمدامین افندی ثالثه م‍ ٥ صنف ثالث احمد افندی
ایکنجی معاون طابور کاتبی محمدامین افندی « عبداه افندی
صنف ثانی احمد افندی ا « رابع جهاد افندی
ملازم سعید افندی

دردنجی شعبه

مدیر الای امینی احمد افندی

معاونی حسنی افندی رابعه صنف رابع عبدالغفور افندی
صنف ثانی محمود افندی رابعه ملازم عیسی افندی
ملازم صالح افندی

وزنه دائره‌سی

وزنه مدیری الای امینی سعدالله افندی

وزنه‌دار طابور کاتبی حسین افندی وزنه‌دار طابور کاتبی محمود افندی

اعمالات عسکریه

سرکاتب محمد شاکر افندی ثانی عبدالوهاب افندی
رفیق احمد افندی رفیق عباس افندی
رفیق سلیم افندی رفیق مجید افندی

مقام مشیریی یاوران حربلری

بیکباشی احمد بك م ٥ یوزباشی غالب بك م ٥

یوزباشی قدری افندی

اون برنجی فرقه

قوماندان منحل

ارکان حرب قائممقامی حامد بك

یکرمی برنجی لوا

قوماندان منحل

ارکان حربه ملحق یوزباشی شوقی افندی

پیاده قرق برنجی الایی

میرالای راسم بك اوچنجی بیکباشی منحل

قائممقام اکاه بك دردنجی بیکباشی شفیق افندی

الای امینی احمد افندی نشانجی بیکباشیسی منحل

برنجی بیکباشی زکریا افندی طبیب بیکباشی احمد عبداه افندی

ایکنجی بیکباشی عاصم افندی طبیب بیکباشی علکساندر افندی

الای امامی احمد افندی

پیاده قرق ایکنجی الایی

میرالای قدری بك م ۳ اوچنجی بیکباشی منحل

قائمقام شاکر بك — دردنجی بیکباشی حاجی محمد افندی
برنجی بیکباشی منحل — طبیب بیکباشی محمد سلیم افندی
ایکنجی بیکباشی علی افندی م ٥ طبیب بیکباشی خیراه افندی
طبیب بیکباشی صالح افندی

یکرمی ایکنجی لوا

قوماندان منحل
ارکان حربیه ملحق یوزباشی راشد افندی

پیاده فرق اوچنجی الایی

میرالای منحل — دردنجی بیکباشی توفیق افندی
قائمقام اسماعیل بك — دردنجی بیکباشی توفیق افندی
برنجی بیکباشی محمد شکری افندی — طبیب بیکباشی مصطفی خلیل افندی
ایکنجی منحل — طبیب بیکباشی اوسب افندی
اوچنجی بیکباشی علی رفعت افندی — طبیب بیکباشی یانقو افندی

پیاده فرق دردنجی الایی

میر الای ابراهیم بك — اوچنجی بیکباشی عابدین افندی
قائمقام رؤف بك — دردنجی بیکباشی یوسف افندی
برنجی بیکباشی حمید افندی م ٤٠ طبیب بیکباشی سعید افندی
ایکنجی بیکباشی احمد اغا

اون ایکنجی فرقه

قوماندان منحل

یکرمی اوچنجی لوا

ارکان حربیه رئیسی قول اغاسی زکی افندی
لوا قوماندانی احمد پاشا

پیاده قرق بشنجی الایی

میرالای	دردنجی بیکباشی منحل
قائممقام مصطفی بك	نشانجی بیکباشیسی عارف حکمت بك
برنجی بیکباشی حسین افندی	طبیب بیکباشی واسیل افندی
ایکنجی بیکباشی مصطفی اغا	طبیب بیکباشی صادق افندی
اوچنجی بیکباشی منحل	طبیب بیکباشی مصطفی عزت افندی
دردنجی بیکباشی منحل	طبیب بیکباشی میناش افندی

پیاده قرق التنجی الایی

میرالای سعید بك م ٤	اوچنجی بیکباشی محمد برندار اغا
قائممقام کریم بك	دردنجی بیکباشی احمد فضلی افندی
برنجی بیکباشی منحل	طبیب بیکباشی توفیق افندی
ایکنجی بیکباشی ابراهیم افندی	طبیب بیکباشی احمد موسی افندی
	طبیب بیکباشی عبد الرحمن افندی

یکرمی دردنجی لوا

قوماندان میرلوا ادهم پاشا م٤

پیاده قرق یدنجی الایی

میرالای حسین حسنی افندی اوچنجی بیکباشی مصطفی افندی
قائممقام عزیز بك م٥ دردنجی بیکباشی علی افندی
برنجی بیکباشی منحل طبیب بیکباشی محمود افندی
ایکنجی بیکباشی منحل طبیب بیکباشی انطون افندی
طبیب بیکباشی یاسف افندی

پیاده قرق ایکنجی الایی

میر الای توفیق بك ایکنجی بیکباشی علی افندی
قائممقام سلیمان بك اوچنجی بیکباشی شبیب اغا
برنجی بیکباشی مصطفی زکی افندی دردنجی بیکباشی عزت افندی
طبیب بیکباشی احمد راسم افندی طبیب بیکباشی کوتك افندی

التنجی سواری فرقه سی

قوماندان فریق علی پاشا
ارکان حرب رئیسی قول اغاسی سواری یوز باشیسی حسین افندی
اسحق افندی

اون التنجی لوا

قوماندان میرلوا محمد فاضل پاشا م٢ ع٢

سواری اوتوز برنجی الایی

میرالای اسماعیل بك — بیکباشی ثانی رائف رجائی افندی
قائممقام محمد رفعت بك — الای امینی احمد افندی
بیکباشی اول توفیق افندی

سواری اوتوز ایکنجی الایی

میرالای حسن تحسین بك — بیکباشی ثانی منحل
قائممقام احمد بك — الای امینی مصطفی افندی
بیکباشی اول منحل — طبیب بیکباشی یانی استریو افندی

اون یدنجی لوا

قوماندان منحل

میرالای اسماعیل بك — بیکباشی ثانی حاجی محمد عطا افندی
قائممقام یوسف ضیا بك — الای امینی منحل
بیکباشی اول عزت افندی

سواری اوتوز دردنجی الایی

میرالای محمود بك — بیکباشی ثانی نور الدین افندی
قائممقام محمد عزت بك — الای امینی منحل
بیکباشی اول محمد افندی

اون سکزنجی اوا

قوماندان منحل

سواری اوتوز بشنجی الایی

میرالای ایوب بك	بیکباشی ثانی صالح اغا
قائممقام محمد بك	الای امینی منحل
بیکباشی اول جمیل افندی	

سواری اوتوز التنجی الایی

میرالای فیض اه بك	بیکباشی ثانی ابراهیم افندی
قائممقام علی جزار بك	الای امینی منحل
بیکباشی اول ابراهیم افندی	طبیب بیکباشی برناق افندی

التنجی طوپجی الایی

قوماندان میرلوا حاجی فیض اه پاشا م٤ ع٣

میرالای احمد شمسی بك م٣	اوچنجی بیکباشی محمد اغا
قائممقام حسن بك	دردنجی بیکباشی اسلام اغا
بیطر قائممقامی امین بك	جبخانه بیکباشیسی جمال افندی
برنجی بیکباشی حسن اغا	نقلیه بیکباشیسی جاسم اغا
ایکنجی بیکباشی حسن افندی	الای امینی حسین افندی

دباغ معلمی بیکباشی علی رضا افندی

ردیف صنف مقدم یکرمی بشنجی فرقه‌سی

قوماندان فریق محمد پاشا م ٢

فرق طقوزنجی لوا

قوماندان منحل

قائممقام عبدالرحمن بك اوچنجی بیکباشی نشئت بك

برنجی بیکباشی عبدالرزاق افندی دردنجی بیکباشی حاجی شاهین افندی

ایکنجی بیکباشی علی رضا افندی

طقسان سکزنجی الایی

قائممقام حسن بك اوچنجی بیکباشی صالح افندی

برنجی بیکباشی منحل دردنجی بیکباشی حاجی نجیب افندی

ایکنجی بیکباشی مکرمین اغا

اللنجی لوا

قوماندان منحل

طقسان طقوزنجی الایی

قائممقام علی بك اوچنجی بیکباشی منحل

برنجی بیکباشی منحل دردنجی بیکباشی سعید اغا

ایکنجی بیکباشی یوسف اغا

یوزنجی الایی

قائمقام زکریا بك — اوچنجی بیکباشی منحل

برنجی بیکباشی محمدامین افندی — دردنجی بیکباشی منحل

ایکنجی بیکباشی کاظم افندی

اللی برنجی لوا

قوماندان منحل

یوز برنجی الایی

قائمقام یوسف بك

یوز ایکنجی الایی

قائمقام حاجی بکربك

اللی ایکنجی لوا

قوماندان منحل

یوزاوچنجی الایی

قائمقام عثمان بك

یوزدردنجی الایی

قائمقام اسماعیل بك

اردوی همایون صحیه مأمورلری

سرطبیب میرالای ابراهیم بك م٤

طبیب ثانی بیکباشی محمد شوقی افندی م٥ کرکوك خستهخانهسی طبیب

سراجزاجی بیکباشی حاجی کامل افندی اولی قائممقام یواکم افندی

مدیر حسنی افندی م٥ حله خستهخانهسی طبیب

اولی ضیا الدین بك

مکتب اعدادی

مدیر بیکباشی جمال افندی

رسم خواجهسی و درس ناظری صول قول اغاسی عبدالعزیز افندی م٥

ریاضیه خواجهسی قول اغاسی محمد راشد افندی

حساب مأموری طابور کاتبی حسین افندی

منشأت خواجهسی پیاده یوز باشیسی ابراهیم یمنی افندی

جراح یوسف افندی

ریاضیه خواجهسی ملازم اول زکی افندی

جغرافیا خواجهسی ملازم اول احمد افندی

طرامه خواجهسی ملازم ثانی کوثر افندی

تاریخ خواجهسی ملازم ثانی وهبی افندی

داخلیه ضابطی ملازم ثانی سیرت افندی

امام محمد کامل افندی

لسان خواجه‌سی ازرا افندی

برنجی رشدیهٔ عسکریه مأمورلری

مدیر منحل

رسم خواجه‌سی یوزباشی محمد خلوصی افندی
داخلیه ضابطی یوزباشی شفیق افندی
املا خواجه‌سی وداخلیه ضابطی ملازم ثانی عبداه افندی
داخلیه ضابطی ملازم ثانی احمد افندی
هندسه معلمی ملازم ثانی عبدالقادر افندی
فارسی وصرف ترکی وحکایات منتخبه خواجه‌سی عبداه افندی مدرس
نحو ومنطق خواجه‌سی عبدالحلیم افندی
صرف عربی خواجه‌سی محمد امین افندی
حسن خط خواجه‌سی محمدعلی افندی
امام ومؤذن حاجی محمد افندی

ایکنجی رشدیه مأمورلری

مدیر صول‌قول اغاسی محمد افندی م٥
فارسی خواجه‌سی حبیب مظهر افندی ثانیه
داخلیه یوزباشیسی جمال افندی
رسم وجغرافیا خواجه‌سی ملازم اول نوری افندی

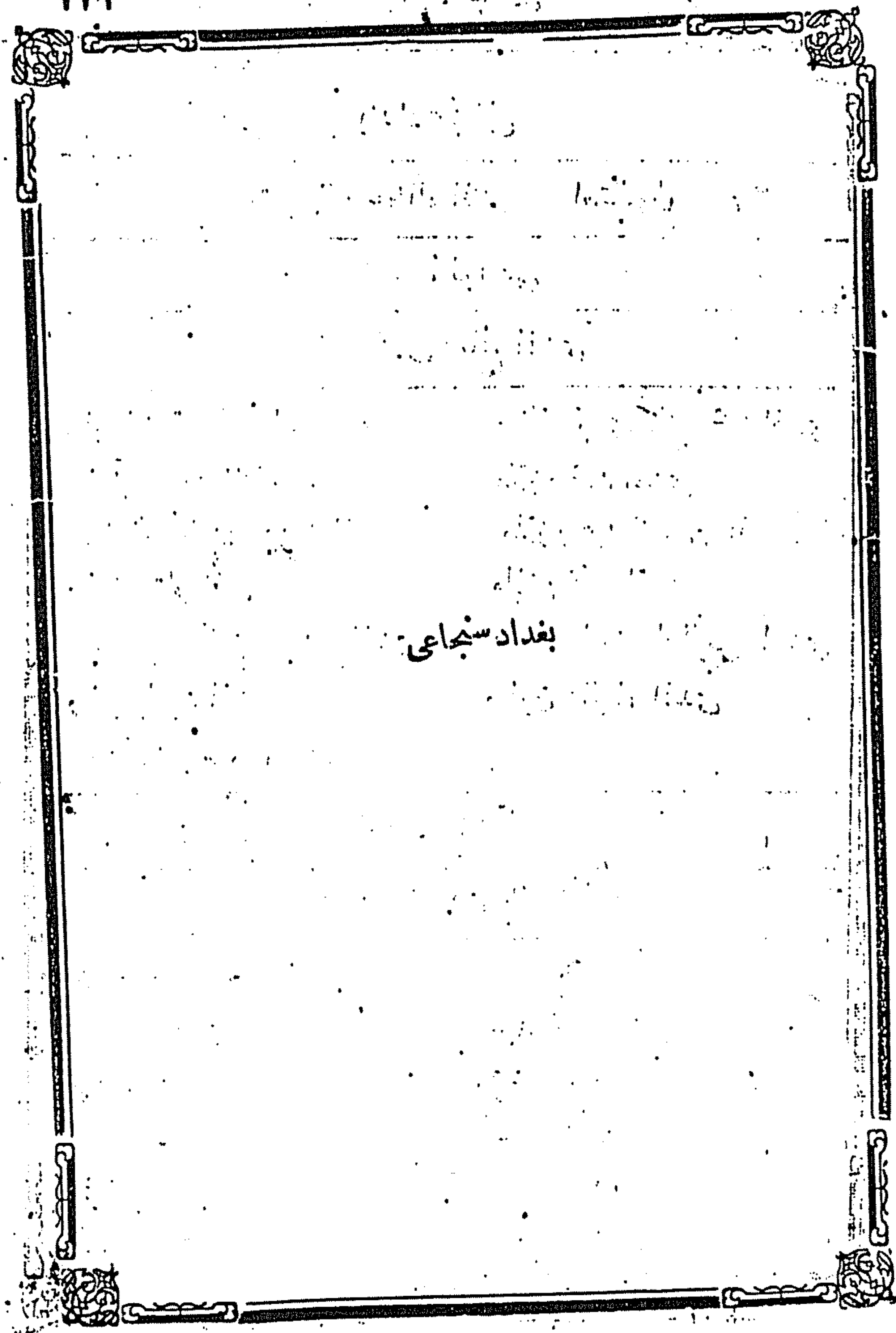
ریاضیه خواجه‌سی ملازم ثانی عبداه افندی
املا خواجه‌سی وداخلیه ضابطی ملازم ثانی ثابت افندی
صرف عربی و ترکی وتعلیم فارسی خواجه‌سی احمد افندی
رسم خواجه‌سی ملازم ثانی عبدالقادر افندی م٥
صرف عربی خواجه‌سی علی افندی
حسن خط خواجه‌سی رشید افندی
امام وعلم حال خواجه‌سی سید احمد افندی

نفر	
٤٣	اعدادیه شاکردانی
١٧٦	برنجی رشدیه شاکردانی
٦٦	ایکنجی رشدیه شاکردانی
٢٨٥	یکون جمله

بغداد ولایتی نفوس دائره‌سی

ناظر محمد نوری افندی

باش کاتب علی زیور افندی	کاتبی احمد افندی
ایکنجی کاتب حسن تحسین افندی	قوریه نفوس مأموری خلیل افندی
حله نفوس مأموری طاهر افندی	کاتبی نوری افندی
کاتبی محمد افندی	خراسان نفوس مأموری محمد افندی
سماوه نفوس مأموری علی افندی	کاتبی عبدالرزاق افندی
کاتبی محمد افندی	مندلی مأموری سید طاهر افندی
دیوانیه مأموری حسون افندی	کاتبی سلیمان افندی
کاتبی حسنی افندی	خانقین نفوس مأموری عبداه بك
کربلا مأموری علی صبری افندی	کاتبی محمد فندی
کاتبی عبدالرحمن افندی	سامرا مأموری سید محمود افندی
هندیه نفوس مأموری جاراه افندی	کاتبی خلیل افندی
کاتبی صالح افندی	کاظمیه مأموری محمد افندی
نجف مأموری محمد صالح افندی	کاتبی حسن افندی
کاتبی حسن افندی	کوت الاماره مأموری اسماعیل افندی
بصره مأموری سید احمد افندی	کاتبی بکر افندی

بغداد سنجاعی

بغداد سنجاغی

متصرف عطااه افندی استانبول م ۲

محاسبهٔ لوا قلمی

محاسبه‌جی صالح افندی

وارداتمقیدی عباس افندی	اوقاف نبوی کاتبی محمد افندی
رفیقی حسین افندی	ملازم محمد افندی
مصارفات مقیدی عزت افندی	ملازم عبد الرحمن افندی
رفیقی ستار افندی	ملازم فائق افندی
مصالح جاریه کاتبی عبداه افندی	صندق امینی اوانیس افندی
رفیقی یاسین افندی	معاون دانیال افندی
یومیه کاتبی سلیم افندی	

لوا تحریرات قلمی

مدیر شوکت بك

مدیر معاونی احمد بك	محمود بك
مصطفی افندی	عبدالقادر افندی
محمد افندی	رؤف افندی
محمود بك	مختار افندی
وفیق بك	سلمان افندی
علی بك	ابراهیم افندی

اوراق اوطه‌سی

اوراق مدیری درویش بك　نجم افندی
مقید شاکر افندی　عبد القادر افندی
صالح افندی　علی افندی

مرکز لوایه مربوط نواحی مدیرلری

اعظمیه مدیری حاجی سلمان اغا　دیاله مدیری محبوب اغا

بدایت محکمه‌سی

رئیس اول محمود صبحی افندی　مدرس
رئیس ثانی احمد وصفی افندی　ثالثه
مدعی عمومی معاونی عثمان فائق افندی　ثالثه

حقوق جهتی اعضاسی　جزا جهتی اعضاسی
عبد الرزاق افندی　راغب بك
حسقیل افندی　یوسف نعمان افندی
اعضا ملازمی محمد شکری افندی　اعضا ملازمی جعفر افندی

قلمی

باشکاتب توفیق بك　ضبط کاتبی امین افندی
ضبط کاتبی اسماعیل بك　ضبط کاتبی ابراهیم افندی
» کاتبی عثمان افندی　اجرا مأموری زیور افندی
مقاولات محرری فتحی بك

اعشار مأمورلری

مدیر علی محسن بك — ایکنجی کاتب رشدی افندی
باشکاتب محمد علی افندی — اوچنجی کاتب رفعت افندی

بغداد قضاسی اعشار مأموریتی

مأمور نعمان بك — خواجکان م ٥ — کاتب ثانی ابراهیم افندی
کاتب اول انور افندی — انبار مأموری ماجد افندی

تحصیلدارلر

سر تحصیلدار یاسین افندی — پیاده « خضر افندی
سواری « سید قادر افندی

رنجی دائره بلدیه هیئتی

رئیس اسماعیل افندی

اعضا	قلم اوطه‌سی
عبد الفتاح افندی	سر کاتب محمد نديم افندی
سعید افندی	معاونی راجی افندی
عبد الغنی اغا	نفوس کاتبی محمد افندی
عباس افندی	محاسبه رفیق سلیمان افندی
محمد شاکر افندی	صندق امینی سیمون افندی
حاجی فتاح اغا	طبیب لازار یا افندی

صالح افندی
اسماعیل افندی

دائرهٔ مذکوره یه مربوط مکتب صنایع اداره سی

مدیر محمد زهدی افندی	معلم عبداه افندی
کاتب عزیز افندی	معلم امین افندی
انبار مأموری و صندق امینی	یازوخواجه سی عبدالرزاق
صالح افندی	افندی

داخلیه ضابطی خلیل اغا
شاکردان
٦٧

ایکنجی بلدیه دائره سی

رئیس عبدالرزاق افندی بلادخمسه م ٤

اعضا	قلم اوطه سی
حاجی احمد اغا	باشکاتب محمد نوری افندی
عبدالمجید چلبی	معاونی صالح مظهر افندی
محمد سلیم چلبی	نفوس مقیدی عبدالرزاق افندی
سید عبدالقادر افندی	قونطوراتو کاتبی حسین افندی
حاجی علی چلبی	صندق امینی مهدی افندی
سید عبدالرحمن افندی	

هوجه یوسف غنجه
هوجه یوسف فرج

اوچنجی بلدیه دائره‌سی

رئیس عبداه افندی

اعضا حاجی ابراهیم چلبی	قلم اوطه‌سی
عبداه الداود چلبی	باشکاتب محمد کامل افندی
دیکری عبداللطیف بك	محاسبه معاونی عبدالوهاب افندی
دیکری عبد الرحمن چلبی	نفوس مقیدی یوسف افندی
موسی چلبی	قونطوراتو کاتبی مقیدی محمد افندی
ابراهیم چلبی	صندق امینی عبدالوهاب چلبی

اوچنجی بلدیه‌یه مربوط غربا خسته‌خانه‌سی

مدیر محمود فهمی افندی	امام عبدالرزاق افندی
طبیب باو افندی	اجزاجی منشی افندی
کاتب خضر افندی	

ترامواي اداره‌سی

رئیس عبدالهادی چلبی

اعضا

علی چلبی	حاجی خلیل دولت ابادی چلبی
میرزا موسی	بغداد مرکز مدیری محمد افندی

قومیسیون کاتبی سر پوس افندی   کاظمیه مرکز مدیری جعفر افندی
قومیسیون کاتبی معاونی میخائیل افندی

برنجی بغداد طابوری ضابطانی

طابور اغاسی حاجی احمد اغا م ٤
حساب امینی شاکر افندی

برنجی پیاده بلوکی	برنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی حسین اغا	بلوك اغاسی عبداه اغا
بلوك معاونی علی اغا	« معاونی صالح افندی
ژورنال امینی رضا افندی	ژورنال امینی میرزا اغا
ایکنجی پیاده بلوکی	ایکنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی محمد شفیق افندی	بلوك اغاسی احمد اغا
بلوك معاونی عبدالواجد افندی	« معاونی بکر اغا
ژورنال امینی محمد اغا	ژورنال امینی منحل
اوچنجی پیاده بلوکی	اوچنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی منحل	بلوك اغاسی اسماعیل اغا
بلوك معاونی بهجت افندی	بلوك معاونی منحل
ژورنال امینی علی افندی	ژورنال امینی عبداه افندی
دردنجی پیاده بلوکی	دردنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی علی اغا	بلوك اغاسی ابراهیم اغا
بلوك معاونی منحل	« معاونی حسین افندی
ژورنال امینی علی افندی	ژورنال امینی حیدر اغا

ایكنجی بغداد طابوری ضابطانی

طابور اغاسی مخلص افندی م٥

حساب امینی عباس افندی

برنجی پیاده بلوكی
بلوك اغاسی منحل
« معاونی علی افندی
ژورنال امینی منحل

ایكنجی پیاده بلوكی
بلوك اغاسی زهراب اغا
« معاونی سعید اغا
ژورنال امینی جودی اغا

اوچنجی پیاده بلوكی
بلوك اغاسی منحل
بلوك معاونی منحل
ژورنال امینی منحل

برنجی سواری بلوكی
بلوك اغاسی جمال اغا
بلوك معاونی عبداه افندی
ژورنال امینی منحل

ایكنجی سواری بلوكی
بلوك اغاسی منحل
« معاونی احمد افندی
ژورنال امینی منحل

اوچنجی سواری بلوكی
بلوك اغاسی زینل اغا
« معاونی محمد افندی
ژورنال امینی محمد اغا

دردنجی سواری بلوكی
بلوك اغاسی ابراهیم اغا
« معاونی ولی اغا
ژورنال امینی صادق اغا

بشنجی سواری بلوكی
بلوك اغاسی ولی اغا
« معاونی صالح اغا
ژورنال امینی یونس افندی

التنجی سواری بلوكی

بلوك اغاسی فتاح اغا　　بلوك معاونی محمد اغا

ژورنال امینی شاکر افندی

بغداد اوچنجی سیاره طابوری

طابور اغاسی حاجی علی افندی

حساب امینی منحل

برنجی سواری بلوکی	بشنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی حاجی اغا	بلوك اغاسی حسن بك
بلوك معاونی داود اغا	معاونی داود اغا
ژورنال امینی محمد اغا	ژورنال امینی خضر افندی
ایکنجی سواری بلوکی	آلتنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی منحل	بلوك اغاسی منحل
معاونی احمد اغا	معاونی قشلغه اغا
ژورنال امینی خالد اغا	ژورنال امینی عبدالغنی افندی
اوچنجی سواری بلوکی	یدنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی محمد بك	بلوك اغاسی عبدالرحمن اغا
معاونی محمود اغا	معاونی خسرو بك
ژورنال امینی قادر بك	ژورنال امینی البرد افندی
دردنجی سواری بلوکی	سکزنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی منحل	بلوك اغاسی یوسف بك
معاونی سعداه اغا	معاونی منحل
ژورنال امینی منحل	ژورنال امینی محمد افندی

بشنجی خانقین حدود طابوری

طابور اغاسی محمد اغا

حساب امینی عبد الرحمن افندی

برنجی پیاده بلوکی	اوچنجی پیاده بلوکی
بلوك اغاسی امین اغا	بلوك اغاسی منحل
معاونی محمد افندی	معاونی جاسم اغا
ژورنال امینی جواد افندی	ژورنال امینی ناصر افندی
ایکنجی پیاده بلوکی	برنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی مراد اغا	بلوك اغاسی منحل
معاونی سعداه اغا	معاونی صفر اغا
ژورنال امینی فتح اه افندی	ژورنال امینی قادر اغا

برنجی رشدهٔ ملکیه مکتبی

معلم اول عبدالغفور افندی	مدرس
معلم ثانی عبدالرحیم افندی	
معلم خط معروف افندی	خواجه کان
ریاضیه وجغرافیا معلمی احمد افندی	ملازم اول
رسم معلمی کوثر افندی	ملازم ثانی

نفر

٦٣

ایکنجی رشدیهٔ ملکیه مکتبی

معلم اول عارف حکمت افندی
معلم ثانی عبداه افندی
معلم حسن خط ورقعه ابراهیم ادهم افندی

نفس بغدادده بولنان اجنبی مأمورلری

انکلتره دولت فخیمه سنك بغداد جنرال قونسلوسی مستر پلاودن
بغداد ایران باش شهبندری میرزا محمود خان
فرانسه جمهوریت فخیمه سنك بغداد وموصل قونسلوسی موسیو دی سارزق
روسیه دولت فخیمه سنك بغداد قونسلوسی موسیو اوبرهارد

خراسان قضاسی

قائمقام رفعت بك ثانیه مال مدیری جواد افندی
نائب عبداه افندی تحریرات کاتبی فهمی افندی
صندق امینی سلمان طویق

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائمقام
اعضای طبیعیه اعضای منتخبه
نائب صالح افندی رابعه

مال مدیری امین افندی
تحریرات کاتبی مطر افندی
خضر افندی

بدایت محکمه‌سی

رئیس نائب قضا

اعضا قلمی

عبدال افندی کاتب اول اسماعیل افندی
سلمان افندی ثانی بکر افندی

مستنطق معاونی قاسم افندی

اعشار مأموری ابراهیم راقم افندی

برنجی کاتب علی افندی ایکنجی کاتب عبداه افندی
انبار مأموری اسعد افندی

نواحی مدیرلری

شهربان مدیری صالح بك خالص مدیری خلف اغا
کاتبی حمید افندی کاتبی عبدالرزاق افندی

تلغراف مأمورلری

یعقوبه مدیری حبیب افندی شهربان مدیری مصری افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس رفیق افندی

اعضا حاجی بندراغا درویش علی افندی

خمیس اغا کاتب رشیدافندی

رسوم سته مأموری قاسم اغا کاتبی عبدالجبار افندی

اوقاف مأموری عنایةاه افندی

خانقین قضاسی

قائمقام عبداه افندی مال مدیری عارف افندی

نائب سید خضر افندی تحریرات کاتبی عبداه افندی

صندق امینی احمدافندی

مجلس اداره‌ٔ قضا

رئیس قائمقام	اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه	عبداه افندی
نائب	محمدافندی
مال مدیری	محمد سعیدافندی
تحریرات کاتبی	شیخ صالح افندی

بدایت محکمه‌سی

رئیس نائب قضا

اعضـــا — قلمی

جعفر افندی — کاتب اول عباس افندی

موشی افندی — « ثانی فؤاد افندی

مستنطق معاونی محمود افندی

اعشار مأموری کانی افندی

کاتب اول محمد افندی — انبار مأموری عزیز بك

نواحی مدیرلری

بکدره مدیری رشید بك — قزلرباط مدیری خلیل اغا

کاتبی حمید افندی — کاتبی درویش علی افندی

تلغراف مدیری بزوعی افندی — مأمور لطفی افندی

قرانتنه مأموری طبیب موسیو شاد

کاتب اول ابراهیم افندی — جنازه معاینه مأموری عزیز افندی

ثانی سید مصطفی افندی — کاتب ثالث محمد افندی

رسومات مدیری یوسف ضیا افندی — باشکاتب ابراهیم افندی

قزلرباط مأموری عبد الوهاب افندی — کاتب ثانی سلیمان افندی

رسوم ستّه مأموری عبد الرحمن افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس امین آغا	اعضا فتاح آغا
اعضا محمود آغا	اعضا حسن آغا
اعضا حسن آغا	کاتب غفور افندی

مندلی قضاسی

قائمقام احمد افندی	مال مدیری محمد افندی
نائب عبد الرزاق افندی	تحریرات کاتبی عبد المجید افندی

صندق امینی مصطفی افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائمقام	اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه	سید علی آغا
نائب	عبد القادر افندی
مال مدیری	سعید بك
تحریرات کاتبی	حاجی محمود افندی

بدایت محکمه سی

رئیس نائب قضا

اعضا	کاتب اول درویش افندی
محمد افندی	کاتب ثانی اسماعیل افندی
محمد عارف افندی	مستنطق معاونی امین افندی

اعشار مأموری عبدالفتاح افندی کاتب اول حیدر افندی
انبار مأموری وکیلی سیدعلی افندی

اوقاف مأموری حسین اغا قرانتنه کاتبی عبدالمجید افندی

رسومات مدیری حاجی سلیم افندی کاتب ثانی محمد افندی
باش کاتب خلیل افندی رسوم ستّه مدیری منحل
کاتبی عبدالرزاق افندی

کوت الاماره قضاسی

قائمقام وکیلی لامع بك ثالثه مال مدیری فتحی افندی
نائب سید احمد افندی تحریرات کاتبی عبداه افندی
صندق امینی روبین افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائمقام	اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه	یحیی افندی
نائب	حاجی علی افندی
مال مدیری	عبدالحمید افندی
تحریرات کاتبی	طمخاخ افندی

بدایت محکمه‌سی

رئیس نائب قضا

اعضـــا
حسین افندی
علوش افندی

« کاتب اول محمد افندی
« ثانی رشید افندی
مستنطق معاونی سلیمان افندی

اعشار مأموری حاجی عمر افندی   کاتب اول علی افندی
انبار مأموری عبدالرحمن افندی

زرباطیه قرانتنه مأموری سالم افندی   بدره مأموری مصطفی افندی

کمرك مأموری محمود افندی   بدره کمرك مأمور محمد افندی
کاتبی عباس افندی   کاتبی احمد افندی
رسوم سته مأموری علی رضا افندی

نواحی مدیرلری

غربیه مدیری امین بك
کاتبی عزیز افندی
زرباطیه مدیری حسن اغا
کاتبی خضر افندی

بدره مدیری عبدالقادر بك
کاتبی شاکر افندی
رشدیه معلمی صالح افندی

سامرا قضاسی

قائممقام محمود افندی
نائب امین افندی

مال مدیری خضر حیات افندی
تحریرات کاتبی شمس الدین افندی

قضا صندق امینی سیدمحمود افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام	اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه	سیدعلی افندی
نائب	سیدمحمدافندی
مال مدیری	سیدعبداللطیف افندی
تحریرات کاتبی	عمر المهدی افندی

بدایت محکمه‌سی

رئیس نائب قضا

اعضا	کاتب اول ولی‌الدین بك
سیدحمدی افندی	« ثانی محی‌الدین افندی
سید محمود افندی	مستنطق معاونی محمدافندی

اعشار مأموری نشئت بك	کاتبی مصطفی افندی
انبار مأموری	منحل

بلدیه دائره‌سی

رئیس سید محمود افندی

اعضا سید فتح‌اه افندی	اعضا عباس الیاسین افندی
« محمد العلو افندی	کاتب انور افندی

مدرس ابراهیم افندی
رشدیه معلمی علی افندی
قرائتخانه مأموری محمد افندی
تکریت مدیری صادق بك
کاتبی ابراهیم افندی
رسوم ستّه مأموری احمد افندی
تکریت مأموری حسین افندی

عنه قضاسی

قائمقام شریف افندی ثالثه	مال مدیری مهدی افندی
نائب منحل	تحریرات کاتبی احمد وفیق افندی
مفتی قاسم افندی	صندق امینی جبار افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائمقام	اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه	سید داود افندی
نائب	عبدالرزاق اغا
مال مدیری	عبدالغنی اغا
تحریرات کاتبی	عبد الکریم افندی

بدایت محکمه سی

رئیس نائب قضا

اعضا — کاتب اول علی آغاه افندی

سعید افندی — د وهبی افندی

حسقیل افندی — مستنطق معاونی رضا افندی

اعشار مأموری منحل — کاتب امین افندی

انبار مأموری صالح افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس قحطان افندی — نجم الدین افندی

اعضا

عیسی المسیح اغا — سید حمید اغا

سعید افندی — زعین اغا

کاتب غالب افندی

نواحی مدیرلری

القائم مدیری امین افندی — حدیثه مدیری جمیل افندی

کاتبی داود افندی — کاتبی سید حسن افندی

جبه آلوس مدیری سعید افندی — کاتبی علی افندی

زراعت و تجارت قلمی

رئیس منحل — اعضا سید حسین افندی

رئیس ثانی — منحل — اعضا حاجی محمود افندی

اعضا سید ابراهیم افندی — اعضا سید محسن افندی

كاظمیه قضاسی

قائممقام عبدالوهاب افندی م٥ مال مدیری عارف افندی
نائب عبدالصمد افندی تحریرات كاتبی امین افندی
صندق امینی ساسون افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه شیخ عیس افندی
نائب شیخ جواد افندی
مال مدیری سید محمد افندی
تحریرات كاتبی سید كاظم افندی

بدایت محكمه‌سی

رئیس نائب قضا

اعضا كاتب اول حالت افندی
محمد چلبی « ثانی سلیمان افندی
جودی چلبی مستنطق معاونی بشیر افندی

اعشار مأمورلری

مأمور عبد الوهاب افندی كاتب اول محمد افندی
كاتب ثانی نائل افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس منحل اعضا عبداه افندی

اعضا اصلان افندی کاتب ابراهیم ادهم افندی

رسومات مأموری حاجی رشید افندی کاتب محمد افندی

قرانتنه مأموری حسن افندی

دلیم قضاسی

قائممقام خلیل شهاب بك مال مدیری علی یاور افندی

نائب احمد جمیل افندی تحریرات کاتبی عبداه افندی

صندق امینی علی افندی

مجلس اداره‌ٔ قضا

رئیس قائممقام اعضای منتخبه

اعضای طبیعیه محمد البکر افندی

نائب عساف افندی

مال مدیری سلیمان الیوسف افندی

تحریرات کاتبی مسهر افندی

بدایت محکمه‌سی

رئیس نائب قضا

اعضا کاتب اول حلمی افندی

صالح العلی افندی — ابراهیم افندی

سید احمد افندی — مستنطق معاونی طه افندی

اعشار مأمورلری

مأمور جعفر افندی — ایکنجی کاتب سلیمان بك

برنجی کاتب علی افندی — انبار مأموری کاظم افندی

نواحی مدیرلری

هیت مدیری احمد خضر افندی — کاتبی عبدالقادر افندی

صقلاویه مدیری حافظ افندی — کاتبی درویش افندی

کبیسه مدیری معروف اغا — هیت مدرسی عبدالکریم افندی

رمادی تلغراف مدیری غریب افندی — صقلاویه تلغراف مدیری ناظم بك

هیت رسوم ستة مأموری عبدالقادر بك

کاتبی جمعه افندی

عزیزیه قضاسی

قائممقام علی رأفت افندی — مال مدیری عمر فوزی افندی

تحریرات کاتبی حسین حسنی افندی — صندق امینی عبدالوهاب بك

مجلس اداره

اعضای طبیعیه — اعضای منتخبه

رئیس قائممقام — سید محمود افندی

مال مدیری عبدالجبار اغا
تحریرات کاتبی شیخ داود الغریب

اعشار مأموری امین افندی

کاتب اول عبدالقادر افندی انبار مأموری سید محمد افندی

مهدیه ناحیه‌سی

مدیری امین بك کاتبی محمد شکیب افندی

جزیره قضاسی

قائممقام ابراهیم بك تحریرات کاتبی عبدالرزاق افندی
مال مدیری تحسین افندی صندق امینی رسول الزکی افندی

مجلس اداره‌ٔ قضا

رئیس قائممقام اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه زنبور اغا
نائب مسافر اغا
مالمدیری فارس اغا
تحریرات کاتبی شنجر اغا

اعشار مأموری عبدالرحمن افندی ایکنجی کاتب منحل
برنجی کاتب عبداه بك انبار مأموری عبدالرحمن افندی

بقیان ناحیه‌سی

مدیر بصیرت افندی

مجلس اداره‌ٔ ناحیه

رئیس مدیر ناحیه — اعضای منتخبه

اعضا — عباس الحسن

تحریرات کاتبی — عجم اغا

مراح اغا

اراضی سنیه مأموری مصطفی بك — کاتبی عبدالقادر بك

بغداد سنجاغنك جغرافیای طبیعیسی

بغداد سنجاغی دائرهٔ ولایتك شمال طرفنده واقع اولوب اورته‌سندن دجله و فرات نهرلری کچر . ودیاله نامنده اولان نهر دخی شمال شرقی طرفندن و ایران ممالکندن کلوب بغدادك ایکی ساعت جنوبنده دجله‌یه منصب اولور . بو سنجاقده دجله و فراتدن مدار استفاده اولان شی حیوانله اداره ایدیلور برنوع دولاب واسطه‌سیله اهالینك اغتراف و عادتا اغتصاب ایده‌بیلدکلری صودر . فقط دیاله نهر صغیری خانقین و خراسان قضالرینی تماميله اسقا و ارواء ایدرك صوينك بك جزؤی برمقداری دجله‌یه منصب اولوب قصوری کاملا اراضی و بغچه‌لرده صرف اولنمقده و استفاده ایدلمکده‌در . بغداد سنجاغیله موصل ولایتنی تفریق ایدن جبل (حمرین) نامنده‌کی طاغ شمال شرقی جهتنده واقع و سهل المروردر . ذکر و استفاده‌یه شایان اورمانلر اولمیوب دجله‌نك ساحلینده و اورته‌سنده‌کی جزایرده انجق استحطابه کفایت ایده‌جك قدر اشجار بولنور . اراضینك قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ کافیه‌ده‌در . خراسان . خانقین . مندلی . قضالری باغ و بغچه‌لرله و هرنوع میوه و اثمار ایله معموردر . دجله‌نك انحطاطنده هیچ بر فائده‌سی اولمدیغی و هیچ بر اراضی‌یی ارواایده مدیکی مثللو زیاده فیضانده دخی قابنه صیغمدیغندن بغداد شهری اوحالده تهلکه تحتنده‌در . بك چوق سنه‌لر بغدادك اوست طرفنده‌کی سدلرك قرلمسیله مملکتی صو احاطه

ابتدیکی کورلمشدر • بغدادك شو تهلكه‌سی معلومات تاریخیه قسمنده‌ده کوریلور • بعض سنه‌لرده کورلدیکی وجهله شطك مضرتی موجب اولمیان برحال فیضانده قالمسی اراضینك کوزلجه ارواسنه کافی ومحصولات کثیره‌یه سبب اولور •

حنطه • شعیر • پرنج • داری • سیسام • ماش • نخود • ونادراً افیون وسائره اکلمکده‌در • تقس بغدادك هواسی یابس وغایت صاغلمدر • فقط حسب الموقع سارا قصبه‌سنك هواسنده حیادت دها زیاده واردر • جیلان • طوشان • دراج • طوموز • تلکی • چقال • کبی حیوانات وحشیه • دوه • ات • استر • مرکب • مثللو حیوانات اهلیه دخی چوقدر • هله شمر عشیرت سیاره‌سیله دلیم نام نیم مسکون اهالی نزدنده عرب اتلرینك اعلاسی بولنور • ایشلتدیرلمکده اولان معدنلر هیت ناحیه‌سنده‌کی زفت وطوز ومندلی قضاسنده‌کی غازیاغی وعنه‌ده‌کی طوز معدنلرندن عبارتدر • بغداد اطرافنده وخراسان قضاسیله سائر محللرده باغ وبغچه‌لر متعدددر • اغاجلرك اکثری خرما • نار • طاتلی واکشی لیمون • پورتقال • اوزم • زردالی • کبی شیلردر •

لوائك جغرافیای مدنیسی

سنجاغك حدودی شمالاً موصل ولایتی وشرقاً ایران وجنوباً عماره ومنتفك سنجاقلری وغرباً حله سنجاغیله شامیه چولی وحلب

ولایتیدر • طولی دلالی عباس طاغندن عماره حدودینه قدر تقریباً طقسان عرضی عنه‌دن مندلی‌یه قدر سکسان ساعت مسافه‌در •
لوا • بغداد • کوت الاماره • مندلی • خانقین • خراسان • سامرا • دلیم • عنه • کاظمیه • عزیزیه • جزیره • نامنده اون ایکی قضایه منقسمدر • بونلردن خانقین خراسان دلیم برنجی مندلی سامرا کوت الاماره عزیزیه جزیره قضالری ایکنجی عنه کاظمیه اوچنجی صنفدر • نفس بغداد (٣٣) کسور درجه عرض شمالی وپارس مبدأ طولندن اعتباراً (٤٤) درجه طول شرقیده ودجله ساحلنك ایکی طرفی اوزرنده واقعدر • ایکی یقه‌نك ارلسنی بر اخشاب کوپری وصل ایدر • اوچ دائرهٔ بلدیه‌یه انقسام ایتمشدر (١٦٣٠٣) خانه‌سی یوز عدد خانی • اوچبیك ایکییوز قرق درت عدد دکانی • یکرمی بر عدد حمامی • قرق التی عدد جامعی • یوز سکسان درت عدد قهوه‌خانه‌سی (ویاخود تعبیر صحیح ایله تنبلخانه) سی واوتوز التی عدد مسجدی ویکرمی بر عدد مدرسه‌سی • واون عدد مغازه‌سی • ویوز اون عدد علوه‌سی واون عدد اجزاخانه‌ی • وایکی عدد لوقانطه • واوتوز سکز عدد بویاخانه • واون عدد شکرخانه‌سی • واوتوز درت عدد غیر منتظم صبیان مکتبی اولوب اهالیسنك اکثری عرب وبعض عربادن عبارتدر • عربی تکلم وزراعت وبغچوانلق ایدرلر • کفیه • چارشب • اغابانی • مشلح • ایپکدن ویوکدن • معمول هر نوع منسوجات اعمال ایدرلر • صنایع سائره‌یه‌ده رغبت موجوددر •

انكلترەنك جنرال قونسلوسی وفرانسە وروسیەنك قونسلوسلريله ایران دولت عليەسنك شهبندرلری اقامت ايدر . بغداد قضاسنده اعظمیه (سر مذهبمز ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه افندمز حضرتلرینك مرقد شریفلریندر) نامیله برمدیریت دخی واردر اخراجات ادخالاته نسبتله پك دوندر . رسومات نظارتنك بر پوصلەسندن استفاده اولندیغنه كوره ممالك اجنبیەدن ادخالاتمز یوزیكرمی التی میلیون ایكیوز قرق التی بیك درتیوز اون غروش دائرەسنده اولوب بوندن استیفا ایدیلان رسم كمركی طقوز ملیون بشیوز درت بیك سكزیوز یكرمی التی غروشدر . ولایتمزك ممالك اجنبیەیه اولان اخراجاتنده اوتوز میلیون طقوز یوز طقسان بر بیك ایكیوز اون طقوز غروش وبوندن استیفا ایدیلان رسم كمرك دخی اوچیوز اوتوز بربیك یدی یوز تمش ایكی غروشدر .
ولایت داخلنده بر اسكلەدن دیكر اسكلەیه امرار اولنان اشیا ایسه اون طقوز میلیون یدی یوز طقسان سكز بیك بوقدر غروشلق اولوب بوندن استیفا اولنان رسم كمرك بر میلیون اوچیوز اوتوز ایكی بیك بوقدر غروشدر . التنجی اردوی همایونه ملحق بر مكتب اعدادی ایكی بقعەده برر مكتب رشدیٔ عسكری وبرر مكتب رشدیٔ ملكی وبوبقعەده مكتب صنایع وكلدانی وسریانی وموسوی مكاتب ملیەسی دخی واردر . صبیان مكتبلرینك انتظامی همان هیچ یوقدر .. دیار بكر وحلب طریقیله چهارشنبه وهمچنین اوزر نده شام طریقیله پنجشنبه كونلری

درسعادته دولت پوسته‌سی واردر . وكاظمیه وعنه‌دن بشقه محلره تلغراف اشلكده‌در . اداره عمان عثمانی و انكلیزلك لنج قومپانیه‌سی واپورلری بصره‌یه امد وشد ایدر . وبو واپورلر بورانك تجارتنی اوروپا تجارتنه ربط ایدرلك دائره تجارتی توسیع ایتمكده‌در . داخل اواده خلفای عباسیه زمانلرنده‌كی اكابرك یالیلری ومواقع عسكر یولری بولنان اسكی بغداد نامیله بك چوق خرابه‌لر اولدیغی مثللو مداین خرابه‌سنده‌ده موجود اولان كسری ایوانی اثار عتیقه‌دندر . كسرا ایوانك بر خیلی بناسی الیوم موجود وحتی ولادت جلیله حضرت نبویه‌یی اخبار ایدن یاریغی بوكونكی كونده مشهوددر . وبنانك حالا اثبات وجود وباقی ایتمسی اصلا بنانك متانت ورصانتنی اثبات ایدیور ایسه ده ایوانك اورته‌ یرنده‌كی (یارق) هر نقدر محكم اولور ایسه اولسون بنانك اون سنه قدر پایدار اوله‌مامسنه سبب ویره‌جكنه شبهه اولمدیغی حالده بوحال ایله برابر بیك اوچیوز اللی اوچ سنه قدر بیشامسی معجزه جلیله حضرت رسالتك اثری اولدیغی شبهه‌سزدر .

مزاپوتامی دینیلان بین النهرین سراپا اثار عتیقه ایله مملودر . عموم الونانك نفوسنی شمر عشیرتی خارج اوله‌رق تقریبا ایكیوز اللی بیك قدردر . تغزلحان پاشانك تحت اداره‌سنده اولان شمر درت بیك خانه قدر لتخمین اولنقده‌در . وبو خیمه نشین عشایر موسمه كوره كاه موصل وكاه دیاربكر ولایتلرنده وكاه بغداد طرفلرنده كشت وكذار ایدرلر .

حاله سنجاقی

حله سنجاغی

متصرف محمد پاشا روم ایلی

ارکان لوا

نائب احمد افندی مدرس محاسبه جی سلیمان سیفی افندی
مفتی سید مصطفی افندی مدرس تحریرات مدیری احمد عزت افندی

مجلس ادارهٔ لوا

رئیس متصرف لوا

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب	شبیب زاده محمد اغا ثالثه
مفتی	جعفر اغازاده جواد اغا
محاسبه جی	مفتی زاده جابر افندی
تحریرات مدیری	هزره حلیمه افندی

محاسبهٔ لوا قلمی

واردات کاتبی ثابت افندی مصارفات کاتبی سعید افندی
رفیقی خورشید بك رفیقی شاکر افندی
مصالح جاریه کاتبی امین افندی روزنامه مقیدی ابراهیم افندی
رفیقی علی افندی اوراق مقیدی رشید افندی
صندق امینی ابراهیم افندی

لوا تحريرات قلمى

مسود بدر الدين افندى مبيض محمود افندى
مجلس اداره كاتبى نشئت افندى « مجيد افندى
مسود توفيق افندى « مهدى افندى
اوراق مقيدى محمد حلمى افندى « مجيد افندى

دفتر خاقانى مأمورلرى

مأمور محمود افندى ايكنجى كاتب احمد افندى
باشكاتب محمد خالص افندى نفس قضا طابو كاتبى كاظم افندى

اعشار مأمورلرى

مدير عاكف افندى ايكنجى كاتب رشيد افندى
برنجى كاتب عبد الفتاح افندى اوچنجى كاتب على افندى

نفس حله اعشار مأمورى احمد فهمى افندى
برنجى كاتب مصطفى افندى ايكنجى كاتب نورى افندى
انبار مأمورى سيد باقر افندى

تلغراف و پوسته مأمورلرى

مدير جدى افندى
مخابره مأمورى عبد الباقى افندى مخابره مأمورى صالح افندى

بدایت محکمه‌سی

مدعی عمومی معاونی حسن صفوت افندی

حقوق دائره‌سی	جزا دائره‌سی
رئیس نائب لوا	رئیس ثانی مصطفی افندی مدرس
اعضا	اعضا
عبدالرزاق افندی	ابراهیم افندی
موسی افندی	دیکری منحل
اعضا ملازمی علی افندی	دیکری اعضا ملازمی عبدالرزاق افندی

قلمی

باشکاتب جلال بك	ضبط کاتبی نجم افندی
ضبط کاتبی حسن افندی	دیکری واحد بك
دیکری خضر افندی	مقاولات محرری رشید افندی
	اجرا مأموری عبدالوهاب افندی

حله اوقاف مدیری واعظزاده سید مصطفی افندی

رسوم ستّه مأمورلری

مدیر قاسم مخلص افندی	کاتب ثانی محمد حلمی افندی
باشکاتب فتاح افندی	صندق امینی عبدالقادر افندی

سماوه قضاسی

قائممقام حشمت افندی — تحریرات کاتبی محمد افندی
نائب محمود فوزی افندی — عربی کاتبی حسن افندی
مال مدیری احمد افندی — صندق امینی مراد افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام
اعضای طبیعیه — اعضای منتخبه
نائب — حاجم افندی
مال مدیری — عبداه افندی
تحریرات کاتبی — علی افندی

بدایت محکمه‌سی

رئیس نائب قضا
اعضا — کاتب اول کاظم افندی
علی اغا — کاتب ثانی عبدالواحد افندی
یوسف افندی — مستنطق معاونی بکر افندی

اعشار مأموری احمد بك — برنجی کاتب علی افندی
ایکنجی کاتب محمد علی افندی — انبار مأمور صالح افندی

تلغراف مدیری مصطفی افندی — رسوم سته مأموری علی رضا افندی

شامیه قضاسی

قائممقام محمد رشید بك ثانیه مال مدیری فتح اله افندی
نائب معروف افندی تحریرات کاتبی راغب بك
قضا صندق امینی مراد افندی عربی کاتبی رضا افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب	سلیمان افندی
مال مدیری	جزار افندی
تحریرات کاتبی	سید محمد افندی

بدایت محکمه سی

رئیس نائب قضا

اعضا	کاتب اول محمد افندی
موده افندی	کاتب ثانی منحل
سید حادی افندی	مستنطق معاونی احمد افندی

اعشار مأموری امین افندی خواجکان ایکنجی کاتب حسین افندی
برنجی کاتب قاسم افندی انبار مأموری حسن افندی

ديوانيه قضاسى

قائمقام ابراهيم بك	قپوجى باشى	تحريرات كاتبى احمد افندى
نائب احمد افندى		عربى كاتبى حسين افندى
مال مديرى مصطفى افندى		صندق امينى حسقيل افندى

مجلس اداره قضا

رئيس قائمقام

اعضاى طبيعيه	اعضاى منتخبه
نائب	سيد احمد افندى
مال مديرى	عبد الخضر افندى
تحريرات كاتبى	حسون افندى
	حسين افندى

بدايت محكمه سى

رئيس نائب قضا

اعضا	كاتب اول محمد شاكر افندى
كاظم افندى	كاتب ثانى اسماعيل افندى
حمزه افندى	مستنطق معاونى رشيد افندى

اعشار مأمورلرى

مأمور عبد الغنى افندى	ايكنجى كاتب محمد افندى
برنجى كاتب حسن افندى	انبار مأمورى عبد الرزاق افندى

تلغراف مأمورلری

مدیر صبری افندی	مأمور سعید افندی

رسوم ستة مأموری مخلص افندی

بشنجی حله طابوری ضابطانی

طابور اغاسی ابراهیم بك	حساب امینی محمد افندی
برنجی پیاده بلوکی	برنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی مصطفی اغا	بلوك اغاسی داود اغا
« معاونی خلف اغا	« معاونی ابراهیم اغا
ژورنال امینی فلیح افندی	ژورنال امینی علی اغا
ایکنجی پیاده بلوکی	ایکنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی جمعه اغا	بلوك اغاسی محمد اغا
« معاونی جاسم افندی	بلوك معاونی شعبان افندی
ژورنال امینی عبدالغنی اغا	ژورنال امینی عطیه افندی
اوچنجی پیاده بلوکی	اوچنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی عبدی اغا	بلوك اغاسی منحل
بلوك معاونی سعداه اغا	معاونی حسن اغا
ژورنال امینی قاسم افندی	ژورنال امینی حسن افندی

دردنجی سواری بلوکی

بلوك اغاسی علی اغا	معاونی علی افندی

ژورنال امینی علی عبداه افندی

حله سنجاغنك جغرافیای طبیعیسی

لوانك طولی قرق وعرضی اون بش ساعت اولوب . اراضیسنك قوهٔ انباتیه سی هرنوع محصول یتشدیرمکه مستعد ایسه ده الیوم محصولی حنطه . شعیر . پرنج . ماش . دخن . داری . سیسام . کبی مزروعاتدن عبارتدر . فرات نهری مرکز لوا اولان حله قصبه سیله دیوانیه سماوه قصبه لرینك وسطندن جریان ایدر . حله قضاسی داخلنده فراتدن صو آلور قرق اللی قدر انهار کبیره وصغیره وار ایسه ده انهار مذکوره یالکز شطك موسم فیضانده صو جیقه بیلور . بونلرك باشلولوجه لری نیل . محاویل . نهرشاه جربوعیه . علاج . شوملی . ظلمیه . ابوچاق . قنهره . خاتونیه . زروفیه . زهتیه . تقیه . مهناویه . خواص . نهرلریدر . نیل وجربوعیه وعلاج اراضیٔ سنیه عداد نده در . داخل لواده طاغ وشایان استفاده اورمان یوقدر . حله دیوانیه قصبه لریله دغاره ناحیه سنك مرکزی جیادت هواسی اك کوزل اولان محللردندر .

لوانك حیوانات اهلیه سی . دوه . آت . قسراق . مرکب . مانده اینك . قیون . کچی . طاوق . کوکرچین . وحیوانات وحشیه سی ارسلان قورت طوڭوز چقال دلکی جیلان وامثالیدر .

سماوه جهتنده بولنان غیر منحصر بر مملحه دن بشقه داخل لواده مملحه یوقدر . سماوه یه بش ساعت مسافه ده وشامیه

جهتنده بحیره نامیله برکول واردرکه بوکولدن نبعان ایدن صوقایه شکلنده طاش اولور ٠

(جغرافیای مدنی)

مرکزلوا سنجاغك جهت غربیه سنده واقع حله قصبه سیدر ٠ قصبهٔ مذکوره اوچبیك بشیوز خانه یی واوتوز بیك نفوسی شاملدر ٠ فرات نهری قصبه نك وسطندن جریان ایتدیکندن ایکی یقه یی بر برینه وصل ایچون دوبه لردن مرکب برکوپری واردر ٠

حله ده بر باب مکتب رشدی اولوب اون ایکی قدر صبیان مکتبلری وار ایسه ده اطفالك تحصیلی قرآن اوقومقدن وبر ازده خط تعلیمندن عبارتدر ٠ اهالینك بر قسمی زراعت وفلاحت ویر قسمیده صنایع سائره ایله اشتغال وتعیش ایدرلر لسانلری عربی ومذهبلری جعفریدر ٠

حله قضاسی داخلنده ثمره ویرر ٠ درت یوز بیکه قریب خرما اغاجی واردر ٠

بعض باغلك ایچنده اوزوم توت نار شفتالو اینجیر ارك کبی میوه وبامیه باطلجان قباق طماطس کبی سبزه دخی حاصل اولور ٠

حله سنجاغی نفس حله ایله ٠ دیوانیه ٠ سماوه ٠ شامیه ٠ قضالرندن مرکبدر ٠ اوانك مجموع نفوسی اوچیوز بیکدن متجاوز اولوب بونلرك قسم اعظمی عشایر وقبایل غیر متمدنه دن

عبارتدر . حله قضاسی داخلنده باشلوجه عشایر . البوسلطان .
جبور . الیسار . خفاجه . جحیش . معامره عشیرتلریدرکه هر بری
متعدد فرقه‌لره منقسم ایسه‌لرده بونلردن البوسلطان عشیرتی
التی بیك نفوس و بشیوز التلوبی حاوی اولوب . مدحتیه
ناحیه‌سی داخلنده‌کی اراضی‌یی زراعت ایدرلر . جبور
عشیرتی یدی بیك نفوس والتی یوز اتلوبی حاوی اولوب برقسمی
مدحتیه اراضیسنی اکرلر . الیسار عشیرتی درت بیك نفوس
وبشیوزه قریب اتلوبی حاوی اولوب . مهناویه وخواص ونهرشاه
ومحاویل اراضیسنده حراثت ایدرلر . خفاجه عشیرتی ایکی بیك
بشیوز نفوس وایکی یوز اللی اتلوبی حاوی اولوب نهرشاه
وطهماسیه اراضیسنده زراعتله مشتغلدرلر . الجحیش عشیرتی
سکز بیك نفوس وبشیوز اتلوبی حاوی اولوب محاویل
اراضیسنی زراعت ایدرلر . معامره عشیرتی درت بیك نفوس
وایکی یوز اتلوبی حاوی اولوب نیل ومحاویل اراضیسنی
زرع ایدرلر

نیل مقاطعه‌سی تخمینا ایکی بیك فدان اراضی‌یی حاوی اولوب
بونك انجق التی یوز فدانی اکیله‌یور

ومحاویل مقاطعه‌سی بیك بش یوز فدان اولوب بیك اوچیوز
فدانی زراعت ایدیله‌یور . نهر شاه مقاطعه‌سی بیك التی یوز
وعلاج یدی یوز فدان اولوب . کاملا معموردر

جربوعیه‌نك محتوی اولدیغی بیك بشیوز فدانلق اراضینك

بيك فدانی • وشوملی مقاطعه سنك زراعته زياده سيله قابليتلی اولان يدی يوز فدانلق اراضينك انجق درتيوزفدانی اكيلمكده اولوب قصوری متروك وخرابدر • نهر شاهك شاه عباس صفوی معاويلك هارون الرشيد نيل نهرينك حجاج بن يوسف شوملينك زبيد مشايخندن شفلح طرفلرندن حفر وكشاد اولنديغی تحقيق اولنمشدر

جانب دو لتعليه دن شوملينك فتحی صره سنده اشبوشوملی نامنی المشدر • خيمه نشين اولان عشايردن بشقه حله قضاسی سكسان قريه يی حاويدر • بونلرباغات اصحابی اولدقلرندن نيم مدنی صايلورلر •

(ديوانيه قضاسی)

مركز قضا ديوانيه قصبه سيدر • قصبهٔ مذكوره ايكی يوز خانه درتيوزاللی نفوسی حاوی اولوب فرات نهری اوزرنده واقعدر •• قصبه ايكی يقه لی اولديغندن دوبه دن مركب بركوپريسی واردر • اهاليسی اصنافلقله اشتغال وتعيش ايدرلربش عدد صبيان مكتبی وارايسه ده اطفالك تحصيللری قرآن اوقومقدن عبارتدر •

دغاره عفك البدير وفوارقضانك ناحيه لريدر • دغاره عشايری اون بيك نفوسی حاوی اولوب قرق بش فرقه يه منقسمدر • عفك عشايری طقوز فرقه يه منقسم اولوب بش بيك نفوسی حاويدر •

البدیرعشایری اون‌اوچ فرقه‌یه منقسم اولوب بشبیك التی‌یوز تدرنفوسی واردر .

فوارعشایری التی‌فرقه‌یه منقسم‌اولوب بشیوز اللی‌نفوسدن عبارتدرعموماً . حنطه . شعیر . چلتك . ماش . سیسام . دخن . داری . زرعیله . تعیش واشتغال ایدرلر اسانلری عربی ومذهبلری جعفریدر .

خشونت طبعلری اقتضاسنجه فرقه‌لر ارەسنده نزاع وجدال متمادی الوقوعدر . بعض دفعه‌لر تدابیرمانعهٔ ممکنه اتخاذی وبعضا قوهٔ عسکریه سوقیله تسکین فساداولنور .

دغاره‌وعفك ناحیه‌مرکزلری برقصبه حکمنده‌اولوب ایچنده قرق‌اللی قدر دکان دخی بولنور . فراتدن تشعب ایدن دغاره نهری ابومنهیل عفك جلیحه البدیراراضیسنی سقی ایدردغاره‌لفظی بونهرك تأسیس وکشادینه تاریخدر . یوسفیه نقیه شافعیه خنیتیه نهرلری عملیات حفریه‌واسطه‌سیله موسم فیضانده فراتدن صواله بیلور نهرلردندر . شافعیه مقاطعه‌سی اراضیٔ سنیه عدادنده‌در .

معارف‌وصنایع مفقوداولوب . عشایرك کیدکلری عباکبی قبا‌نسوجاتی اهالیسی اعمال ایدرلر .

(شامیه قضاسی)

قضامرکزی ام‌البعرور قصبه‌سی اولوب تقریباً ۰۰ اوچیوز نفوسی وحصیرو قاشدن معمول اللی‌قدرقلبه‌یی شاملدر اهالیسی یع

وشراایله اداره وتعیش ایدرلر شامیه عشایری • خزاعل • الشبل • الزیاد • الغزاله خفاجه • العیاش • بنی سلامه • خالد • الفتله بنی حسن • عشیرتلریدر • لسانلری عربی ومذهبلری جعفریدر • عموماً زراعت وفلاحتله تعیش واشتغال ایدرلر • داخل قضاده شتوی وصیفی زراعتنه مخصوص قرق بیدی ونچلتکه مخصوص اون التی که جمعاً التمش اوچ پارچه مقاطعات واردر •

قضانک عموم اراضیسی عادتا هوردن عبارت اولدیغی ایچون نهر نادردر • قضانک عموم اهالیسی تخمیناً اللی بشبیك نفس اوله بیلور • قضانک ناحیه سی یالکز شفاثیه دن عبارتدر •

سماوه قضاسی

مرکز قضا سماوه قصبه سیدر • قصبهٔ مذکوره کارکیر بش یوز خانه یی ودرت بیك نفوسی حاویدر •

فرات نهری قصبه نك وسطندن جریان ایلدیکندن ومملکت ایکی بقعه لی بولندیغندن بونلری بربرینه وصل ایدر بر کوپری واردر • سماوه یه ملحق رمیثه ناحیه سی قولبه دن معمول ایکی یوز خانه یی وبیك بشیوز قدر نفوسی حاویدر •

ام النجرس قریه سی قرق اللی قدرخانه واوچ یوز قدر وخضر دراجی قریه سی ایکی بیك نفوسی محتویدر •

بوقصبه وقریه لر فرات نهرینك اوزرنده واقع اولدیغندن اهالیسنك بعضیسی طولابلر واسطه سیله زراعتله وبعضیسی ذخایر

واقشه تجارتیله وبعضیسی سفینه ملاحلغیله اشتغال وتعیش ایدرلر ·

حله ایله مسیب ارهسنده فراتدن تشعب ایدن هندیه نهری هندیه اراضیسنی وشامیه مقاطعاتنی سقی و اروا و برچوق هورلق وبطاقلقلر تشکیل ایتدکدنصکره سماوهدن برساعت بروده ینه فرات نهرینه منصب اولور ·

قضاداخلنده بولنان مقاطعاتك آکثریسی چالتك مزارعیدر ·

هدام · ابوحسان · وسیدادریس · وبراده · رشیدیه ام الفخیم ابوحسنین · شط خنجر · لواح · داحره · بنی حکیم · ام العکف · خناق · عین صید · مقاطعهلری اراضیسنك سقی و ارواسیچون هر مقاطعهیه مخصوص نهرلر موجود اولوب فراتدن صو آلورلر · انجق شط خنجر مقاطعهسی هدام · وابو حسان مقاطعهلرینك برابزی · مقاطعات مذکورهیه جریان ایدن صو مزروعاتنی سقی ایتدکدن صکره شط خنجرك جدولنه اقر · داحره وبنی حکیم مقاطعهلریده عموم مقاطعاتك برابزیدر · داحره اولجه صوالدقدن صکره بنی حکیمك انهار وجداولنه جریان ایدر ·

عین صید مقاطعهسنك مزروعاتی ایکی قسمدر · بر قسمی کوکب تسمیه اولنان منبعدن نبعان ایدن شور صوایله ارواودیکر قسمیده فراتك فیضانده غریر تسمیه اولنان جدول واسطهسیله

طاتلى صوايله سقى اولنور . خناق مقاطعه سى اراضى ميريه عدادنده در .

قضانك عمده عشايرى زبيده ناحيه سى جوارنده ساكن وجمع بولندقلرندن نقطه مذكوره اهميت موقعيه يى حائز در . قضانك عموم نفوس ذكور واناثى اللى بيكى متجاوزدر . قضا داخلنده بولنان عشايردن : خزاعل بش . بنى زريج يدى . بنى عارض درت . البوجسان درت . الطوالم سكز . البوجباش اون ايكى . الريادالى . جبور اوج . البوكات ايكى . العيسى درت . المحش ايكى فرقه يه منقسمدر . عموما زراعت وفلاحتله اشتغال وتعيش ايدرلر . لسانلرى عربى مذهبلرى جعفريدر .

مواد عموميه

لوانك زراعتى برنجى تجارتى ايكنجى درجه ده صايلور . لوانك اخراجاتى حنطه . وشعير . وپرنج . وآق دارى . وماش . وسيسام وياغى . ومشلح . ومانند ايله صغير . دريلرى وادخالاتى بيز وبصمه وعطاريه . وباقر . وتيمور . وتنباكو . كبى اشيادن عبارتدر . ادخالاته نسبة اخراجات يوزده قرق زياده در .

داخل لوادة وسائط نقليه نهرا كوچك قايقلر . وبرآدوه . وباركيرلكى خيوانانه منحصردر . قايق وسفينه لر هر طرفه عليالاطلاق قولاندن مخصوص اسكله لر يوقدر . هر هفته جمعه ايرتسى ملحقو ى حله ده . هنديه . وكربلاده . وشه يوم مذكورده

دیوانیه • جهتنه • وبازار کونلری بغداده • پوسته چانطه‌سی چیقاریلور •

بغداددن حله طریقیله بصره‌یه ممتد اولان تلغراف خطی حله • دیوانیه • سماوه • قصبه‌لرندن بر تلغراف مرکزی تشکیل ایتمشدر •

حله سنجاغی • ممالك محروسه ایله محاط اولدیغندن اجنبیلرله حدود دکلدر • اوراده بش طابور نظامیه‌سی • وبر طابور ضبطیه‌سی واردر • نظامیه طابورلرینك بری حله ده • ایکیسی دیوانیه‌ده • بری شامیه‌ده • دیکر بریسی سماوه‌ده • ارامساز اولوب • ضبطیه طابوری دخی قضالره • وسائر نقاط لازمه‌یه منقسمدرلر

فرات نهری • حله سنجاغی اراضیسنی ایکی‌یه تقسیم ایتدیکنه کوره جهت شرقیه‌سنه یعنی مزاپوتامیا دنیلان • بین‌النهرینه جزره نقه‌سی وجهت غربیه‌سنده شامیه یقه‌سی تعبیر اولنور • مزاپوتامی جهتنده اثار عتیقه پك چوقدر • حله‌یه بریچق ساعت مسافه‌ده واقع بابل وحله‌نك جهت جنوبیه‌سنده وکذلك بربچق ساعت مسافه‌ده واقع نمرودوبش ساعت مسافه‌ده بولنان دلیم وحله‌نك جهت شرقیه‌سنده وبش ساعت مسافه‌ده واقع هاشمیه نام تپه‌لر وخرابه‌لر برچوق اثار عتیقه‌یی شاملدرلر • سماوه‌یه درت ساعت مسافه‌ده وجزیره جهتنده خلفای عباسیه مداینندن (ورکه) نامنده قدیم بر مملکت اثری اولوب • بوراده دخی بعض اثار عتیقه بولنمقده‌در

کربلاسنجاقی

كربلا سنجاغى

متصرف جلال بك

اركان لوا

نائب محمد جميل افندي مدرس محاسبه جى نورى افندي رابعه م ٤
تحريرات مديرى عبد الحميد بك

مجلس ادارهٔ لوا

رئيس متصرف لوا
اعضاى طبيعيه اعضاى منتخبه
نائب سيد جواد افندى مدرس
محاسبه جى عباس افندي
تحريرات مديرى رضا افندى
كتان اغا

محاسبهٔ لوا قلمى

وارادات كاتبى عبد الله افندى وارادات كاتبى رفيقى خليل نورى افندى
مصارفات كاتبى منحل مصارفات كاتبى رفيقى موشى افندى
مصالح جاريه كاتبى خليل افندى يوميه مقيدى عبد الغنى افندى
صندق امينى صالح افندى

لواتحريرات قلمى

مسود صفر افندى | اوراق مقيدى حقى افندى
مجلس اداره كاتبى موسى بك | مبيض محمد شفيق افندى

اراضى مأمورلرى

مأمور حسين افندى | ايكنجى كاتب ولى افندى
باشكاتب محمود رامز افندى | نفس قضاطابو كاتبى عبدالرحمن افندى

اعشار مأمورلرى

مدير فؤاد افندى | ايكنجى كاتب على افندى
برنجى كاتب عبدالفتاح افندى | اوچنجى كاتب يوسف افندى
انبار مأمورى رفيق بك

تلغراف و پوسته مأمورلرى

مدير وفى افندى | مأمور احمد بك

لوا بدايت محكمه سى

مدعى عمومى معاونى على رضا افندى
رئيس اول نائب اوا | رئيس ثانى امين افندى

حقوق جهتی	جزاجهتی
اعضا	اعضا
سید محمد افندی	عبدالحمید افندی
صالح جلوصی افندی	سلیم افندی
اعضا ملازمی رفعت افندی	اعضا ملازمی عبداللطیف افندی

قلمی

باشکاتب خلیل افندی	ضبط کاتبی نجم افندی
ضبط کاتبی احمد راسم افندی	ضبط کاتبی امین افندی
« نجیب افندی	اجرا مأموری معاونی احمد افندی

رسوم ستة مأموری احمد افندی
قرانتنه مأموری محمد افندی

نواحی مدیرلری

مسیب مدیری سلیم بك	رحالیه مدیری حبیب اغا
کاتبی جاسم افندی	کاتب منحل

شفاتیه مدیری احمد اغا

نائبی سید نجم الدین افندی	کاتبی خمیس افندی

رزازه قائمقامی فهد بك

بلدیه دائره سی

رئیس حسین افندی

اعضا

سید محمد افندی

محمد باقر افندی

کاظم افندی

کاتب محمد طاهر افندی

هندیه قضاسی

قائممقام نظیف افندی — مال مدیری امین افندی

نائب سید محمود افندی — تحریرات کاتبی جمیل افندی

قضا صندق امینی حسقیل افندی

مجلس اداره ٔ قضا

رئیس قائممقام

اعضای طبیعیه — اعضای منتخبه

نائب — ستار اغا

مال مدیری — حسین آل العلی اغا

تحریرات کاتبی — حاجی حسون اغا

حاجی محسن اغا

نواحی مدیرلری

کفل مدیری یحیی بك　　رسوم رسته مأموری حسین افندی

اعشار مأمورلری

مأمور خورشید افندی　　ایکنجی کاتب احمد افندی
برنجی کاتب محسن افندی　　انبار مأموری عبد اللطیف افندی
طویریج تلغراف مدیری حیدر افندی

بدایت محکمه سی

رئیس نائب قضا

اعضا　　کاتب اول قاسم افندی
حاجی علی اغا　　کاتب ثانی جواد افندی
حاجی عبود اغا　　مستنطق حسین افندی

بلدیه دائره سی

رئیس حسون اغا

اعضا　　اعضا
عبد اغا　　وناس اغا
شوکه اغا　　حداد اغا
کاتب حبیب افندی

نجف قضاسی

قائممقام عبد الفتاح بك　　مال مدیری محمد امین افندی

نائب عبد الفتاح افندی　مدرّس　تحریرات کاتبی علی افندی

قضا صندق امینی حسن افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائممقام

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب	سید جواد افندی
مال مدیری	حسن افندی
تحریرات کاتبی	فاضل افندی

ناحیه و کوفه مدیری علی بك

رحبه مدیری مصطفی افندی

بدایت محکمه سی

رئیس نائب قضا

اعضا	کاتب اول احمد افندی
سید حسین افندی	کاتب ثانی عبد الرحمن افندی
صالح افندی	مستنطق معاونی رضا افندی

اعشار مأموری فرید افندی

رسوم سته مأموری مهدی افندی

قرانتنه مأموری لوییج افندی
کاتب محمد افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس محمد سعید افندی

اعضا	اعضا
سید احمد افندی	حاجی عمران افندی
حاجم اغا	کاتب علی زیور افندی

دردنجی کربلا طابوری ضابطانی

طابور اغاسی حسین افندی م ٤
حساب امینی عبدالواحد افندی

برنجی پیاده بلوکی	برنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی حسن بك	بلوك اغاسی عثمان اغا
معاونی کاظم اغا	معاونی عباس افندی
ژورنال امینی حسین افندی	ژورنال امینی محمد صالح افندی
ایکنجی پیاده بلوکی	ایکنجی سواری بلوکی
بلوك اغاسی حسین اغا	بلوك اغاسی عباس افندی
معاونی عبداه اغا	معاونی موسی اغا
ژورنال امینی موسی افندی	ژورنال امینی محمد افندی

کربلا سنجاغنك جغرافیای طبیعیسی

لوانك طولی اوتوز و عرضی یکرمی اوچ ساعتدر . هر نوع حبوبات یتشدیرمکه مستعد ایسه‌ده الیوم محصولی چوق . سیسام . عراقی و هندی جنسندن ، تنباکو . افیون . حنطه . شعیر . پرنج . ماش . مرجمك . دخن . داری . بوکرجه . باقله کبی مزروعاتدن عبارتدر . اناطولیدن بعضاً ایله بیره‌جکدن وحلب ولایتیله زور سنجاغی ایچندن کچن و لوا مضافاتندن جیادت هواسی برکمال اولان مسیب نقطه‌سندن مرور ایدن فرات نهرندن کربلا وهندیه‌یه (حسینیه) و(هندیه) جدوللری ایریله‌رق برچوق اراضی یی امقا ایتمکده‌ذر . داخل لواده طاغ و اورمان یوق ایسه‌ده لواء مذکور ملحقاتندن شفاثیه ناحیه‌سیله لوا بیننده پك چوق جسیم برمملحه بولنوب انجق غیرمحفوظ اولدیغندن انمن سنوی یوزبیك قیه مقداری طوز جلب واستخراج اولنور . لوانك حیوانات اهلیه‌سی . دوه . ات . قسراق . مرکب . چندر . اوکوز . اینك . جاموس . قیون . کچی . اولوب حیوانات وحشیه‌سی آزدر .

لوانك جغرافیای مدنیسی

لوانك وسطنده وغرباً شامیه چولنه یقین بر محلده واقع اولوب مرکز لوا اتخاذ ایدیلان کربلا قصبه‌سی امام حسین

رضی اللّه تعالی عنه افندمز حضرتلرینك مشهدی ووقعهٔ جکرسوز کربلانك موقعیدر . قصبهٔ مذکوره التی بیك خانه دن واهالیسی تبعهٔ دولت علیه واجنبی اوله رق اوتوز بیك نفوسدن عبارتدر . مکاتب ابتدائیه یوقدر . یالکز اون قدر مکاتب صبیانیه بولندیغندن شاکردانك تحصیل کرده لری یالکز بعض فارسی کتاب ودیوانلریدر . اهالیسی تجارت وصنایع سائره ایله مشغول ومتعیشدرلر . سالف الذکر حسینیه نهری اوزرینه ایچجه باغلرله پك چوق خرما اغاجلری وجوده کلمشدر . لوانك مترکب اولدیغی نجف وهندیه قضالرندن نجف قضاسنك مقر حکومتی اولان وحیدر کرار کرم اللّه وجهه افندمز حضرتلرینك مدفنی بولنان نفیس (نجف اشرف) اوچبیك بشیوز وهندیه نك مرکز حکومتی اولان (طویریج) اوچیوز اللی خانه دن عبارت اولوب انجق هندیه قضاسی اهالیسی عشایر اولدیغندن حصیردن یاپلمش قلبه لرده اقامت ایدرلر . التی بیك قلبه قدر واردر . بونلرك مذهبلری جعفری ولسانلری عربی ایسه ده انجق کربلا ونجف قضالری اهالیسی علی الاکثر فارسیجه تکلم ایتدکلرندن ارالرنده کی روابط ومناسبات دخی اتحاذ لسان ومذهبدر . اشتغاللری دخی لوانك اون قسمه منقسم اولان عشایری مثللو اکثریا زراعت وفلاحتدر . لوانك تجارت وزراعتی مناسبدر . هندستان طرفلرینه . خرما . بکمز . عبا . نقل واخراج اولنور ایسه ده خارجدن بیز . بصمه . چوخه . کبی اشیا ایله عطاریه . ادویه . توتون . تنباکو .

شکر ۰ قهوه ۰ چای ۰ کلیم ۰ کچه ۰ مثللو شیلر ادخال اولندیغندن
اشیای داخلیه‌سی اشیای خارجیه‌سنك یوزده ایکیسی نسبتنده‌در ۰
طرق ومعابری قره ونهردن ونهرلرك وسایط نقلیه‌سی اوفق سفاین
وقایقدن عبارت اولوب فقط انف البیان مسیب شطی ایله هندیه
جدولنك معبرلری اخشابدن یاپیلان کوپریلردر ۰ مذکور قایق
وسفینه‌لر هر طرفه بناشدقلرندن مخصوص اسکله‌لری یوقدر ۰ لوانك
کربلادن هندیه یه واورادن حله وبغداده حرکت ایدر پوسته‌سی
اولدیغی کبی بغداددن حله خطیله هندیه یه وهندیه‌دن کربلایه ممتد
بر تلغراف خطی دخی واردر ۰ کربلا سنجاغی ممالك محروسه ایله
محاط اولوب اجنبیلرله همحدود دکلدر ۰ ایکی طابور نظامیه
وبر طابور عساکر ضبطیه‌سی وانکلتره وایران دولتلرینك قونسلوس
وشهبندر وکیللری واردر ۰
نفس کربلانك جهت غربیه‌سنده یعنی شفاتیه‌دن اوچ ساعت بروده
جاده‌دن صاپه اوله‌رق کسرویلر زماننده (ضیفر) یاپلمش نامنده بر
قلعه اولوب بانیسی دخی حاکم وقت نعمان بن المنذر بن ماء السماء
نام ذات اولوب وقتیله اویله برمتین ورصین وغایت مضبوط
ومنتظم صورتده یاپلمشدرکه ایکی بیك سنه‌یه قریب زمان مرور
ایتمشیکن حالا اکثر محللری علی اصله قائم وغیر منهدمدر ۰ نفس
شفاتیه‌ده دخی حساوی قصرنده برقلعه اولوب هرنقدر
خراب اولمش ایسه‌ده ینه یرله یکسان اولمیوب ارتفاعی حالیله
وبلکه اکثر اساسی وصو ساقیه‌لری موجوددر ۰ بانیسی دخی

کسرویلر زماننده اولحوالینك حاکمی بولنان یهودی (شمعون) اولدیغی وشفاتیه‌نك اوست طرفنده رحالیه‌یه کیدیلور ایکن صول طرفنده‌یارم ساعتلك مسافه‌ده کوزینان اوفق بر قلعه‌نك دخی هرنقدر ابنیه‌سی داخلا دوشمش ایسه‌ده ارتفاعیله‌دیوارلری هنوز قائمدر • بوده‌شمعون ایله همزمان اولان (بردوی) نام یهودی حاکمنك قلعه‌سی دیمکله مشهوردر • ایران وهندستاندن ایچه شهزاده وکبرا نجف اشرف وکربلای معلاده اختیار اقامت ایتمشلردر •

عماره سنجاغی

متصرف صالح بك متمايز

اركان لوا

نائب محمد نافع افندی مدرس محاسبه جی طاهر افندی
تحریرات مدیری ابراهیم افندی

مجلس اداره لوا

رئيس متصرف لوا	اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه	علی الجامع اغا
نائب	خلیل اغا
محاسبه جی	حنا افندی
تحریرات مدیری	هارون افندی

محاسبهٔ لوا قلمی

واردات کاتبی عبد القادر افندی	مصارفات کاتبی واصف افندی
رفیق سلیمان افندی	رفیق عزت افندی
مصالح جاریه کاتبی منحل	ملازم شکری افندی
رفیق واصف افندی	لوا صندق امینی اسحاق افندی

لوا تحریرات قلمی

مجلس اداره کاتبی جمیل افندی — مبیض خلیل افندی

مقید محمد عارف افندی

بدایت محکمه سی

رئیس نائب لوا

مدعی عمومی معاونی صالح افندی

حقوق جهتی اعضالری — جزا جهتی اعضالری

عبدالقادر افندی — عثمان افندی

صالح افندی — یوسف افندی

قلم

باشکاتب عبدالقادر افندی — دیکری ابراهیم افندی

ضبط کاتبی عبدالجبار افندی — دیکری محمد علی افندی

دیکری سلمان افندی — اجرا مأموری معاونی خضر افندی

اعشار مدیری فؤاد افندی

برنجی کاتب رؤف افندی — اوچنجی کاتب مصطفی افندی

ایکنجی کاتب عبدالوهاب افندی — انبار مأموری عبدالقادر افندی

اراضی مأمورلری

مأمور ابراهیم حقی افندی — کاتب ثانی حسن افندی

باشکاتبی عبداه افندی — نفس قضا طاپو کاتبی منحل

تجارت محکمه‌سی

رئیس عبدالحمید افندی

اعضای دائمه	اعضای موقته
محمد چلبی	امین چلبی
عبدالکریم چلبی	عبدالکریم چلبی
کاتب حسقیل افندی	ملا محمد چلبی

خواجه عزره

بلدیه دائره‌سی

رئیس محمد صالح چلبی

اعضا	اعضا
مصطفی چلبی	حاجی یاسین چلبی
طبیب عبدالرحمن افندی ثالثه	میر افندی

کاتب اسماعیل حقی افندی

رسومات مأموری حمدی بك — کاتبی احمد افندی

رسوم ستّه مأموری زینور افندی — قرانتینه مأموری خلیل افندی

رشدیه معلمی محمد امین افندی

مجر کبیر ناحیه‌سی

مدیر محمد افندی کاتبی ابراهیم افندی

اعشار مأموری محمد سعید افندی ایکنجی کاتب عزیز افندی
برنجی کاتب مهدی افندی انبار مأموری منحل

طغره ناحیه سی

مدیر ابراهیم بك کاتبی جواد افندی

اعشار مأموری مصطفی افندی ایکنجی کاتب مصطفی افندی
باشکاتب کاظم افندی انبار مأموری سید صالح افندی

الازیرج ناحیه سی

مدیر محمد اغا کاتبی عبدالرزاق افندی
علی غربی مدیری حبیب افندی علی شرقی مدیری احمد افندی
کاتبی رشید افندی کاتبی عباس افندی

التنجی عماره طابوری ضابطانی

طابور اغاسی حاجی هدایت افندی
حساب امینی ابراهیم افندی

برنجی پیاده بلوکی ایکنجی پیاده بلوکی
بلوك اغاسی سلیمان اغا بلوك اغاسی عثمان اغا
معاونی جاسم اغا معاونی جاسم اغا
ژورنال امینی محمد افندی ژورنال امینی احمد افندی

برنجى سوارى بلوكى	ايكنجى سوارى بلوكى
بلوك اغاسى خليل بك	بلوك اغاسى حسن اغا
معاونى حاجى عمر اغا	معاونى منحل
ژورنال امينى محمد افندى	ژورنال امينى سليمان اغا

شطره قضاسى

قائممقام حاجى عبدالقادر افندى	مال مديرى مصطفى افندى
نائب رأفت افندى	تحريرات كاتبى عبدالزاق افندى

مجلس ادارۀ قضا

رئيس قائممقام	اعضاى منتخبه
اعضاى طبيعيه	امين افندى
نائب	ارسلان افندى
مال مديرى	سليمان العبداه اغا
تحريرات كاتبى	محمد رشيد افندى

بدايت محكمه سى

رئيس نائب قضا

اعضا	برنجى كاتب رزق اه افندى
محمد سعيد افندى	ايكنجى كاتب سليمان افندى
خلف افندى	مستنطق معاونى محمد افندى

اعشار مأموزی نامق بك

باشکاتب اسماعيل افندی	ایکنجی کاتب حسين افندی
قضاانبار مأموزی مکردیج افندی	قضا صندق امینی منشی افندی

زبیر قضاسی

قائممقام عمر لطفی افندی	مال مديری امين افندی
نائب محمد لطيف افندی	تحريرات کاتبی ابراهيم افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئيس قائممقام	اعضای منتخبه
اعضای طبيعيه	سلتان اغا
نائب	علوان اغا
مال مديری	منحل
تحريرات کاتبی	منحل

بدايت محكمه سنی

رئيس نائب قضا

اعضا	رنجی کاتب منحل
«	ایکنجی کاتب حسن افندی
«	مستنطق معاونی علی افندی

اعشار مأموری احمد افندی

باشکاتب عبدالحمیدبك قضا انبار مأموری سلیمان افندی
ایکنجی کاتب احمدفهمی افندی قضاصندق امینی صالح افندی

دوریج قضاسی

قائمقام مصطفی افندی مال مدیری ابراهیم افندی
نائب صالح افندی تحریرات کاتبی رشید افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائمقام	اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه	یحیی الراشد اغا
نائب	علی اغا
مال مدیری	مرزوق اغا
تحریرات کاتبی	سید عیسی اغا

بدایت محکمه سی

رئیس نائب قضا

اعضا	برنجی کاتب خضر افندی
»	ایکنجی کاتب رشید افندی
»	مستنطق معاونی داود افندی

عماره سنجاغنك جغرافیای طبیعیسی

لوانك طولی کوت الاماره قضاسی حدودندن بصره سنجاغنه ملحق قورنه قضاسی حدودی اولان حضرت عزیره قدر قرق التی وعرضی طیب نهری صدرنده واقع غربه دن منتفك سنجاغی حدودی بولنان چقچاقه هورینه قدر یکرمی ایکی ساعتدر اراضیسنك قوهٔ انباتیه سی هر نوع محصول یتشدیرمکه مستعد ایسه ده شمدیلك محصولی • حنطه • شعیر • چلتك • داری سیسام • ماش • بوکرجه • دخندن عبارت اولوب انجق کثرتلوجه زراعت اولنان نوعی چلتکدر • دجله نهری مرکز لوا اولان عماره قصبه سنك وسطندن جریان ایدر دجله دن • چحله مشرح • ابجع • مجر کبیر • مجر صغیر • حضیره • کسره • نهرلری تشعب ایدر بونلر دخی ایکیوز اوتوز سکز قدر جداول صغیره یه انقسام ایدرلر • دجله دن ایرلمش اولان بو نهرلردن بشقه دویریج وطیب نامنده ایکی نهر ممالك ایرانیه ده واقع پشتکوه نام طاغدن نبعان وعماره یه طوغری جریان ایدر • وبنی لام اراضیسیله مشرح مقاطعه سنك برقسمنی بطاقلق حالنه براغور دجله دن تشعب ایدن انهاردن جهت شرقیه ده بولنانلری حویزه وعماره اراسنده کی هوره وجهت غربیه ده واقع انهار دخی جزایر وعماره میانده بولنان هوره انصباب ایلر • عماره نك اوست طرفندن وجهت شمالیه سندن مرورله ممالك ایرانیه داخلنه ممتد اولان جبلدن بشقه داخل لواده طاغ یوقدر • لوانك جانب غربیسنده علی غربی وشرقی وجبیله نامریله مشهور اغاجلری سکود وچربیدن وجانب جنوبیسنده اغاجی

سکوددن عبارت. کذلك اوفق اورمانوار در . اوا دا خلنده
نفس عماره قصبه سیله شطره قضاسی وعلی غربی ناحیه سی مرکزلرینك
هواسی کوزلدر عماره اواسنك هیچ برطرفی ساحل دریاده کلدر
حیوانات اهلیه سی دخی دوه . ات . قاطر . مانده .
اوکوز . اینك . قیون . مرکب . طاوق . خروس .
کوکرچین . اوردك . وحیوانات . وحشیه سی دخی ارسلان .
قورد . طوموز . چقال . تلکی . جیلان . طاوشان .
قوندوز . صقا قوشی . قاز . دراج . هدهد . دورنه .
یبانی اوردك . بایغوش قارغه وامثالیدر داخل لواده انحصاری
غیرقابل ویالکز دریلرك طوزلنمسی ایچون مستعمل ایکی مملحه
اولدیغی کبی کرج والچی معدنلری وار ایسه ده شمدی یه قدر
ایشلتدیرلمامشدر

— لوانك جغرافیای مدنیسی —

سنجاغك مرکز حکومتی اولان نفس عماره قصبه سنك حاوی
اولدیغی نفوس ذکور واناث درت بیکه قریب اوله رق بونلر
اکثریا تجارت وبیع وشرا ایله تعیش وعربی لسانیله تکلم ایدرلر
انجق مکاتب ابتدائیه لری اولمدیغندن اطفالنك تعلمی یالکز کلام
قدیم اوقومقدن عبارتدر . عماره قصبه سی لوانك وسطنده واقع
اولوب دجله نهری اوزرنده . خرما . انجیر . اوزوم . نار .
زردالی . محصوللی اون سکز باغچه سی واردر . لوانك . شطره .

زبیر • دویریج • نامنده اوچ قضا • وعلی الغربی • علی الشرقی • طفره • الازیرج •ناملرنده‌درت ناحیه‌سی واردر • قضالرك اوچیده ایکنجی صنفدندر • بونلردن شطره قصبه‌سنده • اون بش • ز بیرده • اوتوز • علی الغربیده • سکز • علی الشرقیده • اون اوچ • لوایه‌جوار اولان محللرده تقریباً • اوتوز بشبیك • قدر نفوس اوله بیلور • لوانك قرق فرقه‌یه منقسم عشایرینك اون‌درت فرقه‌سی • بنی لام • وبش فرقه‌سی • البو محمد • واوچ فرقه‌سی • سواعد • ودرت فرقه‌سی • البو دراج • وبش فرقه‌سی ربیعه‌دن • السرای • وبش فرقه‌سی • السودان • عشیرتلرینه منسوب ومربوط اوله‌رق جمله سنك لسانلری عربی ومذهبلری جعفریدر • بونلرك بعضیسنك اسملری بروجه زیردرج اولنور • حرضه خرسان • حسبای • عتاب صقور • رویشید • حرکات • جعادره • متارکه • نصیری • کتابه • کعب • بنی عقبه • ربقه • ذهبیات البوقراری • الرسیتم • الحلان • البوغین • البهادی • البوزید جاله • طلمیبات مواجد • هیلجه • الصبیح • بونلرك تجارت وزراعتلری مناسب ایسه‌ده خطهٔ عراقیه‌ده یدی سکز سنه‌ده برکره کوریله‌کلان غلاسنه‌لرنده اورانك تجارتی اولدقجه توسع ایدر • خارجه دخی سالف الذکر حبوباتله • دوه • وماندہ واینك • وقوزی • وقیون • ووقوندز • وسقاقوشی • دریلریله • روغن ساده • وبیاغی • اخراج وسیاه • بیز • قصارسز • مدامبول وامریقان بیزی • وانواع چیت وسائر منسوجات افرنجیه •

وغاز • وباقر • وشکر • وقهوه • وتمرهندی • کبی اشیا ادخال اولندیغنه کوره ادخالات اخراجاتك وزده اونی نسبتنده درلوانك اطراف واکنافی هورلق وبطاقلق وانهار جسیمه‌دن متشعب جداول اولدیغندن وسایط نقلیه‌سی • دانك ومشحوف • دنیلان برنوع ایزیلی اوقلی قایقلره منحصردر دجله‌نك ایکی جهتنی اشغال ایدن قصبه‌نك واسطهٔ ارتباطی اخشابدن یاپیلان کوپریدر مذکور دجله نهرنده ایشلیان یلکن کمیلری ایچون عماره وعلی غربی وشطره قصبه‌لری اسکله حکمنده ویلکن کمیلرینك ایاب وذهابی واپورلرك ترددندن زیاده‌در لوا داخلنده بوکره تلغراف وپوسته مرکز وشعبه‌لری کشاد اولنمشدر • لوا اهالیسی عشایر وقبایل غیر متمدنه‌دن عبارت اولدیغندن معارفدن بی بهره اولوب انجق مرکز لواده یالکز کلام قدیم قرائت ایتدیریلور برقاچ اوفق مکاتب صبیانیه ایله حال انتظامدن پك بعید اولان مکتب رشدیهٔ ملکیه شاکردانی یالکز قصبه اهالیسیله مأمورین چوجقلرندن مرکبدر • عماره‌نك جهت شمالیه‌سنده واقع جبل ایله شرق جهتنده‌کی بیوك هوروطیب ودویریج مقاطعه لریله کرخه اراضیسی ایران ایله حدوددر • اوراده برطابور عساکر نظامیه وبرطابور ضبطیه واردر لوانك غرب وشمال وجنوب جهتلرنده واقع وقدیماً مملکت اولوب مرور زمانله مندرس وخراب اولمسنه مبنی الیوم تپه حالنده کوریلان قلیفله وجروط وچاریز وغتره‌یه وقبور الابطال وقطات و واقف وعزیزه نام محللرده آثار عتیقه واردر • خلفای عباسیه‌نك پارلاق

زمانلرنده اوراری دخی عراقك معموره فوق العاده سی عدادنده ایدی

منتفك سنجاغی

متصرف قدری پاشا میرمیران - درد نجی مجیدی

ارکان لوا

نائب عثمان افندی	محاسبه جی صفوت افندی
مفتی محمد افندی	تحریرات مدیری منیر افندی

مجلس اداره لوا

رئیس متصرف لوا

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب	ثامر بك
مفتی	« عبد العزیز آغا
محاسبه جی	« حاجی غانی افندی
تحریرات مدیری	

محاسبهٔ لوا قلمی

واردات کاتبی احمد افندی	مصارفات کاتبی عبد المجید افندی
رفیقی عزت افندی	رفیقی منحل
مصالح جاریه کاتبی اسماعیل افندی	یومیه مقیدی روپیل افندی
صندق امینی سعید افندی

لوا تحريرات قلمی

تحريرات معاونی علی فائق افندی | اوراق مقيدی حبش افندی
مجلس اداره كاتبی بلال افندی | مبيض حسنی افندی

بدايت محكمه سی

رئيس نائب لوا

مدعی عمومی معاونی حسن تحسين افندی

حقوق جهتی اعضاسی | جزا جهتی اعضاسی
عبدالرزاق افندی | نجيب افندی
خطاب افندی | احمد افندی

قلم

باشكاتب امين بك | ضبط كاتبی مجيد افندی
ضبط كاتبی حسين فوزی افندی | ديكری عبدالرزاق افندی
ديكری صالح افندی | اجرا مأموری معاونی سليمان افندی

اراضی مأمورلری

مأمور بدری بك | برنجی كاتب محمود نديم افندی

بلديه دائره سی

رئيس حاجی صالح افندی

اعضا

حاجى رحو اغا سالم اغا
حاجى غزال اغا كاتب عبدالقادر افندى
عبدالقادر اغا مكتب رشديه معلمى خليل افندى

اعشار مأمورلرى

مدير عبداه بك ايكنجى كاتب توفيق بك
برنجى كاتب على غالب افندى اوچنجى كاتب على افندى
انبار مأمورى سعيد افندى

تلغراف مأمورى

مدير طويق افندى
مأمور نورس افندى مأمور حسن افندى
رسوم ستة مأمورى احمد افندى

سوق الشيوخ قضاسى

قائممقام فتاح بك قپوجى باشى مال مديرى سعيد افندى
نائب سيد صالح افندى تحريرات كاتبى احمد افندى

مجلس ادارهٔ قضا

رئيس قائممقام
اعضاى طبيعيه اعضاى منتخبه

نائب سيد محمد اغا

مال مديرى سيد حسن اغا

تحرير اب كاتبى يوسف افندى

هاشم العطيه افندى

بدايت محكمه سى

رئيس نائب قضا

اعضا كاتب اول محمد افندى

حسن افندى كاتب ثانى عبداه افندى

ابراهيم افندى مستنطق معاونى حسين افندى

اعشاره مأمورى افندى كاتب اول صالح افندى

انبار مأمورى مجيد افندى

تلغراف مديرى فهمى افندى

كرمت بنى سعيد مديرى حبيب افندى

كاتبى محمد افندى

قضا صندق امينى اسحاق افندى

بلديه دائره سى

رئيس ملا سليمان افندى

اعضا

سید محمد اغا — هاشم اغا
یوسف اغا — حسین افندی

کاتب فیض اه افندی

شطره قضاسی

قائممقام فتاح بك — مال مدیری منحل
نائب امین افندی — تحریرات کاتبی قنبر افندی

مجلس اداره قضا

رئیس قائممقام — اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه — حاجی علیوی اغا
نائب — خضر اغا
مال مدیری — حسین الزیاره اغا
تحریرات کاتبی — امین اغا

صندق امینی حسقیل افندی

بدایت محکمه سی

رئیس نائب قضا

اعضا — کاتب اول محمود افندی
حاجی عباس افندی — « ثانی مجید افندی
سید هادی افندی — مستنطق معاونی محمود افندی

اعشار مأمورلرى

سأمور عبدالرحمن افندى — كاتب ثانى منحل
كاتب اول مهدى افندى — انبار مأمورى شاهول افندى

نواحى مديرلرى

بدعه مديرى سيد سعيد افندى — دجه مديرى سيد نعمان بك
كاتبى قاسم افندى — كاتبى سيد حسن افندى

بلديه دائره‌سى

رئيس مصطفى افندى

اعضا

عباس آلدويش افندى — سيد حبون افندى
سيد هادى افندى — سيد مهدى افندى

كاتب احمد جدى افندى

حى قضاسى

قائممقام على غالب بك — مال مديرى عثمان افندى
نائب عبدالرحمن افندى — تحريرات كاتبى مجيد افندى

صندق امينى نسيم افندى

مجلس اداره قضا

رئيس قائممقام — اعضاى منتخبه

اعضای طبیعیه	محمد ثوینی افندی
نائب	حاجی عباس اغا
مال مدیری	حاجی علی الحمد اغا
تحریرات کاتبی	حاجی عبد الکریم اغا

بدایت محکمه‌سی

رئیس نائب قضا	باشکاتب علی زیور افندی
اعضا علی جان اغا	کاتب ثانی حسین افندی
اعضا جادی اغا	مستنطق معاونی محمد صالح افندی

اعشار مأمورلری

مأمور منجل	کاتبی صالح افندی

انبار مأموری موشی افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس عبد العزیز افندی

اعضا

عبداه اغا	حاجی فلفل اغا
حاجی سلیمان اغا	وحاش اغا

کاتب محمد امین افندی

نواحی مدیرلری

قلعهٔ سکر مدیری ضنا لج افندی | محیرجه مدیری حاجی سلیمان اغا
کاتبی صادق افندی | کاتبی محمد جمیل افندی

جبار قضاسی

قائمقام محمد شاکر افندی | مال مدیری عبداه افندی
نائب عبد القادر افندی | تحریرات کاتبی منحل

مجلس ادارهٔ قضا

رئیس قائمقام
اعضای طبیعیه | اعضای منتخبه
نائب | سید طالب اغا
مال مدیری | حاجی ابریسم اغا
تحریرات کاتبی | سفاح السلیمان اغا
صندق امینی علی افندی

بدایت محکمه سی

رئیس نائب قضا | باشکاتب کاظم افندی
اعضا | ایکنجی کاتب صفر افندی
« | مستنطق معاونی ابراهیم افندی

اعشار مأمورلری

مأمور معروف افندی | برنجی کاتب نجیب افندی

سكزنجى منتفك طابورى ضابطانى

طابور اغاسى فارس اغا

حساب امينى جاسم افندى

برنجى پياده بلوكى	برنجى سوارى بلوكى
بلوك اغاسى عباس اغا	بلوك اغاسى صالح اغا
معاونى على اغا	معاونى حسين اغا
ژورنال امينى قاسم افندى	ژورنال امينى محمد افندى

ايكنجى سوارى بلوكى

بلوك اغاسى حبيب اغا

معاونى عبداه افندى

ژورنال امينى منحل

بصره سنجاغی

متصرف یحیی نزهت افندی اولی ثانیسی م ٣

ارکان لوا

نائب محمد سعید افندی مدرس محاسبه‌جی حسنی افندی ثانیه
مفتی عبد الوهاب افندی تحریرات مدیری شاکر افندی ثالثه
پایهٔ مجرده

مجلس ادارهٔ لوا

رئیس متصرف لوا

اعضای طبیعیه	اعضای منتخبه
نائب	سالم افندی
مفتی	محمود افندی
نقیب محمد سعید افندی حرمین م ٤	حنوش کرومی افندی
محاسبه‌جی	مراد افندی
تحریرات مدیری	

محاسبهٔ لوا قلمی

واردات کاتبی عبد القادر افندی	مصارفات کاتبی داود افندی
رفیق محمد افندی	مصالح جاریه کاتبی عونی افندی
یومیه مقیدی ناصر افندی	اوراق مقیدی عباس افندی
لوا صندق امینی شاهول افندی	

لوا تحریرات قلمی

معاون سری افندی
مسود عبدالسلام افندی
مبیض لطفی افندی
مبیض قدری افندی

مقید فهمی افندی
عربی کاتبی مصطفی افندی
اوراق مقیدی سید احمد افندی
رفیقی ابراهیم افندی

اراضی مأمورلری

مأمور علی صائب بك
ثالثه
برنجی کاتب عبدالرزاق افندی

اعشار مأمورلری

مدیر یوسف سنان افندی
برنجی کاتب محمد افندی

ایکنجی کاتب سعدی افندی
اوچنجی کاتب عبداه بك

انبار مأموری قادر بك

بدایت محکمه‌سی

حقوق جهتی
رئیس نائب لوا

مدعی عمومی معاونی امین بك

جزا جهتی
رئیس حمدی افندی

اعضا
سید رجب افندی

اعضا
عیسی افندی

يوسف افندى | كرومى افندى
اعضاء ملازمى سيد على افندى | اعضاء ملازمى ابراهيم افندى

قلم

باش كاتب عبد القادر افندى | ضبط كاتبى موسى افندى
ضبط كاتبى عبداه افندى | سعيد افندى
« « محمد افندى | اجرا مأمورى ابراهيم افندى
مقاولات محررى امين افندى

تجارت محكمه سى

رئيس منحل

اعضاى دائمه	اعضاى موقته
حاجى عبدالعزيز افندى	حاجى عبد الكريم چلبى
حاجى منصور افندى	عبد اللطيف افندى
باش كاتب رفعت افندى	اواكيم افندى
مقيد قاسم افندى	هارون افندى

عربى كاتبى نورى افندى

بلديه دائره سى

رئيس محمد شفيق افندى

اعضــا
یامین افندی
حسین افندی
طبیب شرف الدین افندی ثالثه
سید شبیب افندی
برنجی کاتب نجیب افندی
عبد القادر اغا
ایکنجی کاتب فرحان افندی
سید خلف افندی
صندق امینی عارف افندی

تلغراف و پوسته مأمورلری

مدیر مجرم افندی
مأمور کیورك افندی
مأمور ملکون افندی
لسان اجنبی سرمأموری دوریان افندی
مأمور تورس افندی
مأمور مهران افندی

قرانتنه مأمورلری

طبیب موسیو پاردلاکی
کاتب احمد افندی
فاو مأموری رفائیل افندی

رسومات مأمورلری

مدیر حبیب افندی
خندق مأموری راغب افندی
باشکاتب نجیب افندی
کاتبی عبدالقادر افندی
کاتب ثانی محمد افندی
فاو مأموری عبدالرزاق افندی
رفیق عبدالواحد افندی
کاتبی صالح افندی
استمأطور عبدالرحمن افندی
نشوه مأموری عبدالقادر افندی

مبصر اول محمود افندی ترانسیت مأموری جانی افندی
« ثانی خلف افندی ابو الخصیب مأموری عبدالقادر افندی
تذکره کاتبی حسن افندی صندق امینی نسیم افندی
دعیجی مأموری ابراهیم افندی کاتبی شاکر افندی
دواسیر مأموری نجیب افندی

رسوم سند مأمورلری

مدیر احمد شکری افندی ایکنجی کاتب محمد توفیق افندی
باشکاتب عبدالحلیم افندی تذکره کاتبی محمد افندی
صندق امینی منشی افندی

نواحی مأمورلری

ابو الخصیب مدیری مصطفی افندی فاو مدیری عبدالسلام افندی
کاتبی قاسم افندی کاتبی عبداه افندی
حارثه مدیری حبیب اغا کاتبی صفر افندی
زبیر مدیری عبدالقادر اغا

اوقاف مأمورلری

اوقاف محاسبه‌جیسی حسن افندی ثانیه
کاتب اول حسن افندی کاتب ثانی توفیق افندی

دول متحابه قونسلوسلری

انکلتره دولتنك ویس قونسلوسی موسیو ور تستون
فرانسه دولتنك ویس قونسلوسی موسیو پیات
ایران شهبندری منحل

بدنجی بصره طابوری ضابطانی

طابور اغاسی احمد اغا
حساب امینی رشید افندی

برنجی پیاده بلوکی	اوچنجی پیاده بلوکی
بلوك اغاسی عزیز اغا	بلوك اغاسی حسن بك
معاونی منحل	معاونی محمد افندی
ژورنال امینی «	ژورنال امینی محمود افندی
ایکنجی پیاده بلوکی	دردنجی پیاده بلوکی
بلوك اغاسی داود اغا	بلوك اغاسی علی اغا
معاونی منحل	معاونی عبدالرحمن افندی
ژورنال امینی «	ژورنال امینی حسن افندی

قورنه قضاسی

قائمقام رشید افندی ثانیه	مال مدیری هدایت افندی
نائب محمد امین افندی	تحریرات کاتبی منحل

قضا صندق امینی حمادی افندی

مجلس اداره قضا

رئیس قائممقام

اعضای طبیعیه — اعضای منتخبه

نائب — محمد علی افندی

مال مدیری — حاجی جعفر افندی

تحریرات کاتبی — حاجی علی افندی

بدایت محکمه‌سی

رئیس نائب قضا

اعضـــا — کاتب اول محمود افندی

سید بدر افندی — ثانی عبد الکریم افندی

جابر آغا — مستنطق معاونی محمد افندی

اعشار مأمورلری

اعشار مأموری محمد افندی — کاتب اول حاجی علی افندی

کاتب ثانی علی افندی

تلغراف مدیری علی افندی

رسومات مأموری صالح افندی

کاتبی سعید افندی

بصره سنجاغنك جغرافیای طبیعیسی

بصره سنجاغنك طولی تقریباً اوتوز بش وعرضی طقوز اون ساعتدر . واراضیسنك قوهٔ انباتیه سی عادتا فوق العاده اولوب هرنوع اشجار واثمار یتشدیرمکه الویرشلی ایسه ده شمدیلك محصولی . خرما . ومیوه . وسبزه . دن و . چلتك و . حنطه . وشعیر . و . بقله . ولوبیا . و . سیسام . و . داری . کبی حبوباتدن عبارتدر . دجله وفراتك التصاقدن مرکب اولان شط العرب نهرجسیمی سنجاغك اورته سندن جریان ایدوب بصره کورفزینه انصباب ایدر .

داخل لواده التمش قدر کوچك وبیوك مقاطعه واردر قدرت الهیه شمس وقمری بوسنجاغه خادم ایتمشدر . چونکه برطرفدن محصولات ونخلستانه ضیاء شمسك باعث اولدیغی فیوضات قدر وبلکه دها زیاده بردرجه ده قمرك تغیرات احوالنه تابع اولان جزرومد سالف الاشعار بیوك نهرلری وبونهرلردن اچیلان جداولی املا ایدرك اوواسطه ایله بغچه لر ومزرعه لر اسقا اولنور . . .

مملکتك داخل وخارجنده باغ وبغچه لر کثرت اوزره در . داخل لواده طاغ واورمان یوقدر . بصره وخامت هوا ایله مشهور اولان محللردن ایسه ده جزیرة العربك برکوشه سنده واقع اولمسیله حد ذاتنده جیادت هوا ایله ممالك اولان یرلردن اولدیغنده وشهرتیاب اولان وخامت تنظیفات وتطهیراته عدم رعایتدن وخصوصیله

منتفك سنجاغی داخلنده بولنان جزایر سدلرینك قیرلمسیله
فرات صولری بصره‌نك ارقه طرفلرینه قدریایلوب برچوق
سازلق وبطاقلق تشکل ایلمسندن ودهاسائر بوکبی احوالدن
ایلرو کلدیکنده شبهه یوقدر • لوا داخلنده هواسی الك کوزل
اولان بر زبیر ناحیه‌سیدر • لوانك شرق جنوب جهتنده
یعنی کورفز قربنده واقع‌فاو ناحیه‌سنك مرکزی ساحل
دریادر • دکزدن کلان واپور وسفینه‌لر فاوبوغازندن چکوب
شط‌العربی وشط‌العربك برساعت ایچروسنده واقع اولان بصره
قصبه‌سنه اچیلان وعشارنامی وبربلان بیوجك جدولك بوغازینی
لیمان اتخاذ ایتمشلردر • داخل‌لواده اسب • بارکیر • مانده •
قیون • اینك • مرکب کبی حیوانات اهلیه پك‌آزدر • حیوانات
وحشیه‌سی همان یوق کبیدر داخل لواده معادن اولمیوب
یالکز نفس بصره‌یه‌اوچ ساعت مسافه‌ده واقع حمدان‌نام‌محلده
برمملحه وزبیر ناحیه‌سنك اکثر اراضیسنده کرج معدنی واردر
ومستعملدر

دخی‌قهوه • شکرتنباکو • وبعضا • حنطه • وشعیر • وروغن‌ساده
وملبوسات • رنغروشات‌ومشروبات • واخشاب • وتیمور • وامثالی
شیلردر • اخراجاتی ادخالاته نسبتله یوزده قرق راده سنده‌در •
داخل لواده طرق‌ومعابر بولنده‌ایسه‌ده کلوب کیدن‌واپوروسفاین
تجاریه‌دن یلکن سفینه‌لرینك مروری دها زیاده‌در • لوانك‌مرتب
پوسته‌سی اولمدیغندن حکومت سنیه وتجار وسائره اوراقی بصره

جغرافیای مدنیسی

مرکز لوا نفس بصره اولوب نفوسی تبعهٔ اجنبیه‌دن ماعدا مسلم وغیرمسلم ایکی بیك ایکی یوز اوتوز سکز نفردن عبارتدر . بونلرك تعیشلری یوزده طقساندن زیاده محصولات محلیه‌یه منحصردر نخلستانك کثرتی جهتیله اهالیدن ملاك اولنلر ملکلرینك توسیع واعماریله اشتغال ایتمکده وملکی اولمیانلر دخی اجرتله نخلستانك فلاحت وخدمتیله تعیش ایلمکده وبعضیسی اخذ واعطا وتجارتله وبرطاقمی قایقجیلق وسفینه‌جیلکله چکنمکده درلر . لسانلری عمومیت اوزره عربی ایسه‌ده ایرانه مجاوریت مناسبتیله لسان فارسی‌یی تعلم ایتمشلردر . یکرمی سنه‌دنبرو هندستان واوروپا تجارتنك کرکی کبی توسع ایتمسندن وداعما اورایه تجار واپورلری کلوب کتمسندن طولایی نسهٔ‌الرؤسا وسائر او مقوله عمله‌لر انکلیز لسانی دخی اوکرنمشلردر لوانك " قورنه " وکویت " اسمنده ایکی قضاسی و " فاو وابوالخصیب " وزبیر " اسملرنده اوچ ناحیه‌سی واردر . قورنه قضاسی برنجی صنفدندر . کویت قضاسیده اورانك حکومتیده بولنان آل صباح النده اولوب یالکز اظهار واعلان تابعیتله اکتفا ایدرك اعشار واغنام ویرکو وسائر تکالیف دولتی ایفا ایتمزلر . مرکز لواده وزبیر ناحیه‌سنده بر مکتب رشدیهٔ ملکیه وبش اون قدر غیرمنتظم صبیان مکتبی دخی واردر . صبیان مکتبلری غیرمنتظم اولوب شاکردانك تحصیللری کلام قدیمه منحصردر . مرکز لوا سنجاغك وسطنده واقع اولوب

چوق صوو بغجه‌سی واردر . اهالیسی عمومیتله سعی وعمله طرفدار اولدقلرندن بصره‌لی هیچ بر مأمور یوقدر دنیله بیلور وباغ وبغچه ونخلستانی بیان اولندیغی وجهله غایت چوق اولوب محصولی . خرما . اوزوم . انجیر . ارمود . نار . ارك . زردالی . توت . کنار . موز . کبی شیلردن عبارتدر . قورنه اوانك منتظم برقضاسی اوله‌رق مرکز قضانك مقدار نفوسی سکز یوز اوتوز وکارکیر اوله‌رق ایکی یوز سکسان ایکی خانه‌سی واردر . نواحیسنك مقدار نفوسی تخمیناً درت بش بیکدن عبارتدر انجق اهالیسی اکثریا خیمه نشین قبائلدر . کویت قضاسنك هیئت حکومتی مرتب اولمامش واهالیسی دولته هیچ برشی ویرمامکله برابر خدمته مقابل یرلی اولان قائممقامی عزتلو عبدالله الصباح پاشایه سنوی یوز اللی طونیلاتو مقداری خرما دخی ویرلمکده‌در . ومذکور قضاداخلنده‌کی عشایریدی سکز فرقه‌یه منقسم اوله‌رق تخمیناً اون بیك نفوسدن عبارتدر . اکثرینك لسانی عربی ومذهبلری جعفریدر وقصوزی شافعی وحنفی ومالکی وحنبلی اولدیغندن ارالرنده‌کی روابط ومناسبات اتحاد لسان ودیندر . انلرك دخی اشتغاللری نخلستان وباغ وبغچه یتشدیرمکدن وکمیجیلکدن عبارتدر فاو ناحیه‌سنك . درت بیك . وابو الخصیب ناحیه‌سنك . اون بشبیك . وزبیرکده . بیك بشیوز . نفوسی واردر .

لوانك تجارت وزراعتی اولدقجه بولنده‌در . اخراجاتی اکثریا خرمادر وبعضاً . حنطه . شعیر . داری کبی حبوباتدر ادخالاتی

ایله بغداد ارسنده دجله ده ایشلیان عمان عثمانی و انجه قومپانیه سی وابورلرندن تصادف ایده جك وابورله كوندریلور اوقات حركتلری دخی مجهولدر ٭ نفس بصره اسكله سندن ماعدا قضا و نواحی ملحقه دن كمرك محلی اولان قورنه قضاسیله ابوالخصیب ٭ و دعیجی ودواسر ٭ وفاو ٭ ناحیه لرنده دخی بر اسكله واردر ٭ بصره وقورنه وفاوده تلغراف وپوسته مركزلری موجود اولوب بحراً وبراً هر طرفله مخابره اولنه بیلور ٭ داخل لواده معارف مركز مطلوبده اولمیوب توسیع و اصلاحه محتاجدر ٭ بصره نك قارشو یقه سنده یعنی شط العربك شرق جهتنده واقع دعیجی وكوت البور مقاطعه لری ایران ایله همحدوددر ٭ داخل لواده عساكر نظامیه اولمیوب انجق معضابطان درتیوز اللی قدر عساكر بحریه وبر طابور ژاندرمه واردر ٭ انكلتره وفرانسه نك قونسلوس وكیلی واوان كاربردازی واردر ٭ بصره نك جنوب جهتنده وایكی بچق ساعت مسافه ده واقع زبیر ناحیه سی مركزنده عشرهٔ مبشره دن زبیر ابن العوام وابو الخصیب مقاطعه سنده عبدالرحمن بن عوف وینه زبیر ناحیه سی خارجنده طلحه وانس بن مالك وشیخ حسن البصری ومعبرندن ابن سیرین وبصره عالملرندن عتبه رضی الله تعالی عنهم حضراتنك مراقد شریفه لری موجود اولدیغی كبی ناحیه مركزینك یارم ساعت بروسنده امام علی افندمز حضرتلرینك بنا كرده سی اولان جامع شریفك اثاری الیوم باقیدر ٭ نفس بصره ده دخی انبیای عظامدن یحیی بن زكریا علیه السلام افندمزله امام علی

وامام عباس حضراتنك مقامات عاليه‌لری وائمهٔ اثنا عشردن حضرت موسی الكاظمك اوغلی محمد جوادك نسلندن یحیی بن موسانك وصحابهٔ كرامدن مقداد ابن اسود الكندينك بصره‌یه موقعا جوار كوت المنكر نام محلده تربهٔ شريفه‌لری موجوددر • بصره كرهٔ ارض اوزرنده بولنان مواقع مهمه‌دن صايلسه بجادر امام عمر رضی الله تعالی عنه افندمزك بو اثر عاليلری بيك اوچيوز سنه‌دنبرو دخی اهميتنی حالا تقدير ايتديرن يرلردندر •

نجد سنجاغی

متصرف سعید پاشا میرالامرا م۳

ارکان لوا

نائب یحیی صدقی افندی محاسبه‌جی حسن تحسین افندی
تحریرات مدیری عبدالقادر افندی

مجلس اداره لوا

رئیس متصرف	اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه	عبداللطیف افندی
نائب	عبداه افندی
محاسبه‌جی	سید صالح افندی
تحریرات مدیری	عبیداه العیسی افندی

احصاء اراضی سنیه قومیسیونی

رئیس عبداه السعدون
اعضا

عبدالرحمن بن محمد	عبدالواحد
« «	کاتب عبد القادر بك

لوا محاسبه قلمی

واردات کاتبی مهدی افندی مصالح جاریه کاتبی علی سری افندی

مصارفات کاتبی محمد نوری بك اواصندیق امینی داود شنطوب افندی

تحریرات قلمی

رفیق اول نورالدین افندی ثانی علی حافظ افندی

اوراق مدیری سالم افندی عربی کاتبی عبدالرحمن افندی

اعشار مأمورلری

اعشار مدیری منحل

برنجی کاتب سعید افندی ایکنجی کاتب منحل

اوچنجی کاتب عبدالرحمن

بدایت محکمه سی

رئیس نائب اوا

مدعی عمومی معاونی عبداه افندی

حقوق جهتی جزا جهتی

اعضا اعضا

عثمان افندی محمد الجعفری افندی

دیکری منحل عبدالجعیان افندی

قلم

باش کاتب اسماعیل افندی ضبط کاتبی احمد افندی

ضبط کاتبی عبدالغنی افندی دیکری منحل

دیکری محمد حافظ افندی — اجزا مأموری سلیمان افندی

بلدیه دائره‌سی

رئیس عبدالرحمن افندی — اعضا عبدالله بن جمعان افندی
اعضا عبدالرحمن بن عثمان افندی — اعضا عبدالله الشکری افندی
کاتب مصطفی افندی

نواحی مدیرلری

مبرز مدیری محمد علی افندی — عجیر مدیری محمد رؤف افندی
جفر مدیری احمد حمدی افندی

قطیف قضاسی

قائمقام سلمان صادق افندی — مال مدیری عباس افندی
نائب رسول خیری افندی — تحریرات کاتبی عبدالله افندی

مجلس اداره‌ٔ قضا

رئیس قائمقام — اعضای منتخبه
اعضای طبیعیه — عبدالرحیم افندی
نائب — نصرالله افندی
مال مدیری — سلیمان افندی
تحریرات کاتبی — محمد احمد افندی

قطیف اراضی سنیه قومیسیونی

رئیس احمد المهدی

اعضاسی

سلمان محمد الفرج ماجد الحسین

محمد بن حسن کاتب حسین افندی

بدایت محکمه سی

رئیس نائب قضا

اعضاسی قلمی

علی افندی کاتب اول عبد القادر افندی

دیکری منحل مستنطق معاونی نوری افندی

اعشار مأمورلری

اعشار مأموری منحل

کاتب اول احمد افندی کاتب ثانی محمد افندی

قطر قضاسی

قائمقامی جاسم الثانی افندی نائبی محمد ناصح افندی

طقوزنجی نجد طابوری ضابطانی

طابور اغاسی منحل حساب امینی عباس افندی

برنجی پیاده بلوکی اوچنجی پیاده بلوکی

بلوك اغاسی رشيد افندی	بلوك اغاسی علی اغا
معاونی محمود اغا	معاونی معروف اغا
ژورنال امینی حسن افندی	ژورنال امینی مختار افندی
ایكنجی پیاده بلوكی	دردنجی پیاده بلوكی
بلوك اغاسی سليمان بك	بلوك اغاسی فرحان اغا
معاونی محسن اغا	معاونی منحل
ژورنال امینی حسن افندی	ژورنال امینی شهباز اغا
بشنجی سواری بلوكی	التنجی سواری بلوكی
بلوك اغاسی منحل	بلوك اغاسی مصطفی اغا
معاونی رمضان افندی	معاونی حسين افندی
ژورنال امینی خلف اغا	ژورنال امینی عباس افندی

نجد سنجاغنك جغرافیای طبیعیسی

نجد سنجاغنك طولی یوز اون ایكی ساعتدركه جنوب جهتنده واقع بیریه نام محلدن شرق جهتنده واقع العمایر جزیره سنه قدر امتداد ایدر • عرضیده التمش ایكی ساعتدركه (عجیر) اسكله سندن غرب جهتنده واقع العرمه یه قدردر • مذكور عجیر اسكله سندن مركز لوایه قدر اون ایكی ساعت مقداری محل قوملق ایسه ده صویی چوق اولوب ایچنده سیروسفر سهولتلیدر • انجق مركز لوادن غربا مذكور العرمه یه قدر اللی ساعتلك مسافه صوسز اوله رق مذكور العرمه یه كیتمك استیانلر صوسزلقدن اضطراب ومشقته دوچار

اوله‌جقلردر . اواناك طولانی میاهی چوقدر . اوحوالی اراضیسنك قوهٔ انباتیه‌سی معتدل صورتده اولوب فقط مطلوب وجهله مزروعات یتشدیرمسی صمان وچورجیب کبی شیلرله اراضینك یاقسنه متوقفدر . ارز . حنطه . شعیر . ماش . سیسام . طاری . زرعنه استعدادی غیر مفقود ایسه‌ده انجق شمدیلك حنطه وشعیرك ایتلو زرع اولنوب دیکر حبوباتك تخم وزرعی ازجه‌در . لوا داخلنده متعدد انهار جاریه بولنوب صغیر وکبیری سکز یوز قدر تخمین اولنور . وقسم کلیسی مرکز لوا اولان هفوفك شرق جهتنده واقع رفعه نام محلدن وبرقسمی دخی هفوفك اوچ چاریك اوته سنده واقع مبرزك شرق جهتنده نبعان ایدر .

. لواده . قسراق . دوه . مرکب . اینك . قیون . کدی . کلب . کبی حیوانات اهلیه وطاغ اینکی . جیلان . طوشان . ارسلان . قپلان . قورت . چقال . تلکی . ودها بعض حیوانات وحشیه واردر . لوا داخلنده اولان محللرك هواجه مبرز صوجه هفوف احسنیدر . هواسی ان وخیم اولان برقطیفدر . لوا ساحل بحرك غرب وجنوبنده‌در . ساحلك عجیر ناحیه‌سیله قطیفدن بشقه معمور محللری اولمدیغندن اشبو ایکی محل لیمان اتخاذ اولنمشدر . لواده یدی قدر معلجه اوچ عدد کرج معدنی واردر . معلجه‌لرك دردی معلوم ایسه‌ده دیکرلرینك اسامیسی مجهولدر . بو معلجه‌لر چولده واچیق محللرده اولوب اطرافی جولانکاه عربان مختلفه بولندیغندن تحت انحصار ومحافظه‌یه النمرلری حسب الموقع متعذردر .

لوانك جغرافیای مدنیسی

مرکز لوا سنجاغك وسطنده واقع اولوب احسا اسمیله مشهور ایسه ده بو اسم اصلاً بخطه نك اسمی اولوب مرکز لوا اولان قصبه نك اسم صحیحی (هفوف) بولوا به نجد سنجاغی دنیله بور ایسه ده حقیقة نجد دنیلان قطعه بولوا اولمیوب ایجرو طرفلره یعنی ریاض وقصیم وجزیرة العربك اوطرفلرده کی محال سائره سنه اطلاق اولنور ؛ مرکز لوا اولان هفوف قصبه سنك اطرافی سور ایله محاط اولدیغی کبی اشبو بدنك هر یکرمی اوتوز قدم محلنده کار قدیم برقوله سی واردر • صغیر وکبیر ذکور واناث احرار ومماليك كافة نفوسی تقریبا اوتوز قرق بیکه بالغ اوله بیلور • تخمیناً اوج بیك خانه سی واردر • لوا اهالیسی لغت عربیه ایله تکلم ایدرلر • ودشداشه دنیلان اوزون کوملك اوزرینه مشلح وباشلرینه بوغی ایکنه غالب کفیه وکبارلری واوسطلری دخی ایاقلرینه دریدن برده نعل کیرلر • اللرنده اکثریت اوزره عصا طاشیرلر • وحراثت وتجارت وعبانسجیله وتیمورجی وترزیلکله ودوه جیلکله اشتغال وتعیش ایدرلر • مرکز لوانك بغچه لری چوق اولوب صولری دخی چشمه لر واسطه سیله وافی اولدیغندن یغمور دیکده احتیاجی یوقدر • لوا داخلنده قطیف وقطر نامیله ایکی قضا اولوب قطیف قضاسی مرکز لوا اولان هفوفك جهت شمالیه سنده وساحل بحرده قرق ساعتلك مسافه ده واقع اوله رق قائمقاملق

مرکزی نفس قطیف قصبه سیدر ٭ قطر قضاسی دخی لوانک شرق جنوبی جهتنده وساحل بحرده لوادن التمش ساعتلک مسافه ده واقع اولوب قائممقاملق مرکزی البداع قصبه سیدر ٭ قطر قائممقامی اهالیدن جاسم الثانی نامنده بر ذات اولوب مأمورین دولتعلیه دن بر حاکم الشرع وضابطی معیتیله برقاچ نفر ضبطیه اقامه اولنور ٭ مذکور قطیف قضاسیله ملحقاتنک مجموع نفوسی اوتوز اوچ بیك سکزیوز وخانه لری اون بیکدن عبارت اولوب قطر قضاسی دخی مع ملحقات تخمیناً یدی بیك طقوزیوز نفوسی واوچ بیك التی یوز خانه یی شاملدر ٭ لواده یکرمی قدر مکاتب صبیانیه اولوب بونلردن بشقه مکاتب رسمیه وغیر رسمیه یوقدر ٭ مکاتب مذکوره ده قرآن عظیم الشان اوقورلر ٭ لواده اوتوز قدر مدرسه اولوب اشبو مدرسه لرك جمعاً ایکیوز قدر طلبه سی واردر مدارس محرره ده یالکز فرایض وعلم نحو تحصیل اولنور ٭ لوا داخلنده صغیر وکبیر درتیوز جامع ومسجد تخمین اولنمقده در ٭ مساجد مذکوره ارا سنده امرای سابقۀ عثمانیه دن محمد پاشا نام ذات طرفندن بیك قرق یدی سنه سنده تأسیس اولنمش برجامع بولنیورکه بو بنای مبارك حوالیء نجدیه نك وارقه سی ارانلمسندن طولانی هر بری بر ادارۀ مستقله عدایدیلان ملحقاتنک ممالك قدیمۀ دولت علیه دن اولدقلرینی مؤیددر ٭

لوا داخلنده متعدد عشیرتلر اولوب بونلر بر چوق فرقه لره انقسام ایدرلر ٭ ذکر اولنان عشیرتلرك ادعالرنجه حنبلی مذهبلرنده

ایسه لرده بو جهت امر اعتباری اولوب مذهب مذکور ایله سائر مذاهبك
احکام جلیله لرینه مطلع ذکادرلر بونلرك اشتغاللری دوه وقیون یایلقله
ویکدیکری علیهنده غزوه ایلمك وفقرالری اموال تجاریه یی دوه لریله
نقل ایتمك وحطب جلب وبیع ایلکدن عبارتدر . لواداخلنده تخمینا
اون درت بیکه قریب بغچه لر اولوب محصولاتی خرمادر وایچلرنده .
نار . شفتالو . انجیر . المه . ترنج . بصره لیمونی . زردالی . دوت .
کنار . اغاجلری بولنور اوجنیك بشیوز قدر شلب وبوز مقداری حنطه
مزرعه لری موجوددر . تخمیناً شلب مزرعه لرندن درتیوز قطعه سی
اوچه شلب وشلبك حصادندن صکره سنه سی ایچنده حنطه اکیلور
بغچه لرده دخی حنطه زرع ایدیلور یوقاروده کوستردیکی اوزره
لوانك قطر وقطیف نامیله ایکی قضاسی اولدیغی کبی عجیر ومبرز
وجفر نامیله اوچه ناحیه سی واردر لواداخلنده اللی اوچ قصبه
واردر .

لوانك تجارتی اولقدر زیاده دکلدر لوایه لاجل البیع . ات .
دوه . یاغ . یپاغی . مختلف الالوان . بزاپیك . باصمه . ارز .
حنطه . پموق کفیه . یشماق . قهوه . شکر . قاقوله بوبر قرنفل
زنجبیل اییك طاقملر . صاری کوك کلیم قوری کل . ریحان .
بللور ففغوری قابلر . صندق . چوخه . نادراً . بعض .
دهونات . باقر . تیمور . تنکه . تفنك . ودها برطاقم عطاریه
وبقالیه جلب اولنورولوادن خارجه خرما . بکمز . عبا . دوه .
اینك . دریلری ودوه . ومرکب . وات . اخراج ونقل ایدیلور

لوانك ادخالاتی اخراجاتندن اکثردر لواده واسطهٔ نقلیه دوه ومرکبلردر . لوانك مستقل ایکی اسکله سی واردر . اوچنجیسی اولمق اوزره قطرده اسکله صایله بیلور . انجق بو اسکله لره سوا حلده کشت وگذاره مأمور ارقادی واپور همایوندن بشقه واپورلرك ترددی اولمدیغندن تردد یلکن گمیلرینه منحصردر . لوانك بر و بیابانده تخمیناً ایکی یوز اللی مورد ماء اولوب اکثریسی شمال وجنوب جهتلرنده در . بونلردن ارباب طریق وعشایر بادیه ایچرلر . لوا داخلنده تلغراف خطی یوقدر . لوانك یالکز قطیف قضاسی شیرازك اسکله سی اولان بندر بوشهرك بحراً قارشوسنده اولوب بو صورتدن بشقه ممالك اجنبیه یه همحدود دکلدر . لواده ایکی هجینلی پوسته اولوب بری بصره ایله احسا بیننده امتداد ایدن پوسته در که لوانك ولایت جلیله ایله بصره اوراقنك واسطهٔ نقلیه سیدر . دیکری قطیفه قدردر . بصره پوسته سنك یوم حرکتی پنجشنبه وقطیف پوسته سنك یوم حرکتی بازار کونلریدر . برده قطره یومی معین اولمیه رق عند الاقتضا کیدر بر ساعی مخصوصی واردر . لواده بر طابور ضبطیه ایله بر طابور پیاده وبر مقدار سواری عساکر شاهانه موجوددر . ارا لقده بندر بوشهردن اخذ واعطا ایچون کلمکده وجزوی مدت قالمقده بولنان بر ایکی نفر ایرانلیدن بشقه تبعهٔ اجنبیه وبناء علیه قونسلوسلر یوقدر . اهالی لوا کافةً اسلام اولوب ایچلرنده طوایف شیعه ده واردر . برلی اوله رق یورادہ خرستیان ویهودی وادیان سایره دن کیمسه کورلمامشدر . مرکز لوانك جنوبنا

جهتنده ابنیه و بغچه لرینك و انهارینك آثاری موجود بیرین نامنده
بر بلدهٔ قدیمه وار در که و بدن بشیوز سنه اول خراب اولمشدر .
مرکز لوانك شرق طرفنده و بر ساعتلك مسافه ده اجود بن زملك
مسکنی اولان بنی شافع اسمنده بر بلده نك آثاری باقی ایسه ده بلدهٔ
مذکوره اوچ یوز سنه اول خراب اولمش و ابنیه سندن دولتعلیه نك
اوالحوالی یی استیلاسنه قدر بر مناره سی پایدار ایدیسه ده مؤخراً
منهدم اولمشدر . بونك بر چشمه سی اولوب صویی الیوم جاریدر . مرکز
لوانك درت ساعت قربنده واقع جوانا نامنده بر بلده نك آثاری حالا
موجود و ایچنده صحابهٔ کرام حضراتنك قبور منوره لری و بعض
نخیل و ابنیه سنك آثاری الیوم غیر مفقوددر . اشبو بلده مدینهٔ
منوره دن صکره ابتدا ایچنده جمعه نمازی قلنمش و اهالیسی ابتدا
پیغمبر افندمز حضرتلرینه اطاعت ایتمش و کندولرینه (مرحباً بالوفد
غیر خزایا ولا نادمین) حدیث شریفی شایان بیورلمش بر بلدهٔ
مبارکه درکه ایکنجی عصر هجرت ابتداسنده خراب اولمشدر .
ینه مرکز لوانك بر بچق ساعت قربنده مدینهٔ قرمطی نامیله معروف
بر بلده اولوب عصر رابع اخرنده خراب اوله رق بر جامعدن بشقه
آثاری قالمامشدر . مرکز لوانك شرقاً ایکی ساعت قربنده واقع
فاره قریه سی یاننده بر قلعهٔ قدیمه خرابه سی اولوب طرف شرقیسنده
بش ذراع یوکسکلکنده دیواری واردر . اشبو دیوار طاش و کرج
ایله معمور و غایت محکم اوله رق عبرا فی العیلونه بر تاریخی باقیدر . بوندن
اکلاشیلور که اشبو قلعه نك سکز یوز رقرق درت سنه اول بنا اولنمش

وخیلی مدتدنبرو خراب اولمشدر ٠ مرکزلوانك درت ساعت اون بش
دقیقه جانب شرقیسنده ام البوم نامنده بربلده موقعی اولوب تخمیناً
اشبو مملکت هجرتدن برچوق سنه لر اول بنا اولنمش مداین
مجوسیه دندر ٠ تخمین مذکور ایکی بیك سنه یه تقریب اولنیور ٠ مدینه نك
رسومی وقلعه نك اثاری کورلمکده اولدیغی کبی خندقی دخی الیوم
موجوددر ٠ مرکزلوا اولان هفوف قصبه سنك یاننده رقیمیه
نامنده بربلده بولندیغی حالده اوچیوز سنه دن زیاده اولیورکه
خراب اولمشدر الیوم هرطرفنده اثاربیوت ورسوم اسواق ودکاکین
کورینه یور ایچنده صوبی طاتلی برچوق قیولر اولوب بوقیولردن
الیوم اوراده اولان حنطه مزارعی اسقا اولنور ٠ نقل اولندیغنه وتاریخه
نظرا بولوا قدیم زمانده کثیرالبلدان اولوب مرورزمان ایله مذکور
بلده لر خراب وویران اولمشدر شمدی یالکز بعض اثاری ورسومی
عکس انداز عیون عبرت اوله یور ٠ لوا داخلنده کی انهار جاریه کبیر
وصغیر ومتوسطدر بونلردن بعضیسی یومی وزدن بیك فدانه قدر
اراضی یی اسقا ایده بیلور اوراده اکلمکده اولان اراضی تقریباً یکرمی
بمی بیك فدان وقابل اولدیغی حالده اکلمیان برطقوز بیك فداندر
فلاحلر بدوی اولمیوب حضری اولدقلرندن برعشیرته منسوب دکلدرلر
لوانك قیولری درت بیك تخمین اولنمقده در لوانك جهت جنوبیه سیله
جهت شرقیه سنده واقع اراضی قصال اولوب انجق قطر قضاسی
قومدن خالی سنکستاندر لوانك جهت شمالیه سی ایسه بعضیسی قصال
وبعضیسی صلبدر فقط طرف غربیسنك اراضی صلبه سی اولدیغی کی
دهنا نام محل قرمزی ویومشاق قومله مستوردر

بغداد ولايتنك طقسان يدى سنه‌سندن طقسان طقوز سنه‌سى نهايتنه قدر اوچ سنه‌لك وارداتى بودجه‌سيدر .

٩٧ سنه‌سى غروش	٩٨ سنه‌سى غروش	٩٩ سنه‌سى غروش	
٧٦٩٦١٥٦	٨٠٥٤٩٦٣	٨٠٥٤٩٦٣	مركز سنجاغى
٦٨٤٧٦١٠	٨٩٤٢٢٤٩	٨٩٤٢٢٤٩	حله »
٤٩٦٦٠١٥	٧٢٤٢١٩٦	٧٢٤٢١٩٦	كربلا »
٩٦٢٢٣٥٧	٥٥٢٠٠٤٠	٥٥٢٠٠٤٠	عماره »
٤١١٦٢٦٢	٤٥٠٣٤٨٦	٤٥٠٣٤٨٦	بصره »
٦٤٧٠٧٨١	٤٩٥٠٨٣٥	٤٩٥٠٨٣٥	منتفك »
٣٠٢٧٦٥٧	٢٨٥٢٦٣٣	٢٨٥٢٦٢٣	نجد »
٤٢٧٤٦٨٣٨	٤٢١١٦٣٩٢	٤٢١١٦٣٩٢	يكون

بغداد شهری حقنده معلومات تاریخیه

ـ بغداد شهری ـ

خلافت عباسیه نك مؤسسی اولان عبداه السفاح کوفه جوارنده بنا ایلدیکی (هاشمیه) نام شهری مرکز خلافت اتخاذ ایتمشیکن خلفلری و برادرلری وخلفای عباسیه نك ایکنجیسی بولنان (ابو جعفر المنصور) زماننده تناسخه قائل اولان (روندیه جمعیتنك شهر مذکوره مسلط اولملری وخلیفه یی ازعاج ایلملریله خلیفه دخی مرکز خلافته صالح دیکر بر محلك بناسی فکرینه دوشدی وبالذات اجرای تحریات ایلدی کوفه نك جنوبندن واسطه وشمالندن موصله قدر مسافه یی تحری ایتدکده شمدیکی بغداد شهرینك موقعنی انتخاب ایلدی .

بو موقعك اسباب انتخابی وبو بابده کی تاریخلرك اختلافاتی چوق ایسه ده اسباب حقیقیه سی دجله وفرات کبی ایکی بیوك نهری استعماله صالح بر موقع اولمسی ودجله یه منصب اولان بیوك وکوچك زابلر ودیاله نهرلری وسایطیله اطراف واکنافدن هر درلو حوایج ومحصولاتك جلبی سهولتی وبصره کورفزی واسطه سیله چیندن وهندستاندن اموال جلبی امکانی کبی منافع تجاریه وسیاسیه اولدیغنده شبهه یوقدر . مشارالیه ابو جعفر المنصور یوزقرق بش سنهٔ هجریه سنده بغداد سوربنی وشهرینی بنایه مباشرت ایتدی واثنای بناده امام حسن رضی اه عنه افندمز حضرتلری احفادندن امام محمد وامام ابراهیم حضراتنك

ظهور وقایعی انشاآته مانع اولمش ایسه‌ده منصور بونلرك مشغله‌سندن فراغتله یوزقرق التی سنهٔ هجریه سنده بنه انشاآته مباشرت ایلدی • تعمیراته هرصورتله اهمیت فوق العاده ویرمسیله یوزقرق طقوز سنه‌سنده بتوردی •

منجم نوبختك ویاخود (خالد برمك وحجاج بن ارطاتك) ترتیب واتفاقلریله بغداد شهرینك اساس بناسی طالع قوسده وضع اولنمسی جهتیله خلفای عباسیه‌دن هیچ بریسنك بوراده وفات ایتدیکی اخبار تاریخیه‌دندر • وفی الحقیقه خلفانك بالتصادف هربری برپرده وفات ایتمسی غرائب تاریخیه‌دن صایلمسه بجادر •

بغدادك وجه تسمیه سنده دخی تواریخك اختلافی زیاده‌جه اولوب انلرك ذکرینه لزوم کوره‌میورز • فقط اسماء بغداددن بری اولان زورانك وجه تسمیه‌سی ابواب شهرك خارجی و داخلی جهتلرینك یکدیکره مخالف اولمسیدر •

شهرك بناسی اثناده کراسته‌جه سهولت ومعاونت حصولی ارزوسیله منصور طاق کسرانك هدمیله انقاضنك بغداد شهری سورنده استعمالنی امر ایتدیکی حالده خالد بن برمك طرفندن ایدیلان معاذرت مفید اولمدی وابنیهٔ کسرویه‌نك هدمنه مباشرت ایتدیسه‌ده مصارف تخریبیه یکیدن بربنا انشاسی مصرفندن زیاده‌دوشمکله ترك تخریبات ایلدی • (مادامکه تخریبه مباشرت ایتدیکز مصارف تخریبیه زیاده اولسه بیله ترك ایتمامکز لازمدر) دیه تخریباته دوام ایتمسی حقنده خالد طرفندن منصوره بر اخطار دها وقوعبولدی •

اولکی ممانعتك وضکره کی تشویقات شبهنه دائر وقوعبولان سؤاله ده خالدك کوزل بر جواب ویرمشدر . دیمشدرکه بویله بر بنای عالینك (مخربی اولمکزی ارزو ایتدیکم ایچون تخریبدن سزی منع ایتدم . تخریبه مباشرت ایتدکدن صکره تعطیلی غیرك بناسنی تخریبده اظهار عجز اولمسیله بو نقیصه ایله اخلال شان ایتمکزی ارزو ایلدم .

اشته بغدادك بناسی بو وجه محرر یوز قرق طقوز سنهٔ هجریه سنده قرین ختام اوله‌رق منصور طرفندن مرکز خلافت اتخاذ ایدلمشدر . یوز اللی یدی سنه سنده (خلد) نامیله بغداده بیوك بر قصر بنا ایتمش وچارشولری بغدادك قارشوسی بولنان کرخ جهتنه نقل وتحویل ایلمشدرکه بغداد شهری دجله نك شرق وغرب جهتلرینی اوزمان اشغال ایله‌شمدیکی وضعیتی المشدر . منصورك وفاتنده اوغلی مهدی یه اولان وصیتی شومرکز خلافتی قطعا تغییر ایتامك دائره سنده‌در . منصورك جمع وترك ایلدیکی اموال تبعه‌دن هیچ بر ویرکو النمدیغی حالده اون سنه مدت ادارهٔ دولته کافی اولدیغی مخدوملری مهدی یه اولان وصیتلری جمله سندندر . منصورك بر اسمی دخی (خسته) دلالت ایتمك اوزره (دوانقیدر) که جمع اموالده اویولده کی انهماکی بو اسم ایله شهرتشعار اولمسنه سبب اولمشدر .

منصورك بنا ایتدیکی سورك عرضی سکز وارتفاعی اوتوز ذراع اولدیغی و(باب کوفه) و(باب خراسان) و(باب بصره) و(باب شام) نامیله درت قپو یاپیلوب بوقپولرك اراسی بر میل مسافه‌دن وبنانك مجموعی یوز اوتوز جریبدن عبارت بولندیغی تاریخلر خبرویریور .

منصوردن صکره یاپیلان استاتستیقده بغدادیکرمی درت بیك محله یه منقسم اولوب هرمحله ده برمسجد ومقابلنده برحمام وشهر ایچنده اجرا ایتدیریلان انهاراوزرینه یوز اللی بش عدد کوپری وینه شهرایچنده نهرعیسادن (٥) منشعب التی یوزقدر جدول ودرون بلده ده دزتیوز قدر صود کرمنی وشهرك خارجنده اوتوزبیك کوزه خانه ودرت بیك شیشه خانه موجود اولدیغنی ومأمون الرشید زماننده ایدیلان راستاتستیقده دخی شومعمورینك عادتا نسبتسز درجه ده ترقی ایتدیکنی ینه تاریخلربك مطنطن برصورتله روایت ایده یور .

یوزالتمش سنه سنده مهدی دخی جانب شرقیده برسور بنا واوکنده برخندق حفرایتمش واوراده برمسجد دخی یاپمشدر . یوز التمش یدی سنه سنده برنجی دفعه اوله رق بغداده وباء علتی مستولی اولمشدر .

هارون الرشیدك زمان خلافتنده ویوزیتمش برنجی سنه سنده پك چوق ابنیهٔ عالیه بنا ایدلمش وجهت شرقیه سی پك زیاده اعمار اولنمغله برابر مشارالیه زماننده اهالیسی ارتق تکثر وتزاید ایلشدر .

یوزطقسان یدی سنه سنده برنجی دفعه اوله رق خلیفه امین زماننده برادری مأمونك سرکرده لری (طاهربن حسین) و (هرثمه بن اعین) و (زهیربن المسیب) طرفلرندن بوشهرجسیم محاصره کورمش واپچه خراب اولمشدر .

مستعینك خلافتنده عساکراتراکك سامراده خلیفه نصب ایتدکاری

---

(٥) اثاری حالاباقی اولان ومسعودیه دنیلان نهردر .

معتزلك طرفكيرلری جانبندن دخی ایکنجی دفعه اولمق اوزره بغداد شهری ایکیوز اللی برنجی سنه سنده محاصره اولنمش وبنه برچوق تخریباته دوچار ایدلمشدر • بودفعه معتزلك سر عسکری اولان محمد بك امریله بغدادسوری خارجنده بولنان بالجمله خانه لر وبغچه لر هدم وقلع ایدیلوب میدان حربك توسیعنه اویله بر تخریبات فجیعه ایله خدمت اولنمش وایکیوز اللی سکز سنه سنده ایکنجی دفعه اوله رق وباعلتی بغدادی تکرار زده لمشدر • ایکیوز التمش طقوزسنه سنده ظهور ایدن براختلال داخلی اوچنجی تخریبات اوله رق بوشهری تکرار بیوك برفلاکت تخریبیه یه کرفتار ایتمشدر •

ایکیوز طقسان التی سنه سنده طقوز اون ساعت قدر قاریاغمش وشدت برد صو وسرکه وروغن کبی مایعاتی وحتی یورطه یی طوکدیرمشدر • بوصغوق پك چوق نخیل واشجارسائره یی تلف ایتمش • واوزمانه قدر بغدادده اویله برحالك مشاهده ایدلماسیله بووقعه غرائب تاریخیه دن اولمق اوزره تواریخ مخصوصه ده ذکر اولنمشدر •

اوچیوز التمش سکز سنه سنده دجله نك برفیضانی بغدادك قسم شرقیسنی عادتا تخریب ایلمش واوچیوز التمش طقوز سنه سنده ال بویهدن عضد الدوله بغدادك برمنوال بجرر توالی ایدن خرابیتی تعمیرا تمکه بیوك برهمت ایتمش والحق تعمیراته صرف همتله مقصدنده دخی موفق اولمشدر • درتیوز اون بدنجی سنه سنده عسکر قسمی اولان ترکلر ایله کرخ اهالیسی اراسنده وقوع بولان برمنازعه بغدادك کرخ جهتنك نهب

وغارتنه وخرابیتنه نتیجه ویرمشدر .

درتیوز قرق ایکی سنه سنده بغدادك ینه کرخ جهتی خلقی وقعهٔ دلسوز کربلانك شیعیلرجه معتاد اولان تعزیه‌سنی ماده‌سندن طولایی سنیلر ایله جریان ایدن مناقشه‌لری برمضاربهٔ شدیده‌یه وبو مقاتله دخی اویجه تخریباته سببیت ویرمشدر .

او تاریخلرده بغدادك شیعی وسنی ومالکی مذهبنه منسوب اهالیسی اراسنده پك چوق مباحثات ومناقشات مذهبیه جریان ایتمش وبو مجادلات ومباحثات منازعات ومقاتلاته واوده اجانبك مملکته کلسنه یاردم ایلمشدر

درت یوز قرق یدی سنه سنده مناقشات مذهبیه سلجوقیلردن طغرل بکی بغداده جلب ایدرك بونك عسکری دخی داخلی وخارجی پك چوق تخریبات ایتمشلر وتکریتدن کوت الاماره‌یه قدر اولان محللری یغما وغارت ایلمشلردر . درت یوز قرق طقوز سنه سنده غایت شدتلی برغلا ظهوریله اهالی (میته)و (کلب) اکلنه مجبور اولمش وبو دهشتی بر وبافاجعه سیده تعقیب ایدرك امواتك دفننده اهالی بحق اظهار عجز ایتمشدر .

درت یوز اللی برسنه سنده بیوك برحریق بغدادك برقسمنی تخریب ایدرك اون بیك درت یوز کتابدن مرکب اولان وزیر ازدشیرك کتابخانه سیده یانمشدر .

درت یوز اللی سکز سنه سنده نظام الملك طرفندن مشهور مدرسهٔ نظامیه بنا ایدلمشدرکه الیوم رسومات نظارتی دوائری اولان بعض محللر او مدرسهٔ عالیه اثارندندر .

درت يوز التمش التی سنه سنده ینه دجله نك بر فيضان نابهنكامی بغدادك بيوك بر قسمنی محو و خراب ایتمش و برچوق نفوسده تلف ایلمشدر و درت يوز التمش يديده دخی دجله تخريباتندن بقيه قلان محلاری بر حريق عظيم زده لمش و بو حريقده خسارات كليه يه سببيت و يرمشدر .

بشيوز اللی بر سنه سنده سلجوقيلردن سلطان محمد بن مسعود اسمنه خطبه اوقونمسنی خليفه دن طلب ايتمسی و خليفه ده ممانعتده بولنمسی جهتيله محاربه يه مباشرت و بغدادی كمال شدتله محاصره ايلمشدر شو محاصره ده بغدادك ايكی جهتنده محاربات شديده اولمش و اموال وابنيه جه برچوق خسارات وقوعبولمش ايسه ده سلطان محمد استيلايه موفق اوله ميه رق عودت ايتمشدر .

بشيوز اللی برده دخی وقوعبولان بر حريق بغدادك چوق محله لرينی خراب ايلمشدر .

بشيوز اللی يديده دجله نك ينه بر فيضان فوق العاده سی بغدادك اوسط طرفنده كی سده لری بوزه رق بغداد اطرافنی صولر احاطه ايله اون بش محله يی كاملا غرق و خراب ايلمش و صولرك انحطاطنده خانه صاحبلری عرصه حالنه كيرمش اولان اولری حدودينی تعيينده مشكلات كورمشدر و سنهٔ مذكوره ده و بشيوز اللی سكز و التمش طقوز سنه لرنده دخی بر حريق برچوق محله لری ويران ايتمشدر . بشيوز تمش ايكيده بر ساعت قدر تكرر و دوام ايدن زلزله دن ابنيه و نفوسجه تلفات كليه وقوعبولمشدر .

بشیوز طقسنان بروالتی یوز برسنه‌لرنده ظهور ایدن حریقلر دخی پك دهشتلی اولوب بو ایکی حریقك ایکنجیسنده خلیفه‌نك اسلحه مخزنی محترق اولمش و حریقك شهرتی هرطرفه یاییله‌رق اطفاء حریق ایچون اطرافدن کلیتلو نفوس بغداده کلمشدر .

التی یوز اون درت سنه سنده دجله‌نك برفرط فیضاننه خلیفه ووزراسنك تدابیر مؤثره‌سی مانع اوله‌میه‌رق بغدادك شمدیکی کوپری باشی بولنان رصافه‌یی و برچوق محله‌لری وامام اعظم وهمام اقدم اباحنیفه افندمز حضرتلرینك شمدیکی اعظمیه دنیلان واواوقت حیزارانه نامیله معروف اولان محله‌یی صولر استیلا ایتمش والتی یوز یکرمی برسنه سنده دیکر برغریقه دها اوغرامشدر

التی یوز اللی التی سنه سنده هلاکو وقعهٔ فجیعه‌سی ظهوریله اولوقته قدر خراب اولدقچه تعمیر ایدیلان بغداد شهرشهیری تاتارلر طرفندن بالوجوه دوچار تخریبات فوق العاده اولمشدر .

هلاکونك بغدادده تجویز ایتدیکی تخریبات وقتل نفوس تمام قرق کون دوام ایتمش واتلاف ایدیلان نفوسك برملیون اوچیوز بیك قدر اولدیغنی بعض مؤرخلر افاده و بیان ایلمش ایسه ده بو افاده‌نك مبالغه‌دن غیرسالم اولدیغی بدیهی بولنمشدر .

زیرا بغدادك اواوقتکی معموریتی ونفوسی بوقدر تلفاته غیر مساعد ایدوکی درکاردر .

بووقعهٔ فجیعه‌نك هرجهتی عالم اسلامیتی شمدی‌یه قدر اغلاتمقده اولان مسائل عظیمه‌دن ایسه ده هلاکو خبیثنك خلفا کتبخانه‌لرنده

بولديغى كتابلرى كاملاً دجله يه اتمسى وبغدادده بولديغى سائر كتبى دخى اتلاف ايلمسى الك اشنع اولان فضايحدندر .

التى يوز اللى التى تاريخندن يدى يوز اوتوز التى تاريخنه دكين سكسان سنه قدر مدت آل هلاكو بغدادده حكومت ايتمشلردر كه اساميسى بغداد حكومتنك معلومات تاريخيه سى قسمنده ذكر اولنه جقدر .

شو مدت ايچنده شهرك تاريخنده ذكره شايان بر واقعه ظهور ايتمامشدر .

بوندن صكره ينه اتراكدن وهلاكو ايله صهريتى اولنلردن (دولت ايلخانيه) بغداد شهرينه وحكومتنه مستولى اوله رق بونلرك ايكنجى پادشاهى اولان سلطان (اويس)زماننده و يدى يوز اللى يدى تاريخنده ينه بغداد شهرى بر بيوك غريق كورمشدر .

شعرادن سلمان ساوجى بو غريق ايچون شو رباعى بى سويلمشدر .
بسال هفت صدو پنجاه و هفت كشت خراب . باب شهر معظم كه خاك بر سر آب . دريغ روضهٔ بغداد آن بهشت آباد . كه كرده است خرابش سپهر خانه خراب .

ايلخانيلردن اويسك اوغلى احمد خان زماننده و يدى يوز طقسان بش سنه سنده بغداد شهرى مشهور تيمورلنك طرفندن استيلا اولنمش وبوده هلاكونك ايكنجى درجه سنده قاله جق صورتله بغدادى تخريب ايدنلردن بولنمشدر . تيمورك بغدادى ترك ايتمسى وسلطان احمدك حكومت مصريه دن معاونت كورمسيله تكرار بغدادى

تیمورك واليلرندن تخليص ايتمكه موفق اولمشدر .

سكز يوز درت سنه سنده بغداده تكرار عودت ايدن تيمور سلاطين عظام عثمانيه‌دن يلدرم سلطان بايزيدخان حضرتلرينه التجا ايتمش بولنان سلطان احمدی بوله‌مديسه‌ده اله كچوردیكی بغداد شهرينك بقيه‌سنی هلاكويه‌دها وقوعه‌جق صورتده خراب ايلمشدر .

شهره دخولی قربان بيرامنده اولمغله عسكرينك هر برنفری ايكی بغدادلينك قتليله قربان يرينه سرمقطوعلرينك كندوسنه كتورلمسنی امر ايتمش و بو امرينی كمال دهشتله اجرا دخی ايتديرمشدر .

ايشته بو واقعهٔ فاجعه تيمورك عالم انسانيت واسلاميته ايتدیكی اهانتلرك برنجيلرندن صايلسه احرادر .

طقوز يوز اون دردنجی سنه سنده حكومات مختلفه‌نك النده كاه تخريب ايله مجازات وكاه تعمير ايله مكافات ايديلان بغداد شهری شاه اسمعيل صفوی طرفندن دخی راستيلايه كرفتار اولمش و بوذاتك ايرانده تأسيس حكومت ايده‌بيلمسی ذاتاً شيعيلكی تعصب فرق العاده سيله رابراظهار ايلمسندن منبعث اولديغی جهتله زمان ومكانك واوا وقتكی افكار وملاحظهٔ ايرانيه‌نك ايجاب ايتديردیكی صورتده بغدادك تخريبنده وقتل نفوسده قصور براقامشدر .

طقوز يوز اوتوز التی سنه سنده دخی حكمداران صفويه‌دن شاه طهماسب بغدادی محاصره ايتدی . وحرباً استيلايه موفق اوله‌مامش ايسه‌ده حيله ايله اول وقت بغداد واليسی اولوب

سلطنت سنیه یه اطاعتی اولان ذوالفقاری اعدام ایتدیردرك شهره داخل اولمشدر . بو حکمدارده بغدادی تخریبده قطعا تصور ابتمامش ایسه ده معاملات وحرکات واقعه سنده هلاکولر تیمورلر اسماعیللر کبی شدت کورینه مامشدر .

بیك اوتوز اوچ سنه سنده بغداد والیسی اولان (بکرصوباشی) اوزرینه ایرانك صفوی حکمدارلرندن شاه عباسك عسکر سوقی وکندوسی دخی بالذات بغداده کلوب محاصره ایتسیله بغدادی استیلا ایتمشدر . بوشاه دخی معاملات تخریبیه ده اسلافنه رقابت ایدرجه سنه حرکت ایتدیکی تواریخده محرردر .

صفویلردن صکره ایران حکمدارلغنی یدضبطنه الان نادرشاه دخی بغدادی ضبطایتمك هوسنه دوشه رك بیك یوزقرق التی سنه سنده برشدتلی محاصره ایتمش ایسه ده اولوقت والی بولنان احمد پاشانك شدت مقاومتی ، وفرط غیرتی نادر شاهی عاجز براقدیرمش ومأیوسا ومنکسرا عودتنه سببیت ویرمشدر . نادرشاهك بغدادی ایکنجی محاصره سنده دخی پاشای مشار الیه طرفندن خائب وخاسر ایتدیرلمشدر . اندن صکره کی وقوعات شایان اهمیت اولمدیغندن بوقدرله اکتفا قلنمشدر .

بغداد حکومتنه دائر معلومات تاریخیه

یوز اوتوز ایکی سنهٔ هجریه‌سنده عبداه السفاح طرفندن تأسیس اولنان حکومت عباسیه مرکزی ایچون بغداد شهرینی بنا ایدن خلفای عباسیه‌نك ایکنجیسی (ابو جعفر المنصور) بر طرفدن بغداد بناسیله مشغول اولدیغی زمانلر دیگر طرفدن خلافکیرلرینی محو ایتمکله‌ده اشتغال ایدرك حکومتی پك متین ورصین بر اساس او زرینه تأسیس ایتمشدر .

بونك ابتدای حکومتی یوز اوتوز التی تاریخنده ووفاتی یوز اللی طقور سنه‌سنده درکه یکرمی اوچ سنه اولان مدت خلافتی منصور کبی بر ذات عالی ایچون بنای حکومتی تحکیم ایتمکه پوك برزمان استفاده‌در .

وفاتندن صکره اوغلی محمد المهدی جالس تخت خلافت اولوب پدری منصورك محبوسلرینی اطلاق ومظالمنی رد ایله اظهار محاسن اخلاق ایتمشدر . مشار الیه ایفای حج شریف ایتمك اوزره بغداددن مکه‌یه عزیمتلرنده بیکارله دوه‌لره (قار) یوکلدوب حجاج مسلمینه صغوق شربتلر ایچردیکی تاریخلرده محرردر .

(ملاحظه)

ممالك حاره‌دن اولان بغدادده حفظ اولنه بیله‌جك قدر هیچ بر زمانده قار یاغمدیغندن محمد المهدینك تواریخده محرر شو فقره‌سی

ممالك بعیده‌دن جاب اولنان قارلرك محافظه‌سی اسبابنجه برتدبیر فوق العاده اتخاذ ایدلمش ویاخود شمدیکی بوز ماکنه‌لری حکمنده بر واسطه بولدیرلمش اولدیغنی ارائه ایده‌یور .

یوز التمش بر سنه‌سنده مرو وادیسنده (نخشین) شهرنده ادعای الوهیت ایدن مقنع نام شخص خبیثی عسکر سوقیله اتلاف ایتمشدر .

یوز التمش طقوزده محمد المهدینك وفاتیله یرینه اوغلی موسی الهادی ومشار الیه دخی بر سنه قدر خلافتده قاله‌رق وفات ایتمسیله برادرلری هارون الرشید اریکه آرای خلافت عباسیه اولدیلر .

هارون الرشید خلفای عباسیه‌نك ارشدی اولوب شهزاده‌لکی زماننده مهارت عسکریه‌سنی وفضیلت علمیه‌سنی دائرهٔ اسلامیتك خارجنده‌کی اقوامه بیله اکلاتمش اعاظمدن اولمسیله زمانلری دولت عباسیه‌نك دور استیلاسی دیمکدر . حکومتی بر طرفدن هندستان وچینه و بر طرفدن قافقاس وماوراء النهره ایصال ایتدیردی . او زمانلره قدر مدنیت اسلامیه حکومت اسلامیه قدر دکل ایسه ینه کرکی کبی ایلرولمکه باشلامش اولدیغندن بو ذات عالی ترقیات مدنیه وعلمیه‌یه دخی توسیع ملك ایتمسی قدر خدمت ایتمشدر . خلیفهٔ مشار الیه جسور ووقور عالم وحلیم ایدی . کندی سایه‌سنده اوج اعلایه یتشان خاندان برمکی‌یی ینه کندوسی محو ایلمشدر . بو قضیه‌نك اسبابی حقنده تاریخلرك بیان ایتدکاری روایاتك مختلف ایسه‌ده حقیقت حال حکومته اشتراك فکرینه دوشدکلرینی حس ایتمسندن منبعث اولمشدر . بر اردو ایله

شمدیکی دولت ایرانیه ممالکندن اولان خراسانده ایکن وفات ایلمشدر حال حیاتنده ملکنی مخدوملری (امین) ومأمون) (ومعتصم) ارا سنده تقسیم ایتمك کبی بربیوك خطاده بولنمش ایسه ده مأمونك اقتدار فوق العاده سی بوخطاسنك اجرای حکم ایتسنه میدان ویرمامشدر .

یوزطقسان برسنه سنده مشار الیهك وفاتلری خبری مرکز خلافت اولان بغداده کلمسیله یرینه اوغلی امین جالس تخت خلافت اولمش ایسه ده اداره امور دولتدن بی بهره اولمقله برابر برطرفدن سفاهته انهماك ایتمش ودیکر طرفدن برادری مأمونك رفع وجودی ایچون محاربهٔ داخلیه یه مباشرت ایلمش اولدیغندن یوزطقسان سکز سنه سنده مأمونك سوق ایتدیکی فرقهٔ عسکریه قوماندانی طاهر طرفدن اعدام ایدلمشدر .

سنهٔ مذکوره ده مسند خلافتی تزیین ایدن مأمون الرشید برطرفدن توسیع ملك ایله مشغول اوله رق کریدو سجلیا اطه لرینی وسائر ممالك مهمه بی پدرینك دور استیلاسنه علاوه ایلمش ودیکر طرفدن مدنیت یونانیه یی مدنیت اسلامیه یه ادخال ایچون کتب یونانیه یی لسان عربی یه ترجمه ایتدیرمش والحق مدنیت اسلامیه یه الك بیوك خدمتی بوذات ایتمشدر .

کندیسی عالم فاضل مدبر بر ذات اولوب علویلرله عباسیلر ارا سنده دوام ایده کلان ضدیت ومخالفتی دخی اتحاد واتفاقه قلب ایتدی . وحتی امام علی الرضا رضی الله تعالی عنه افندمز

حضرتلرینی فوق العاده برمجلس عمومیده کندینه ولی عهد ایتمکله علویلر حقندهکی صفوت قلبنی اثبات ایلدی .

ایکی یوز اون یدی سنه‌سنده وفات ایتمسیله خلافت ایچون دعوت اولنان اوغلی عباس عموجه‌سی معتصمك حیاتنده خلافتی قبول ایتمیه‌جکندن بحثله وقوعبولان استنکافی اوزرینه هارون الرشیدك اوچنجی اوغلی بولنان مشار الیه معتصم مقام خلافته کچمشدر .

خلق قرآن عظیم الشاندن متولد مباحثات دینیه کرك مأمونك وکرك معتصمك زماننده پك زیاده ایلرولمش اولدیغندن بونك تصدیق ایتدیرلمسی ایچون امام احمد بن حنبل رضی الله تعالی عنه افندمز حضرتلرینی ضرب وحبس ایتمك معتصمك سیآت عظیمه سندندر .

قبول عامه‌یی ردایله خلافتی معتصمه ترك ایدن عباس المأمون دخی بعض مفسدلرك سعایتیله معتصم طرفندن قتل ایدلمك کبی بر دنائت معتصمك صحیفهٔ تاریخنی پك فنالکه‌لمشدر .

ایکیوز یکرمی سکز سنه سندهٔ ممالك اسلامیه‌یه تجاوز ایدن (قیصر روم) یعنی بیزانس حکومتی ایله محاربه ایدرك غالب اولمش وعموریه قلعه‌سنی ده المشدر .

معتصم ترکستاندن برطاقم عسکر جلب ایتمش وبغداده آزاکلك ایلك دخولنه وکیت کیت امور ملکیه‌یه مداخلات عسکریه‌یه واختلالات داخلیه‌یه سببیت وبرمشدر .

معتصمك کتور دیکی عساکر اتراکدن تاکندی زماننده اهالی شکایت ایتمکله باشلامسیله بونلرك اقامتی ایچون سامرا قصبه‌سنی بنا وانشا ایلدی .

واوراسنی معسکر دائمی اتخاذ ایتدی • بو قصبه اخیرا خلفانک ایکنجی مرکز خلافتی اولمشدر •

ایکیوز یکرمی یدی سنه سنده وفات ایدن معتصم یرینه اوغلی اولان و(الواثق بالله) دینلان هارون مقام خلافته چکمش و بونک دخی ایکیوز اوتوز سکز سنه سنده وقوع وفاتی اوزرینه (المتوکل علی الله) لقبیله ملقب اولان برادری جعفر تخت خلافته صاعد اولمشدر •

بو ذات علویلره عداوت ایتمسیله امام حسین رضی الله عنه افندمز حضرتلرینک قبه لرینی خراب ایتمک کبی بر ذالتی اختیار ایتمشدر •

ایکیوز قرق یدی سنه سنده اتراکدن باغر نام شخص برکیجه مجلس عشرتده کندوسنی ووزیرینی قتل ایلدی • وعساکر اتراکک حکومت عباسیه یه تسلطلری اشته بو وقعه دن باشلایه رق نهایت خلافت عباسیه نک محوینه قدر دوام ایدوب کیتدی

وفاتندن صکره اوغلی المنتصر بالله وانک التی ای خلافتندن صکره ترک عسکرینک همتیله المستعین بالله خلیفه اولمشدر •

• ایکیوز قرق سکز سنه سنده مقام خلافته چکن بو ذات المتوکل علی اللهک قاتلی اولان (باغری) حبس ومؤخرا قتل ایتمسیله ترک عسکری اظهار عصیان ایتدیلر وخلیفه ده سامراده ایکن بغداده کلمکه مجبور اولدیلر • خلیفه نک عادتا فرار دیمک اولان شو حرکتی اوزرینه ترکلر اظهار ندامت و بغداده کلوب عرض انقیاد واطاعت ایلدیلر ایسه ده خلیفه طرفندن قبول اولنمدی • بو حال اتراکک شدیدعصیاننی دعوت ایلسیله سامراده محبوس بولنان

المعتز باللهی مقام خلافته اجلاس ایله برحرب داخلی یه مباشرت اولندی . بو محاربه لرده مستعین طرفی مغلوب و معتز جهتی غالب کلمکله خلیفه مستعین (واسط) ده حبس و توقیف وایکیوز اللی ایکی سنه سنده مرکز خلافته جلب اولنق و سیله سیله اثنای راهده اعدام و تلف ایدلمشدر . شو وقوعات شهرک تاریخنده بیان اولنان ایکیوز اللی ایکی سنه سی تخریباتنه سبب اولمشدر .

معتصمک زماندنبرو سامراقضبه سی مرکز خلافت اتخاذ ایدیلوب وزرادن الت معتبر و مقتدر برذات دخی بغداد حکومتنه مأمور ایدلمك عادت حکمنه کیردیکندن والیلک دیمك اولان شو بغداد حکومتی دخی خلفانک باشنه بربلا حکمنده قالمشدر . زیرا اونلر ارالرنده بیوك برسبب رقابت اولمشدر .

المعتزك برکره اتراك سایه سنده مقام خلافته کچمسی وحد ذاتنده کندوسنک دخی عدیم الاقتدار وسوء اخلاق اصحابندن بولنمسی حکومت عباسیه یه اتراکك بتون بتون تسلطنی استلزام ایدوب نهایت المعتزی خلع و حبس ایله برینه المهتدی بالله اجلاس ایدلدی . معتزك ایادئ اتراکده محبوس اولدیغی زمان حبسدن چیقارمق و مسند خلافته اقعاد ایتدیرمك ایچون کندوسندن اللی بیك دینار استدیلر .. موجود اقچه سی اولمدیغندن والده سنه مراجعت ایتمسیله اندن دخی موجود اقچه اولمدیغی جوابنی الدی . المهتدینك خلیفه اولمسنده والده سنك ایادئ اتراکه کچن اقچه سی اوچیوز بیك دینار دن عبارت اولدیغنی تاریخلر مقام غرابتده نقل ایدرلر .

المهتدی دخی ترکلرك اللرنده براویجق اولدقدن صکره نهایت ایکیوز اللی التی سنه سنده اودخی خلع وقتل اولنمشدر .

یرینه کچن المعتمد بالله بر درجه یه قدر مقام خلافتی تزیین ایتمش ووقع حکومتی اعاده ایلمش ایسه ده ولاتك هر بریسی برطرفده مستقل قالدیغندن وترکلرك حکومت عباسیه یه اولان تسلطلری برچوق زمانك صور مختلفه ایله وجوده کتوردیکی سیأتك ثمره سی اولمسیله اویله قولای قولای دفع ایدلمك ممکن اولمدیغندن بوخلیفه نك دورك زمانی دخی برچوق محاربات داخلیه ایله وولاتك تربیه سیله کچمشدر .

ایکیوز یتمش طقوز سنه سنده وقوع وفاتی جهتله (المعتضد بالله) احمد بن الموفق مقام خلافته جلوس ایلدی . بونك زماننده شمدیکی نجد سنجاغی جهتندن ظهور ایدن قرامطه لر حکومت عباسیه یی برچوق زمانلر یورمشدر . بونلر حجاز جهتنده دخی پك چوق تسلط ایتمشلردر بونلردن ابوطاهر نامنده برخبیث اوچیوز سکز سنه سنده مکهٔ مکرمه یه مستولی اولمسیله اهالی یی قتل ونهبه جسارت ایتدکدن بشقه (حجر اسودی) دخی کندی وطننه نقل ایتمشدرکه یکرمی ایکی سنه صکره یدخباثتندن چیقارلدیغی زمان نقلی ایشنده قرق دوه قوللانیلان مبارك (حجرك) اعاده سنده یالکز بردوه نك بوخدمته کفایت ایتدیکنی تاریخلر روایت ایده یور .

معتضدك ایکیوز سکسان سکز سنه سنده وفاتی وقوعیله یرینه اوغلی المکتفی بالله سریر خلافته صعود ایتدی . وبوده قرامطه لرله

برازاو غرا شدی . ایکیوز طقسان بش سنه سنده بونك دخی وفات ایتمسیله المقتدر بالله ابو الفضل جعفر بن احمد المعتضد جالس اورنك خلافت اولدی . بونك مونس اسمنده برکوله سی کندوسندن نفور اوله رق وموصل طرفنه فرار ایدرك اوراجه تجمع وتدارك ایتدیکی عسکرله اوچیوز یکرمی سنه سنده خلیفه یه قارشو اچدیغی محاربه بیچاره المقتدر باللهك قتلنی انتاج ایتمشدر .

مقتدرك قتلندن صکره (القاهر بالله) واندن صکره دخی (الرضی بالله) جالس تخت خلافت اولمشلر در . بونك زماننده حکومت عباسیه ارتق هرج ومرج اولمش وهر طرفده حکومات مستقله ظهور ایتمشیدی . مشار الیه اوچیوز یکرمی طقوز سنه سنده وفات ایتمسیله یرینه المنتصر بالله خلیفه ایدلمشدر . بوده خلع اولندقدن وکوزینه میل چکدیرلدکدن وحبس ایدلدکدن صکره یرینه المستکفی بالله اجلاس اولنمشدر . واو چیوز اوتوز درتده بوده خلع وحبس اولنه رق یرینه المطیع بالله تخلیف قلنمشدر وبونك انحراف مزاجی ایفای وظایف حکومته مانع کورنمسیله کندوسی بالاختیار ترك حکومت ایدرك اوچیوز التمش اوچ سنه سنده اوغلی الطایع بالله کندوسنه تخلیف المشدر . بوده اسلافی کبی ایفای وظایف خلافت ایده میوب اختلالات داخلیه ده خلع وحبس ایدلمش واوچیوز طقسان برسنه سنده نوبت خلافت القادر باللهه انتقال المشدر .

(القادر بالله) حقیقةً خلفای عباسیه نك مقتدرلرندن اولمسیله

اولدقجه رونق بخش مقام خلافت اولمش ودرتیوزیکرمی برنجی سنه سنده وقوع وفاتی جهتله یرینه اوغلی القائم بالله خلیفه ایدلمشدر •

بونك زماننده امرادن (فساسیر) نامنده برذاتك خلیفه یه عدم اطاعتی وحکومت مصریه طرفندن دخی مظاهرتی سلجوقیلردن او- زمانده پادشاه عالیجاه اولان طغرل بکك خلیفه طرفندن بغداده جلبنه لزوم کورنمسیله جلب ایدلمش وجمعیت اشقیایی طاغیده رق عودت ایتمش ایسه ده طغرل بکك عودتنی متعاقب جمعیت اشقیا ینه بغداده هجوم ایدرك خلیفه القائمی حبس ایله برابرعائه طرفلرینه نفی واجلا ایتمشلردر • خلیفه نك بوحال اوزرینه طغرل بکه وقوعبولان ایکنجی مراجعتی طغرل بکك تکرار بغداده کله رك اشقیایی پریشان ایتمسنه وخلیفه یی مقام خلافته اعاده واجلاسه سبب اولمشدر • خلیفه یی استقبال ایتدیکی زمان رکابنده یایا یورمسیله خلیفه طرفندن (ارکب یارکن الدین) خطابنه مظهر اولمشدرکه اندن صکره رکن الدین لقبیله ملقب اولمشدر •

القائم باللهك درتیوز التمش یدی سنه سنده وفات ایتمسیله ولی عهد ایتدیکی حفیدی المقتدی بالله مقام خلافته کچمشدر •

المقتدی سلجوقیلردن ملکشاهك کریمه سیله ازدواج ایتمش وبوصهریت مؤخراضدیته منقلب اولمسیله ملك شاه سوقیت ایله بغداده کلمش ایسه ده افکارینی قوه دن فعله چیقارهمیه رق وفات ایلمش والمقتدی بوصورتله نجات بولمشدر •

درتیوز سکسان یدی سنه سنده المقتدینك وفاتیله یرینه اوغلی

المستظهر بالله [illegible] خلافته جلوس ايتمشدر . قدس شريفك اهل صليب الينه كچمسى اشته بو خليفه‌نك زمانه مصادفدر . زمانلرى سوريه قطعه‌سندن بشقه يرلرده اولدقچه اسايشله مرور ايتمش وبغدادك سورينى وشهرينى تعميره بيوك برخدمت ايلمشدر .

بشيوز اون ايكى سنه‌سنده وفات ايدرك يرينه اوغلى المسترشد بالله خليفه اولمشدر . بو ذات ارباب اقتداردن اولوب برنجى معامله‌سى خطبه‌ده اسملرى خلفا ايله ذكر اولنان سلجوقيلردن سلطان مسعود اسمنك خطبه‌دن چيقارلمسى امرى اولمشدر . برادرلرى ابو الحسن كندوسنه مخالفت ايدرك اعلان عصيان ايتمش ايسه‌ده تدابير مؤثره ايله اله كچورمش ومعامله واقعه‌سندن طولايى كندوسنه عتاب بيله ايتماسيله بيوكلكنى شوجزئيله اثبات ايلمشدر .

سلطان مسعود ايله برمحاربه ايدرك عسكرى منهزم وكندوسى اسير اولمش . بو بناء عليه برطاقم شرائط عنيفه ايله مقام خلافته اعاده ايدلمك استنلمش ايسه‌ده بيچاره المسترشد برچوق حكمداران اسلام كبى بشيوز يكرمى طقوز سنه‌سنده باطنيه‌لرك خنجر غدريله اولديرلمشدر .

بوندن صكره بغداديلرك اتفاقيله اوغلى وولى عهدى الراشد بالله خليفه اولدى . برچوق امرا طرفندن سلطان مسعوددن پدرينك اخذ ثارى فكرى القا اولنديغى وآكا كوره تداركات حربيه‌ده بولنديغى جهتله سلطان مسعود خصمنه قوت بوله‌جق قدر ميدان ويرميه‌رك همان بغدادى محاصره ايلدى . وخليفه فرار

ایلدی . الراشد بالله برقاچ دفعه سلطان مسعود اوزرینه یوریمك و اخذ انتقام ایتمك ایستمش ایسه ده بردرلو مقصدینه موفق اوله میه رق نهایت پدری کبی باطنیه لیلرك خنجر غدرینه اوغرایوب کتمشدر . سلطان مسعودك الراشدی بغداددن قاچردیغی زمان یرینه المقتفی لامرالله ابو عبدالله یی خلیفه نصب ایدرك عودت ایتمشدر .

المقتفی زماننده سلطان مسعودك وفات ایتمسی و سلجوقیلرك بر از کسب ضعف ایتملری بو ذاتك مقام خلافتی از چوق تزیینه سبب اولمشدر .

المقتفیدن صکره المستنجد واندن صکره دخی المستنصر و اندن صکره الناصر لدین الله خلافته کچدیلر . سلاطین ایوبیه دن صلاح الدینك عالم نصرانیته قارشو اسلامیته ایتدیکی خدمات اشته بو خلیفه لر زماننه تصادف ایلمشدر . الناصر لدین الله خلفای عباسیه نك ارشدلرینه لاحق اوله جق قدر معارفه و حفظ اسایشه و تعمیر ملکه خدمت ایتمشدر .

بونك زمان خلافتنده خیوه پادشاهی اولان قطب الدین سلطان محمد استیلا فکریله بغداده کلمش ایسه ده عسکرینك اوغرادیغی شدتلی صغوقلر و قارلر بغداده وصولنه مانع اولمشدر . و عودتلرنده جنکیزلیلرك ظهورینه و سیلاب بلا کبی آسیایه هجوم و استیلالرینه تصادف ایدرك حکومتی آل جنکیزک النه دوشه رك محو اولمسیله خلافت عباسیه بو واسطه ایله تسلطندن قورتلمشدر

خیوه سلطنتی بر طرفدن بو صورتله جنکیزلیلر النه دوشدیکی کبی

ديكر طرفدن دخى همان همان شمديكى ايران دولتى ديمك اولان محلرى الناصرلدين الله استخلاص ايله خلافت عباسيه يه تمامئ اعاده والحاقنه همت المشدر .

التى يوز يكرمى ايكى سنه سنده ناصرك وفاتيله اوغلى الظاهر بامرالله مقام خلافته جالس اولدى . عدله غايت ميال برذات اولوب بسط بساط عدل وداد ايتمش ايسه ده عمرلرى اسلاميته خدمت ايتمسنه مساعد اولمديغندن طقوز اى قدر مدت خلافت ايتمسيله وفات ايلدى وبرينه اوغلى المستنصر بالله خليفه اوله رق بوده معارفه ومدنيته خدمت ايتمشدر . يعنى كتبخانه لر ومدرسه لر ودار الضيافه لر كبى آثار معارف ومدنيتى اظهار المشدر . انعام واحسانلرى بالخاصه تاريخلرده ذكر اولنان ارباب كرمدندر .

التى يوز قرق سنه سنده وقوع وفاتى جهتله اوغلى المستعصم بالله مقام خلافته كچدى . بوذات خلفاى عباسيه نك منتهاسى اولان مستعصمدر . امساكى وثباتسزلغى ودها برطاقم سؤاحوالى عباسيلرك انقراضنه سبب اولديغنى تاريخلر بيان وايضاح ايلر ايسه ده حقيقت حال آل جنكيزك سيلاب بلاسنه مقاومت امكانى قالمامسيله عباسيلرك انقراضى طبيعت احوال دوليه دن ايدى . شو قدر كه تاريخلر نظرنده بحق مطعون اولان بعض احوالى اسباب انقراضى تسهيل ايتمش اولديغنده شبهه يوقدر . صدر اعظملرى اولان خائن (علقمى) هلاكونك هجومنى تسريع ايتمش ومقاومت ايتامك ايچون ندهخليفه يى وعساكر اسلاميه يى الداتمشدر . بغدادك استيلاسيله مستعصم دخى هلاكو

طرفندن اولديرلمشدر .

بغدادده ايديلان تخريبات شهرك معلومات تاريخيه سى جهتنده يازلمغله بوراجه تكرارينه لزوم يوقدر .

اشته التى يوز اللى التى سنه سنده بغدادده كى خلافت عباسيه مستعصمك وفاتى و هلاكونك بغدادى استيلا ايتمسيله منقرض اولمشدر .

بو خاندان خلافتندن مستنصر بالله التى يوز اللى سكز سنه سنده مصرده اثبات نسب ايدرك مصرليلر طرفندن كندوسنه بيعت ايدلمش و عباسيلرك بو ايكنجى حكومتى سلاطين عظام عثمانيه دن ياوز سلطان سليم خان حضرتلرينك مصرى استيلالرى زمانه قدر بر خلافت روحانيه اولمق اوزره دوام ايلمشدر .

ـ هلاكو حكومتى ـ هلاكو تخريبات واقعه سندن صكره بغدادى ترك ايتمش و بغداد حكومتنى ابن عمران نام شخصه تفويض ايلمشدر .

ابن عمران دنيلان ادم شمدبكى خراسان قضاسى مركزى اولان بعقوبه قصبه سنده (عامل) يعنى قائممقام اولان ذاتك خدمتنده بولنان ادانيدن بريسى اولديغى حالده بغدادك محاصرات و محارباتنده هلاكو اردوسنه خراسان قضاسندن ذخائر و مأكولات تدارك ايجه خدمتى سبقت ايتمسيله بغداد حكومتى بو خدمتنه مكافاة كندوسنه تفويض قلنمشدر .

بوندن صكره بغداد حكومتى يعنى واليلكى وزراى تاتاريه دن جهان شمس الدين محمد نام شخصه توجيه ايديلوب بو ادم هلاكونك

تخريباتنی على قدر الامكان تعميره سعی ايلمشدر .

بو وزير صاحب تدبير حكومت تاتاريه طرفندن براراق عزل وحبس ايدلمش وير ينه عبد الملك اسمنده بريسی تعيين قلنمش ايسه ده مؤخراً ايكنجی دفعه اوله رق ينه بغداد حكومتنه اعاده اولنمشدر .

بو ذات هلاكو حكمدارلری خاندانندن كندوسنه تخليفاً بغداد واليلكنه تعيين اولنان (بايدو اوغل) خان طرفندن قتل ايدلمشدر .

بايدو اوغلی خاندن صكره بغداد حكومتی اطبادن وملت موسويه‌دن سعد الدوله نام شخصه تفويض ايدلوب اهالی ايسه بونی هضم ايده مامليله از مدت ايچنده كندوسنی قتل ايتمشلردر . اشته ال هلاكو حكومتنك سيئاتندن بريده اوزمانلرده شهرت مخصوصه‌سنی هنوز غيب ايتميان بغداد كبی برمملكت اسلاميه‌يه بر يهودينك حاكم اولمسيدر .

بوندن صكره شكرجی محمد نام كسنه بغداد واليلكنده بولنمشدر .

الحاصل هلاكونك التی يوز اللی التی سنه سنده باشلايان بغداد حكومتی برطاقم نااهل واليلر طرفندن اسوء حال ايله اداره اولنه‌رق نهايت يدی يوز اوتوسكز سنه سنده هلاكو خاندان حكومتندن خلاص اولمشدر .

حكومت تاتاريه‌نك دوچار اولديغی محاربات داخليه دوامنه ميدان ويرميه‌رك تاريخ مذكورده بغداده منقرض اولدقلری مثلاو يدی يوز قرق سنه سنده اصل مقر سلطنتلری بولنان تبريزده دخی منقرض اولمشلردر .

ـ حکومت ایلخانیه ـ حکومت تاتاریه‌نك هرج ومرج اولدیغی زمانلر امرای تاتاریه‌دن وایلخانی فاملیاسی اعضاسندن اولان (شیخ حسن) ایلخانی بغدادحکومتنده کسب استقلال ایتدی .

یدی یوز اللی بش سنه‌سنده شیخ حسنك وفاتیله یرینه اوغلی سلطان اویس مستقلا بغدادحکومتنه کچدی . بونك کوله‌سی مرجان سلطانك تبریز سفرینه عزیمتنده داعیهٔ سلطنت واستقلاله دوشمش وبغدادده تمکن ایدرك افندیسیله محاربه ایتمشدر . نهایت کوله جنابلری مغلوب ومقهور اولدقدنصکره سلطان اویس طرفندن مظهرعفو اولمشدر .

مرجان الیوم توابتی بغداد مقبلرینه مخصوص اولان مرجان جامعنك بانیسی واوقاف مرجانیه‌نك واقفیدر .

یدی یوز یتمش التی سنه‌سنده سلطان اویسك وفاتیله یرینه اوغلی سلطان حسین حکومته کچدی . بوادم خفیف العقل اولمسیله زماننده برچوق محاربات داخلیه حدوث ایلدی نهایت یدی یوز سکسان درت سنه‌سنده برادری سلطان احمد طرفندن اعدام اولندی .

سلطان احمد غیور ومقدم بر ذات اولوب داخلی وخارجی دشمنلرینه مقاومتله برچوق محاربات‌ده ایچه نائل موفقیت اولدقدن وخلافکیرلرینی اتلاف ایتدکدن وکوچك برادری بایزیدایله بارشه‌رق حکومتنی تمامیله تشیید ایلدکدنصکره سیلاب بلای تیموره اوغرامشدر .

تیمورك تورهمسنه تصادف ایدن بوزمان آسیانك هرطرفی خیول تاتاریه ایله پایمال ایدلدیکی کبی سلطان احمد حکومتنه وبغداده دخی

حرباً استيلا ايدلمشدر .

بو استيلا اوزرينه سلطان احمد مصر حكومتنه التجا ايتدى . تيمور دخى امير مسعودى بغدادده ترك ايدرك اسياى صغر او وسطانك تماميء استيلاسنه باشلادى . تيمورك مشغوليت دائمهء حربيه سندن وحكومت مصريه نك اعانهء عسكريه سندن بالاستفاده سلطان احمد ينه بغداده كلوب وتيمورك واليسى بولنان مرقوم امير مسعودى طرد ايدوب اسكى حكومتنى تكرار اله بيلدى .

تيمورك وقعه دن خبر السيله ايكنجى دفعه اوله رق بغداده هجوم ايتمش وسلطان احمد ارتق طوره ميه رق اولوقت اوروپا واسيا قطعه لرنده توسيع حكومت عثمانيه ايله مشغول اولان يلديرم سلطان بايزيد خان حضرتلرينه التجاو احتما ايلمشدر .

سكز يوز ايكى سنه سنده سلطان احمدك شو فرارى ايكنجى دفعه اوله رق بغدادده كى حكومت ايلخانيه يه نهايت وتيمور ايله سلطان بايزيدخان حضرتلرينك محاربهء معلومه سنه سببيت ويرمشدر .

تيمورك بو ايكنجى استيلا سنه هلاكو وقعهء فاجعه سنى اكديره جك تخريباتى بغداد شهرى حقنده كى معلومات تاريخيه قسمنده بيان ايدلمشدر .

تيمور كندى حفيدى اولان ميرزا بكرى بغداد وبصره واليلكنه تعيين ايتدى ايسه ده يلديرم بايزيدخان حضرتلرينك وقعهء معلومه سندن صكره سلطان احمدينه تقريبى وله رق وامرادن قره قيو نللى ديه مشهور اولان قره يوسف ايله اتفاق ايدرك ينه بغداده كلمشلر . وميرزا بكر وسائر امراى تيموريه ايله متعدد محاربه لر ايدرك نهايت

يه بغداد حكومتنى اوچنجى دفعه اولمق اوزره اله كچورمشلردر .

مؤخراً حكومت تيموريه‌نك دوچار ضعف اولمسى ماده‌سندن بالاستفاده اذربايجاندن دخى تيمورليلرى چيقارمق فكريله سلطان احمد وقره يوسف پك چوق چالشمشلردر .

نهايت بونلرك ايكيسى اراسنده رقابت وعداوت حاصل اولمسيله برمحاربه‌ده سلطان احمدك بوزلمسى واله كچمسى جهتيله قره يوسف طرفندن اعدام ايله حكومت ايلخانيه‌يه ارتق خاتمه چكلمشدر .

— حكومت قره قيونلى — بو وقعه‌دن صكره سكز يوز اون اوچ سنه‌سنده بغداد حكومتى قره قيونلى قره يوسفه انتقال ايتمش وبوذات بتون همتنى تيمورليلرك اذربايجانده تأسيس ايتدكارى حكومتك محوينه صرف ايتمشدر .

قره يوسف بغدادى مركز حكومت اتخاذ ايتدى وبغداد حكومتنى اوغلى اميرشاه محموده تفويض ايلدى .

بونك برادرى اميراسبار ايله منازعه ومحاربه‌سى وقوعيله سكز يوز اوتوز يدى سنه‌سنده خلافكيرلرى طرفندن طوتيلوب اعدام اولنمسيله يرينه برادرى اميرشاه محمد بغداد حكومتنه كچدى . بونك وسلفنك برادرى مرقوم اميراسبار بو قطعه‌ده محاربه ومقاتله ونهايت اميرشاه محمدى طرد ايدرك كندوسى بغداد حكومتنى ضبط وتصرف ايلدى .

اشبو بغداد حكومتى بو صورتله سكز يوز يتمش ايكى تاريخنه قدر قره قيونليلر النده اولديغى حالده تيمورك امراسندن قره عثمانك كوله‌سى اولوب دياربكر واليسى بولنان وآق قيونلى دنيلان حسن

طويللك اوزمانلر اسياده حكمنى شدتله اجرا ايدن طوايف ملوككك محاربات ومنازعاتندن بالاستفاده حكومت تيموريه‌يى وقره قويونليلر حكومتنى ضبط واستيلا آق‌قيونلى حكومتنى تأسيس وبنا ايلمش وبغداد حكومتنى دخى بر وجه محرر سكزيوز يتمش ايكى سنه سنده دائرهٔ سلطنتنه ادخال ايتمشدر .

اشبو حسن طويل تواريخ عثمانيه‌ده اوزون حسن ديه شهرت الان ديار بكر حكمدارى‌يدر .

بغداد حكومتى تاريخ مذكوردن طقوز يوز ياون دردنجى سنه‌سنه قدر اق‌قيونليلر طرفندن اداره اولنديغى حالده (شاه اسماعيل) صفوينك توره‌مسيله واق‌قيونليلرك ممالكنى ضبط اتمسيله تعديلات اخيره دخى داخل حساب ايديلور ايسه همان شمديكى حكومت ايرانيه‌يى تشكيل ايتمش واق‌قيونليلرك جملهٔ ممالكندن بولنان بغداد حكومتنى دخى تاريخ مذكورده استيلا ايلمشدر .

بغدادك شهرى تاريخنده بيان اولنديغى اوزره شاه اسماعيل دخى بغدادك تخريباتنده هلاكو وتيمورك اوچنجيسى اولمشدر .

ـ حكومت صفويه ـ طقوز يوز اون دردنجى سنه‌دن شاه اسماعيلك تاريخ وفاتى بولنان طقوز يوز اوتوز سنه قدر بغداد حكومتى شاه اسماعيلك واليلرى طرفندن اداره اولنمشيكن شاه اسماعيلك وفاتندن صكره (ذوالصلو) قبيله‌سندن توره‌مش اولان (ذو الفقار) نام شخص (كلهر) عشيرتندن كورديكى معاونت ومظاهرت اوزرينه شمديكى ليستان طرفلرينى استيلا ايتدكدنصكره بغدادى دخى ضبط وتسخير

ایتمش و استقلالیتنی محافظه ایتمك ایچون سکه و خطبه یی اعاظم سلاطین عثمانیه دن اولان و سلطنت سنیه نك دور استیلاسنی تکمیل ایدن قانونی سلطان سلیمان خان حضرتلری نامنه اوقوتمش و اوقوتمشدر .

بغداد حکومتنك ممالك محروسۀ عثمانیه یه منضم اولمسی اشته بو صورتله ذوالفقارك طرفندن سلطان سلیمان خان حضرتلرینه اولان اطاعت یوزندن حاصل اولمش و بو اطاعت و انقیاد اینسه سلطنت سنیه نك حمایه سیله شاه اسماعیلك خلفی اولان شاه طهماسبدن تخلیص حیات و حکومت ایتمك مطالعۀ عاقلانه سنه مستند بولنمشدر .

بو ذات غایت جسور و غیور بر والی اولمسیله بغدادك مأموریتنه خدمت ایتمش ایسه ده شاه طهماسب طقوز یوز اوتوز التی سنه سنده بغدادی احاطه و محاصره ایلمشدر .

ذوالفقارك ایشبو غیورانه مقاومت طهماسب ایچون حرکت واقعه سی داعی ندامت اولمش ایسه ده ذوالفقارك برادرلری اغوا و اطماع ایدیلوب بیچاره یی قتل و اعدام ایتمرله طهماسبك بغدادی استیلاسنه سبب اولمشلردر .

ذوالفقار سلطان سلیمان خان حضرتلرینه عرض اطاعت و انقیاد ایتدکدنصکره بو صورتله شاه طهماسبك تجاوزی اخذ انتقام ایچون مشارالیه سلطان سلیمان خان حضرتلرینك ایران و بغداد سفرینی مستلزم اولمشدر .

شاه طهماسبك عساکر عثمانیه یه مقابله ایده مامسی جهتله شمدیکی کردستان و تبریز جهتلری ممالك عثمانیه یه ضمیمه اولدیغی کبی بغداد

شهری دخی بلامحاربه استیلا ایدلمشدر .

سلطان سلیمان خان حضرتلرینك بغدادی تشریفلرنده بوالدیریلان تاریخ اشته بودر . (کلدی برج اولیایه پادشاه نامدار) طقوز یوز قرق برسنه سنده اولان اشبو سفر همایون بغداد حکومتنی ایکنجی دفعه اولهرق کمال سهولتله ممالك محروسه یه علاوه ایلمشدر .

ـ حکومت عثمانیه ـ بغداددن بصره یه قدر اولان ممالك واهالی دخی بغدادده اتباعاً عرض اطاعت وانقیاد ایتدیلر .

سلطان سلیمان خان حضرتلری شاه اسماعیل طرفندن مباشرت اولنوب اتمام ایدلمیان کاظمیه استانهٔ علیه سنك والیوم بو استانه ده موجود اولان وایچنده جمعه نمازی اداولنقده بولنان بیوك جامعك بناسنی امر ایتدیلر وبنا ایتدیردیلر .

کربلا ونجف اشرفه کیدوب عتبات عالیاتی زیارت ایلدیلر .

شمدیکی حسینیه نهر جسیمی مشار الیه حضرتلرینك اثر ملوکانه لریدر . شیخ عبدالقادر کیلانی قدس سره حضرتلرینك اوقاف موجوده سی ینه مشار الیه حضرتلرینك اثر مروت ومرحمتلریدر .

بوندن صکره اکرچه بغداد وبصره ولایتلرنده اولان اهـالی وقبایل تمامیله بغداد حکومتنه انقیاد واطاعت ایتمامشلر ایسه ده حکومت عثمانیه بو یرلرده حکم فرما قالمشدر .

بیك اون یدی سنه سنده ولاتك اداره سزلکندن طولایی بلوك باشیلردن احمد طویل اوغلی اولان (محمد) نامکسنه خروج ایتمش

وبغداد حکومتنی ضبط ائلمشدر .

مرقومك تربیه سنه طرف دولتعلیه‌دن مأمور بیوریلان (نصوح) پاشا عسکرینی دخی زجمته اجبار ایتمسیله استقلال بولمشیکن (محمد چلبی) نام شخص طرفندن قتل ایدلمش وبرینه برادری (مصطفی) بغداد والیلکنده اثبات استقلالیت ایتمشدر .

بغداد حکومتنك بونلردن تخلیصنه مأمور بیوریلان (جغاله‌زاده وزیر محمد) پاشا بعض عشایر عراقیه ایله بالاتفاق مرقوم مصطفایی حربا قاچرمش ایسه‌ده بیك اون طقوز سنه سنده (قاضی‌زاده علی) پاشایی بغداد والیلکنه تعیین ایدرك بوصورتله بغداد حکومتی ینه اداره ٔ ناجیه ٔ عثمانیه‌یه رجوع ایتمشدر .

وزرادن (یوسف) پاشانك بغداد والیلکی زماننده بیك اوتوز بر تاریخنده بغداد ینیچریلرندن (بکر صوباشی) تغلب ایدرك والی‌یه مخالفت ونهایت محاربه‌یه مبادرتله شهدبکی کوپری باشنده قارشولقلی ایدیلان بر محاربه‌ده والینك شهید دوشمسی بکر صوباشینك بغداد حکومتنی ضبط ایله استقلال بولمسنه سبب اولمشدر .

شقی ٔ مرقومك خلافکیرلری حقنده ایتدیکی معاملات غدریه پك چوق شایان تأثر خاطرلر دندر . اولوقت مفتی ٔ بغداد اولان عالم فاضل (غانم) افندی‌یی خلافکیرلرینه یاردم ایده‌جکی ملاحظه ومأمولیله اعدام ایتمسی شقاوتنه برنمونه‌در .

بوحال پادشاه سلطان مرادخان رابع حضرتلرینك اوائل زمان سلطنتلرینه مصادف اولوب سلیمان پاشایه بغداد والیلکی توجیه

اولنمش و حافظ احمد پاشا دخی اردو قوماندانلغیله تخلیص بغداده مأمور بیورلمش ایسه ده بونلره بکرصوباشی بر طرفدن کمال شدتله مقاومت و دیکر طرفدن اردوی همایونك مهاجماتنه تحمل ایده میه جکی مطالعه سیله اولوقت ایران شاهی اولان شاه عباسه عرض انقیاد و طلب امداد ایله مراجعت ایتمشدر .

شاه عباس دخی بغداد حکومتنی الده ایتمك ایچون همان عساکر امدادیه ارسالیله بونلرك خانقینه وصوللرینه قدر حافظ احمد پاشا ایله بکرصوباشی اراسنده وقوعبولان محاربانده غالبیت دائما بغدادلیلرده قالمشدر .

ایرانك عساکر امدادیه سی ورودیله حافظ احمد پاشانك رجعتی لازمکلدیکنه و بغدادك ایرانیلر النه کچمه سنی تجویز ایتمدیکنه مبنی وقت مرهوننده ایجابات حالیه یه کوره معامله اولنمق اوزره موقتاً بکرصوباشی یی بغداد والیلکنه بالتعیین کندوسنه اولوقتك اصول اداره سی حکمنجه والیلك امرینی ویرمش و بغدادی ایرانیلره تسلیم ایتمامك اوزره و صایای تحریریه بالاجراکندوسی دیاربکرجهتنه عودت ایلمشدر .

حافظ احمد پاشانك بو تدبیرو عودتی اوزرینه فی الحقیقه بکرصوباشی ایرانیلری بغداده قبول ایتمدی .. معامله واقعه سی شاه عباسك کوجنه کیدرك بالذات کلوب بغدادی محاصره ایتدی . بکرصوباشی بو وقعه ده ایرانیلره حقیقة پك کوزل مقاومت ایتمش ایسه ده اوغلی محمدك شاه عباس طرفندن بغداد حکومتی وعدیله جلب ایدیلوب

پدرینه خیانت ایتمسی شاه عباسك بغدادی استیلاسنه سبب اولدی وبکر صوباشی بی اولدیردی •

شاه عباسك بغداده اولان شو استیلاسی بیك اوتوزاوچ سنه سنده اولوب شو وقعه ده بغدادك تخریباتنه وشاه عباسده بغدادی استیلا ایدن هلاکو وتیمورشاه اسماعیل کبی حکمدارلر اثرینه اتباعاً بر چوق مظالم اجراسنه مساعده ایتمشدر •

بو وقعه ده بغداد حکومتی ایکنجی دفعه اولەرق ایرانیلر النه کچمشدر • (سلطان مرادخان رابع) حضرتلری تخلیص بغداد ایچون حافظ (احمد) پاشاو مؤخراً (خسرو) پاشایی مأمور بیورمشلر وسنەلرله بك چوق چالشمشلر ایسه ده تخلیص عراقه موفق اولەمدقلرندن بیك قرق یدی سنه سنده بالذات بغدادی تشریف ایله ایرانیلری طردو دفعه همت بیورمشلردر •

ایران عسکرینك حافظ احمدو خسرو پاشالره کوستردکاری مقاومت وشدتك بر قاچ قاتنی مشارالیه سلطان مرادخان حضرتلرینه ده ارائه ایتمش ایسه ده نهایت بغدادی ترکه مجبور اولمشلردر •

امام اعظم وهمام اقدم افندمزله حضرت شیخ عبد القادر کیلانی قدس سره حضراتنك استانه وقبه لرینی تعمیرو اوقاف ووظائف سائره لرینی تحدیدو تجدید بیورمشلردر •

ایران دولتیله ده پك غالبانه بر معاهده یه موفقیت حاصل اولمسیله اکا کوره مظفراً در سعادته عودت ایتمشلردر •

بیك یوز قرق التی سنه سنده ایران حکمداری (نادرشاه) نه بغداده

كاوب والى (احمد پاشا) زماننده يك شدتله محاصره ايتمش ايسه ده بر طرفدن احمد پاشانك شدت مقاومتى وديكر طرفدن (طوپال عثمان) پاشا قوماندا سيله كلان عساكر عثمانيه ايله (عظيم) نامنده وقعده ايديلان شدتلى بر محاربه نتيجه سنده نادر شاهك مغلوب ومنهزم اولمسى بغدادى الده ماسنه سبب اولمشدر .

مشار اليه عثمان پاشانك درسعادته عودتنده كركوكه باشديكى وعسكرى متفرق بولنديغى حالده نادر شاه همدانده كندوسنى طوپلايوب كمال سرعتله كركوك اطرافنده عثمان پاشا عسكرينه هجوم ايتمش وعسكرى بوزمغله برابر عثمان پاشا دخى شهيد دوشمشدر .

بو وقعه دن صكره بغدادى ايكنجى دفعه اوله رق محاصره يه كلمش ويرقاچ كونده محاصره دوام ايتمشدر . بو اثناده ايرانجه حدوث ايدن غوائل ممالكنه عودتيچون نادر شاهى اجبار ايتديكندن بغداد واليسى احمد پاشا ايله بالمخابره صلحاً ايرانه عودت ايلمش وفقط عتبات عالياتى زيارته مأذون اولمشدر . بيك يوز اللى التى سنه سنده نادر شاه ينه بغداده كلوب براز محاصره ايتمش ايسه ده ينه استيلادن مأيوس اوله رق عرض صلح ومسالمت ايتدى وعتبات عالياتى زيارته كتديكى زمان مذهبلرى شيعى اولان علماى ايرانيه ايله مباحثهٔ مذهبيه ايچون بغداد علماسندن (سويدى زاده عبدالله افندى) تعيين اولنه رق علماى ايرانيه يى الزام ايلمشدر

بو مباحثه اوزرينه نادر شاهك تسنن ايتديكى وايرانيلر طرفندن قتل اولنمسيده بو قضيه دن ايلرو كلديكى بعض تواريخك روايتندندر

تاریخ مذکوردن بیك یوز طقسان اوچ سنه سنه قدر بغداد ولایتی طرف دولتعلیه دن منصوب ولاة عظام طرفندن اداره اولنديسه ده اول تاریخده بغداد وبصره ولایتلری برلشدیریله رك کوله من حکومتنك مؤسسی اولان (سلیمان) پاشایه توجیه بیولمشدر ٠

سلیمان پاشاکندوسی کوله اولمسیله کندوسندن صکره ینه کوله منلردن بری والی اولمشدر ٠ واولوقتك حکمنه کوره ولایتی ضبط ایدن ذاته طرف سلطنت سنیه دن فرمان ارساليله والی تعیینی عادت حکمنه کیروب کوله منلرك صوك والیسی اولان (داود) پاشانك عزلنه قدر بغداد والیلری متغلبه طاقمندن اولدقلری حالده رسماً عرض اطاعت ایچون دولت علیه یه مراجعت ایتمشلر وفرمان استحصالنه چالشمشلردر ٠

بیك ایکیوز قرق التی سنه سنده بو حکومت متغلبه یه ده نهایت ویریلوب مشهور علی رضا پاشانك بغداد والیسی اولمسیله کوله منلری کاملا دفع ایدرك ارتق بغداد ولایتی طوغریدن طوغری یه تکرار اداره ٔ سلطنته وداٸره ٔ انتظامه کیرمشدر ٠

کوله منلر ذاتاً مقام جلیل خلافته اطاعت وانقیادلری مسلم وفقط بو اطاعت کندولرینك مقام ولایتده بقاسیله مشروط اولوب هرهانکیسنك تبدیلنه باب عالیجه لزوم کوسترلش واجرای ایجابنه

مباشرت اولنمش ایسه اوذاتك دائره اطاعتدن خروج ایتدیکی ومأموریتنی محافظه ایله حکومته قارشو قویدیغی حقایق تاریخیه‌دندر .

ـ تاریخ اسلام ـ

تاریخ • نوع بشرك بدایت خلقتندن بری سرکذشتنی نقل وحکایه ایدر • فائده‌سی وقوعات ماضیه‌یه کسب اطلاع اولنه‌رق معناً تمدید وتوسیع حیات ایتمك ومادهٔ حال واستقبال ایچون اسلافدن عبرت المقدر • بو علم جملهٔ علوم وفنونك مجموعه‌سی دخی صایله‌بیلور • چونکه اذ سائرلرك کافهٔ اختراعات واجرآآتنی سویلر •

تاریخ عمومی وخصوصی اولور تاریخ عمومی اساساً (قرون اولی) (وقرون وسطی) (وقرون اخیره) نامیله اوچ قسمه ایریلور • تاریخ خصوصی بو خلاصه‌مز کبی یالکز بر دولت ویا قومك احوالندن بحث ایدر •

ظهور اسلام قرون وسطایه مصادفدر • ظهور اسلامده اوروپانك حالی هرج ومرج ایدی • بر طرفده منافسات مذهبیه چوغالمش ودیکر طرفده روما دولتی حال انقراضده بولنمش وقبائل وحشیه‌نك مهاجماتنه جهالت عمومیه منضم اولمش ایدی • اول اثناده جزیرة العربده بولنان عربلر دخی فرق وعشایر متعدده‌یه منقسم اوله‌رق وبدویت اقتضاسی اوزره بربرلریله محاربه‌لر ایدرك وقت کچوررلر وشعر ایله تفاخر ایدرلر ایدی •

میلاد حضرت عیسانك ٦٢٢ سنه‌سنده بعثت حضرت نبویه مکهٔ مکرمه‌ده ظهور ایتدی • وبعده مدینهٔ منوره‌یه هجرت سنیه وقوع بولدی • زمان سعادتده مکه ومدینه ایله اطرافی فتح بیورلدیغی کبی ایمانه دعوتی متضمن هر طرفه نامه‌لر کوندرلدی •

۶۳۲ سنهٔ میلادیه‌سنده پیغمبر افندمز ارتحال داربقا بیور دقلرنده حضرت ابوبکر خلیفه اولدی . زماننده دائرهٔ اسلامه کیرمش اولنلردن بعضلری ارتداد ایتمشلر ایسه ده حربا طریق انقیاد ونجاته اعاده ایدلدیلر . حضرت ابوبکر اولوقت رومالولرك النده اولان سوریه‌یه بروفرس پادشاهلرینك زیر حکمنده بولنان عجمستان طرفلرینه ده برقول اردو کوندردی . بو صره‌ده یعنی هجرتك اون اوچنجی سنه‌سنده خلیفهٔ مشار الیه دار عقبایه انتقال بیوردی . مدت خلافتی ایکی سنه اوچ ماهدر .

حضرت ابوبکردن صکره حضرت عمر خلیفه اولدی . ایران وسوریه‌یه کوندرلمش اولان مذکور اردولره مشار الیه برقات دها تقویت ویره‌رك عسکری مظفر اولدیغندن بو مملکتلر حوزهٔ مسلمینه کیردیکی کبی مصر قطعه‌سی دخی فتح اولندی .

مرویدرکه حضرت عمرك خلق محاربه ایله اوغراشدیرمسندن برمقصدی دخی ارزو ومطلبلری بر نقطه‌ده طوپلامق وبو وسیله ایله اتحاد عمومی وجوده کتوره‌رك عربلرك اسکی شقاق وافتراقلرینی اورته‌دن قالدیرمق ماده‌سی ایدی . فی الحقیقه عصبیت اسلامیه اول وقت فوق العاده کسب وجود وقوت ایتمشدر . نهایت ابولؤلؤ نام برجانی خلیفهٔ مشار الیهك قتلنه جسارت ایتدی . مدت خلافتی اون سنه والتی ماهدر .

اندن صکره مقام خلافته حضرت عثمان جالس وزماننده فتوحات اسلامیه مغرب طرفلرینه قدر ممتد اولدی . انجق اقربا ومتعلقاتنی

برطاقم مأمورينلره نصب ايتمسندن وكويا سوذ برادرى و مصر واليسى اولان عبدالله يه كوندروب طوتيلان بر مكتوبنده اورايه كيره جك اولان بعض خلافكيرانى حقنده مقاصد مضره يازديغى ادعا اولنمسندن والحاصل عربلرك افتراق سابقلرى تجدده باشلامسندن ظهور ايدن اختلالده خليفهٔ مشار اليه قتل ايدلدى • مدت خلافتى اون ايكى سنه اولوب كنديسى قرآن كريمى جمع و تدوين ايتمش و حكومت اسلاميه نك توسيعى امرنده خيلى براشمشدر •

بعده حضرت على مسند خلافته كچدى • انجق شام واليسى معاويه و مصر واليسى عمر ابن عاص حضراتى بيعت ايتمديلر • و مشار اليه ايله ارالرنده متعدد محاربه لر وقوعبوله رق مسلمين ايكى فرقه يه ايرلدى •• و معاويه حضرتلرى شامده مستقل اولوب حضرت على كوفه يى تشريف و اكمال فتوحاته همت بيوردى • بريسى حضرت على يى وديكرى معاويه يى و بريسى عمر ابن العاصى بروقتده قتل ايتمك اوزره خوارجدن برك و عمرو و ابن ملجم نام اوچ شخص بينلرنده معاهده ايدوب چيقديلر • برك معاويه اوزرينه هجوم ايتدى ايسه ده قصدينى برينه كتورمزدن اله كچوزيلوب اولديرلدى • عمرو عمر ابن العاصى بكلدى ايسه ده اوكيجه محلندن چيقمامغله خائب اولدى • انجق ابن ملجم خبيثى خليفهٔ مشار اليهى شهيد ايتمكه امكان بولمش و كنديسيده اعدام اولنمشدر • حضرت خليفه نك زمان حكومتى درت سنه طقوز ماهدر ••

كنديسندن صكره مخدومى حضرت حسن التى ماه قدر حجاز و عراق

طرفلرنده خلافت ایتدکدن صکره حکومتی ترك و متعاقباً دار جنانه رحلت بیوردی .

مشار الیهم صحابهٔ کرامدن صکره دشمدی یه قدر تشکل ایدن دول اسلامیه متعدد ایسه ده چوغی ملوك طوائف اولدیغندن باشلوجه لری سکزدر . برنجیسی (امویلر) ایکنجیسی (عباسیلر) اوچنجیسی (اندلسلیلر) دردنجیسی (سلجوقیلر) بشنجیسی (فاطمیلر) آلتنجیسی (ایوبیلر) یدنجیسی (مملوکلر و چرکسلر) دولتلری و سکزنجیسی سلطنت سنیهٔ عثمانیه در .

ـ امویه دولتی ـ

مؤسسی حضرت معاویه اولوب حضرت حسن ترك خلافت ایتدکده و ٤١ سنهٔ هجریه سنده هر طرفدن کندوسنه بیعت اولنه رق بو صورتله کسب استقلال و شامی مرکز حکومت اتخاذ ایلمشدر . زماننده سوریه و مصر و حجاز و عراق و ایران و خراسان هپ سلطنت اسلامیه یه داخل ایدی . چند دفعه استانبول اوزرینه عسکر کوندرمشسه ده بو حرکات عسکریه سی نتیجه اندیره مامشدر . مدت حکومتی یکرمی سنه در . اوغلی و خلفی یزیدك عسکری کربلا سنجاغی داخلنده ایتدیکی محاربه ده حضرت حسینی شهید ایلدکدن صکره میدان امویلره قالمش و بونلردن اون درت پادشاه حکومت ایدرك ایچلرنده یزیدك اوغلی ایکنجی معاویه و عبدالملك ابن مروان

وعمر ابن عبدالعزیز صیت حسنی ویزیدکی برقاچی شهرت میثه قزانمش
وبو دولتك مدت حکومتنده دائرهٔ اسلامیت پك زیاده توسع ایدرك
واوروپانك اسپانیا قطعه‌سی دخی فتوحاتلری عدادندن بولنه‌رق
بوواسطه ایله تاریخ عمومیده بیوك بر نام قالمشدر ۰ مؤرخلر تبعه‌سنك
مقداربنی التمش ملیون نفوس راده‌سنه ابلاغ ایدییورلر قانون
اداره‌سی احکام قرآنیه واحادیث نبویه ومعاملات عرفیه‌در ۰
سلاطین امویه زمانلرنده بین الاسلام علمه اهمیت ویرلمکه باشلادیغی
مثللو براقدقلری جوامع وابنیهٔ سائره خلقك اول زمان فن معماریده
ایلرولدکلرینی کوسترمکده واکثر پادشاهلری احتشامه رغبت
ایتدکلرندن نسیج ونقش اقمشه وبوکا مشابه صنعتلرك رواج بولدیغی
آکلاشلمقده‌در ۰ عبدالملك ابن مروان ٧٦ سنهٔ هجریه‌سنده
سکه دخی اورمش ایدی ۰ اشبو دولتك مدتی برمنوال محرر ٤١
سنهٔ هجریه‌سندن ١٣٢ سنه‌سنه قدر یعنی طقسان بر سنه‌در ۰

ـ عباسیه دولتی ـ

٣٠

اکرچه امویلر مستقل ایدیسه‌لرده حکومتلرینك اواخرنده
خلق ایکی فرقه‌یه ایرلدی ۰ بری عم حضرت پیغمبری عباس
حضرتلرینك سلاله‌سندن (ابوعباس السفاح) نام ذاته منتسب ودیکری
بنی امیه‌یه متقرب ایدی ۰ عباس طرفدارلری البسه‌لرنده سیاه
وامویلره تصاحب ایدنلر بیاض اشارتلر قویدیلر ۰ انقسام
مذکوری متعاقب فرقتین ارا سنده محاربه باش کوستردی ۰

سفاح طرفی غلبه ایتدیکندن امویلرك صوك پادشاهی اولان مروان اقربا و متعلقاتیله برابر اعدام اولندی . بالی باشلی اوله رق امویلردن یالکز (عبدالرحمن الداخل) یقایی صیروب افریقایه واندن اسپانیایه قاچدی بونك اوزرینه سفاح ١٣٢ سنه‌سنده کوفه‌ده مقام خلافته چکوب کندوسنه بیعت عمومیه اجرا اولندی ١٣٦ سنه‌سنده وفات ایتمکله یرینه اوتورن (ابوجعفر المنصور) رومالولرك (سلوس) یعنی مداین نام شهرلرینك خرابه‌سی قربنده (١) بغداد شهرینی یکیدن تأسیس ایدوب پایتخت ایدندی . طوغله‌دن یوز التمش اوچ قله‌یی برسور ایله احاطه ایتدیرمش ایدی .

مشار الیه توفیرات مالیه ایله شهرت بولمش وخزینه‌سنده اوتوز یدی ملیون لیرادن زیاده اقچه بریکدیرمشدر . مقتضای حکومتی هر شیئه ترجیح ایتدیکندن رقیبلرینه غالب کله‌رك حتی عمی عبدالله‌ی طوان التنده ازدیرمش ویرارلغنی کوردیکی آدمی ابومسلم الخراسانی‌یی دسیسه ایله اعدام ایلمشدر . منصورك وقتی فتنه وفسادلره مصادف اولدیغندن روم پادشاهلغی طرفندن ممالك اسلامیه اوزرینه هجوم اولندی . خلافتی یکرمی سنه‌در امام اعظم حضرتلری بو ذاتك زماننده حیاتده ایدی اندن صکره منصورك اوغلی مهدی وبعده اوغلی هادی مقام خلافته چکدیلر . هادیدن صکره ١٧٠ سنه‌سنده تخت خلافته جالس اولان هارون الرشید خلفای عباسیه‌نك ارشدی اولوب شهزاده‌لکی زماننده مهارت عسکریه‌سنی

---

(١) سلمان پاکه یقین اولان طاق کسری جوارنده واقع خرابه‌در .

وفضيلت عليه‌سنی خلقه آكلاتمش اعاظمدن بولنمغله زمانلری دولت عباسیه‌نك دورِ استیلاسی دیمكدر . حكومتی برطرفدن هندستان وچین وبرطرفدن قافقاس واسیای وسطی ایله محدود ایدی . اول عصرده اوروپا واسیا قطعه‌لرنده ایكی عظیم پادشاهلق وار ایدیكه بریسی عباسیه دولتی ودیكری فرانسه حكومتیدر . لكن اسلام اراسنده ذاتاً اهمیت المش اولان علم ومدنیتی هارون الرشید غایت ترقی ایتدیردیكندن دولت عباسیه فرانسه‌یه فائق اولمشدر . حتی خلیفهٔ مشار الیه معاصری بولنان فرانسه قرالی مشهور شارلمان ایله دوستانه معامله‌ده بولندیغندن كندیسنه هدیةً كوندردیكی شطرنج وسائره اراسنده اولان ساعت شمسیه فرانسزلره وله وحیرت ویرمشدر . هارون هم جسور وقورو همده عالم وحلیم ایدی . سایه‌سنده یتشان خاندان برمكی‌یی محو ایتمسنك سبب اهمی حكومتنه اشتراكه خواهشكر اولدقلرینی تفرس ایتمسیدر . دورنده بغداد شهرینك ایكی ملیون نفوسی شامل اولدیغنی مؤرخلر یازیور . براردوبی مستصحبا شمدیكی دولت ایرانیه داخلنده اولان خراسان ولایتنده ایكن وفات ایتدی . سلطنتی یكرمی ایكی سنه‌در . هارون حال حیاتنده ملكنی مخدوملری (امین) و (مأمون) و (معتصم) اراسنده تقسیم ایتدیكندن وفاتنده امین ایله مأمون غوغایه طوتشدیلر . امین درت سنه‌یی متجاوز مدتده وتن پرورلك ایچنده خلافت نامنی طاقندقدن صكره برادرینك مغلوبی اوله‌رق اعدام ایدلدی . معتصم ایسه

سیرنجی قالمش ایدی . مأمون پدری هارون قدر غیرت و شجاعت صاحبی و غایة الغایه معارف محبی اولەرق فقه وحدیث و منطق و تاریخ و بالخصوص هیئتده عالم ایدی . بر طرفدن سجلیه او کریده اطەلرینی و سائره یی استیلا ایله مملکتنی توسیع و دیکر جانبدن فنونی تکثیر ایدوب یولنه قویمش و رصدخانەلر و کتبخانەلر و مکتبلر اچدیرمش و اول وقتده علمك لسانی اولان یونانیجەدن متعدد کتابلر ترجمه ایتدیرمشدر . عصرنده اوروپادن ممالك اسلامیەیه تحصیل ایچون طلبه کلورایدی . لکن مؤخراً قرآن عظیم الشانك مخلوقیتی حقنده چیقاردیغی بر مسئلهٔ بی لزوم سببیله ائمهٔ کرامدن بعضیلرینه بد معاملەده بولندی که انسانك قصوردن قورتلەمیه جغنه بو معاملەسی دلیل ضیا ایله بلور . مدت سلطنتی یکرمی سنەدر .

بعده برادری مومی الیه معتصم خلیفه اولدی . معتصم دخی قرارنده ثابت و جری اولوب کندیسنك بالذات قوماندا ایتدیکی اردو ایله روملره غلبه چالدی . اوقویوب یازمسی اولمدیغی حالده پدر و برادری کبی معارف پرور اولدیغندن ترقیات مدنیەیه خدمت ایتمکدن کیری قالمدی . بونکده بیوك قصوری اللی بیك تاتاری کتوردوب عسکرلکده و سائر ایشلرده قوللانمسیدرکه نهایت عباسیلرك استقلالرینی بونلر الرندن الدیلر . معتصمك مدت حکومتی طقوز سنەدر . بعده (الواثق بالله) و بعده ظلم و سوء احوال ایله معروف اولان (المتوکل علی الله) خلیفه اولمشلر ایسەده بونلردن صکره دور اقبال انحطاطه یوز طوتدی . چونکه

تاتارلرك نفوذ وقوتی تماميله يرينی بولوب خلفانك چوغی اللرنده او.
يونجاق كبی قالەرق كيمی خلع وكيمی اعدام وكيمی تحقير ايدلدی .

حقيقتده پادشاهلق صدراعظم واميرالامرا الرينده وخطبه ونام خلفاده براغلدی بوانحطاطه يالكز تاتارلرك تكثری سبب اولميوب خليفه لرك جهلی وبيهوده يره كبروا حتشاملری بشقه جه باعث ايدی . هر طرفده فتنه لر ميدان الوب واليلر كسب استقلال ايتدكلرندن ملوك طوائف چوغالدی . حتی نفس بغدادده آسايش مفقود اولەرق خليفه نك حكومتی سرايندن طيشارييه چقمز ايدی .... قائم بامرالله ك زماننده يعنی ٤٤٩ سنهٔ هجريه سنده سلجوقيلردن طغرل بك بغدادده كندی نامنه سلطنتی اعلان ايتمش ومع مافيه منفعت ملاحظه سيله قائمه بنه خليفه نظريله باقەرق قزينی تزوج ايلمشدر . عباسيلر ٦٤٠ سنه سنه قدر كوج حال ايله دوام ايده بيلمش واو صره ده مستعصم مقام خلافته چكمشدر . مشار اليه متلون ودرايتسز اولوب حتی علويلرك محونه بوريديكی حالده صدر اعظمی ابن علقمينك علويلردن اولديغنی بيلمزايدی .

مستعصمك شو معامله سندن ناشی خائن مرقوم اخذ انتقام سوداسنه دوشدی . بو عصر جنكيزك عصر ظهور واستيلاسی ايدی . ابن علقمی جنكيز طاقمندن (هلاكو) ايله كيزلجه مخابره ايتدی . ديرلركه اخفای مكتوبات ايچون امنيت ايتديكی بر آدمك باشنی تراش ايدوب مقصدی ايكنه ومركب ايله قفاسنه يازدقدنصكره صاچی چيقنجه يه قدر حريفی نزدنده توقيف وبعده هلاكويه اعزام ايتدی . اوزاده نه

تراش ایدوب اوقودیلر . بونك اوزرینه هلاکو کویا ایکی یوزبیك
عسکرله بغداده طوغری یوریدی . بن علقمی کائن مصالحه یاپمق
دسیسه سیله خلیفه و وجوه بلده یی هلاکو اردوکاهنه یاقلاشدیردقده
ظالم تاتارلر جمله سنی اعدام ایتدکدنصکره بغداده کیردیلر ازجمله بن
علقمی دخی آخرته کوندریله رك جزای سزاسنی بولدی . سرایلری
نهب و ابنیهٔ جمیله و مقدسه یی تخریب ایلدیلر و حدوحسابه کلمز کتابلری
دجله یه آته رق مدنیته و علی روایة برملیون آدم تلف ایدرك انسانیته
طوقندیلر . بغدادك سفالتنی قصیده ایله وصف ایلیان برشاعر جامعلرك
خرابندن اوتوری شو بیتله عرض مناجات ایتمشدر .

« کردند بنام خانهای توخراب »

« خانه خراب تا بکی صبر کنی »

اشته عباسیلرك بغدادده حکومتلری ١٣٢ سنه سندن باشلایه رق
بروجه بالا ٦٥٦ سنه سنده نهایت بولدی که ٥٢٤ سنه دیمکدر .
بونلردن اوتوز یدی پادشاه کلدی . مؤخراً عباسیلردن
بری مصرده اثبات اصالتله نام خلافت و مدار معیشتی اله کچوردی
واخلافندن برقاچ ذات اوراده اولصورتله عمرینی امرار ایتدی
ایسه ده ایش ینه نامده قالوب حکومت جسمانیه یه ارتق مداخله یه
موفق اوله مدیلر . عاقبت یاوز سلطان سلیم حضرتلری مصری
الدقلرنده اول وقت خلیفه دینیلان ذات نفسنی خلع و خلافتی مشار
الیه حضرتلرینه ترك ایتدی که کیفیتی تاریخ عثمانیده یازیله جقدر .
بوخاندان سلطنت ایامنده قانون اداره احکام شرعیه دن عبارت ایدی

مذاهب توره مش وفتاوی تألیفلری چوغالمش وفنون وصنایع هارون وچند نفر خلفی زمانه سنده ایلرولمشدر . اوائلده کی حسن اخلاق واتحاد مؤخراً مبدل نفاق وشقاق وبوده منتج عصیان وفساد اولمسیله انقراض یوز کوسترمشدر .

— اندلس دولتی —

۳ .

اشبو اندلس دیدیکمز براوروپاده شمدیکی اسپانیا دولتنك ممالکی اولوب افریقانك فاس سواحلی قارشوسنده واقعدر امویلر طرفندن افریقاده مأمور بولنان طارق ۹۲ سنه سنده شمدی سبته وجبل الطارق ناملریله معروف اولان بوغازی اون اوچبيك قدر عسکرله کچوب اندلسه کیردیکه اندن صکره اهل اسلام بو قطعه یی رفته رفته کاملاً ضبط ایدوب امویلر طرفندن والیلر کوندریله رك اداره اولنور ایدی عباسیلرك الندن قورتیلان اموی عبدالرحمن الداخل ۱۳۹ سنه سنده اندلس اهالیسنك دعوتیله افریقادن اورایه مرور ایتمش وپادشاه اولمش اولدیغندن شرق طرفنده کی عباسیه دولتنه مقابل غرب طرفنده اندلس دولتی تشکل ایتمشدر . مشار الیه عبد الرحمن مقتدر وعادل اولوب وفاتندن اول اوغلی وولی عهدی هشامه ویردیکی نصایحدن بریده « اوغلم تبعه یی ممنون ایت چونکه حکومتك دوام وامنیتی تبعه نك ممنونیتنه وتهلکه وخطری انك نفرتنه متوقفدر » سوزلری ایدی که عین حکمتدر . بو دولتك پای تختی قرطبه شهریدر عبدالرحمانك وفاتندن صکره مومی الیه هشام وبعده حکم وبعده

عبدالرحمن وبعده اوغلی محمد حكمدار اولمشلر و ترقیٔ مملكته پك كوزل
خدمتلر ایتمشلر درحتی دائمی موظف عسكر استخدامی اصولنی برنجی
دفعه اوله‌رق حكم ایجاد ایلدیكی كبی عبدالرحمانك زماننده مسلمین
لیون شهرینی ضبط ایله فرانسه ممالكنه كیروب اورالرینی تهدید
ایتدیلرهله محمد فتوحات ومعارفه نیجه خدمتلر ایدوب تاریخده بیوك
اسم براقشدر . بعده منذر وبعده عبدالله حكومت ائلش ایسه ده بونك
ایامنده داخلا فتنه وفساد باش كوستردیكندن فرنكلر اندلس اوزرینه
هجوم ایدوب دولتی صقشدیرمشلر ایدی . عبد اللهدن صكره
اوچنجی عبدالرحمن ۳۰۰ سنه سنده سریر سلطنته اوتوروب تمام اللی
سنه حكومت سوردی اوروپا جهالت ایچنده اولدیغی حالده اندلس
اوصرده علوم وفنون وصنایعجه ترقی ایتمكده ایدی .
حتی اوزمان لیون قرالی (شانسو) مداوات ضمننده قرطبه یه كلمكه مجبور
یت كورمش ایدی . فرنكلرله متصل محاربه ایدیاورایدیسه ده مجموع محا
رباته كوره عبدالرحمن متضرر اولمشدر . مشار الیه خزینه سنی بر ملیار
یعنی بیك ملیون التون ایله طولو براقه‌رق وفات ایتدیكی تاریخلرده مسطو
ردر . كندوسندن صكره ایكنجی حكم اون التی سنه حكومت ومعارفی سو-
ملك وایلرو لتمك ایله كسب شهرت ایتمش واشته اندلس دولتنك اقبالی كندو-
سندنصكره ادباره منقلب اولمشدر . چونكه حكمك خلفی اولان هشام
المؤیدك ابتدای سلطنتی صدر اعظمی منصور همتیله حسن اداره كورمش
ایكن مؤخرا صدر اعظمك وفاتنده محمد نامنده بر مفسد خلقی تهییج و مؤیدی
خلع و حبس ایتدیرمش و كندیسی كرسیٔ حكومته واصل اولمش ایدی

متعاقباً بو فتنه‌ده خلعنه اهالی طرفندن چالیشیله‌رق سلیمان الظاهر نام ذاتك
معیتنده طوپلانمش و سلیمان اسپانیوللردن بالاستمداد محمده غلبه چالمش
ایسه‌ده مرقوم ینه محاربه ایله اخذ انتقام ایدرك سلیمانی قاچرمش ایدی
لکن بعده اهالیدن بر فرقه مؤیدی حبسدن چقاره‌رق سلطنتنی تکرار
قبول ایله مفسدلر بوری کندوسنه تسلیم ایتدیلر او ده اعدام ایلدی بنا برین
آتش الان فتنه یاتشمیوب قاچمش اولان سلیمان ینه باشنه طوپلادیغی
خلق مؤیدك تبعه‌سیله چارپشدیره‌رق نهایت غالب کلمش و مؤیدی
غائب ایتدیرمش ایدی انجق کذا استقلال تامه موفق اوله‌مدی . زیرا
علویلردن حمودی نام ذات خروج و سلیمانه غلبه ایتمش ایدی .
شو اراللق امویلردن بر عبدالرحمن دها میدانه چیقدی و نیجه کوره-
شیلردن صکره اندلس دولتی امویه و حمودیه نام ایکی قسمه ایرلدی . بعده
بسبتون بوزه چیقمش اولان اهالی ارتق غوغا چیقارمقدن بشقه بر
شی دوشونمز کلمزدن حمودیلری استمدیلر . وامویلری مستقل بیلدیلر
نه چاره که پادشاهلرینی خلع و قتل و تسمیم ایتدکده قصور کوسترمدیلر
٤٢٢ سنه‌سنده و امیه نام پادشاه ایامنده قرطبه خلقی ایاقلنوب امویلری
قوغدیلر . اشبو دولتدن ١٧ حکمدار کلمش و مدت حکومتلری
١٣٩ تاریخندن ٤٢٢ تاریخنه قدر دوام ایلمکله ٢٨٣ سنه‌دن عبارت
بولنمشدر . اندن صکره اندلسده اهل اسلامدن طقوز عدد ملوك
طوائف پیدا اولدی و بری برینك حکومتنی محو ایتدی ٤٨٤ سنه-
سنده مرابطین نامنده فاس طرفلرنده‌کی بدویلر اندلسه کچه‌رك مملکتی
کاملاً اله المشلر ایکن ٥١٤ سنه‌سنده موحدین نامنده بر طائفه

بونلريده تارومار ايدوب مقام حكومته كچديلر . بواثناده ايسه اسپانيوللر غوائل داخليه‌دن استفاده وممكلتك اكثريني استرداد ايتمكده ايديلر ٦٤٣ سنه سنده ده بنی احمر اسمنده بر فرقه خروج واسلام النده قالان يرلری استيلا ايدوب موحدينه خلف اولديلر . لكن حكومتلری اسپانيوللر طرفندن تضييق ايديله ايديله غرناطه‌يه منحصر قالدی نهايت اسپانيا قرالی (فرديناند) بنی احمردن ابو عبد اله الصغيرك زمان امارتنده غرناطه‌يی محاصره ايتدی . از قتال وبر چوق قيل وقالدن صكره ابو عبداه شهری تسليمه راضی اولدی . يارب ! .. اوقوجه دولت اسلاميه‌نك مجرد كندی فساد اخلاقی بليه‌سيله اوغراديغی انقلاب وانقراضك صوك ساعتنی تصور ايدن تواريخ مفصله‌يی اوقومق انسانی نقدر دلخون ايديور ! تسليم كوننك كيجه‌سنده الحمرا والبيضا سرايلری وبالجمله شهرك خانه‌لری ماتمكاه اولمش ايدی . ابو عبداه شهرك وخزينه‌لرك انختارلرينی الده رق (فرد يناند)ك يانه كلديكی وقت قرال كنديسنه «تأسف ايتميكز مالك حقيقی جناب حقدر هر دولتك كمال وزوالی اولور» ديدكده يأس وكدر ابو عبداللهی متهيج ايدرك مستولی‌يه خطاباً «بو ساعتده هپ ملك ومالمز واولاد وعيالمز دست انصافكزده‌در .... سكز يوز سنه . دنبری بو قطعه‌ده حكومت ايدن دولت اسلاميه‌نك يادكارلرينی اشته تقديم ايديورم» ديه انختارلری ويردی .... بعده فاسه كچمك اوزره كاريانيله برابر طاغ يولنی طوتوب چيقدقده اسپانيوللر بيننده «عربك آه ايتديكی محل» ديه مشهور اولان

یردن برکره دهادونوب غرناطه یه باقش وبرآه جکرسوز چکمش ایدی • نه چاره که ندامتك فائده سی یوقدر • بووقوعات فاجعه هجرتك اوننجی عصرینه مصادفدر •

عربلر حین فتحده سکنهٔ محلیه یی رنجیده ایده جك حرکتده بولنمامشلر ایکن فرنکلرك اول واخر اثنای استیلاده اهل اسلام حقنده روا کورد کاری معاملات وحشیانه کرچکدن شان انسانیته شین ولکه کتوره جك درجه یی بولوب آشمشدر • شوقدرکه فردیناند وزوجه سی (ابزابل) حسن معامله کوستردیلر • • • • اندلسده صورت اداره ایکیدر بریسی احکام شرعیه ودیکری بعض قوانین مدونه ایدی • نظامات بلدیه یه دائر برطاقم شیلرده یازمشلر ایدی • اندلس مدنیتنی حقیله توصیف ایتمك بربیوك کتاب یازمغه محتاجدر • بوراده بوقدر دیمك کافیدرکه شمدی اوروپا مدنیتی نصل حیرت ویریور ایسه اوزمان اندلسك انوار ترقیاتی کوزلری اویله جه قماشدیریور ایدی • کتابخانه لر مدرسه لر خسته خانه لرکبی اثار خیریه نك حد وحسابی یوق ایدی • بنی احمرك بنا کرده سی اولان الحمرا قصرینك اثاری شمدی یه قدر باقی اولوب تماشاسی ایچون اوروپادن اورایه سیاحلر کیتمکده در •

ـ دولت سلجوقیه ـ

٤

سلجوقیلر ترکستانلیدرلر • بونلردن برقاچ رئیس عشیرتلرینی الوب بخارا اطرافنه کلمشلر ایدی • اورالرده برطاقم غوغالردن صکره رؤسای

مرقومه‌نك اختلافندن طغرل بك ٤٢٨ سنه سنده و نیشابور شهرنده کسب استقلال ایلمشدر .

سلجوقی اسمی امرادن برینه نسبتله علم اولمشدر . ارطغرل بك نیشابورده مستقل اولدقدن صکره . اصفهانی فتح و کندو سنه پایتخت ایتمش ایدی . دائرهٔ حکومتی کسدکجه بیویوب جرجان و طبرستان و خوارزم و بلاد جبل وری و سجستان و قزوین و دیلم و کرمان مملکتلری بو دائره‌یه داخل ایدی . میرمشار الیهك برادری ابراهیم بکك معیتنده طرابزونه طوغری کوندردیکی اردو روملره غلبه چالمش و یوز بیك اسیر المشدر که وقوعی اندرمظه‌ز یاتندندر ٤٤٧ سنه سنده طغرل بك عراقه کلمش و موصل و سنجاری ضبط ایدرك زمام اداره‌یی کاملا اله الدیغندن غرب و شرق پادشاهی تسمیه ایدلمش ایسه‌ده بغداد خلیفه‌سی القائم بامر الله ایله حسن معامله کوستروب خلافتنی طانیدی و قزینی تزوج ایتدی . پادشاه مشار الیهك مدت سلطنتی یکرمی یدی سنه‌در وفاتنده امرای آل سلجوقدن سلیمانی مقام سلطنته اوتورتمشلر ایسه‌ده برسنه صکره سلجوقیلردن اولوب ذاتا ولی عهد بولنان الپ ارسلان سلیمانی خلع و کرسی حکومته جلوس ایتدی . بو ذات دول اسلامیه حکمدارلرینك برنجیلرندن اولوب هم جسور و همده کوزل خویلی ایدی . کسب ایتدیکی بیوك موفقیتلر دخی تاریخ عمومی‌یی اشغال ایتمکده‌در . مشهور نظام الملك بونك وزیری ایدی که حکمدارلره خدمت ایدن وزرانك برنجیلرندن اولدیغی آثار تاریخیه ایله مثبتدر . الپ ارسلان

اولاداخل ممالکنده ظهور ایدن عصیانلری باصدیردقدن صکره
کرجستان اوزرینه عسکر کوندره‌رك مظفر اولمش ومتعاقبا روم
ایمپراطوری ایکی یوز بیك عسکرله سلجوقیلر اوزرینه هجوم کوستردیکی
حالده اول ارسلان اون بش بیك نفر معیتیله مقابله وغلبه
ایتدکدن بشقه ایمپراطور ارمانوسی دخی النه اسیر دوشره بیلمش وعلو
جنابی حسبیله فدیه‌سز عفو واطلاق ایلمشدر . حدود سلطنتی
افغانستان واسیای وسطی وقافقاس وارمنستان وشام ونجده قدر
ممتدایدی . عصیان ایدن امرادن برینی اسیر ایتدیکی حالده مرقوم
غیلة خنجر غدریله مشارالیهی ٤٦٥ سنه‌سنده اعدام ایتدی مدت
حکومتی طقوز سنه‌در . خلفی ملکشاه دخی حسن سلوك ایتمش وهله
نظام الملکی مقام وزارتده براقمشدن ناشی زماننده علوم وفنون ترقی
کوزه‌رك امور داخلیه دخی بولنه قونلمشدر ٤٨٥ سنه‌سنده ملکشاه
وفات ایتدیکی کبی اندن اول دخی ٣٠ سنه تمادیا وزارت ایدن نظام
الملك باطنیلرك خنجر غدریله قتل اولنمغله سلجوقیه دولتی قپودانسز
برکمی یه دوندی . تاریخده اسماعیلیه ودها برچوق نامیرله معروف
اولان اشبو باطنیه فرقه‌سی شو زمانده وحسن الصباح نام ذاتك
تحت اداره وریاستنده تورمش وعقل وحسابه کلمز ملعنتلر خیانتلر
اجرا ایتمشدر . وراثت دعوا وغوغالری ایکی سنه سوروب نهایت
برکیاروق نام شهزاده پادشاه اولدی . چند سنه صکره خلق محمد
شاه نامنده دیکر برشهزاده‌یی بغدادده مقام حکومته کتوردیلر . وبو ایکی
حکمدار بربریله برقاچ دفعه محاربه ومصالحه ایتدکدنصکره برکیاروق وفات

ومحمدشاه کسب استقلال ایلدی . محمدشاه غیاث الدین نامنی الوب مدت حکومتنی عصیانلری باصدیرمق وباطنیلرك نفوذ وملعنتنی برطرف ایتمك غائه‌لریله کچوردی . بعده ۵۱۳ سنه‌سنده سنجر حکمدار اولدیسه‌ده اسیای وسطاده برمحاربه‌ده دشمنك النه دوشمش ایدی . کندیسندن اول وصکره عاصی والیلری ودره بکلری هرطرفی قاره قاریشق ایتدیلر . سنجر اگرچه اسارتدن قورتلدی ایسه‌ده ینه بر شیئه موفق اوله‌میوب ۵۵۳ سنه سنده وقوع وفاتیله اصفهان سلجوقیلری انقراض بولدیلر .

شو اختلالات صره سنده کرمان والیسی دخی مستقل اولمش اولدیغندن سنجردن صکره شکل اداره اورادا بردولت حالنی الدی ۵۸۳ تاریخنه قدر برقاچ پادشاه پك کوزل حکومت ایتمش وبعده انقسام ایله اوده کسب اضمحلال ایلشدر . بونی متعاقب خوارزمده سلجوقیلردن منشعب بردولت میدانه چیقه‌رق ازوقت ظرفنده پارلا-دقدنصکره محو اولدی کیتدی .

اشته بوصورتله اختلال وانقسام داخلی چوغالوب سلجوقیلردن حلب طرفلرنده‌ده برحکومت وجوده بولمش ایکن باطنیلرك سعییله اوده قرق سنه ظرفنده انقراضه اوغرادی .

بو اثناده سلجوقیلردن قونیه‌ده برسلطنت دها تشکل ایتدیکه دوام وکسب انتظام ایلشدر . شویله‌که قونیه طرفلرنده الپ ارسلان طرفندن والی نصب اولنمش اولان سلیمان اختلالات داخلیه‌دن مستفید وحکومتنجه کلیاً مستبد اولدی ۴۷۹ سنه سنده برمغلوبیتك احیسنه

طیانه میه رق انحار ایتدکده شهزادهلر بربریله محاربه یه طوتشدیلر نهایت بونلردن رکن الدین پادشاه اولوب تنظیم امور داخلیه ایله اوغراشدی. یرینه اوتورن اوغلی قلیج ارسلان دخی روملرله ایتدیکی محاربه لرده یارارلق کوسترمش ایسه ده صلاح الدین ایوبی ایله متحداً اهل صلیب اوزرینه یورمسی لازمهٔ دیانت وحمیتدن ایکن بالعکس مشار الیهله بوزیشه رق یکدیکری اوزرینه عسکر کوندرمشلردر ۵۹۸ سنه سنده وفات ایتدکده یرینه سلیمان شاه اوتوردی. ووقتنی اصلاحات داخلیه ایله کچوردی. اوغلی ایکنجی قلیج ارسلان حکومته لیاقتی اولمدیغندن جلوسنک ایکنجی سنه سی خلع ویرینه عموجه سی علاء الدین اجلاس قلندی علاء الدین روملردن بعض یرلری المش ایسه ده مؤخراً برادری کیکاوس ایله وراثت ایچون غوغا ایتدیکلرنده علاء الدین مغلوب وکیکاوس سریر حکومته جالس اولدی. وعلاء الدینی حبس ایتدی. کیکاوسک ارتحالنده علاء الدین محبسدن چیقوب تکرار پادشاه اولدی روملردن برچوق یرلری دها ضبطله ملکنی توسیع ایتمشدر ٦٣٤ سنه سنده وقوع وفاتنده اوغلی کیخسرو حکمدار اولمش ایدی. بونک زماننده باباسحاق نامنده بر حریف پیغمبرلک دعو اسنده بولنوب طوپلادیغی کمعقل معتقدلریله برابر عاصی اولمش وبعده حرباً جمله سی تلو تیلوب صلب ایدلمشدر. کیخسرو آل جنکیزه مغلوب اولمش ایدی. بعده عزالدین موقع سلطنته کلدی ایسه ده برادرلریله مجادله ومحاربه یه مجبور اولهرق نهایت بونلر ملکی بولاشدیلر. مؤخراً بعض

وقوعاندن صکره برادری رکن الدین مستقل اولدی ایسه ده بو استقلال حقیقی اولمیوب دولت سلجوقیه هلاکونك خراجکذاری ایدی . اشته بعدازین بو دولتده کوزیله کلان علائم انقراضك نتایجی رونما اولمغه باشلادی . رکن الدیندن صکره غیاث الدین حکمدار اولمش و بعده تاتارلر طرفندن بر والی کبی عزل و کیقباد نصب اولنمش و اوده بعده عزل و تکرار غیاث الدین جلوس ایتدیرلمش ایسه ده متعاقباً دولت اون نفر امراسی النده تقسیم قونلمشدرکه مؤخراً سلطنت سنیهٔ عثمانیه بونلرك جمله سنه خلف اولدی .

سلجوقیه دولتی ٤٢٨ سنه سندن ٦٩٩ سنه سنه قدر ٢٦٨ سنه حکومت سورمش و ۳۱ عدد پادشاهی کلوب کچمشدر . ملوکك ارادهٔ کیفیه سی قانون اداره ایدی بو دولت مدنیته خدمتدن کیری قالمدی ایسه ده عباسیلر ایله اندلسلیلر قدر ترقیٔ فنونه همت ایتمامشدر . ابتدای ظهورنده بیوك وشانلی وقونیه ده تشکلنده عاقل و مدبر حکمدارلر کلمش ایدی . انجق صورت ادارهنك الڭ بیوك خطاسی والیلرك علی العموم ممتاز و مستقل اولمق اوزره تعیین ایدلملری ایدیکه هر بر ولایت برابری حکومت صایله بیلور . آمال استقلال اکسلمز وانك ایچون عصیانلرك آردی اره سی کسلمز ایدی . . . اهالینك احوالی حکومتنك اوصافنه تابع اولمق طبیعیدر .

ــ فاطمیلر ــ

٥

عباسیلرك ایام انحطاطنده هر طرفده والیلر مستقل اولدیغی کبی

مصرده دخی اوده مرهده بنی طولون وبعده بنی اخشید کسب استقلال ایدرك تقريبا یارم عصر قدر حکومت سورمشلر ایدی . حضرت فاطمه یه ادعای نسبت ایدن فاطمیلر طرابلس غرب و تونس وفاس طرفلرنده تسلطن ایتمکده ایکن مؤخرا جوارلری اولان مصر الکاسنه معزنام ذات ایاننده یعنی ٣٥٨ سنه سنده هجوم وضبط ایتدیلر والیوم ایالتك مرکز اداره سی بولنان قاهره شهرینی تأسیس ایدنلر معز مشارالیه ودر کمال همت اولوب اساس دولتی وضع و٧ سنه حکومت ایدکدن صکره ٣٦٥ سنه سی اواخرنده وفات ایتمش واوغلی عزیز پدرینك طوتدیغی یولده دوامله بولنه رق ٢٠ سنه ظرفنده بنای دولتی دها زیاده تحکیم ایلمشدر . بعده الحاکم بامر الله صغیر السن ایکن مصرده پادشاه اولمش وابتدای جلوسنده بین الامرا رقابت وشماتت ظهوره کلمش ایدی . مومی الیه سن رشده وصولنده اولا حسن اداره کوسترمش ایسه ده مؤخرا یاغی جنت کتوروب قره قوش احکامنه بکزر ونخلق کولدیرر ویا اغلادیر امرلر ویرمکه باشلامشدر . ازجمله برکون برحمامك اوکندن کچر ایکن قادینلرك سسنی ایشتمسی اوزرینه انلر درونده اولدقلری حالده حمامك قپوسنی سدوبند وجمله سنی بو صورت غریبه ایله اعدام ایتدیرمشدر . یهودیلره اسلامی قبول ایتمزلرسه هپسنك قتلنه امر ویره جکنی سویلدیکندن برکون ایچنده اکثر موسویلر مسلمان اولمش ومتعاقبا رجوعلرینه امر ویره رك برکونده بدی بیك موسوی دیننه ارتداد ایتمشدر . جنتنك دلایل قطعیه سی ایسه علما وادبانی قتل عام والوهیتی

ادعایه قیام ایتمشیدر . نهایت همشیره‌سی ست الملکك تدبیریله برکیجه خفیة سوقاقده کیدر ایکن بریسی طرفندن اعدام ایدلدی . بعده اوغلی ظاهر مقام حکمرانی‌یه جالس اولدی ایسه‌ده بوده چوجق اولدیغندن زمام اداره ست الملکك النده قالدی وتدبیر عاقلانه ایله اقتدار یدینده کوستردی . مومی الیهانك وفاتندن صکره ظاهر دخی ایفای وظیفه‌ده قصور ایتدی ٤٢٧ سنه‌سنده برینه اوتورن اوغلی مستنصر صدر اعظمی همتیله روم اردوسنه غلبهٔ کامله چالدی . صدر اعظمنك وفاتنده ایسه‌ایش چیغرندن چیقه‌رق اهل اغراض داخلا میدانی واسع بولدی . مومی الیه ٦٠ سنه حکومت ایدوب زماننده مصرده غایت شدتلی برقحط وغلا وقوعبولدی . انسانلر بربرینی یمکه باشلادیلر . (قفره) ترکون وزیرك سرایه‌دخواندن صکره راکب اولدیغی استری اوشقلری پایلشوب تماما کل ایتشلر ایدی . مستنصرك وفاتندن صکره ٤٨٧ سنه‌سنده مستعلی (کوکسلرینه قرمزی ناتره . تلری ایچون) اهل صلیب نامی الان اوروپا دولتلری متفقلریله غایت دهشتلی محاربه‌لر ایتمش وزماننده افضل کبی حقیقة افضل اولان بروزیره موفق اولمش ایسه‌ده ضعف داخلی حسبیله نتیجهٔ ظفر متفقلرده قالوب شام وقدس شریف ید استیلالرینه کچدی . اشبو اهل صلیب محارباتی تاریخ اسلامده چوق اهمیت المشدر . بومتفقلر نام اسلامی اورته‌دن قالدیرمق ایچون سنین متعدده ظرفنده التی یدی دفعه اوروپادن ممالك اسلامیه اوزرینه اردولر سوق ایتمشلر ایدی . اول زمانلرده اهل اسلام ضعف وتفرقه

حالنده ایکن کوستردیکی ثبات دیندارانه وغیرتکارانه بالوجوه شایان دقتدر . مستعلینك مخدومی آمر ووزیری افضلك اوغلاری شرف المعالی وسناء الملك نام، زرادنحی ملفلرینه معزیادة اقتفا ایتمشلر وغایت قانلی وشانلی محاربه لرده بولنمشلر ایدی . انجق اهل صلیب دخی ثبات ومقاومتدن عاجز قالدیلر . قدسك استخلاصی ایچون وقوعبولان برمحاربه هرایکی عسکردن اویرلری انسان مذبحه سنه چویرمش ایدی ... شورش داخلی جهه سندن بری باطنیلرك شنیعتلری ایدیکه وزیر افضل مثللو زمانه نك وجودی الزم اولان برذات عالی یی حیله ایله اعدام ایندیلر . اشته اندن صکره شیرازهٔ انتظام کتدیکچه چوزیله رك تارومار اولمغه باشلادی آمرك وفاتنده صاحب ظهورلردن ناشی دولت نامیه نك اعلالنه ازرشی قالدی . لکن امرا بالاتفاق فاطمیلردن عبدالمجیدی حاکم انتخاب ایدیلر وزرا سیله خیلی اوغراشدقدنصکره دغدغهٔ دنیایی ترك ایله راحت بولدی . بونك زماننده تاج الدوله نامنده برخرستیان مسند وزارته چیقمش ایدی عبدالمجیدك اوغلی ظافر ایسه بنه وزراسی الندہ ملعبه قاله رق نهایت واسطه لریله اعدام اولنمشدر . ظافرك اوغلی فائز بش یاشنده سریر سلطنته اوتورتدیرلمشیدی بعدها عضدحکمدار اولدیکه اوته دنبری حاضرلنقده اولان مصائب بونك زماننده فاطمیه دولتی حقنده یوز کوستردی امرانك وزارت ایچون ایتدکاری غوغا اثناسنده شاور نام موصل حاکمی نور الدین زنکیدن وصکره کندیسیله ده اوبوشه میوب محاربه سنه مجبوریت کورمکله صلیبیلردن استمداد ایتمش واسدالدین شیرکوه

وصلاح الدين يوسف نام قهرمان ايوبى قوماندانلرك تحت قوماندا
سنده اولان نور الدينك اردوسى جزؤيسى اسكندريه‌يى المش ايدى .
ايكن متعاقباً اهل صليب عسكرى مصر عسكريله بالاتفاق تكرار
اسكندريه‌يى استرداد ايتديلر نه فائده كه صليبيلرك مقصدلرى مصريلره اعانه
اوله‌جق يرده استيلا اولديغندن ايالت مذكوره‌لرك شرلرندن قورتيله‌مز اولدى .
بر مدت تحكم برقوتيله بوله‌رق مصرك كلياً ضبطنه قالقشديلر . شو
بلايه دوچار اولارق ويركويا مصرك حرستيانلردن قورتارلق
ونعمتيله آتشه ويرلرك الليش كون قدر يانديردى وخزائنك تمامى اولدى
ايوبيلر احوال جاريه‌دن استفاده ايله مصر اوزرينه عسكر
سوق ونشاورى قتل ايتديلر . شيركوه متعاقباً صلاح الدين حضرتلرى
مصرلرده خليفه فاطمى عند بجاره‌سنك وزيرى اولديلر . مشار اليه صلاح
الدين خطبه‌يى بغداددن مصره قاچمش اولان عباسيلرك نامنه صو-
رتا قرائت ايتديرمش و ٥٦٧ سنه‌ده عاضد وفات ايدنجه اوراده
فاطميه دولتنك تاريخى ختامه وارمشدر .

بو دولتك اوج پادشاهى غرب طرفنده واون برى مصرده تسلطن
ايتمشلر ايدى . مدت حكومتلرى غربده ٦٠ ومصرده ٢٠٠ سنه‌يى تجاوز
ايتمشدر . اختيلالرى مغربدن باشليه‌رق مكه‌يه قدر وارر ايدى .
معارف وصنايعك ترقياتنه پك كى خدمت ايتديلر . چونكه
افكارى اتشا بوكى شيلره باقق ايچون وقت اوله‌مز الحق
اهل صليب مقتلرينه كوزل مقاومت ايتديلر ايسه
مشكلات خارجيه وداخليه ومحاربه‌لريله پك‌ده معدود

یتشایه مامشلر ایدی .

— ایوبیلر —

٦

ایوبیلر آذربیجان قطعه سنده کی کردطوائفنك اشرافندندرلر . بونلردن نجم الدین ایوب ایله برادری اسد الدین شیرکوه بغداد طرفلرنده بعض مأموریتلرده بولندقدن صکره طوائف ملوکدن موصل حکمداری نور الدین زنکینك نزدینه کیدوب التفات کوردیلر و شیرکوهك قزینی تزویج ایلدی . بعده نور الدین طرفندن حمص وحما کندوسنه توجیه اولندی . فاطمیلر بحثنده کوردیکی اوزره شیرکوه و نجم الدینك اوغلی صلاح الدین ٥٦٧ سنه سنده مصره کیردیلر (ایوبی نامی نجم الدین ایوبه نسبتدر) شیرکوه ایکی ماه قدر وزیری قالدقدن صکره وفات ایتدکده صلاح الدین یرینه کچمش و خطبه یی عباسیلردن مستضیئك نامنه اوقوتدیرمش ایسه ده حکومت جسمانیه کاملا یدنده بولنه رق کسب استقلال و دولت ایوبیه نك اساسنی وضع ایلمشدر . صلاح الدین حضرتلری تاریخ اسلامی سیفاً وفضیلةً تنویر ایدن حکمدارلرك اعاظمندندر . علت مهلکه حکمنده اولان فساد داخلینك اصلاحنه شدت ارباب دیانه چالشدی . معلومدرکه محو- زبونی شاشیران جسم اداره یی محل اصلیسنه ارجاع و یوزسزقلان خلقی تربیه ایتمك ایچون ملایمت فائده ویرمزسه شدته لزوم کورولور . جا خسته لکنده اولان بکسه دن ثانی الیق ضروریدر . اول زمان خلقك فساد اخلاقنه نه دقت اولنسه ونکه بویله بر پادشاه ضیور علیهنه

صلیبیلردن استمداد ایتدیلر . قدس طرفلرینه مستولی بولنان اهل
صلیبه اوروپادن ده امداد اولندیغندن مشارالیه محاربه لرینه مجبور
اولدی . اول واخر تکرر ایدن محاربات عدیده نك اکثرنده کرکی کبی غالب
ومظفر اولدی . حتی قدسی دخی تخلیص ایتمش ایدیکه شو همت عالیه
سایه سنده نامنی اوروپاده شمدی یه قدر یاد ایتدیرمکده در هم فرنکلرله
حرب ایدر وهم ده پادشاهلغی دره بکلکنه ایندیرن متغلبه لك حقندن
کلهرك دائرۀ حکومتنی بیودر ایدی . وفاتنده یرینه اوغلی عزیز
عمادالدین اوتوروب پدرینك مسلك مرغوبنه سالك اولمق استدیسه ده
برادرلریله اقرباسی مانع اولدیلر . هر بری استقلال سودای خامنه
دوشدیکندن ارالرنده نائرۀ قتال کسب اشتعال ایلدی ٥٩٥ سنه
سنده موصی الیهك وقوع وفاتنده افضل نور الدین تخته چکدی ایسه ده
عمجه سی ملك عادل ایله محاربه یه طوتیشوب مغلوب اولدی ٦١٥
سنه سنده اوده وفات ایتدکده مصر وشام بربرندن ایرلدیلر . تاریخ
مزبوردن اعتبارا اوتوز یدی سنه ظرفنده مصرده درت ذات
حکمدارلق اجرا وایچلرنده یالکز ملك کامل اهل صلیبه مقاومت
ایده بیلمکله نامنی ابقا ایتدی . مؤخراً ملك عادلك حرمی (شجرة الدر)
صندالی سلطنته اوج ماه جالس اولوب بعده نفسنی خلع وتختی ملك
معظمه ترك ایلدی که دولت ایوبیه دخی بو تاریخده انقراض بولدی .
٦٥٢ سنه سنده هیئت عسکریه یی تشکیل ایدن قابچقلی مملوکلر
موصی الیهی قتل وکندولری تسلطن ایتدیلر . بو دولتك مدت حکومتی
سکسان برسنه وپادشاهلری طقوز ذاتدر . شامده کی ایوبی خاندانی

ايسه ٦٥٨ سنه‌سنه قدر حكومت نامنی سوزه‌بيلمش وبدی پادشاهلری كلمش ايسه‌ده بونلرينی محو ايتمكدن بشقه ايشه يرامديلر . نهاية الامر پايتختلری مملوكلر ايله هلاكو لك اللرينه دوشدی .

ايوبيلرك زمانی هپ محاربات ايله گچدی . صلاح الدين حضرتلرينك اخلافی قورديغی اساسك محافظه‌سنده اهمال وقصور ايتديلر . دشمن خارجيدن زياده بر دولتك اضمحلالنه اتحادسزلك يارديم ايدر ايكن بو قضيه مهمه‌يی نظر دقته المديلر . بو دولتك مصر وسوريه وحلب طرفلرنده خيلی اثاری اليوم موجوددر .

— مملوكلر ايله چركسلر —

٧

مملوكلر ايله چركسلر دولتلرينه نظراً بونلر بشقه بشقه اولمق لازم گلديكی اكلاشيلور . اوت بشقه بشقه‌درلر . مملوكلر قپچاق اهاليسندن اولوب مغوللر طرفندن مصرليلره صاتلمش وذكر ايشلرنده قوللاندقلری ايچون كنديلرينه بحريون نامی ويرلمش ايدی چركسلر ايسه چركستان سكنه‌سندندرلر . مملوكلر ايوبيلر طرفندن امور عسكريه وخدمات مهمه‌ده قوللاندقلرندن مصرده نفوذ كسب ايتديلر . ملك معظم بونلری تربيه ايچون تضييق التنه الديغندن اختلال چيقاروب مومی اليهی اعدام وزمام اداره مصريه‌يی اللرينه اخذ ايلديلر رئيسلرندن ايبك نام ذات ٦٥٤ سنه‌سنده كرسی سلطنته قعود ومتوفی ملك عادلك حرمی شجرة الدری تزوج ايلدی وصليبيلرندن دمياط قصبه‌سنی قورتاردی . حاصلی حكومتده اقتدارينی كوستردی

ایسه‌ده مؤخرا شجرة الدر کندوسنی قتل ایتدیردی برینه اوغلی منصور وبعده خلع اولنه‌رق مملوکاردن مظفر حاکم اولدی وجنکیزلره مرام اکلادوب مصری هجوملرندن وقایه ایلدی ۰ لکن امرادن ظاهر بیبرس کندوسنه سوء قصد ایدرك برینه اوتوردی بو اوسنزلغی اوزرینه شام وحلب عصیان ایتدیلر جنکیز طاقمی شو انقلابی فرصت بیلوب حلبه بوکاندیلر وسکنه‌سنك جمله‌سنی قلیچدن کچوردیلر شام اوزرینه‌ده بوریدکلرنده ملك ظاهر یتشوب کندیلرینی مغلوب ایتمشدر مشار الیه پك مقدم وجسور بر پادشاه ایدی اهل صلیبله مکررا محاربه‌لرده بولنمش وچوغنده انلری مغلوبیت وپریشانی‌یه دوشورمشدر دائرۂ ممالکنك حسن اداره‌سیله توسیعنه‌ده موفق اولمش ایدی ۰ حلب وسوریه طرفلرنده علو همتنه دلالت ایدر ابنیه واثاری واردر ٦٧٦ سنه‌سنده وقوع وفاتیله برینه اوغلی ملك سعید وبعده برادری ملك عادل جلوس اتمشلر ایسه‌ده ایکیسیده خلع اولنه‌رق امرادن منصور پادشاه اولدی وجنکیزلره صلیبیلره غالب کلوب طرابلس غربی بریکیلردن قورتاردی ۰ وفاتنده اوغلی ملك اشرف جلوس واهل صلیبی دوچار هزیمت ایتمشدر ٦٩٧ سنه‌سنه قدر کندوسی وبعده برادری ملك ناصر وبعده ملك عادل کیتبغا وصکره ملك منصور لاچین نام درت پادشاه بربرینی متعاقب قتل اولندیلر ۰ بونلر مملوکاردن ایدیسه‌لرده برقاملیادن دکل ایدیلر ۰ اشته بوزمان اوکار دولتنده طمع وشورشك حکم سوردیکی اوان ایدی لاچینك قتلی اوزرینه ملك ناصر تخته اوتوردی تاتارلرله ایتدیکی

محاربه‌لرده کاه‌مغلوب اولمش ایسه‌ده نتیجهٔ مظفریت کندیسنده قالمش وانجق شام وحلب طرفلرینك خرابیله مال‌اولمش ایدی . اما دکرایدی . تاتارلری فرات نهرینه قدر تعقیب وچوغنی صویه غرق ایتمشدر . ناصر قرق اوچ سنه حکومتدن صکره ٧٤١ تاریخنده وفات ایلدی ٧٨٣ سنه‌سنه قدر مصرده اون ایکی پادشاه جالس واکثری مقتول ومخلوع اولدی عاقبت امرا اتفاق ایدرك مملوکلر دولتنه نهایت وتاج وتختی چرکسلرك یداستیلالرینه ویردیلر بونلر دخی برر والی حکمنده ٩٢٣ تاریخنه قدر مصرده حکومت ایدوب بعده یاوز سلطان سلیم اول حضرتلری تاریخ مذکورده شدتلی بر محاربه ایله مصری ضبط وحکمداری اولان چرکس طومانبایی قتل ایتدی ودولت چراکسه اورته‌دن قالقدی . بومملوکلر وچرکسلر دولتنك مدتی ٢٦٠ سنه‌یی متجاوز اولوب ٤٧ پادشاه حکومت سورمش وبونلردن شایان ثنا انجق اوچ درت ذات کلمشدر . بوقسه اکثری کیف واستبداددن بشقه بوله سالك اولمدقلری کبی اکانجه‌لری دخی یکدیکرینی خلع واعدام ایتمك ایدی .

دولت علیهٔ عثمانیه

٨

مقیاسمزه باقیه‌رق تاریخ عثمانی‌یی جزؤیجه تفصیل ایده‌جکز . عثمانلیلر برقاچ یوزچادرخلقی اوله‌رق مغوللرك شرندن فرار اسلیمان قیالب نامدارك معیتنده خراسان طرفلرندن بوطرفلره طوغری کلدکلرنده سلیمان فرات صوینه غرق وواصل رحمت حق اولدی . بعده

اولادندن ارطغرل درت یوز قدر چادر نخلقیله برابر اناطولیده ارزنجان حوالیسنه کلدی . ارطغرلك سلجوقیلره وقوع بولان معاونتیله بر محاربه ده مغوللر مغلوب اولدقلرندن مکافاتا سلطان سلجوقی علاء الدین بورسه حوالیسنی مشار الیهه تخصیص ایلدی . ارطغرلك مخدومی عثمان غازی دها کنج ایکن سلجوقیلره برارلق کوستردیکندن کندیلرینه بکلك لقبنی ویردیلر ۶۹۹ سنه سنده دولت سلجوقیه انقراض بولمغله اناطولیدن یدنده قالان یرلری یدی مستقل حکمدار پایلشدیلر . بونلرك جمله سندن بری دخی عثمان غازی حضرتلری ایدی . مشار الیه بر طرفدن امور حقوقیه ایله مصالح داخلیه سنی بولنه قویمغه و بر طرفدن چوار روملری و تاتارلر ایله محاربه ایتمکه باشلایوب تشبثاتنك جمله سنده موفق اولدی . لذت عدالتدن محروم اولان خلق غازینك مسلك حکیمانه سنی کورنجه دائره حکومتنه قوشدیلر . ازجمله کوسه میخال حصار محافظی وروملرك سر آمدانندن ایکن دین مبین اسلامی قبول ایله کوزل خدمتلر ایتدی . بو صره ده بروسه شهری دخی تسخیر ایدلمش ایدی ۷۲۶ سنه سنده عثمان غازی سکود شهرنده وفات ایتدی . مدت حکومتی ۲۶ سنه در . عادل و عالیهمت ایدی .

یرینه اوغلی اورخان غازی حضرتلری اوسنه ده جلوس ایتدی . کندیسی روملرله محاربه و ازمید و ازنیق قصبه لرینی تسخیر ایتدیکی صره ده برادر و وزیری علاء الدین پاشا نام مدبر و حکیم امور اداره داخلیه یی تنظیم ایتدی . قوانین و سکه و البسه یی بولنه قویوب سپاهی و یکیچری عسکرینی چیقاردی . اول زمانده شو مسلك منتسق طوتمش اولان

دولت عثمانیه‌یه شان اولدیغندن اکثر قصبه و حصارلر بلاحرب تسلیمیت گوسترمشدر • اورخان حضرتلری قوری نام طاقمقده اولان روم یعنی استانبول ایمپراطوریله مصالحه عقد و قزینی ازدواج ایدرك خاندانیله برابر ایمپراطورك ضیافتنه اسکداره قدر کلمش ایدی • بعده ملوك طوائف سلجوقیه‌دن قره‌سی بکلکی ضبط ایدلدی • او صره‌لرده اورنوس بك نام روم سرکرده‌سی دخی اسلامه دخالت ایدوب کرك کندوسی و کرك احفادی دولته نیجه خدمتلرده بولنمشدر • اورخانك مخدومی و اول اثناده وفات ایدن علاءالدین پاشانك وزارتده خلفی اولان سلیمان پاشا ایسه ارسلان یورکلی قهرمان ایدی • بر گیجه اناطولی ساحلنده‌کی خرابه انقاضنك قرلی شعاعندن ناشی دکزه سایه صالمسی کندوسنه جسر روحانی کبی کلوب یارم بلوکدن از عسکرله روم ایلی یقه‌سنه کچدی • زلزله‌نك اورالرده برچوق حصارلری رخنه‌دار ایتمسی سلیمان پاشانك اول یرلری برقاچ دها صار صمسنه مدار اولدی • روم ایلیدن کلیبولی و تکفور طاغی و سائره‌یی اسلام النه کچوردکدن صکره اناطولی‌یه دوندی • بیلنه‌مز که فلك او قدر مکمل اقبالی چکه‌مدیکمندمیدر ندر پاشای مشار الیه آوده ایکن آتی براغاجه چارپلسندن متأثراً وفات و عقبنده پدری اورخان غازی دخی محزوناً ارتحال دار القرار ایتدی • عهد سلطنتی ۳۵ سنه‌در • شو هیئت جدیده‌یی تشکیل ایدن پادشاه و وزرا دولتك ترقی اقبال و دوامنه علامت خیر ایدیلر • هم توسیع و اصلاح ملك و انحاء همده یکیدن خیلی ابنیه اعمار و احیا ایلدیلر •

٧٦١ سنه سنده اورخان غازينك مخدومى مراد خداوندكار تخت سلطنته اوتوردى • روم ايلينك ايكى قولى اردوسندن برى اورنوس بك معيتنده قواله نك اوته سنه وديكرى لالاشاهين پاشا معيتنده ادرنه داخل اولديغى حالده بلقانه قدر اولان اراضى وبلادى ضبط ايتديلر • مجارستان وبوسنه وصرب قراللرى پاپا طرفندن تشويق اولنملريله اهل صليب كبى اتفاق مثلث ياپوب اهل اسلامى اوروپادن چيقارمق اوزره ٧٦٦ سنه سنده اوتوزبيك كشيدن مركب برازدو ايله مريج صوينه اقين ايتديلر ايسه ده حاجى ايلبكى قوماندا سنده بولنان اون بيك نفردن عبارت اردوى عثمانى بونلرى پريشان ايتدى • ومتعاقبا ذات شاهانه ادرنه يى پايتخت وروم ايلى قصبا تندن برچوق يرلرى بالذات تسخير ايلدى • ونديك جمهورى ٧٦٩ سنه سنده وبركويه ربط اولندى • خداوندكار بوونديك معاهده سنه قرمزى مركب ايله پنجه سنى قويديغندن طغرا ايجاد ايدلدى • وبلغار قرالى مغلوب وقيزينى ذات شاهانه يه تقديم ايدوب مستأمن اولدى • بعده تنظيم امور داخليه ايله اوغراشلدى • ومؤخراً اناطوليدن وبكلر اراضيسندن بعض يرلر ممالك عثمانيه يه بلاحرب الحاق قلندى • شهزاده لردن ساوجى بك استانبول ايمپراطورينك براوغليله اتفاق وعصيان ايتمش ايسه ده مقهور ايدلمشلر ايدى • ٧٩٠ سنه سنده بتون بلغارستان دخى آلنمشدر • بوسنه ده صرب وبوسنه وهرسك ومجار وارناود وافلاق عسكرى متفق اولـدقلرى وقانلى محاربه ايتدكلرى حالده سطوت عثمانيه يه مقاومت ايده مديلر • خداوندكار

محاربه‌دن صکره میدانده قالان لاشه‌لر اراسنده کزوب بونلره عبرت نظریله باقار ایکن بر صربلی مشار الیهه سؤ قصد یتدی ۳۱ سنه حکومت سوروب اسلافنه بالوجوه خیر الخلف ایدی . اورخانك مخدومی یلدیرم بایزید حضرتلری ۷۹۲ سنه سنده جلوس ایتدی . بعض ابنیه انشاسنه و امور داخلیه نك تنظیمنه همتله برابر یکیدن اراضی و متعدد قصباتی تسخیر ایدرك ملکنی بیوتدی ۷۹۷ سنه سنده فرانسزلرله المانلر و مجار و افلاقلر و رودوس قوالیه‌لری متفقاً التمش بیك نفردن مرکب اردو ایله طونه اوزرنده‌کی نیکبولی قلعه‌سنی محاصره ایتدکلرنده یلدیرم بایزید دخی یتشمش ایدی . فرانسه عسکری بر فرقه‌مزه غالب کله‌رك طوتدقلری اسرایه اشکنجه‌لر اجراسندن کیرو طورمدیلر . لکن متعاقباً شدتلی بوره توزوجیلری جریانه نعل محکوم ایدرسه عساکر اسلامیه دخی اویله جه حمله ایدرك دشمنی بوسکورتدی . وکندولرندن ملکی ایچنده اثر براقدی . بونیکبولی محاربه‌سی مشهور وقایعدن اولوب طرفینه سکسان بیك بنی آدمك قانیله مال اولدیغی روایات تاریخیه دندر . بوسنه‌لرده استانبول دخی عسکرمز طرفندن یدی سنه تحت محاصره‌یه التمش ایسه ده نهایت بعض شروط ایله استیلاسندن واز کچلدی . انجق هم اناطولی و هم روم ایلی طرفنده اهمیتلی موفقیتلر یوز کوستروب متعدد یرلر ضبط اولندیغی کبی موره جزیره‌سی واتنه شهری دخی النری ۸۰۳ سنه سنده تیمورلنك سکز یوز بیك قدر حشرات ایله ممالك عثمانیه‌یه تخطی‌یه تصدی ایتدکنده یلدیرم بایزید درت یوز بیك نفر معیتیله انقره جوارنده کندوسنه ملاقی اولدی . نه چاره که عثمانلی عسکرینك بر

قسمی سلطان مشار الیهی ترکو تیموره التجا ایلدکارندن قالان جنکاورلر
ایله محاربهٔ شدیده یه باشلانمش ودشمندن بوزبیك کشی تلف ایدلمش
ایسه ده نتیجهٔ ملحمه پادشاه حضرتلرینه مخدومنك تیمورالنه اسارتلری
اولدی ۰ نهایت ۸۰۵ سنه سنده اسیراآق شهرده وفات ایدوب نعشلری
بروسه یه نقل ایدلمشدر مدت سلطنتلری ۱٤ سنه در ۰
یلدیرمدن صکره سلطنت اوچ درت هوسکار شهزاده لر و بکلر اراسنده
اون برسنه منازع فیه قالدی ۰ تیمورلك ویردیکی طاغینقلق ایله مناسبتسز
منازعات داخلیه ایشی چیغرندن چیقارمق اوزره ایدی برکت ویرسون که
جنتمکان بایزیدك مخدومی محمد چلبی حضرتلری اقربا واعداسی اولان
شهزاده لرك کوچکی ایکن اقتدار وتدبیری سایه سنده انلردن زیاده
تبعه نك توجهنی قزانمغه موفق اولدیغندن ۸۱٦ سنه سنده سریر
سلطنته جلوس بیوروب فتن داخلیه یی برطرف ایتمکله او غراشدی
عاصیلردن قرەمان اوغلنی اسیرایتدکارنده حیله کار تبصبص ایدرك
پادشاه حضرتلرینه « افندمز شوجان صاغ قالدقجه صادق قاله جغمه
یمین ایدرم » مألنده سوزلرله تأمینات ویرنجه مظهر عفو اولدی ۰
مکر یمینی ایتدیکی صره ده قوینده برکوکرچین صاقلمش ۰ وشو وجان
سوزندن انی مراد ایتمش ایتمش کوکرچینی بوغوب محلنه مواصلتنی
متعاقب بیلدیکندن دونمامش ایسه ده تکرار قهر وینه عفو ایدلمش
ایدی ۰ شایان تأسفدرکه رؤسای اسلامدن برچوغی ال برلکنك
لزومنی بیله میه رك اشعهٔ اسلامیه نك سرعت انتشارینی بویله جه تعویقه
چالیشمق کبی بولنمزلقلرده بولنمشلردر ۰ حتی سلطان محمد حضرتلری غیرتلی

ولياقتلي اولديغي خالده تفرد داعيه‌سنده اولنلرله ايام سلطنتنك چوغني كچورمكه مجبور ايدلمش ايدي‌كه خارج ايله ايلديكي محاربه‌لرك جمله‌سنده مظفريتي و اول وقتده قدر انتظام كوره ميان قوه بحريه‌مزي تنظيم ايتمسي اقتدارينه بشقه‌جه دلالت ايلر . اوتوز درت ياشنده ايكن ٨٢٤ سنه‌سنده ارتحال ايتدي . مدت سلطنتي ٨ سنه‌در .

سنه (٨٢٤) سلطان مرادثاني جلوس ايتديكده مفسدو عاصيلرك تربيه‌سيله اوغراشدقدن صكره استانبولي محاصره التنه الدي . ضبطنه ازبرشي قالمش ايكن برادري مصطفى چلبي معاونت يزينه عدم اطاعتده بولنديغندن محاصره‌دن صرف نظر ايديلوب انك جزاسي وبرلديكني متعاقب سلانيك ايچون ونديكلولرله شدتلي محاربه اولنوب چناق قلعه دشمن طرفندن تخريب ايدلدي ٨٢٣ سنه سنده استانبولده قحط و غلا وعظيم وبا ظهور ايتمش ايدي بعده مجار دولتي اوزرينه اورنوس زاده قوماندا سيله عسكر كوندريله‌رك التمش بيك اسير النلدي . لكن ژان هونياد نام مجارلي قوماندان اون بش بيك نفر معيتيله الدن برقاچ قات زياده اولان اردوي عثمانيي رجعت ايتديرمش وصوفيه يه‌دە ضبط ايدرك بالقاني كچمش ايدي . بونك اوزرينه اون سنه مدتله معاهده ياپيله‌رق دوامي ايچون طرفيندن يمين ايدلدي . وبر طرفدن مفاسد داخليه‌نك تسكيننه مسارعت اولندي . انجق مجار قرالي ارادن از وقت كچر كچمز نقض عهد برله ژان هونياد بلغارستاني پايمال ودست

تعدیسنی وارنه‌یه ایصال ایلدی . لکن نقض عهدك نتیجه‌سنه باقلسونکه سلطان مراد حضرتلری سلطنتی مخدومی سلطان محمده ترك ایتمش ایکن مجبوراً مقابله‌یه دونوب وهمان اردوسیله یتشوب آتش رزم وقتال پارلادی مجارلرله متفقلری صوك درجه‌ده مغلوب وپریشان اولندقدن بشقه مجار قرالنك سر مقطوعی امضای منقوضنی حاوی اولان عهدنامه‌سیله برابر مزراقلر اوزرنده مثال عبرت کوسترلمشدر . قوجه ژان هونیاد ایسه قاچمغه فرصت بولوب صواوغی مملکتنده اله بلدی . بومقاتله وارنه محاربه‌سی دیه مشهور اولوب ۸٤۸ سنه‌سنده وقوع بولمشدر . اندن صکره ذات شاهانه موره‌یه ومؤخراً آرناودلغه کچدکده اوراده اسکندربك کندوسنه کرکی کبی مقاومت ایتدی . بونی متعاقب معهود ژان هونیاد فراریسی بنه باش قالدیروب قوصوه اووه‌سنده عسکرمزله غوغایه طوتشدقده اردوسی کاملاً محو ایدلمش وکندوسیده مقهوراً کذا قاچوب یقایی قورتارمش ایدی .... بوغوائل اراسنده و ۸۵٥ سنه‌سنده سلطان مراد وفات ایتدی . ایکی دفعه سلطنتی براقمش ایکن وطنك سلامتی ایچون عودت بیورمش و ۳۱ سنه حکومت سورمشدر مملکتده اداره‌ٔ حسنه‌نك ذصل مشکلاته قارشو طورمقله ممکن اوله بیلدیکی ملاحظه‌یه شایاندر .

فاتح سلطان محمد حضرتلری جلوسنی متعاقب مصممی اولان استانبولك فتحی اسبابنه مباشرت ایتدی . اون ایکی قنطار کله‌لی طوپلر

وایکی یوز بیك قدر عسکر ایله شهری محاصره یه الدی . بو محاربه ده پادشاه عالیجهاه کوستردیکی فرط غیرت و حسن تدبیرینه نمونه اولمق اوزره شو قدرنی خبرویرمك کافیدرکه بحرالیمانه کیرمیان کیلرینی قزاق اوزرنده براقالدیره رق کیزلیجه دکزه ایندیرمشدر . برآ یکرمی کون محاصره یی متعاقب عثمانلی جنکاورلری رومانك ایکنجی پایتختی اولان استانبولك شهرینه کیردیلر . بو فتح ۸۵۷ سنه سنده وقوعه کلوب تاریخ عالمك قرون وسطاسنه نهایت ویرمش وازمنهٔ اخیره یی کشاد ایلمشدر . روملر فاتح حضرتلرینك تشبثات سریعه و حرکات جنکاورانه سنی کوردکلری حالده لوازم مدافعه دن زیاده منازعات مذهبیه ایله اوغراشمقده ایدیلر . مشار الیه حضرتلرینه کانجه بعدالفتح تبعهٔ جدیده سنك حقوق وعادتلرینه خلل کتورمدکدن بشقه رعایت کامله ده بولنمشدر . تختنی ادرنه دن استانبوله نقل ایلدکدن و شهرك اسباب عمرانه باقدقدن صکره جزایر بحر سفیددن بعضلرینی الدی . ۸٦۰ سنه سنده بلغراد اوزرینه یورد کده پاپا براهل صلیب دها ترتیب ایتدیردکندن بلغراد قربنده غالبیت و مغلوبیت طرفین عسکرنده مشهود و ذات شاهانه مجروح اولمش ایسه ده نصرت بزده قالوب حتی متفقلردن مجار قرالی جسور مشهور ژانهو نیادیاره لنوب وفات ایتدی . بوندن صکره وندیك ایله ده حرب ایدیلوب موره نك اکثر شهرلری النمشدر ۸٦٦ سنه سنده سینوب و طرابزون شهرلری دخی قبضهٔ اسلامه داخل وارتق روم ایمپراطورلغنك بقیهٔ انقاضی بو وقعه ده زائل اولدی ۸٦۷ سنه سنده بوسنه و هرسك قطعه سی تسلیمیت کوسترمش ایسه ده

فاتح علمادن بعضلرینك رأینه مخالفتله قرالی اعدام ایتدیرمش ایدی .
متعاقباً وندیك ایله محاربهٔ بحریه تجدد ایدرك وسنه لرجه سوره رك نهایت
دشمن مقهوریت کوردیکی مثللو بعده اسکندربکك وفاتیله بتون ارناود
لق اله کچدی . حرب وغادن اوصانمز شان دولتی ارتدیرمق ایچون
یورلمق بیلمز اولان فاتح حضرتلری ۸۸۵ سنه سنه قدر اعدای داخلیه
وخارجیه ایله برا و بحرا صاواشوب تاریخ مذکورده برطرفدن ردوس
اوزرینه دونما و برطرفدن اناطولی ایچنده اردو سوق ایتمش ایکن وفاتلری
وقوع بولدی . مدت سلطنتی ۳۱ سنه در . عربی . فارسی . ترکی . عبرانی
کبی چند لسانه آشنا ایدیلر .

سلطان بایزید ثانی ۸۸۶ سنه سنده جلوس ایتدی . یکیچریلر عارسزلنمغه
باشلادقلری کبی شهزادکاندن بعضلری دخی خام افکاره دوشدکلرندن
برطرفدن بونلرله اوغراشمغه وبرطرفدن اعدای خارجیه ایله محاربه یه
بدأ ایدرك اکثر محاربانده موفق اولوب پك چوق اسیر المش وفقط مصر
ده تسلطن ایدن ملوك چراکسه اوزرینه کوندردیکی اردودن ثمره حاصل
اوله مامش ایدی . برادری (جم) نام شهزاده دخی طرفدارلرینه
کووه نه رك عصیان ایتمش ایسه ده فائده کوره میوب ردوس قوالیه لرینه
قاچمش ایدی . بونلر پادشاهدن قورقه رق کندوسنی فرانسه ده حبس
ایتدیردیلر . اون اوچ سنه اوروپاده مملکتدن مملکته طولاشدیریلوب
نهایت عالمه غایت محزن وعبرت آمیز سرکذشت براغه رق مسموماً ناپولیده
جنت آباد جهانی هوسکارلرینه باغشلادی . ۸۹۰ سنه سنده اسپانیا
عربلرینك کوندردکلری فریاد نامه لر اوزرینه دونمای همایون امیرال

مشهور (کمال رئیس) لڭ تحت ادارەسندە اسپانیا سواحلنی اوروب دونمش واندن صکرە تنظیمات ملکیە صرف همت اولنەرق اثار نافعە وجودە کتورلمشدر .

بو مسلمدر کە الدە اولان ملکک اعماری مستملکاتڭ توسیعندن اولیدر . ولی عهد احمد خان همتسز اولدیغندن برادری یاوز سلطان سلیم تخلقات ونکیچریلرڭ حقندەکی توجهاتنە اعتماد ایدری علیهنە عسکر کوندرەرك متعدد وقعەلردن صکرە ۹۱۸ سنە سندە پادشاهە ترك سلطنت ایتدیرمش ایدی . بایزید ثانینڭ مدت سلطنتی ۳۲ سنە اولوب کندوسی حلیم وفاضل ایدی . سلطان سلیم ملکی فساد ایلە طولی بولدیغندن استعمال سیفە مجبور اولوب هرکسڭ حدینی بیلدیرمکە باشلادی حتی اذهان عمومیەیی عطالتە سوق وتشویق ایتمکدن بشقە فائدەلرینی کورەمدیکی قرق بیڭ قدر سرسری درویشی بادفترا اعدام ایتدیرمش ایدی . بعدە ایران ایلە اچدیغی محاربەیی قزانوب بعض صنایع اربابنی عجمستاندن استانبولە کوندرمشدر . بو معرکەیە قرق بیڭ آدمڭ قانئە طوردیغندن وذاتاً شاە اسماعیلڭ مذهب دعواسنە هرکس میال اولدیغندن ازغین یکیچریلر پادشاهڭ ایلرویە کتمك افکارینە مقاومت ایتمك ایستدکلرندە اول عاصیلرڭ اورتەسنە چیقوب تهدید آمیز مختصر بر نطق سویلدی کلام قائلنە کورە بعضا قلیجدن زیادە مؤثردر . سلطان سلیمڭ مهابتی عسکرە تأثیر ایدرڭ رؤسا ایاغنە قپاندیلر مظفرا استانبولە دوندکدە دول اجنبیەنڭ طلبلری اوزرینە معاهداتی تجدید ایلدی ۹۲۲ سنە سندە پادشاە بالذات مصر اوزرینە یورەرڭ ملوك چراکسەدن قانصو غوری

ایله حلب جوارنده ایتدیکی محاربه اثناسنده غوری مقتول دوشدی .
ذات شاهانه نك حلبده خزائن کلیه بولدیغی وابتداکی جمعه نمازنده
(خادم الحرمین الشریفین) عنوانیله تلقیب ایدلدیکی فذلکهٔ تاریخ
عثمانیده محرردر .

شام شریف وجوارنده کی قصبات الندقدن صکره مصرك التی میل
بعدنده غورینك خلفی اولان (طومانبای) نام چرکس امیرینك
عسکریله ایدیلان مقاتله ده دشمن مغلوب وطومانبای اسیر دوشوب
امر پادشاهی موجبنجه برطاقم اتباعیله برابر صلب اولندی .
ومصر ۹۲۳ سنه سنده ممالك عثمانیه عدادینه کیردی . مصرده
عباسیلردن المتوکل علی الله خلافتی سلطان سلیمه ترك ومعیتنده
عزیمت ایتدی . پادشاه مشارالیه نیات اصلا حپرورانه سنی
نهایته واردیره میه رق وفات ایتدی . مدت سلطنتی سکز سنه اولوب
بطش وشدتی فوق العاده وانشادشعره هوسی زیاده ایدی .

سلطان سلیمك مخدومی سلطان سلیمان قانونی حضرتلری ۹۲۶
سنه سنده جلوس ایلدکارنده داخلا بعض اجراآت حسنه دنصکره
مجار ایله حرب اچوب بلغرادی وبعده ردوس اطه سنه دونمااِیله
کیده رك چوق زحمتله بونی دخی ضبط ایتدیکی کبی مدافعه ایدن
قوالیه (لیل آدم) ی شجاعتنه مکافاتاً چوق تلطیف بیوردی ۹۳۲
سنه سنده ینه مجار ایله محاربه اچیله رق مجار قرالی اوتوز بیك قدر
عسکریله برابر محو اولدقدنصکره ملکندن متعدد یرلر استیلا اولندی .
سلطان سلیمان ۹۳۶ سنه سنده اوستریا اوزرینه هجوم وویانه شهرینی

محاصره ایتدی ایسه ده فتحندن اول استانبوله عودته لزوم کورمشدر . بعده ایران اوزرینه یوریوب وتبریزی الوب مظفراً بغداده کلدی وبعض ابنیهٔ خیریه انشا ایتدیردی ۹۴۲ سنه سنده بارباروس خیرالدین پاشادونغما ایله ایتالیا وتونس واسپانیا صولرنده خیلی یارلقلر کوستردی . بعده هندستاندن وقوعبولان مراجعت اوزرینه مصردن بحراحمره کیدن دونغما یمن قطعه سنی الدقدنصکره هند صولرنده پورتکیز مغلوب ایدلدی . انجق بوانناده استانبولده ظهور ایدن طاعون وعظیم حریق سببیله پادشاه خلقه نوبلیه لری اونوندیرمق ایچون سکونتی وتدابیر لازمه یی اختیار ایتدی ۹۴۸ سنه سنده طقوزنجی دفعه اوستریالیلر منهزم اولوب اول جهتلردن بعض یرلر دها النَدی ۹۶۰ سنه سنده طرابلس غرب قوالیرلرالندن استخلاص اولندی . ومتعاقباً ایرانه سفر تکرار ایتدی . اول صره ده حبشستان وسواحلندن واسع اراضی یه استیلا ایدلمکله اوراسی ایالت تشکیل اولندی ۹۷۲ سنه سنده مالطه اطه سی اوزرینه سوق اولنان دونغما بلافائده رجعت ایتدی . بوسنه یی متعاقباً ذات شاهانه ۷٤ یاشنده اولدقلری حالده کوریلان ایجاب اوزرینه کمال غیرتله ومنتظم اردو ایله مظفراً مجارستانه کیردی . . انجق اوراده دار الجنانه ارتحال بیوردیلر . مدت سلطنتلری ٤۸ سنه در . بو زمان دولت عثمانیه نك منتهای دوراستیلاسیدر . سلطان سلیمان حضرتلری حقیقة نادر الامثال بر پادشاهدر اوروپا واسیا وافریقا قطعه لریله ارالرنده کی دریالر اردو ودونغماسنك جولانکاهی اولدیلر

معاصری اولان دولتلرك كافه‌سی اوزرنده اورتبه نفوذ ومهابت پیدا ایتمشدر كه مفصل تاریخلر اوقونمینجه درجه‌سی تعیین ایده‌مز دورنده ممالك عثمانیه یكرمی قدر حكمدارلغی ایچنه المش وتبعه‌نك مقداری یوزقرق ملیون نفوسی بولمشدر . قانونی محاربات منتظمهٔ خارجیه ایله اوغراشدیغی حالده بیله تنسیقات داخلیه‌دن غفلت بیورمامشدر كه اقتدار عالیسنه بوكیفیت میزان اوله‌بیلور . زماننده علم وعدالت ملكی احیا ایلدی .

٩٧٤ سنه‌سنده سلطان سلیم ثانی جلوس ایتدكده عسكر قانونینك وفاتنده ماتم طوتوب سیاهلر كیدیلر . بواثناده اردل طرفلرنده عساكر عثمانیه بوزلمش ایكن مؤخراً نصرت وطقسان بیك اسیر المغه موفق اولدی . شط العرب ویمن عربانی ایاقلندقلرندن سنان پاشایمنه كوندرلدیكی كبی بصره والیسی شط عربلرینك تسكینیله اوغراشدیرلدی . بحر سیاهك بحر خزره وبحر احمرك سویش طرفندن بحر سفیده برر قنال ایله ربط واتصاللری مادهٔ نافعه‌سی دولتجه تحت مذاكره‌ده ایكن پادشاهك ندیملكنه واصل اولمش اولان (یوسف ناسی) نام یهودینك سعایتی اثریله وندیك جمهوریته سببسز اعلان حرب اولنمش وقبریس جزیره‌سی ضبط قلنمش ایدی . جزیره قصباتندن ماغوصه امان ایله النديغی حالده مصطفی پاشا یولسزلق ایدوب اهالیسنی قلیچدن كچوردی . محاربه‌نك ختامندن اول ایتالیالیلرله اسپانیوللر ومالطه قواله‌لری اتفاق ایدرك ایكیوز سفینه ایله بزم یوزسكسان كمیزه قاوشوب التمشنی غرق واخذ ایلدیلر وبومظفریت كونی اوروپاجه

بیرام کونلرندن صایلدی . دولتك یکیدن چیقاردیغی ایکیوز اللی عدد
کمی وندیکلو دونتماسنی صیقشدیردقلرنده جمهور مصارف حربیه
ایله سنوی ویرکو اعطاسنه مجبور اولدی ... ۹۸۲ سنه سنده سنان
و قلیج علی پاشالرك تحت ادارەلرنده اولان دونتمامز تونس وطرابلس
یالیلرینی اطاعته کتوردیکی صرەده سلطان سلیم ثانی حمامده ایاغی قایوب
دوشمسندن متأثرا وفات ایلدی .. مدت سلطنتی سکز سنه در . ذوق
وصفایی سور ایدیسه ده زماننده دولتك اقبالی کماکان محافظه اولنه
بیلمش ایدی . ایکی سلیمك سکزر سنه سلطنت ایتملری اتفاقات غریبه
دندر .

سلطان مراد ثالث تاریخ مزبورده تخت سلطنته جالس اولدی . ایسه ده
هوا وهوسنه وشعر وادبیاته رغبتنه مبنی امور ادارەیی صدراعظمی
صوقوللی محمد پاشایه براقمش والحق مشار الیه وظیفه سنی کوزلجه
ایفا ایتمشدر . ایران ایله اچیلان محاربه واقعا مظفریتی عثمانلی یه
تأمین ایلمش ویکیدن عجمستاندن یرلر آلنمش ایسه ده نتیجه سی مفید
اوله مدیغی مثللو بو صرەلرده صوقوللی محمد پاشایی بر جانی قتل
ایتمکله مصالح دولته قاریشقلق کیرمشدر وبعض یرلرده فساد باش قالدیروب
ازجمله قریم خانلغی عصیان ایتمشدر . لکن سوق اولنان اردو بو
عصیانی دفعه موفق اولدی .۱۰۰۲. سنه سنده بوسنه واوستریا طرفنه
عسکر کوندرلدیکی وبعض محللر آلندیغی حالده عساکر اسلامیه دن
وقوع بولان تلفات وضایعاتی تعمیر ایده جك قدر مقصوده وارلەمامشدر . شو صرەده سلطان مرادك وفاتی وقوع بولدی که مدت حکو-

متی ۱۲ سنه اولوب قرق طقوز یاشنده ارتحال ایلمش ایکن دنیایه یوز
اون بش اولادی کلمشدر .

سلطان محمد ثالث ۱۰۰۳ سنه سنده جلوس ایدنجه شهزادکاندن بعضیلری
وشبهه ایلدیکی ذواتی اعدام ایتدیردیکی کبی قحط وغلا سببیله روملرك
استانبولدن طردلرینه قالقشدی . افلاق ویوده سی عصیان ونمسه لیلر
ایله اتفاق ایتمکله اول جانبه فرهاد وبعده اختیار سنان پاشانك
معیتنده اردو کوندرلدی ایسه ده عسکرمز ایکی دفعه بوزغونلغه
تصادف ایدنجه واوچنجی دفعه تسریب اولنان امدادمزدن دخی
ثمره حاصل اولمیجه سلطان محمد سنان پاشایی نفی وبعده بنه جلبله
تدبیرینه توفیقاً بالذات دار الحربه عزیمت ایتدی . ایکی طرفك عسکری
اوچیوز بیك نفر قدر اولدقلری حالده اوچ کون دوام ایدن قانلی
صاواشلرده بنه عساکر عثمانیه رجعت ایتدیکندن دشمن عسکری
ذات شاهانه نك چادرینه قدر کلدی . انجق اول وقت سنان پاشا
بوصودن چیقه رق عساکر متفقه یی پریشان واللی بیك قدرینی خاك
ایله یکسان ایلمشدر . اندن صکره داخلا میدان الان قوتلی عصیانلرك
دفعیله اوغراشیلوب ۱۰۱۲ سنه سنده عجم اوزرینه سفر اچلدی
ایسه ده پادشاه مشار الیه بومحاربه یی اکمال ایتمکسزین انفاس معدو-
ده لرینی اتمام ایلدی کندوسی علوم وصنایعك ترقیاتنی وحقانیتی
سور ایدی . نه چاره که عسکرك فساد اخلاقی چرخ اداره یه چوق
ضرر ویرمشدر . یکیچری طاقیئك کزیده عسکر صایلمش ایکن
بوندن صکره کوریله جکی وجهله ال اویغونسز زوربا اولمسنه

بالوجوه تأسف اولنیر •

سنهٔ مرقومه‌ده سلطان مرادك مخدومی سلطان احمد اول اون‌بش یاشنده جانبس ایلدی • ایران اوزرینه سوق ایدیلان اردو مؤخراً مغلوب اولدیغی کبی مجارستان جهتنه‌ده کوندریلان اردو حرکاتنك نتیجه‌سی المانیا واوستریایه مساوات وویرکودن معافیت کبی بعض امتیازات اعطاسنه مجبوریت حصولندن عبارت قالدی • اندنصکره حبش ایالتی‌وکردستان وجبل لبنان طرفلرندکی استقلال دعوالرینك تسکیننه صرف مساعی ایدلدی • تکرار عجمستانه وقوع بولان هجومده عساکر عثمانیه خیلی موفق اولمش ایکن صغوق وقارلرك کثرتیله طرق مراوده وسائره‌جه موانع وعوایق ظهورندنناشی سفر خیرلی اولمدی • ذات شاهانه حرمین شریفینه هدایای ثمینه کوندردیکی کبی استانبولده بعض ابنیهٔ خیریه‌دخی وجوده کتوروب اول‌صره‌لرده‌وفاتی‌وقوعبولدی • مدت‌حکومتی اون‌درت سنه‌در برادری مصطفی خان‌اول خلفی اولمش ایسه‌ده ادارهٔ مهام سلطنته عدم التفاتی جهتیله اوچ ماه‌صکره خلع ایدلدی •

مصطفی خانك یرینه عثمان‌خان ثانی ۱۰۲۷ سنه‌سنده پادشاه اولوب ایران دولتی منافع سلطنته موافق صورتده مصالحه‌یه مجبور ایدلدی • بعده ایلولر تارومار ایتدیرلدی • انجق اوسنه بوغاز ایچنك طوکه‌رق اسکداره کچیلدویرمسی درجه‌سنده شدت شتا ایله‌برابر قحط وغلا ومایهٔ دولتجه مضایقهٔ طاقتفرسا ظهور

ایتمسندن وبعض کبرانك اموالی مصادره اولنمسندن ناشی قیل وقالار چوغالدی . ارتق فتن ومفسدتلرك مایه سی یکیچریلر اولوب حتی له اوزرینه بودفعه دخی تسریب اولنان فرقۀ عسکریه دشمندن الدیغی یك قدرینی قلیجدن کچوردیکی حالده کرچکدن باشی بوزوق نامنه سزا اولنان عسکر ورؤسانك اختلافات بی معناسندن طولایی فائده سز برمصالحه ایله اکتفایه مجبوریت کورلمشدر . سلطان عثمان سفردن عودتنده اشقیانك تهذیب اخلاقی آرزوسیله شرب خمر ودخانك قطعیا منعی اسبابنه چالشدی ایسه ده بعضلر بنلك قزلرینی جبرصورتنده ازدواج ایتدیکندن حقنده افکار اهالی دکیشمش ایدی . او صره ده حج شریفه کتمك اوزره ایکن یکیچریلر ایاقلنه رق و « سلطان مصطفایی ایسترز » واوله سنی قوپاره رق سلطان عثمانی خلع ایله یدی قله یه حبس واوچ کون صکره جانلرینه سؤقصد ایتدیلر . مشارالیه اون درت یاشنده تخته اوتوروب درت سنه حکومت سورمشدر . مصطفی خان اول ١٠٣١ سنه سنده حبسدن چیقاریله رق ایکنجی دفعه تخته کتورلدی . کتورلدی اما جلوسنی متعاقب جاوسز یکیچریلر استانبولی انسان سلخانه سنه چوردکاری کبی جزینه یی ده صویدیلر . پایتخت یانغین ویغما ونهب وواویلا ایله محشر آسا اولدی . بر طرفدن ممالك عثمانیه نك هر جهتنده والیلر سلطان عثمانك انتقامنی المق وبونك ضمننده مستقل اولمق اوزره قیام ویکیچریلردن خیلی آدملر اعدام ایدرلر و بر طرفدن ایران صاحبسز بولدیغی بغداد وبصره وسائره یی استرداددن کیرو قالمز ایدی که بونلرك اکثرینی یاوز

سلطان سليم ضبط ايتمشدر • عالم علويده‌كى ارواحك ماديات دنيويه‌يه مداخله ايتمسى ممكن اولسه‌ايدى يلديرمدن سريع وشديد اولان اول ارسلان اوغلى ارسلانك شو احوالى كورمسى تمنى اولنور ايدى ••• سلطان مصطفى ايسه حليم وسليم اولديغندن بو وقوعات مختلفهٔ مدهشه‌نك يكديكرينى ولى وتعقيب ايتمسندن نناشى جمعيت خاطرى پريشان اوله‌رق كاه‌ليل مظلم ايچنـده وسراى دائره لرنده برادرزاده‌سى شهيد سلطان عثمانى فرياد ايدرك ارار وكاه كونلرجه سكوت محزونانه ايله وقت كچيرر اولدى • بويله لكله برسنه‌درت ماه كچنجه وكلاى دولت طوپلنوب ويردكارى قرار موجبنجه مشار اليه تكرار خلع اولندى ••••• اون التى سنه صكره وفات ايتمشدر • احمدخان اولك مخدومى سلطان مرادرابع ١٠٣٢ سنهٔ سنده‌ واون ايكى ياشنده تخت عثمانى‌يه صعـود ايدرك دولتى برحال خطرناكده بولدى والده‌سى ماهپيكر سلطان رأس اداره‌يه اهل كفايت آدملر تعيين ايتديرديكندن سن رشده‌وارنجه‌يه دكين مصالحه كوزلجه باقلدى • بو صره‌ده جريان ايدن وقوعاتك اهمى كرك استانبولده وكرك داخل ممالكده ارباب شقاوت واختلالك تأديبى وايران سفرى ايله اوغرا شلمسى وروم ايلى طرفندن بعض حركات نافعهٔ عسكريه اجرا اولنمسيدر اون طقوز ياشنه كلدكده زمام حكومتى النه اله‌رق ياوز سلطان سليمك قهرمانلغى اكديردى • يكيچريلرينه بوزه‌چيقـه‌رق پايتختى هرج ومرج ايتمك ايستدكارى وسرايه‌ده هجوم ايتدكارى جهتله امنيت منسلب اولوب اوچ ماه هركس خانه‌سنه قپانمش ايديسه‌ده شهنشاه

ما ایجاده رؤسای فسادی تپه لدکده عسکره بانات شهره چیقوب و ناموس
و شجاعتی بولندیغی سنیه الکه آتوب مستحق جزا اولانلری قصاص ایتمش
و حتی برچوغنك قفاسنی کندی طوپوزیله ازمش و خیلیسنك نعشلرینی
دکزده یوزدیرمش اولدیغندن عارسزلر اوصلندیلر ۱۰۴۲ سنه سنده استا
نبولك نصفی قدری محترق اولماسی فتنه کارلرینه سوزه وسیله صایدیلر
ایسه ده پادشاه حضرتلری سوزلرینی بیتورمزدن اغزلرینه طیقه
یوب حیاتلرینی بیتوردی . و مسکرات و دخان کبی مفسد اخلاق
اولان شیلرك منعنه مزید اعتنا ایلدی . اشته بویله جه برطرفدن فتن
داخلیه یی صراحتله دفع و برطرفدن دخی تجدید معاهداتله امور
خارجیه سنی تحکیماته مرز سلامتنه جهد ایتدی . بعده بر دتدبیری
دیبارفدن بشقه فائده سنی کورمدیکی شرق حرکات عسکریه سنه نتیجه
ویرمك اوزره ایرانه طوغری یوریوب اثنای راهده ملکنك اصلا
حات جدیده سنه باقدی . عجمستانه کیروب کرکی کبی منصور و موفق
اولدی . بعده قریم خانلغنك ایشنی تسویه یه همت و بالایجاب ینه ایران
اوزرینه حرکتله دمار عتله بغدادی قرق کون تحت محصره یه
الوب فتح ایتدی . و دونشنده دونمه سوقنه سببیت ویرن
وندیك جمهوریتنه تضمینات وبردیردی . اول اثناده یکرمی طقوز
یاشنده ایکن سلطنتنك اون یدنجی سنه سی وفات ایلدی . حکومتنده
استعمال سیفی مرجح کورمش برآتشپاره جلادت ایدی . شدتی مفرط
دینلسه بیله جسم دولته علاج شافی اولدیغی غیر منکردر .

۱۰۴۹ سنه سنده مراد رابعك برادری ابراهیم خان پادشاه مرحومك

جسدلرینی کوزمینجه کندو سنك . اوسنه قائم اولمدی تنظیمات داخلیه ایله براز اشتغالدن صکره عاصی قریم خانلغی اوزرینه عسکر کوندریله‌رك ازاق قلعه‌سی آلندی . صدراعظم مصطفی پاشانك برارلغی میدانده ایکن سرایه حلول وقاضیعسکرلك رتبه‌سنه وصول ایدن جنجی خواجه نام کسه‌نك تسویلاتیله پاشا عزل اولندی وبعده وندیك جمهوریله بوزیشیلوب املاک‌ندن کریداوزرینه دونما چیقارلدی ایسه‌ده تدبیرده‌کی اویغونسزلقلر سببیله بومحاربه‌یکرمی بش سنه سوردی . سلطان ابراهیم هوس وغضبنه تابع اوله‌رق سرایك حرم دائره‌سی مصالح سیاسیهٔ دولته قاریشمغه باشلادیغی کبی مشارالیه خرستیانلرك کافة اعدامنه قالقشدیغی وشیخ الاسلام ابو السعود افندینك ممانعت ایتدیکی ووزرایی بوغدیروب کوشك همایونی کورك ایله دوشه‌دیکی وصقالنی اینجو والماس ایله اوردیردیکی ونصایحندن طاریله‌رق والده سلطانی سرایدن چیقاردیغی فذلکهٔ تاریخ عثمانیه‌ده مع الاستغراب اوقونمشدرکه مرادخان رابع حضرتلرینك بونجه اقدام مالا کلامیله وجوده کلان نخلفك سکوت وسکونتی احوال منسروده سببیله قیامه مبدل اولمشدر . صدراعظمی قتل وپادشاهی خلع واون بش کون صکره شهید ایتدیلر .

ابراهیم خانك مخدومی سلطان محمد رابع ۱۰۵۸ سنه سنده ویدی یاشنده تخته اقعاد ایدلدکده ماهپیکر سلطان امور اداره‌یی النه الدی . انجق داخلا وخارجا دولتنك حال سیاسی ومالیسی پك قار یشیق وطاغینق ایدی . ۱۰۶۷ سنه سنده مقام

صدارته .کوپریلی محمد پاشا یکنجه هر نه قدر یتمشنه یتمش ایدیسه ده
بو زمانده بو مقامه بالوجوه الیق اولدیغندن بر طبیب حاذق کبی
ضعفی تشخیص ایدرك تدابیر حکیمانه نك اتخاذندن اصلا او شنماکه
محور اداره یرینه دوندی • رأیله ذات شاهانه دالماچیا اوزرینه
اردو ایله حرکت ایتمش ایسه ده حلب وموصل طرفنده چیقان
اختلال بو حرکتك اوجهته توجیهنه لزوم کوستردی واوکی الندی •
کوپریلی محمد پاشا اختیارلغیله برابر کیجه وکوندز اصلاح احواله
چالشدیغی وهانکی طرف باش کوسترسه ازمك اوزره اورایه دهشت
صالدیغی اثناده و١٠٧٢ سنه سنده ارتحال دار بقا ایلدی • مقام
صدارته اوغلی فاضل احمد پاشا یکنجه اول نجیبك ولد انجبی
اولدیغنی حقانیتپرورلکی ومهامشناسلغی ایله عالمه کوستردی •
عساکر عثمانیه نك بر مدتدنبری مجارستان واطرافنده اچمش اولدیغی
محاربه نك بدایتی مظفریت اولمش ایکن نهایت مغلوبیت یوز کوستردیکی
حالده احمد پاشا کمال حذاقتله همان ایشی مصالحه یه ربط والدیغی
یرلرك بزده قالمسنه اعدایی ارضا ایده بیلدی بعده دولته بارکران
اولمش اولان شوکریدك ضبطی مسئله سنه نهایت ویرمك اوزره
دونغما ایله بالذات عزیمت ایدرك جزیره یی کاملا الدی •
قزاقلرك حمایه سی مسئله سندن طولایی روسیه وله ایله اچیلان
محاربه ده دشمنك ملکنه تخطی اولنديسه ده عساکر عثمانیه رجعته
مجبور ایدلدیکندن النان یرلر بزده قالمق شرطیله احمد پاشا ینه
مصالحه یاپدی • بو ذات عالیقدر ١٥ سنه صدارت ایتدکدن

صکره ۱۰۸۷ سنه سنده وفات ایلدی . سلطان محمد ایسه استانبولدن نفرتله اکثر اوقاتنی ادرنه ده سنه لرجه آوجیلقله کچور دیکی جهتله آوجی نامنی الوب امور ادارهٔ صدراعظملر النده ایدی . احمد پاشانک خلفی قره مصطفی پاشا ایسه مقتدر اولوب انجق حکیم دکل ایدی . ویانه یی محاصره ایتمش ایکن سوء تدبیری اردوسنی رجعت شدیده یه دوشوردی اوایشته روسیه المانیا وونه دیکک بو محاربات متوالیه لرندن دولت ضرر کوردی . حتی مصطفی پاشا نکبته سبب طوتیله رق اعدام اولندی . آرتق وزرا دخی بر برینه کیروب نهایت سلطان محمد خلع اولندی . مدت سلطنتی قرق بر سنه اولوب خلعندن درت سنه صکره وفات ایلدی . ابراهیم خانک مخدومی سلیمان خان ثانی ۱۰۹۹ سنه سنده تخت سلطنته دعوت اولندی . خواص وعوامی استیلا ایدن فساد اخلاقدن بحق نفرت کتورمش ووقتنی تحصیل علومه وقف ایتمش اولدیغندن بو دبدبه دن قاچندی ایسه ده وکلانک اصراریله قبول ایتدی . یکیچریلرینه اختلال چیقاردقلرنده اهالی سرای ایله اتحاذ ایدوب تربیه لرینی ویردیلر . انجق مرکز سلطنتک بو عظیم شورشلری اطرافده ده ظهور اغتشاشه بادی اولدیغی کبی ونه دیک واوستریا طرفلرنده اردوی عثمانی مغلوبیتلره دوشدیکندن احوال شایان اسف ایدی . استنبولن مصالحه یه دشمن رضا کوسترمدیکندن سلطان سلیمان اردویی مستصحباً بلغراد قلعه سنه یوریدی فقط نه نصرت اعداده قالدی ۱۱۰۱ سنه سنده کوپریلی خاندانندن

مصطفى پاشا صدارته گچەرك واجدادينك خيرالحاقى چيقەرق بلغراد وسائرەيى استرداد ووندينك جهتنده دخى حائز فوز اولوب هركسى دلشاد ايلدى . بو اثناده پادشاهك وفاتى وقوع بولدى اوچ سنەدن زياده حكومت سورمشدر .

ابراهيم خانك مخدومى سلطان احمد ثانى ١١٠٢ سنه سنده جالس اولوب مصطفى پاشا اوستريا محاربه سنده شهيد دوشمكله اردوى همايون بوزلديغى مثللو استانبولده غايت بيوك يانغين وقوع بولدى . اوستريا اوزرينه تكرار اردو گوندرلمش ايسه ده شمره سى گورلمكسزين سلطان احمد سلطنتنك دردنجى سنه سنده وفات ايلدى .

محمد خان رابعك مخدومى مصطفى خان ثانى ١١٠٦ سنه سنده جلوس ايلدى . معارفى سوردراتلى بر پادشاه ايدى . ساقز اطه سى ونديكلودن استرداد ايديلوب بعده اوستريا وروسيه اوزرينه گيدلمش ايسه ده غلبه دشمن طرفنده قالەرق روسيه ازاقى الدى . انكلتره وهولانده سفراسنك مداخلاتيله وكوچلكله قارلوفچەده ١١١٠ معاهده سى عقد اولنمشدر . بعده امور داخليەنك تسويه سى صره سنده بغداد طرفلرنده منتفك وسائر عاصيلرك تربيه سنه باقلدى . بر مدت صكره خلقك ايافلنوب سلطان مصطفايى خلع ايتديلر . مدت حكومتى طقوز سنه در .

محمد خان رابعك مخدومى احمد خان ثالث ١١١٥ سنه سنده سرير سلطنته جالس اولنقده مصالحەنك اثرى اولەرق خارجاً امنيت وداخلا سكونت وار ايدى ١١٢٠ سنه سنده شدتلى بورالر وحريقلرله زلزله لر

وقوع بولدیغی کبی بحر سفیدده دکزدن بر اطه چیقدی ۱۱۲۲ سنه سنده
تیموریاش دینکله معروف اسوج قرالی قارلوس روسیه ایمپراطوری
مشهور بیوك پترودن فرار ایله دولته التجا ایدنجه تشویقیله مسقوف
سفری اچلدی ۰ طونه نك اوته سنده و پروت نهری بطاقلغنده بالطه جی
محمد پاشا بیوك پترویی صیقشدیروب اسارتنه رمق قالمش وحیاتندن
بیقوب اغلامش ایکن زوجه سی قاترینه بر شرطنامه یی اباغنه قپا
نه رق کندو سنه امضا ایتدیردکدن صکره هدایا ایله برابر بالطه جی یه
کوندرنجه خط محاصره یی دشمنه آچدی واقعا ازاق قلعه سنك
اعاده سی وسواحل اوزرنده کی روس استحکاملرینك هدمی وقریمه
قاریشلماسی کبی شروط نافعه یاپلمش ایسه ده پترو کبی عالم نظرنده
بیوك اوله رق طانیمش بولنان بر ایمپراطورك اسارتی شانمه مقابله
ایده مامشدر ۱۱۲۸ سنه سنده ونديك جمهوریتنك استعانه سی اوزرینه
المانیانك سکسان وعثمانلینك یوز اللی بیك نفردن مرتب اردولری
قارلوفچه جوارنده چارپشدقده عسکرمزك نظامسزلکی سببیله
اردومز فنا بوزیله رق قومانداني صدر اعظمله بعض امرادخی
شهید اولدقلرندن بشقه ونديکلو یه تابع قورفو اطه سنه تجاوز ایتمك
ایستیان دونانمامز دخی موفقیتسزلکله رجعت ایلدی ۰ بر سنه
صکره اچیلان حربده ایسه بلغرادك دشمنه چکمسیله نهایت
بولنجه وانجق ونديك بحراً مغلوب اولنجه انکلتره وهولانده نك
مداخلات حسنه لریله ضررسز بر صلح معاهده سی یاپلدی ۰ بعده
اعمار ملکه چالیشیلوب معرفت ومعموریته متعلق اصلاحات مفیده

اجرا اولنه‌رق استانبولده برنجی دفعه مطبعه اچلدی • افغان وایران اوزرینه وقوعبولان مهاجمات متعدده ایسه تبریز شهرینك الدن کیتمسنه منجر اولمشدر • بناءعلیه یکیچریلر عادت مذمومه‌لرینی تکرار ایله پادشاهی خلع ایلدیلر • مدت سلطنتی یکرمی سکز سنه اولوب خلعندن • التی سنه صکره منزویا ارتحال ایتدی •

محمود خان اول ۱۱۴۳ سنه‌سنده سریره اوتوردی یکرمی بش سنه‌لك مدت حکومتی ایران شاهی نادرنام بهادر ایله مکرراً محاربه ایتمك وروسیه والمانیا دولتلری علیهنه سفر اچمق کبی وقایعله کچمش ونفع مافیه وهابی وسائر عاصیلرك تربیه‌سنه امکان بولنه‌رق داخل مملکتده اثار نافعه براقمقدن غفلت اولنماسی اولدیغندن ومحاربات خارجیه‌نك مجموعی دولته فائده‌دن خالی قالدیغندن راحت وامنیت عمومیه‌یی برینی بولمش ایدی • پادشاه مشارالیه ۱۱۶۸ سنه‌سنده وآت اوزرنده بغتة وفات ایتدی • رأفت وحسن سیرت صاحبی ایدی •

سنهٔ مذکوره‌ده جلوس ایدن محمود اولك برادری سلطان عثمان ثالثك مدت سلطنتی اوچ سنه‌دن وظهور ایدن وقایعك الڭ مهمی درسعادتك ایکی دفعه‌ده ثلثانی مقدارینك محترق اولمسی و ذوقانلك قورصان نکیلرینی اورمسی واهالی یه صنفنه کوره کسوه وقیافت ترتیب ایدلمسی وعلمای بنامدن قوجه راغب پاشانك بوزمانده مقام صدارته کچمسی کبی خصوصاتدن عبارتدر •

(سنه ۱۱۷۱) عثمان ثالثك وفاتنده تخت سلطنت سلطان

اجدك مخدومی مصطفی خان ثالثه منتقل اولمشدر . ذاتاً عدل وحلم ایله موصوف اولدقدن بشقه صدارته براقدیغی راغب پاشایه اعتماد کوستردیکندن اجراآت مفیدهٔ داخلیه ایله خلقك یوزی کولدی ومعموریت وانتظام کورلدی . پاشای مشار الیهك وفاتندنصكره ۱۱۸۳ سنه‌سنده روسیه‌یه اعلان حرب اولنمش ایسه‌ده عساكر عثمانیه مغلوب ودونغای همایون دشمن کیلری جانبندن چشمه جزیره‌سی صولرنده محترق ایدلدی . برطرفدنده موره اهالیسی ومصر کوله‌منلری ایاقلندیلر . اوستریا دولتنه معاونت ایده‌جك ایكن باشی بوزوقلرمز ترك سلاح خیانتنی ارتكاب ایتدیلر . ارتق اوستریا و پروسیا وروسیه لهستانك مقاسمه‌سی ایچون اتفاق ایتدكارنده طرفزدن روسیه‌یه متارکه ومصالحه تکلیف اولندی . انجق شروط صلحیه‌لك اغر کلمکله تکرار حربه باشلاندقده روسلر طونه‌یی کچه‌رك سلستره ووارنه‌یه قدر کلدیلر . بو اثناده سلطان مصطفی وفات ایلدی . مدت سلطنتی اون التی سنه‌در .

۱۱۸۷ سنه‌سنده مصطفی خانك برادری سلطان عبدالحمید خان اولك جلوسنی متعاقب روسیه ایله مصالحه مذاکره‌سنه کیریشیلوب قینارجه معاهدهٔ مضره‌سی امضا اولندی . تاتارلره استقلال ویرلمسی وقیلبورن وازاق ویکی قلعه وکرجستان وقبارتای ایالتلرینك روسیه‌ده قالمسی وافلاق وبغدانه بونجه امتیازات اعطاسی وروسیه تجارتنك بحر سیاه وسفیدده سربست اولمسی کبی بربرندن مضر شرطلر ناچار قبول ایدلدی . بعده کوله‌منلرله سوریه وموره

عاصیلرینك امر تأدیبنه باقلدی . روسیه نك اوروپا دولتلرندن بعضیلر یله مذاکرات مضرهٔ خفیه ده بولندیغی آکلاشلغله تکرار علیهنه حرب اعلان قلنمش ایسه ده عسکرك انتظامسزلغی واوستریانك دشمنه انضمام ومعاونتی ایمپراطوریچه ایکنجی قاترینك انتصارینه باعث اولمشدر . وبووقوعات مؤلمه یی ذات شاهانه نك وفاتی تعقیب ایتمشدر .

مصطفی خانك مخدومی سلطان سلیم ثالث ۱۲۰۳ سنه سنده تخته اوتور-دیغی زمان احوال دولت بالوجوه انحطاط ومضایقه ایچنده واوستریا وروسیه ایله اچیلان محاربه دوام اوزره ایدی . غالبیت دشمن طرفنده یوز کوستره کلمکده ایکن انکلتره وپروسیانك مداخلهٔ حسنه لریله مصالحهٔ مناسبه عقداولندی . اندنصکره پادشاه حقایق آکاه ملکك اصلاحه وعسکرك انتظامه احتیاجنی کورمکله بو نقطه یه بالوجوه دقت واعتنا بیوروب اوروپادن معلمل کتورتدی ونظام جدید اصولنی قویمش ایسه ده امکاننه موفق اوله مدی . چونکه تربیه سی توزلمش اولان اهالی بیله منفعتلرینی بیله میه رك یکی عسکر اوزرینه سلاح قالدیرمشدر . اول صره ده فرانسه نك اختلال مشهوری شمال فورته سی کبی قوپمش واوروپانك هرطرفنی معنا ومادة صارصمش وبیوك بوناپارت دخی آپانسز مصره کیرمش ایسه ده کرك امور داخلیه سنك قاریشقلغی وکرك انکلتره وروسیه نك دولتله اتفاقی مصرك ویونان جزایرینك فرانسه دن تخلیصنه امکان ویردی . وهابیلر ایسه حج یولنی کسوب حرمین شریفینه داخل وتپه دلنلی علی پاشا مورده ده مستقل

اولمش ایدی . ذات شاهانه سلامت دولت و ملت ایچون خواب وراحتنی فدا ایله انکلتره و روسیه یه بردن مقاومت تشبثات ثباتکارانه و مردانه سنده ایکن یکیچریلر نظام جدیدی یکناهلرینی قلیجدن کچورمکه وعزم سلطنته فتور کتورمکه و نهایت پادشاه حضرتلرینی تختندن ایندیرمکه جسارت الدیلرکه قاریشقلق صولک درجه یه وازدی . بو حال اسف اشتمال برسنه دوام ایدوب شو اثناده سلطان سلیم حضرتلری کبی خیرخواه امت شهید و یرینه کلان مصطفی خان رابع دخی خلع ایدلمشدر .

سلطان محمود خان ثانی حضرتلری ۱۲۲۳ سنه سنده کرسی سلطنته قعود ایدنجه انواع مشکلاتک اطرافنی المش اولدیغنی کوردی . صادق دولت اولوب و سلطان محمود حضرتلرینی کندی قوناغنده کیزلیوب ایادی اشراردن خلاصنه خدمت ایدن صدر اعظم بیراقدار مصطفی پاشا مقتضای حکم زمانه توفیقا اصلاح احواله چالیشوب طورزو پادشاه حضرتلرینک اعتمادینی بحق قزانمش بولنور ایکن یکیچریلر قوناغنی آتشه ویروب جانته قیدیلر . وسرای اوزرینه دخی یوریوب ذات شاهانه نک خلعنی و مصطفی خانک جلوسنی ایستدیلر ایسه ده سلطان مصطفانک وقوع شهادتی و سرای همایونک مقاومتی اوزرینه عفو عالی استرحامنه باشلادیلر . حاصلی هر جانبده آتش اختلالک اطفاسیله اوغراشیلوب تپه دلنی علی پاشانک جزاسی ویرلدی . روسیه عسکری ایسه روم ایلی جهتنده حدوده طوغری ایلرولیوب شمنی یی الدی . انجق بیوک بوناپارت وروسیه ایمپراطوری دنیانک منطقهٔ معتدله و شمالیه سنی ارالرنده

تقسیم ایتمك اوزره ایلدکاری مذاکره‌دن فائده کوره‌میوب بوزیشدقلر-
ندن روسیه کندی عسکرینی روم ایلیدن کیرو چکمکه مجبوریت
کوره‌رك موافق مصالحه عقد ایدلدی ۰ سکز سنه دوام ایدن مصالحه اثنا -
سنده ذات شاهانه تنسیق امور دولته جدا مباشرت بیوردی ۰ موره جزیره-
لرنده یونانیلر عصیانده دوام ایدوب سواحل عثمانیه‌یه صارقندیلقدن واز
یچمدکارندن مصر والیلکنه تعیین اولنمش اولان محمد علی پاشا الدیغی امر
موجبنجه اوصولره یکرمی بش بیك عسکر دوکدی ۰ دولتك مصر عسکری
اطه لری کرکی کبی صقشدیرنجه ویونانلیلر اوروپادن استمداد ایدنجه انکلتره
وفرانسه وروسیه متفقا یونان اچیقلرینه دونغا تسیار ومحاربه‌نك توقیفی
حقنده وقوعبولان تکلیفلرینی مصرلی ابراهیم پاشا قبول ایده‌مامکله
ایکی دونغا مزی طوپلرله دوکوب یاقغه ابتدار ایلدکارندن سلطان محمود
حضرتلری یونانك استقلالی حقنده‌کی اوروپا طلبینی قبول ایتدیلر ۱۲۴۱
سنه سنده یکیچریلر تعلیمی ردوسیله سیله ینه اغتشاش امارەلرینی
کوسترنجه سرای همایون غیرتمندان اهالی ایله براشه‌رك وقشله‌لر
طوپه طوتیله‌رق یکیچریلردن برقاچ بیك رزیل عدم آباده کوندرلدی
وشرلرندن ملك خلاص بولوب اصول نظامیه تأسیس قلندیغی
کبی اصلاحاته دوام اولندی ۰ حتی ذات شاهانه صاریغی چیقاروب
فس وسترى وپانطالون تلبس بیورمغله هرکس قیافتنی دکیشدیرمکه
باشلادی ۰ روسیه سلطنت سنیه‌یی اصلاحاتدن الیقویمق ایچون
ینه محاربه اچه‌رق وبلقانی یچه‌رك استانبولی تهدید ایتدی ۰ واناطو-
لیدن بایزید وقارص وارضرومی الدی ۰ نهایت ادرنه‌ده عقد ایدیلان

مصالحه یونانستان استقلال تامی ورومانیا وصرب ایالتلرینك
امتیازاتی وروم ایلی واناطولیدن بعض یرلرك ترکی کبی شروط
ایله امضا اولندی . محمد علی پاشا ایسه مصرك استقلالیله
دخی راضی اولمیوب اوغلی ابراهیم پاشانك معیتنده کوندردیکی اردو
بریة الشامه طقوز سنه قدر استیلا ایتدی . اشته بو مشکلات حقنده کیجه
کوندز اتعاب افکار ایدن سلطان محمود حضرتلری اول صره ده
ارتحال دار الجنان بیوردیلر . مدت سلطنتلری ٣٣ سنه در .
غایت مقتدر وغیور بر شهریار ایدیلر . دولت ایام سلطنتنده حکم زمان
ایجاسیله متضرر اولمش ایسه ده مستقبل ایچون معنا درجه سز
استفاده ایتدی
جنتمکان سلطان عبد المجید حضرتلری ١٢٥٥ سنه سنده سریر
آرای شوکت وشان اولدیلر . انکلتره نك دخی انضمام معاونتیله
مصرلیلر بریة الشامدن چیقارلدیلر . بعده ذات شاهانه رشید پاشا
کبی کاردان بر ذاتی سرکارده بولندیروب تنظیمات خیریه نك اعلاننه
وتجدید حیات دولته عنایت بیوردیلر ١٢٦٩ سنه سنده قریم محاربه سی
اچلدی . عساکر شاهانه سردار عمر پاشانك تحت اداره سنده بر سنه
قدر دشمنی روم ایلی طرفندن برقاچ دفعه مغلوب ایتدکدنصکره انکلتره
وفرانسه وساردنیا واوستریا بزمله اتفاق ایدرك ایکیوز بیك عسکر
سوق ایتدیلر وسیواستپول النوب شان سلطنته موافق مصالحه عقد
اولنهرق دولت یکیدن قوت وشوکت کامله بولدی . غازی سلطان
عبد المجید خان حضرتلرینك نصل شهنشاه حال آشنا اولدقلرینی ونه

مرتبه اخلاق جمیله وشفقت ورأفت جلیله اصحابندن بولندقلرینی آکلامق ایچون تواریخ مفصله یه مراجعت بیورلملیدر .

مشار الیه حضرتلری ۱۲۷۷ تاریخنده ارتحال داربقا بیوردقلرنده جنتمکان عبدالعزیزخان حضرتلری جلوس ایتدی که اندن صکره اولان وقایع جمله نك خاطر نشانیدر .

اجمال ومحاکمه

طوفان انقلاباتك اعصار ماضیه دن ازمنهٔ تالیه یه طوغری نصل اقوب کلدیکنی وامواج متتابعه سی مفرح ومحزن نه قدر وقایع غریبه یی الوب کتوردیکنی دوربین تاریخ ایله تماشا ایلیانلر کندولرینك دخی عالم کبی بو قوهٔ دافعه نك اقتدیسنه محکوم اولدقلرینی نظر ملاحظه دن اوزاق طوتمیوب « السعید من اتعظ بغیره » حکمت جلیله سنه توفیق حرکت ایدرلرسه تماشادن ارانیلان فائده حاصل اولور . منظرهٔ تاریخده برطرفدن ملیونلرجه انسانلرك اوسیلاب عظیم ایچنده نقطهٔ استناد طوتمقدن عاجز قاله رق سقوط سریع ایله بحر انقراضه کیتدکاری کوریلنجه بنی آدمك پك زبون وقدرتسز اولدیغنه حکم ویریلور . لکن برطرفدن دخی نك آدمك طول زمانه نسبتله لاشیٔ اولان عمرنده جریان عمومی یه قارشو کوکس ویررك او انسانلرك کرداب هلاکدن خلاصلرینه امکان بولدیغی مشهود اولنجه بنی آدمك اهمیتی ارتدقچه ارتار . بنابرین تاریخ اسلامك مجموعنه بردن نظر اجمالی عطف ایدهلم ... کوریورزکه دنیانك هرطرفنده جمعیت